nikolai panov

SECRETUL VĂPĂII PURPURII

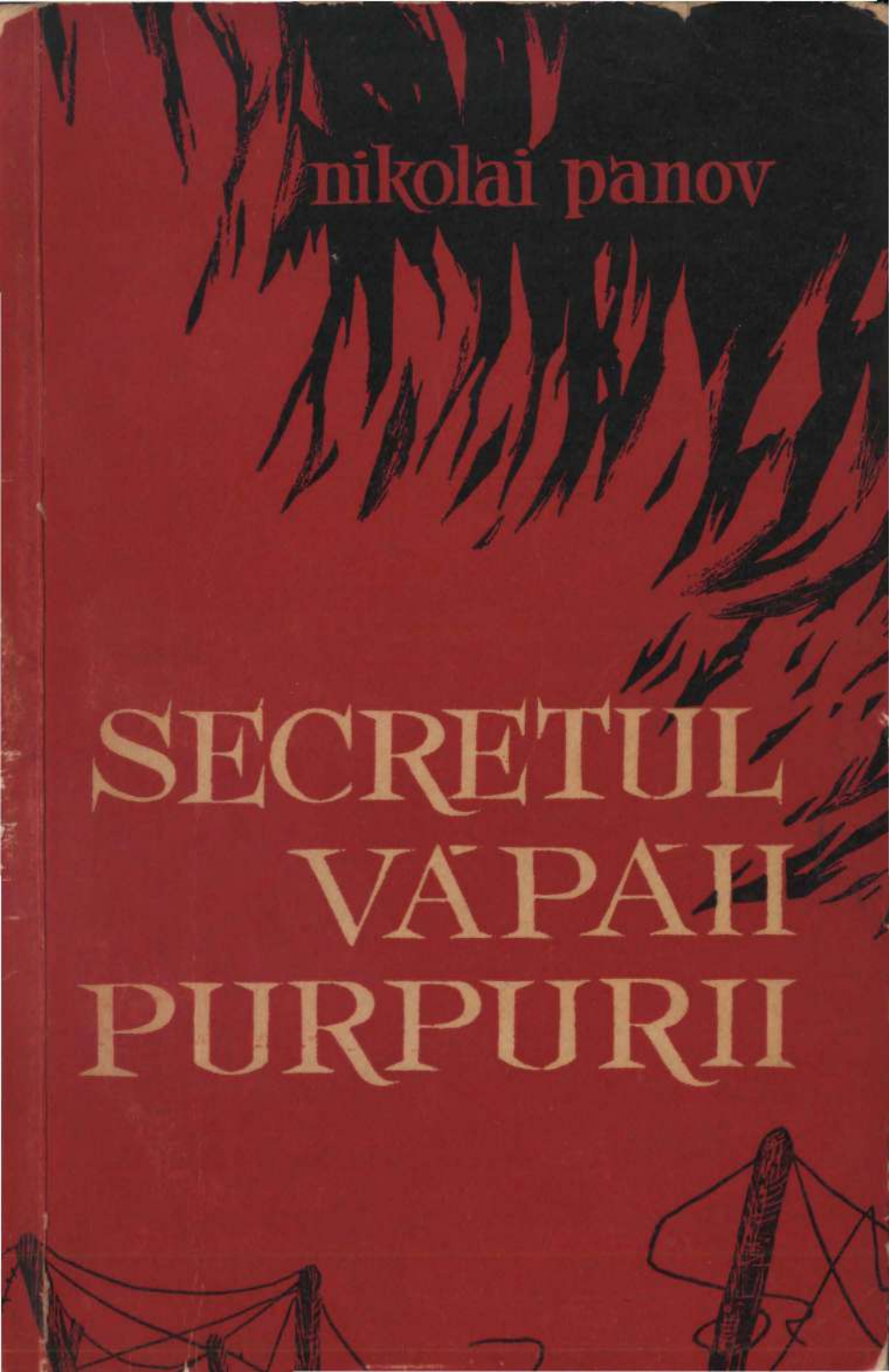

nikolai panov

SECRETUL VĂPĂII PURPURII

— traducere din limba rusă —

EDITURA MILITARĂ

CAPITOLUL I

Văpaia de pe creasta Muntelui Musta-Tunturi

— Tăcerea e sălaşul înţelepciunii, îi plăcea căpitanului Liudov să spună adesea, repetînd o veche zicătoare orientală. Apoi, după cîteva clipe, de obicei adăuga: mai precis asta înseamnă vorbeşte numai atunci cînd trebuie. Cu cît alţii află mai puţin de la un cercetaş, cu atît mai multe află el de la alţii...

Pentru mine, căpitanul Liudov înlocuia acel „atunci cînd trebuie" cu un „atît cît trebuie!", destul de categoric, arătîndu-mi într-un mod original necesitatea păstrării secretului militar atunci cînd e vorba de povestirea unei întîmplări... Şi pentru că eroii povestirii mele erau cercetaşi, se înţelege că în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, aproape nici una din acţiunile la care au participat „vulturii căpitanului Liudov" n-a putut fi dată publicităţii. Aşa se explică faptul că, în timp ce pentru unii numele lui Liudov şi al plutonierului Serghei Agheev erau foarte cunoscute şi se bucurau de o consideraţie deosebită, ele nu spun deocamdată nimic cititorilor mei. Tot astfel, nici văpaia aceea neobişnuită, purpurie, cu contururi argintii, care, într-o noapte întunecoasă în

timpul războiului, a strălucit o clipă deasupra lanțului Munților Musta-Tunturi, nu a atras atunci nimănui atenția în mod deosebit. Sînt puțini acei care știu că, o dată cu ea, a luat sfîrșit o întîmplare aproape fantastică al cărei fir începe cu o incursiune întreprinsă de vedeta torpiloare comandată de locotenentul major Medvedev, în apele Norvegiei, în căutarea navelor dușmane.

Au trecut ani de atunci... Războiul s-a terminat demult și eu pot, în sfîrșit, să vă povestesc amănuntele unei acțiuni eroice asupra căreia a trebuit să se păstreze multă vreme cel mai desăvîrșit secret...

Pe vremea aceea eram corespondent militar al unui ziar central și mă aflam pe frontul din Scandinavia, în unitățile Flotei Nordului. Îmi amintesc perfect că văpaia aceea despre care pomeneam a fost cu mult mai strălucitoare decît obișnuitele fulgerări palide, tremurătoare, care luminau zarea dinspre Marea Barents, acolo unde se desfășura duelul de artilerie dintre navele noastre și bateriile de coastă ale inamicului, instalate pe țărmurile Norvegiei.

Poate că ostașii noștri care, biciuiți de vînturile polare, atacau în noaptea aceea crestele prăpăstioase ale munților sau marinarii de veghe de pe punțile scăldate de valuri ale navelor si-au închipuit că această puternică învăpăiere a fost lumina unei explozii uriașe de pe vreun cargobot inamic torpilat ori strălucirea orbitoare a unei rachete deosebit de luminoase.

Îmi amintesc că și eu am fost intrigat și uluit totodată de această văpaie neobișnuită.

Tocmai ieșisem din adăpost. Noaptea polară, întunecoasă și umedă, mă învăluia de pretutindeni. Pășeam cu băgare de seamă din piatră în piatră, de teamă să nu mă prăvălesc în vreuna din gropile pline cu apă rece ca gheața.

Si deodată parcă mi-a căzut un văl des de pe ochi. Totul s-a luminat feeric în jurul meu: peisajul

minunat al munţilor negri-albăstrui din împrejurimi, îngrămădirea haotică a coloanelor cafenii de bazalt, uşile bine mascate ale adăposturilor săpate în stîncă, ba pînă şi cablurile cenuşii ale telefoanelor de campanie, întinse peste pietre.

Mi s-a părut că undeva departe, spre apus, ţîşnise un glob de flăcări şi de fum, care se înălţase cu repeziciune către cerul întunecat. Asta a durat doar o clipă, apoi, tot atît de brusc, în jurul nostru, perdeaua de întuneric a devenit iarăşi de nepătruns, ameninţătoare, misterioasă...

— Ce mai foc de artificii !... spuse uimit un ostaş din infanteria maritimă, care mă întovărăşea. Să fie oare o rachetă luminoasă ? Nu, nu prea semăna a rachetă !...

Acum cînd stau liniştit la masa mea de lucru, înconjurat de caietele cu însemnări, îmi apar în minte cu claritate toate cele ce s-au întîmplat mai tîrziu.

Încet, ca într-un film, imaginea munţilor pustii învăluiţi în lumina aceea stranie se estompează, făcînd loc unui alt tablou : micul careu al navei, unde, în seara următoare, m-am întîlnit într-un mod cu totul neaşteptat cu eroii povestirii mele...

Străbătusem aproape în fugă cei cinci kilometri de la adăpost pînă la ambarcader, în speranţa că voi mai prinde vedeta torpiloare la bordul căreia urma să călătoresc ca pasager pînă la bază. Dar vedeta plecase cu o jumătate de oră înainte de sosirea mea. Rămăsesem o clipă descumpănit, dar norocul îmi surîse din nou ; o mică navă de transport urma să plece spre bază şi m-am grăbit să profit de ocazia care mi se oferea.

Nava acostată la ponton, cu motoarele în balans, era înţesată de oameni. Marinari înarmaţi cu automate, care se conturau sub pelerinele din foi de cort, ocupau toată puntea. Văzîndu-mă în uniformă de

ofiţer şi însoţit de şeful de cart ei se dădură în lături, făcîndu-mi loc spre tambuchiul [1] care ducea la careu.

Revăd ca aievea feţele arse de vînt ale marinarilor aşezaţi pe paturi, în jurul mesei înguste din careu. Revăd tricourile lor cu dungi, îngălbenite de sudoare, care se întrezăreau pe sub reverele desfăcute ale pufoaicelor... Revăd automatele aşezate pe unul din paturi sclipind cu luciri metalice, albăstrui. ...Aud parcă zgomotul sec al pietrelor de domino, cu care jucau, stăpîniţi de un interes copilăresc, cei patru marinari adunaţi în jurul mesei.

— Luaţi loc, tovarăşe căpiton, îmi spuse făcîndu-mi loc lîngă el un ofiţer care şedea pe un pat, mai în umbră, şi nu lua parte la joc.

— Plecăm curînd ? am întrebat eu, aşezîndu-mă pe pat.

Eram mulţumit că mă puteam odihni, şi-mi proptii picioarele, încălţate în pîslari grei, într-un obiect dreptunghiular aşezat sub patul de alături.

— Vă rog să mă iertaţi, tovarăşe căpitan, dar acolo sub pat avem vreo cinci kilograme de exploziv. Ar fi destul de neplăcut să zburăm tocmai acum în aer... îmi spuse atunci un marinar roşcovan, spătos, întorcîndu-se prevenitor şi arătînd cu mîna obiectul de sub pat. Un pansament alb, ieşit de sub bereta îndesată pe ceafă, îi înfăşura faţa arămie.

M-am simţit stînjenit şi mi-am strîns încetişor picioarele. De fapt nu prea ştiam ce să cred ; uneori cînd discuţi cu marinarii este greu să-ţi dai seama dacă vorbesc serios sau „vînează iepuri" — cum spun ei cînd glumesc pe socoteala celor de la uscat.

Ofiţerul, care îmi făcuse loc lîngă el pe pat, mă privea cu atenţie prin ochelarii săi rotunzi cu ramă de os. Era un om slab, cu nasul lung şi purta o manta soldăţească uzată, cu epoleţi de căpitan. Mă aşteptam să-mi spună ceva în legătură cu cele afirmate de ma-

[1] Tambuchi — intrare în punte, permiţînd accesul spre compartimentele din interiorul navei (N. R.).

rinar, dar el părea că nici n-a auzit. Îmi răspunse politicos la întrebarea pe care i-o adresasem :

— Comandantul mi-a spus că vom pleca îndată ce va începe să se lumineze. Pe întuneric ar fi destul de riscant ; ieri aviaţia fascistă a minat din nou golful...

— Dar vedeta cu cercetaşii căpitanului Liudov ? am întrebat eu.

— A plecat încă de cu seară, răspunse el binevoitor şi fără grabă. Avînd o viteză mult superioară şi folosind un nou sistem de repere de navigaţie, vedeta străbate într-o oră şi jumătate drumul pe care o navă obişnuită îl parcurge în opt ore.

Apoi căpitanul îşi îndreptă privirea într-altă parte ; totuşi mi se părea că se uită mereu la mine.

— I-am „făcut plinul" cu pasageri speciali, spuse zîmbind un marinar cu obraji rumeni şi mustăcioară, în timp ce-şi aşeza pietrele pe masă. Copiii nu se simţeau bine pe nava asta mică şi leneşă. Îi cam legăna...

— Ei, şi profesorii germani, cu atît mai mult ! se amestecă în vorbă un marinar scund şi îndesat. Se vede că în laboratorul din creierii munţilor erau obişnuiţi să trăiască mai...

— Tovarăşi marinari ! rosti atunci căpitanul, cu glas sever, ceea ce-i făcu pe marinari să tacă numaidecît.

Un alt marinar scăpase din mînă piatra de domino şi încercînd s-o prindă mişcă masa atît de tare că toate celelalte pietre se împrăştiară, iar una căzu jos. M-am uitat atunci mai atent, pe rînd, la fiecare şi mi-am dat seama că toţi erau cuprinşi de o adîncă şi nefirească tulburare ; îmi fusese dat să mai observ altă dată o asemenea stare de spirit doar la aviatorii întorşi din raid şi la marinarii care se înapoiau dintr-o misiune grea de luptă... Intervenţia căpitanului cu ochelari impusese tuturor o tăcere apăsătoare.

— Am auzit că locotenentul major Medvedev ar fi luat din nou comanda vedetei ! încercai eu să reiau firul discuţiei.

De data aceasta nu-mi răspunse nimeni.

— Dacă îmi permiteți, aș vrea să facem cunoștință..., mi se adresă căpitanul, cu aceeași politețe reținută ca și mai înainte ; se întorsese către mine și mă privea țintă cu ochii lui obosiți, subliniați de cearcăne vineții. Mă îmbia să facem cunoștință și totuși în glasul și în privirea lui era ceva dur de parcă mi-ar fi ordonat să-i prezint actele.

Nu m-am simțit jignit. Știam foarte bine că pe front, cei ce călătoresc întîmplător împreună trebuie să fie totdeauna siguri unul de altul. Am scos legitimația pe care o aveam de la redacție și i-am arătat-o.

Neîncrederea de pe fața lui dispăru ca prin farmec. Cu o putere și o căldură neașteptată, îmi cuprinse mîna între mîinile lui cu degete lungi și subțiri.

— Căpitan Liudov, spuse el simplu, iar aceștia sînt cercetașii mei, vulturii mărilor polare. Tocmai ne întoarcem din misiune.

— Dumneavoastră sînteți căpitanul Liudov ? am izbucnit eu mirat.

Obrajii lui uscățivi, brăzdați de cute, se îmbujorară ușor ; cu o mișcare stîngace își îndreptă ochelarii.

Așadar, omul pe care de nenumărate ori căutasem să-l întîlnesc la bază era acum lîngă mine, tovarăș de drum pentru multe ore de călătorie...

După cîtăva vreme am ieșit împreună pe punte și ne-am oprit lîngă dunetă [1], într-un ungher adăpostit de vîntul rece și tăios.

Se apropia ora răsăritului polar, cu lumina lui difuză, mată, palid verzuie. Nava se desprinsese de la cheu și, legănîndu-se ușor în uruitul motoarelor, începuse să despice cu etrava apele liniștite ale golfului Motovsk. Navigam cu viteză redusă de-a lungul țărmului nostru. Bordajul navei, piturat pentru mascare în negru și alb, se confunda cu fundul întunecat al malurilor de granit. Pe jumătate ascuns încă în

[1] Dunetă — puntea de la pupa navei (N. R.).

ceață, lanțul fumuriu al crestelor vulcanilor, unde se aflau pozițiile ocupate de hitleriști, se profila în depărtare. Aveam de străbătut un drum lung — de la Peninsula Srednîi pînă la baza principală a Flotei Nordului...

— ...Prin urmare, vă interesează acțiunea aceea de luptă condusă de locotenentul major Medvedev ? mă întrebă gînditor Liudov.

Dacă mă interesa ? Dar oare pentru ce alergasem eu toată noaptea în speranța că voi găsi la ponton vedeta lui Medvedev ? Pretutindeni se vorbea despre curajul fără seamăn al locotenentului major, despre dragostea lui pentru mare, dar eu voiam să aflu ceva despre ciudata incursiune pe frontul terestru, întreprinsă de el în munții vulcanici, împreună cu cercetașii...

Liudov zîmbi parcă unui gînd. Privea undeva departe, spre orizont. Apoi mă rugă să-l aștept acolo și să mă pregătesc pentru scris. Peste puțin timp se întoarse întovărășit de plutonierul Agheev.

Spre norocul meu, pe tot timpul călătoriei noastre, căpitanul Liudov a fost stăpînit de acea stranie tulburare despre care am pomenit mai înainte, care, de altfel, nu era deloc proprie firii lui. Căpitanul nu dormise de trei zile și trei nopți. Comandantul motonavei îi oferise patul său, dar Liudov a preferat să stea afară pe punte, înfășurat în mantaua lui soldățească. La început mi-a istorisit el însuși, iar apoi a privit cum însemnam cele ce îmi povestea Agheev.

Din cînd în cînd, Agheev se oprea, trecîndu-și ușor mîna peste pansamentul subțire din jurul capului. Înțelegeam : era vorba de unele amănunte care constituiau un secret militar... Își îndrepta repede ochii săi vioi spre Liudov, care sau încuviința cu o mișcare abia perceptibilă a capului sau, și mai neobservat, îi făcea un semn, mișcîndu-și ochelarii. În cazul din urmă, Agheev sărea peste un episod al întîmplării și povestea mai departe.

— Căutați să redați cît se poate de amănunțit faptele. Nu veți regreta, mi-a spus el la un moment dat, cînd mă oprisem din scris pentru a-mi dezmorți degetele. Vă amintiți că Stendhal, vorbind despre romanul său „Roșu și negru", spunea: „Cititorul este uimit de faptul că acest roman nu e deloc roman". Această observație se potrivește și aici. Dacă veți publica însemnările, nimeni nu va crede că tot ce ați scris este luat de-a dreptul din viață...

— Da, aveți dreptate! am rostit eu, în timp ce așezam în porthart carnetul plin cu însemnări. Într-adevăr e un adevărat roman de aventuri. De fapt, chiar dumneavoastră l-ați fi putut scrie și publica.

Căpitanul Liudov scoase gînditor din buzunar o tabacheră translucidă, din acelea pe care marinarii le confecționau din rămășițele avioanelor dușmane doborîte. În tabacheră nu erau țigări, ci bucățele de zahăr aranjate cu grijă, Liudov îmi oferi mie una, apoi, cu un gest mașinal, luă și el o bucățică. Zahărul trosni între dinții săi puternici.

— Dragă tovarășe, eu am trăit zeci de asemenea romane. Cred însă că știți ceea ce a spus un mare scriitor: „A trăi un roman nu înseamnă a-l putea scrie".

Încă de atunci mi-am dat seama de pasiunea lui Liudov pentru maximele literare. Căpitanul s-ar fi simțit jignit dacă cel cu care vorbea l-ar fi contrazis, afirmînd că fraza citată nu aparține scriitorului pomenit de el. În tot cazul, un lucru era limpede: căpitanul Liudov nu cunoștea numai literatură. El avea o cultură temeinică și multilaterală.

— Depinde de caz, i-am răspuns eu, drept replică la ultimul citat. Pentru unii e mai ușor să scrie un roman decît să trăiască a suta parte din el.

— M-am referit la romanele bune susținu Liudov cu seriozitate. Pentru un roman adevărat nu am nici timp, nici talent, iar pentru unul prost nici nu face să mă străduiesc; și unul și celălalt cer o muncă încordată. Referindu-se la ideea greșită, dar foarte răs-

pîndită, că ar fi mai uşor să scrii un roman prost decît unul bun, Anatole France, mi se pare, a spus: „Nu, şi unul şi celălalt se scriu la fel de greu; amîndouă cer o irosire egală de forţe şi... de hîrtie..." Dar, — el mă privise surîzînd — pentru dumneata riscul e cît se poate de mic. Materialul vorbeşte singur!...

Acum, recitind aceste însemnări, nu pot să nu-i dau perfectă dreptate căpitanului Liudov.

Iată, în faţa ochilor mei se desfăşoară peripeţiile aproape de necrezut ale locotenentului major şi ale micului său detaşament, pe care le-am notat în caietul meu, la bordul motonavei, după relatările căpitanului Liudov şi ale lui Serghei Agheev, renumitul cercetaş al Nordului... Într-adevăr, materialul vorbeşte singur!...

Pentru a da o legătură logică povestirii mele, socotesc că prima întîmplare care cere să fie aşternută pe hîrtie este misiunea de luptă a vedetei locotenentului major Medvedev, întreprinsă într-o noapte polară de toamnă în apele de miazănoapte ale Norvegiei, în căutarea navelor inamice; aceasta este totodată prima verigă din lanţul întîmplărilor extraordinare care au urmat...

CAPITOLUL II

O „vînătoare" pe Marea Barents

— Fii atent, Frolov! Să nu ţi se aşeze vreun pescăruş pe cap! strigă Medvedev împotriva vîntului, apoi puse megafonul pe placajul umed al mesei din cabina de comandă. De mirare, semnalizatorul Frolov era cît pe ce să scape binoclul din mînă: comandantului îi arde de glume după o misiune nereuşită, cînd vedeta se întoarce la bază, iar torpilele zac neclintite în tuburi, ca şi înainte de plecare. De necrezut!

Marinarul privi nedumerit spre comandant. Locotenentul major Medvedev stătea ca de obicei, puţin aplecat, iar şapca cu emblema decolorată de aerul sărat al mării îi era trasă peste sprîncenele zbîrlite. Semnalizatorului i se păru că faţa palidă şi obosită de nesomn a comandantului era luminată totuşi de o bucurie tainică. Bucurie la sfîrşitul unei misiuni neizbutite?...

Un val tulbure, înalt se sparse în bordaj, stropind obrajii lui Frolov şi lentilele binoclului. Semnalizatorul le şterse şi privi din nou, cercetînd atent întinsul mării pustii şi cerul pe care apăreau primele pete de lumină lăptoasă.

La tribord, pînă departe la orizont, se frămîntau valurile verzi-cenuşii cu creste argintii, jucăuşe... La babord începea să se mărească conturul şerpuitor al ţărmului pustiu. Stînci colţuroase îşi înălţau vîrfurile întunecate deasupra apei învolburate, spărgînd valurile care-şi spulberau crestele aruncînd în sus stropi mari de spumă, risipiţi apoi de vînt ca nişte fulgi de nea răscolită...

Marea mugea surd. Palid, soarele polar începuse să se ivească, deşi luna tot se mai zărea furişîndu-se printre norii alburii răsfiraţi pe albastrul cerului. Zăpada de pe crestele munţilor era scăldată într-o lumină ireală, roşiatică-violetă.

Frolov îşi întoarse din nou binoclul spre larg, cercetînd întinderea apei răscolită de valuri. Tangajul navei se accentuase simţitor. Stropi de apă sărată împroşcară încă o dată lentilele bombate, pe care semnalizatorul le şterse tacticos cu mănuşa îmblănită.

Vedeta încrucişase toată noaptea de-a lungul coastelor de miazănoapte ale Norvegiei. În pupa celeilalte vedete din grupul de cercetare, care naviga în cap, se aşternea o dîră luminoasă de apă înspumată — siajul, care se pierdea repede între valurile învîltorite.

Motoarele duduiau uniform, asurzitor. Un vînt puternic în rafale începuse să-i şuiere pe la urechi. În curînd dublară un cap ascuţit şi înalt, a cărui creastă era acoperită de un nor mare cenuşiu. Nava începu să tangheze mai tare, iar un val furios se năpusti peste parapetul provei şi împrăştie pe punte o horbotă de spumă străvezie.

Da, Medvedev era bucuros. El se avînta totdeauna curajos în luptă, îl ura de moarte pe duşman, dar de data aceasta era stăpînit de un simţămînt de tainică mulţumire pentru faptul că nu întîlnise convoaie de transport inamice. „Nu ne vom întoarce cu torpilele!" — aceasta era lozinca de luptă, datoria de onoare a echipajelor de pe vedetele torpiloare. De data aceasta însă, torpilele lungi, unse cu vaselină consistentă, zăceau nefolosite în tuburile de lansare. Vedeta făcea

cale întoarsă, iar comandantul îşi permitea chiar să glumească, deşi el nu-şi îngăduia acest lucru decît în momentele de linişte şi mulţumire sufletească.

Medvedev îşi şterse liniştit faţa umezită de stropii amărui-săraţi împroşcaţi de valurile care se spărgeau necontenit în prova şi în bordaje, apoi îmbrăţişă cu o privire caldă mica navă de care-l legau atîtea amintiri.

De cîte ori n-a ieşit el în larg cu această vedetă rapidă construită din lemn! De cîte ori n-a privit în faţă spectrul hidos al morţii! Şi de cîte ori în jurul său nu s-a zbuciumat, ca şi astăzi, vîltoarea spumegîndă a oceanului, iar valurile tulburi şi ameninţătoare, rostogolite de undeva din fundul zărilor înnegurate, nu s-au izbit mînioase în bordaje!

Puntea se legăna necontenit. În depărtare se profila ţărmul întunecat, abrupt şi sălbatic. Ţinîndu-se de balustrade, marinarii cercetau marea — fiecare în sectorul lui de veghe. Îmbrăcat într-un cojoc lung de oaie, fără să-şi ia binoclul de la ochi, Frolov se străduia să-şi acopere obrajii rumeni, ca de copil, cu gulerul îmblănit.

— Care va să zică am cutreierat marea de pomană toată noaptea, tovarăşe comandant? întrebă şeful de echipaj Şerşov, ţinîndu-se de turela mitralierei.

— Da!... ne întoarcem la bază, tovarăşe şef de echipaj, răsună răspunsul neaşteptat, aproape voios al lui Medvedev.

Ca şi semnalizatorul Frolov, Şerşov se uită şi el la fel de mirat la locotenentul major. În vocea comandantului se simţea parcă o veselie cam nelalocul ei. Şi tocmai el, locotenentul major Medvedev, care scufundase trei nave inamice, care se arunca cu atîta îndrăzneală la atac, răzbind prin orice perdea de foc!...

Din tambuchiul pătrat apăru un cap tuns scurt, cu nişte ochi căprui, vioi sub fruntea bombată. Tînărul motorist Semuşkin, care la bord îndeplinea în acelaşi timp şi funcţia de bucătar, păşi pe punte, ţinînd într-o

mînă un bidon mare de nichel, iar în cealaltă, un pahar. Era îmbrăcat doar într-o bluză de pînză groasă; panglicile bonetei îi fluturau pe spate. Semuşkin înaintă cumpănindu-se din mers şi se opri în faţa lui Medvedev:

— Tovarăşe comandant, un pahar de cafea fierbinte! De aseară nici n-aţi mîncat, nici n-aţi mai băut nimic!

— Cafea? Medvedev îl privi distrat. Fierbinte?

— Fierbinte, tovarăşe comandant. Bidonul frige.

Semuşkin deşurubă cu îndemînare capacul, îndepărtîndu-şi picioarele, ca să-şi menţină echilibrul pe puntea legănată de valuri.

— Bine, toarnă-mi puţin, încuviinţă Medvedev. Dar să le dai şi băieţilor, căci la bază n-o să ajungem decît peste vreo două ore.

— Fum la orizont! Tribord, relevment 30 grade! strigă deodată Frolov, aplecîndu-se înainte.

Comandantul scăpă paharul din mînă; Semuşkin, care îi urmărea mişcările, îl prinse din zbor.

Da, locotenentul major tresărise; inima îi zvîcnea acum cu putere. Apucă nervos binoclul şi privi în direcţia indicată, unde într-adevăr zări o dîră subţirică de fum cenuşiu ce plutea în depărtare deasupra mării, peste care se revărsa lumina vie a răsăritului.

— Stop!... răsună comanda la maşini... — Motoarele amuţiră. Vedeta se legăna fără zgomot pe valuri.

— Transmiteţi: „Văd fum la orizont", ordonă comandantul cu voce scăzută

Toţi cei de pe punte îşi aţintiseră privirile în zare, plini de încordarea pricinuită de aşteptarea luptei apropiate. Semuşkin dispăru imediat în tambuchiul de la maşini. Fumul se îngroşa puţin cîte puţin, apoi începu să se contureze o siluetă cenuşie, întunecată, acolo departe, la hotarul nestatornic al orizontului.

— Văd un convoi! raportă emoţionat Frolov, fără să-şi dezlipească binoclul de la ochi. O navă de transport şi două escortoare. Vin spre noi... Sînt nave germane, tovarăşe comandant.

— Pregătiţi pentru lansare! comandă Medvedev, apoi adăugă: Frolov, transmite: „Pornim la atac împotriva convoiului!"

Vorbea calm, cu glas puternic şi hotărît, ca de obicei. Marinarii îşi recunoscură imediat comandantul. Medvedev se ridică şi apucă cu mîini sigure timona [1]. Ochii i se adînciseră în orbite, iar buzele i se strînseseră, dînd chipului său o expresie de adîncă şi neînţeleasă amărăciune.

Motoarele porniră din nou, de astă dată aproape fără zgomot, cu viteza redusă. Înconjurat de flacăra pavilioanelor de semnalizare care fluturau cu o repeziciune uimitoare în mîinile lui, Frolov transmitea ce-i ordonase comandantul.

Apoi vedeta se năpusti înainte, cu amîndouă motoarele pe drum [2]. Torpilorul Ilin pregătea în grabă aparatele pentru lansare. Începuse goana pentru interceptarea navelor hitleriste.

— Tovarăşe comandant!

Din cabina staţiei de radiotelegrafie apăruse un marinar cu figura blîndă, cu pometii ieşiţi în afară şi ochii alungiţi ca două migdale.

— Tovarăşe comandant!

Vîntul îi fura vorbele, de aceea radiotelegrafistul atinse mîna lui Medvedev, pentru a-i atrage atenţia.

— Ce vrei, Kulbin?

— Tovarăşe locotenent major — Kulbin era acum lîngă Medvedev — am primit ordinul acesta cifrat de la comandantul escadrilei. Şi îi întinse o foaie de hîrtie care flutura în vînt.

Medvedev luă radiograma şi o descifră în grabă rezemîndu-se de parapet. Nu-i venea să-şi creadă ochilor. Citi din nou, cu atenţie încordată textul în clar, confruntîndu-l cu cel cifrat. Apoi manevră brusc telegraful stopînd motoarele.

---

[1] Timonă — roata cîrmei (N. R.).

[2] Pe drum cu toată viteza (N. R.).

— Kulbin, prietene, comandantul vorbea rar, cu glasul sugrumat, parcă mi s-au împăienjenit ochii... Citeşte-o, te rog !...

— „Către vedetele din grupul de cercetare, citi rar Kulbin : Interzic torpilare cargobot navigînd drum Nord, escortat de două nave..." Urmează semnătura căpitanului de rangul întîi. Kulbin ridică spre Medvedev ochii plini de mirare, dar uimirea lui crescu şi mai mult cînd văzu chipul locotenentului major. Pe figura acestuia, arsă de vînt şi umbrită de cozorocul şepcii, se întipărise o expresie ciudată care parcă nu reflecta nicidecum dezamăgire...

Nu, comandantul avea înfăţişarea unui om care s-a oprit din goană la marginea unei prăpăstii sau care a scăpat dintr-o primejdie de moarte şi nu-i vine încă să creadă că mai trăieşte.

— Încetarea atacului !... Glasul răsunase aspru, spart, dar parcă în această comandă se desluşea bucuria...

Marinarii priveau posomorîţi şi dezamăgiţi silueta navei inamice care se profila acum mai clar la orizont. În jurul ei, deocamdată abia vizibile, navigau două vedete de escortă.

Cu un gest brusc, Frolov lăsă jos binoclul şi, întorcîndu-şi faţa înroşită de vînt, strigă :

— Tovarăşe comandant, ni se semnalizează : „Conform ordinului primit, încetez atacul şi mă îndrept spre coastă".

Medvedev încuviinţă din cap. Fireşte, în cazul cînd nu te angajezi în luptă, cel mai nimerit e să te ascunzi la adăpostul ţărmului, într-un loc ferit de vedere. Dacă pe mare nu va rămîne nici o aţă de spumă — din siaj — duşmanul nu va putea descoperi vedetele pe fondul stîncilor de pe mal.

Fără să scoată nici un cuvînt, îşi conduse vedeta în apropierea coastei. Şeful echipajului, Şerşov, se aplecă spre el, căutînd să-şi stăpînească necazul :

— Cum vine asta, tovarăşe locotenent major ? Lăsăm duşmanul să ne scape din mîini chiar aşa negăurit... fir-ar el afurisit !...

— Ai auzit ordinul, tovarăşe şef de echipaj ? Mai avem destulă vreme pentru luptă. Comandantul ştie ce face...

— Dar e păcat, tovarăşe locotenent major. Unde mai pui că nici escorta nu era prea puternică... Zău, mai bine făceam dacă am fi lansat torpilele...

— Ordinele comandamentului nu se discută, şef de echipaj ! ripostă aspru Medvedev, curmînd astfel discuţia.

Acum vedeta se legăna pe valuri în umbra coastei înalte şi abrupte. Duduitul regulat al motoarelor de pe navele duşmane se deslueşea tot mai clar, pierzîndu-se uneori în mugetul valurilor. Nava de transport cu bordajele ei înalte, acoperite de pete mari de funingine, sălta ritmic pe marea bîntuită de hulă, iar din cînd în cînd o pală de fum gros şi negru se ridica alene din coş, îngrămădindu-se sub formă de nori grei ce pluteau deasupra apei pierzîndu-se spre orizont. În jurul ei navigau în zigzag două vedete de escortă.

Convoiul se apropia din ce în ce mai mult. Ancorele mari şi grele erau ridicate la nări [1]. Prin lentilele binoclului se puteau distinge la bordul navelor germane siluetele mici ale marinarilor care se mişcau în sus şi în jos pe scări ; pe puntea încăpătoare şi întunecată, printre stivele de încărcătură, părea că toate spaţiile erau ocupate de grupuri mari, compacte de oameni...

Medvedev se aplecă înainte, lipindu-şi strîns binoclul de ochi, dar vederea îi fu îndată împiedicată de un nor de fum, pe care vîntul îl destrăma învăluind întreaga navă.

---

[1] Nări — piese tubulare întărite, fixate în parapetul provei, prin care trec lanţurile ancorelor (N. R.).

O vedetă din escortă, la pupa căreia flutura pavilionul cu zvastică, trecu în tribordul convoiului mascînd şi ea bordajul cargobotului, care curînd schimbă de drum întorcînd astfel, încît nu i se mai putea vedea puntea.

Convoiul îşi continuă drumul îndreptîndu-se spre Nord.

Trezindu-se parcă dintr-un vis urît, Medvedev lăsă în jos binoclul, îşi dădu şapca pe ceafă, fără să-i pese de vîntul tăios, şi-şi şterse broboanele de sudoare care-i năpădiseră deodată fruntea. Ascultă o clipă cum se îndepărta zgomotul sacadat al motoarelor, apoi deodată simţi cum îl cuprinde tot frigul şi toată umezeala mării care se frămînta în jurul lui. Trăgîndu-şi şapca pe ochi, apucă mînerele telegrafului şi dădu comandă la maşini, apoi trecu la timonă. Vedeta se îndrepta acum iarăşi spre bază, întorcîndu-se dintr-o misiune neizbutită, dar acest lucru nu-l mai tulbura deloc.

Starea de apatie care-l cuprinsese se risipi în clipa cînd un avion cu aripile late apăru pe neaşteptate, zburînd jos, chiar deasupra apei şi îndreptîndu-se cu viteză spre vedetă. Se furişase desigur de după înălţimile coastei, iar acum pornise la atac trăgînd cu toate tunurile şi mitralierele de bord.

— Asupra avionului, foc ! tună Medvedev, manevrînd cu îndemînare timona.

Condusă de mîna sigură şi dibace a comandantului, vedeta se răsuci pe valuri, ca o vietate ; talazuri înspumate se năpustiră pe punte. Medvedev simţi biciuirea apei care-l plesnea drept în ochi şi gustul ei sărat-amărui pe buzele uscate.

„Focke-Wulf-ul" trăgea într-una. Proiectilele şi gloanţele căzeau pieziş în valurile clocotitoare. Toate zgomotele se contopeau într-un vuiet asurzitor şi neîntrerupt. Cu mîinile încleştate pe mînerele mitralierei care trepida puternic, Frolov se cutremura din tot corpul. La cealaltă mitralieră trăgea şeful de echipaj

Şerşov. Trasoarele de pe vedetă se încrucişau în aer cu cele trase din avion.

Deodată, peretele cabinei de comandă fu perforat în cîteva locuri. Ca într-o secvenţă de film mut, marinarul-torpilor se clătină şi se prăbuşi lîngă tuburile lans-torpile. O dîră subţire de sînge se prelinse pe scîndurile punţii, dar dispăru îndată, spălată de şuvoiul unui val. Apoi aripile uriaşe se răsuciră într-o parte şi avionul se prăbuşi: din apă se înălţă o coloană înaltă de fum, iar vedeta se ridică o clipă peste valuri smulsă parcă de o mînă gigantică, nevăzută.

— Ura! deslusi Medvedev, prin vuietul asurzitor care-l înconjura, strigătul slab al lui Frolov.

Apa acoperise puntea şi plescăia sub picioare.

Întorcînd capul, Medvedev zări doar o aripă ovală, galben-cenuşie, care se înfipse pieziş în valuri şi dispăru fulgerător sub apă.

Îmbrăcat numai în bluza care i se lipise de umerii laţi şi uscătivi (cînd o fi reuşit oare să-şi dezbrace cojocul?) Frolov ridică triumfător degetul mare. Medvedev îl zări, în timp ce manevra timona pentru a aduce vedeta la drum. În acelaşi timp văzu şi o spărtură uriaşă în bordajul de lemn, şi apa înspumată năvălind lacomă prin ea, şi limbile palide de foc care şerpuiau pe punte, nu departe de tuburile lans-torpile.

— Tovarăşe comandant, incendiu la careul ofiţeri! raportă într-un suflet şeful de echipaj.

— Tovarăşe comandant, compartimentul maşini face apă, se repezi din tambuchi şeful mecanic; era tot mînjit de funingine.

Medvedev lăsă la timonă pe şeful de echipaj şi intră în fugă prin tambuchiul de la compartimentul maşinilor. Tabloul care i se înfăţişă făcu să i se strîngă inima de durere.

În lumina palidă a becurilor îmbrăcate în site metalice străluceau piesele complicate ale motoarelor. Peste tot stăruia un miros puternic de benzină. Semuşkin şedea jos rezemat de peretele de azbest al

motorului din tribord, cu capul lăsat pe genunchi; bereta îi căzuse alături. În jur, apa se revărsa peste panouri, şuvoind zgomotoasă din bord în bord, după înclinările navei.

— Semuşkin! strigă Medvedev.

— E mort, tovarăşe comandant, raportă surd plutonierul. O schijă în piept şi...

Împreună cu un alt motorist, desfăcuse paietul [1] şi acum îl trăgea spre gaura de apă din bordaj.

— Bordajul e spart în dreptul motorului din tribord, adăugă plutonierul. Proiectilul a explodat în maşină. Dacă fixăm paietul, putem naviga cu un singur motor.

— Bine, fixaţi-l repede, spuse întunecat Medvedev, fără să-şi ia ochii de la Semuşkin. „Poate mai trăieşte?" gîndi el şi, apropiindu-se, îl scutură de umăr. Capul motoristului-bucătar căzu moale într-o parte, iar pe bluză i se întinse ca o stea roşie o pată de sînge. Inima viteazului Semuşkin încetase să mai bată.

Medvedev ieşi repede pe punte, unde marinarii stingeau incendiul luînd apă de peste bord cu ghiordelele [2].

— Radiotelegrafist! strigă Medvedev.

Kulbin ieşi imediat din staţie; privea liniştit în ochii comandantului, ca şi cum în jur nu s-ar fi petrecut nimic deosebit.

— Transmite la o sută unsprezece: „Vedeta are o gaură de apă în bordaj; motorul tribord avariat; am primit şi lovituri de proiectile incendiare... Aici Medvedev făcu o pauză, străbătu repede puntea şi se lăsă în genunchi lîngă Ilin, care zăcea întins cu faţa în jos; apoi glasul lui răsună mai aspru: „Au fost ucişi doi marinari". Transmite acelaşi text şi căpitanului de rangul întîi... Du-te!

---

[1] Paiet — dispozitiv confecţionat din pînză de tendă întărită, pentru astuparea găurilor de apă (N. R.).

[2] Ghiordel — găleată de pînză sau de lemn, cu toartă de parîmă (N. R.).

— Am înţeles, tovarăşe comandant. Kulbin dispăru în cabina staţiei.

La prova, puntea era încinsă şi uscată; prin tambuchiul de la careul ofiţeri răzbăteau şuviţe de fum.

Medvedev aruncă o privire în tambuchi, făcu cîţiva paşi în lături, inspiră adînc, apoi se aruncă, aproape rostogolindu-se, pe treptele înguste ale scării care ducea jos la careu.

Coridorul îngust era plin de fum, apa plescăia sub picioare, iar reflexele flăcărilor jucau pe pereţii de metal. Din careul ofiţerilor răbufnea un fum negru şi gros.

„Proiectil incendiar! A nimerit drept în careu!" reflectă Medvedev. Fumul îi tăia respiraţia, dar intră repede în cabină şi trînti uşa după el. Aici, în această mică încăpere unde petrecuse atîtea ore de odihnă, fiecare obiect îi era drag şi atît de familiar, încît i se întipărise în minte pentru totdeauna.

Lumina era aprinsă. Deasupra patului era agăţată o scurtă îmblănită, de rezervă, şi o căciulă cu clape pe care, din cochetărie marinărească, nu o purta niciodată. Pe policioara de deasupra mesei erau rînduite cîteva dintre cărţile lui favorite, iar mai sus, într-o ramă mare de marochin, se afla o fotografie înfăţişînd o femeie subţirică, cu privirea senină şi un băiat de vreo şase ani care îi cuprindea gîtul...

Fumul se strecura în cabină... Medvedev tresări, trezindu-se la realitate: „Mai întîi, documentele navei!" Smuci sertarul mesei, strînse cu grijă hîrtiile şi le vîrî pe toate sub cămaşă, la piept, împreună cu jurnalul de bord.

Acum fotografia... Nu putu s-o desprindă însă; era bine fixată pe perete. Din cauza grabei şi a emoţiei, degetele îi alunecau neîndemînatice pe ramă şi pe sticlă. Fumul începu să-l înăbuşe şi să-l orbească. Deodată îl străfulgeră un gînd: „Te pomeneşti că nu mai ies de aici..."

Cu un efort desperat, Medvedev smulse rama, dar simţi o durere ascuţită sub unghii. Ascunse şi foto-

grafia la piept, lîngă acte, apoi, ţinîndu-şi respiraţia, străbătu în goană coridorul şi se repezi în sus pe scară.

Ajuns afară, cuprinse dintr-o privire toată nava şi priveliştea aceea i se întipări pentru totdeauna în minte: la prova, puntea de lemn era înnegrită de fum şi plină de băltoace de apă; pînza de tendă cenuşie a paietului îşi flutura peste bordaj marginile, legate în pripă, ca nişte aripi retezate; Ilin, mort, zăcea aşa cum căzuse, cu faţa în jos, lîngă torpilele pregătite pentru atac, care străluceau în soare...

Medvedev apucă în grabă un extinctor şi-i dirijă în tambuchi şuvoiul şuierător de spumă. Frolov, neobişnuit de agitat, îl ajută să stingă incendiul din careu.

Din spate auzi iarăşi glasul tărăgănat al lui Kulbin.

— Tovarăşe comandant, căpitanul de rangul întîi vă felicită pentru doborîrea „Focke-Wulf-ului". Întreabă dacă avem nevoie de ajutor. „115" ne-a semnalizat că pot să ne ia la remorcă sau să ne asigure escorta.

— Transmite: „Mulţumiri; nu am nevoie de ajutor; voi ajunge la bază prin propriile mele forţe", spuse peste umăr Medvedev.

Pe urmă trecu la timonă în locul lui Şerşov. Atunci observă că şeful de echipaj avea şapca dată pe ceafă, iar o dîră de sînge i se închegase pe obrazul oacheş, turnat parcă în bronz...

Vedeta acostă la pontonul lung, de lemn, al bazei plutitoare; veniţi în întîmpinare, ofiţeri şi marinari — tovarăşi de lupte, se înghesuiau la schelă [1]... Se auzi o comandă scurtă; apoi într-o tăcere solemnă, cei doi marinari ucişi fură transportaţi de la bordul navei la uscat....

---

[1] Schelă — mică punte mobilă ce se instalează provizoriu de pe navă pe ponton cînd nava este acostată (N. R.).

După ce conduse vedeta la locul care i se indicase, Medvedev se duse să se spele şi să-şi schimbe uniforma, în cabina lui de la bordul navei-baze ; apoi, înainte de a se prezenta la raport la comandantul escadrilei, se întinse puţin pe pat şi încercă să-şi limpezească gîndurile, să înţeleagă tîlcul evenimentelor uimitoare petrecute în cursul acestei ultime misiuni de luptă.

De ce i se transmisese radiograma cifrată care-i interzicea să torpileze nava de transport inamică ? Oare aceasta nu coincidea întocmai cu propriile sale temeri, care-l chinuiau de mai multă vreme ?

Aşadar, nu fără temei înaintase el, cu cîteva zile în urmă, după multe frămîntări şi şovăiri, raportul care a stîrnit uimirea tuturor, care îi nemulţumise pe comandanţii lui direcţi, ba chiar lui însuşi îi provocase un simţămînt nou, neobişnuit...

CAPITOLUL III

Casa cu pridvorul înalt

Locotenentul major se afla în fața biroului comandantului escadrilei de vedete torpiloare, în cabina spațioasă și luminoasă de la pupa navei-bază. Reflexele luminii din plafon se răsfrîngeau pe emailul ordinului „Steaua Roșie", pe care-l primise chiar atunci; căpitanul de rangul întîi ținuse să-i prindă chiar el decorația pe piept, la locul obișnuit, deasupra buzunarului de la veston.

— Nu! îi răspunse comandantul escadrilei. Nu cunosc motivele care au stat la baza acestui ordin. Îndată ce comandantul flotei mi l-a comunicat personal, la telefon, ți l-am și transmis prin radiogramă cifrată. Spui că luaseși drum de atac și te pregăteai pentru lansare? Cred că de ciudă ți-ai mușcat buzele și te-ai cam înfierbîntat. Nu-i așa? Desigur că nu e prea ușor să renunți la o ocazie atît de favorabilă!

Medvedev tăcea, învîrtind între degete țigara care se stinsese de mult.

— Ei, lasă, li s-a mai întîmplat și altora! urmă după o clipă căpitanul de rangul întîi. S-a mai dat un ordin identic chiar săptămîna trecută. Era vorba tot despre o navă inamică de transport care se în-

drepta către nord... Atunci l-am întrebat pe vice-amiralul comandant: „Pentru ce? Despre ce-i vorba de fapt? Îmi permit să raportez că mi-e greu să opresc marinarii de la o acțiune de luptă!... Le sar torpilele din tuburi!

— Și ce v-a răspuns comandantul flotei, tovarășe căpitan de rangul întîi, întrebă nerăbdător Medvedev.

Bătrînul marinar se posomorî și-i aruncă o privire înciudată.

— Mi-a spus pur și simplu: „Nu întreba, ci execută! Ordinele comandamentului nu se discută!"

Medvedev nu-i răspunse nimic.

— Să știi, reluă comandantul escadrilei, schimbînd subiectul, că isprava cu „Focke-Wulf-ul" mi-a plăcut... Ați fost la înălțime! Ai manevrat ca un maestru, iar marinarii dumitale au tras cu o precizie demnă de toată lauda. Dar să-ți spun drept, m-am mirat cum de-ați putut ajunge la bază fără nici un ajutor... Un motor era avariat, rezervoarele de benzină, aproape goale... Cum de-ați reușit să aduceți vedeta pînă aici?

— Echipajul s-a străduit din răsputeri, tovarășe căpitan de rangul întîi! răspunse cu căldură Medvedev.

Comandantul escadrilei zîmbi mulțumit, apoi rosti:

— Bine, tovarășe locotenent major. Încă o dată, te felicit! Și acum odihnește-te vreo două zile la bază, fă-ți „plinul" de somn, apoi din nou la luptă, pe mare...

— Dacă-mi permiteți, tovarășe căpitan de rangul întîi, vreau să vă întreb ce s-a făcut cu raportul meu?

— Cu raportul dumitale? întrebă comandantul escadrilei, iar în glasul lui se amestecau nedumerirea și o ciudă abia stăpînită. Mai stărui încă asupra acelui raport?... Nu te înțeleg!...

— Tovarășe căpitan de rangul întîi, acum tot nu mă pot odihni. Medvedev se îndreptă în scaun, aplecîndu-se ușor înainte. Vedeta mea va rămîne vreo

două luni în reparație, la șantier. Îmi vine greu să stau fără ocupație, la bază...

— Dacă-i așa, atunci pornește, dacă vrei, chiar acum, în misiune. Îți încredințez comanda oricărei alte nave din escadrilă.

Medvedev păli brusc și își stăpîni cu greu emoția care-l cuprinsese întocmai ca în clipa cînd Frolov îi raportase că se zărește un fum la orizont.

— V-aș ruga totuși să dați curs raportului meu. Doresc să fiu transferat de la escadrila de vedete torpiloare la o unitate de infanterie maritimă, care acționează în regiunea munților vulcanici.

— Bine, dar pentru ce tovarășe locotenent major ? Ce te atrage la uscat ?

Medvedev tăcu. Ce-ar fi putut oare să spună despre planul aproape fantastic pe care și-l ticluise ori despre gîndurile care-l frămîntau de cîtăva vreme ? Își dădu seama că toate acestea nu erau destul de deslușite nici măcar pentru el însuși. Cu siguranță că oricine m-ar auzi — gîndi el — m-ar socoti un flecar ori, și mai rău, un caraghios !... Apoi mai era încă ceva care-l oprea să împărtășească altora planurile pe care și le făurise : teama de a nu i se aduce dovezi sau chiar numai argumente că ceea ce gîndește el e cu neputință de înfăptuit...

— Uite ce e, dragul meu, reluă cu bunăvoință comandantul escadrilei, am să-ți vorbesc ca un prieten, nu ca un superior. Eu cred că ești peste măsură de obosit, trăiești sub o tensiune nervoasă neobișnuită și ești gata să faci o prostie. Din această cauză am și oprit, în mod intenționat, raportul dumitale. Desigur că și la uscat e nevoie de oameni capabili și îndrăzneți, așa ca dumneata, iar comandamentul nu numai că n-ar obiecta, dar s-ar bucura chiar de prilejul oferit de raportul acesta, pentru a te transfera... Dar, te întreb, tot ca un prieten, te-ai săturat cumva de mare ?...

— Tovarăşe căpitan de rangul întîi — izbucni cu căldură Medvedev — dumneavoastră ştiţi doar cît de mult ţin la nava mea şi cît de dragă mi-e marea!

— Ştiu!... bătrînul marinar îl privi cu dragoste. Tocmai pentru că ştiu, am vrut să te fac să-ţi aminteşti de toate acestea... Aşa că alungă-ţi din cap gîndul de a ne părăsi! E uşor să renunţi la marină, dar să ştii că e foarte greu să te întorci iarăşi la ea... la marea pe care şi dumneata şi eu o iubim atît de mult...

Comandantul escadrilei scoase dintr-un dosar raportul lui Medvedev, apoi reluă:

— Asta e, dragul meu! Mai chibzuieşte, dacă vrei, vreo două zile... Mai cîntăreşte lucrurile. Sînt sigur că vei veni să-mi mulţumeşti. Acum însă du-te şi odihneşte-te!

Medvedev se ridică de pe scaun.

— Raportul acesta poţi să ţi-l iei înapoi; dacă vrei rupe-l, dacă nu, ţine-l ca amintire a unei clipe de rătăcire, cînd erai gata să trădezi marea... Hai, ia-l de aici!...

Medvedev rămase în picioare în faţa biroului, nemişcat, în poziţie de drepţi. În cele din urmă făcu un efort, îşi luă inima în dinţi şi rosti, în aparenţă liniştit:

— Vă mulţumesc foarte mult pentru cuvintele dumneavoastră binevoitoare... pentru prietenia pe care mi-aţi arătat-o... dar aici glasul lui răsună aspru, trădînd o voinţă de neclintit, vă rog să mă iertaţi, dacă nu vă pot urma sfatul. Insist să-mi luaţi în considerare raportul şi să-l înaintaţi spre rezolvare comandamentului flotei!

Urmă o tăcere apăsătoare, penibilă.

— Nu te înţeleg şi nu te aprob... dar nu te pot opri! rosti într-un tîrziu, cu tristeţe, căpitanul de rangul întîi. Bine, voi înainta raportul dumitale cu referat favorabil din partea mea... Acum, poţi pleca!

În zilele următoare Medvedev rămase fără nici o treabă la nava-bază, aşteptînd să i se rezolve rapor-

tul. Niciodată nu-şi închipuise că un om poate avea la dispoziţie atîta timp pe care să nu izbutească să-l folosească aşa cum trebuie. Se străduia să doarmă cît mai mult, dar nu izbutea, poate tocmai din cauza confortului, de care se dezobişnuise ; aici avea un pat mare cu somieră, care nici pe departe nu se putea asemăna cu cuşeta lui îngustă din cabina vedetei torpiloare.

A treia zi, dimineaţa, se sculă tîrziu şi astfel ajunse printre ultimii în luxosul careu al ofiţerilor, elegant mobilat şi tapisat cu placaj din mesteacăn de Carelia. Mesele erau acoperite cu feţe de masă scrobite. Veselarii, îmbrăcaţi în halate albe, umblînd fără zgomot pe covoarele groase, pluşate, serveau ceaiul în pahare de cristal cu suporturi metalice strălucitoare. Iubloanele cu geamuri groase, mate difuzau plăcut lumina vie a dimineţii. Din bordul dinspre larg, unde erau acostate vedetele care se pregăteau să plece în misiuni de luptă, se auzeau din timp în timp pocniturile înfundate, ca de pistolet, ale motoarelor balansate de mecanici.

La o masă, aproape de uşă, stătea în picioare un comandant de vedetă pe care Medvedev îl cunoştea foarte bine ; ţinea într-o mînă o felie de pîine cu unt şi în cealaltă paharul cu ceai, mîncînd şi sorbind pe nerăsuflate, aşa cum fac oamenii cînd sînt atît de grăbiţi, încît nu-şi pot îngădui nici măcar răgazul de a sta la masă în tihnă.

— Andriuşa, pornesc chiar acum într-o misiune grea, îi spuse el lui Medvedev, după ce-şi sorbi ultima înghiţitură de ceai. Aviatorii noştri au reperat nişte submarine lîngă Kildin. Urează-mi noroc !

— Vînt mare larg [1] şi cinci stînjeni [2] de apă bună [3] sub chilă [4] ! îi strigă Medvedev urarea obişnuită a

[1] Vînt deosebit de prielnic navigaţiei cu vele (N. R.).
[2] 1 stînjen (marin) — 1,83 m (sau 6 picioare). (N. R.).
[3] Apă bună — apă prielnică, fără stînci sau alte obstacole. (N. R.).
[4] Chila — partea cea mai de jos a unei nave (N. R.).

marinarilor din Nord ; prietenul lui o şi zbughise însă pe scări în sus, încheindu-şi din fugă mantaua.

Rămas singur, locotenentul major îşi sorbi alene ceaiul, apoi se ridică şi se apropie de pianul aşezat într-un ungher al careului ; degetele înăsprite de apa sărată şi de vînturile oceanului atinseră fildeşul clapelor. O melodie prinse viaţă şi îşi revărsă accentele ei melancolice în singurătatea tristă a încăperii. Deodată, Medvedev se opri brusc şi oftînd lăsă peste clape capacul lustruit. Rămase pe gînduri, cu capul sprijinit în mîini. Zgomotul uşii deschise îl făcu să tresară. Intraseră veselarii care strîngeau acum feţele de masă albe, le înlocuiau cu altele de postav verde, apoi aşezau scrumiere pe mese.

Locotenentul major se apropie fără grabă de unul dintre iublouri, îi deşurubă mînerul şi-l dădu în lături. De afară pătrundea o adiere rece, proaspătă, cu gust puţin sărat, caracteristic vîntului de larg. În jurul navei-baze se roteau încet pescăruşii, descriind cercuri largi deasupra mării. Vedetele se depărtau cu repeziciune spre vest, iar sus, în înaltul cerului, zburau în aceeaşi direcţie avioanele sovietice de vînătoare şi cele torpiloare. Medvedev îşi luă şapca din cuier şi ieşi agale pe punte...

Nava-bază a vedetelor torpiloare — pachebotul cu punţi largi şi cu o admirabilă compartimentare interioară — era acostată în fundul unui mic fiord, cu contururi neregulate, chiar la poalele peretelui înalt de granit. Malul se înălţa abrupt, cu colţuri de stîncă care ieşeau mult în afară deasupra apei. Mai sus, pe pantă, se vedeau desişuri verzi de mesteacăn polar agăţător... „Parcul nostru de cultură şi odihnă" — aşa numeau marinarii de pe nava-bază locul acesta cu aspect sălbatic şi totuşi odihnitor...

Medvedev păşi pe schela instalată de la bord pînă la mal. Soldatul de santinelă luă poziţia de drepţi şi-l privi oarecum mirat văzîndu-l că se îndreaptă spre cărarea în serpentină care ducea către creastă. Medvedev începu să urce fără grabă. Din loc

în loc, poteca era întretăiată de pîrîiaşe subţiri de munte; apa strălucind ca argintul viu curgea şerpuind printre firele de muşchi aspru şi peste lespezile de granit, umezindu-le şi îngreunînd mersul.

Ajuns la jumătatea pantei, locotenentul major se opri o clipă, pentru a privi înapoi. „Burea" se vedea acum strîns lipită de stîncile malului; era acoperită cu o plasă cenuşie de mascare, aşa încît de la înălţime nava-bază apărea ca o ieşitură prelungă a ţărmului stîncos. Pe valurile argintii ale fiordului se vedeau lunecînd în plină viteză vedete torpiloare, mascate şi ele cu plase colorate în mai multe nuanţe de verde; deci, dintr-acolo se auzea uruitul de motoare care-i atrăsese atenţia făcîndu-l să privească înapoi. Se uită aproape cu părere de rău după o vedetă care ieşea din fiord lăsînd în urmă două dîre luminoase, gălbui, care se depărtau mereu una de alta, topindu-se apoi în apele învolburate ale fiordului...

Cu cît urca mai sus, cu atît simţea mai puternic vîntul tăios al înălţimilor. Curînd ajunse în desişul de mesteceni şi apoi într-un luminiş plin de afine. După un colţ de stîncă se vedea o cazemată de piatră, iar mai încolo, sub plase de mascare întesate cu frunziş, se întrezăreau ţevile tunurilor unei baterii de coastă.

Ceva mai jos, într-o poiană, se zăreau două moviliţe prelungi, mormintele proaspete ale celor doi marinari din echipajul vedetei lui, motoristul Semuşkin şi torpilorul Ilin... Deasupra mormintelor erau aşezate cu grijă cîteva cununi împletite din flori roşii de munte...

Medvedev se apropie încet de marginea unei prăpăstii. Îşi aprinse o ţigară, adăpostindu-se de vînt; apoi privirea îi lunecă departe, către apus. Dincolo de creasta dantelată a munţilor vulcanici se vedea albastrul cenuşiu al Mării Barents. Mai departe, în fundul zării, abia se deslușea, ca printr-o perdea de fum, lanţul întunecat al munţilor Norvegiei, unde se aflau poziţiile unităţilor germane de vînători de

munte. Rămase mult timp cu privirea aţintită într-acolo, răsucindu-şi ţigaretul între dinţi; gîndul acela ciudat care-i încolţise mai demult în minte şi care-l urmărise mereu de atunci punea stăpînire pe el cu tot mai multă tărie...

După un timp, Medvedev coborî pe alt drum spre malul fiordului, la locul unde se afla ridicată pe cală, pentru reparaţie, vedeta lui. Pe peretele din tribord al comenzii se mai vedea încă cifra „3", desenată cu îndemînare — numărul navelor inamice scufundate.

Echipajul lucra de zor; toate piesele demontabile, de la bordul vedetei, fuseseră transportate pe mal, pentru a nu stînjeni lucrările de raparaţie. Marinarii raşchetau cu grijă bordajul, îndepărtînd atît stratul de scoici care se depusese pe toată suprafaţa carenei, cît şi pitura [1] veche, jupuită şi cojită pe alocuri. Cît de bine se vedeau acum toate rănile căpătate de mica navă în ultima luptă pe mare! Paietul fusese dat la o parte descoperind uriaşa spărtură de la linia de plutire; prin ea se vedeau mecanicii care reparau motorul din tribord, avariat de proiectilele „Fock-Wulf-ului". Comanda era ciuruită de schije şi de gloanţe iar catargul, fără pavilion şi fără antenă, se înălţa parcă nefiresc de stingher deasupra punţii, altă dată plină de viaţă... Medvedev simţi o strîngere de inimă... parcă se afla într-o sală de spital unde i se făcea o operaţie unui prieten grav bolnav.

Apropiindu-se, auzi zvon de glasuri cunoscute; se opri sub chila vedetei, lîngă pana lată a cîrmei şi, fără să vrea, auzi cele ce discutau marinarii.

— Măi, dar acru mai eşti! Nu ţi-o fi venit cumva rău de mare pe uscat? spunea radiotelegrafistul Kulbin, cu glasul lui tărăgănat, de parcă atunci s-ar fi sculat din somn.

— Măi, ce om eşti tu, Vasea! Uite, sînt trei zile de cînd ne aflăm la uscat şi eu tot nu-mi pot veni

---

[1] Pitură — vopsea specială, rezistentă la acţiunea corosivă a apei de mare (N. R.)

în fire... Cel care răspunsese era fără îndoială Frolov. Pe Medvedev îl mirase întotdeauna prietenia între aceşti doi marinari cu firi atît de deosebite. De data asta îl impresionă însă faptul că Frolov, flăcăul zglobiu şi plin de viaţă, care se ţinea mereu de ghiduşii, părea acum amărît, copleşit de tristeţe.

— Nu ştiu dacă s-o mai alege ceva de motorul din tribord, reluă Frolov pe acelaşi ton. E avariat rău de tot!... Păcat de vedetă, că iute mai era şi bună de luptă! A scufundat trei nave şi a doborît un avion... iar acum zace aici neputincioasă. Şi nouă, ce ne mai rămîne de făcut?... Va trebui oare să ne împrăştiem pe la alte nave?...

— Ei, asta-i! Mai întîi, că vedeta nu-i chiar aşa de distrusă. De altfel tot trebuia să intre în reparaţie, pentru că îi venea rîndul, spuse tacticos Kulbin. Tu vorbeşti ca şi cum am înmormînta-o, dar n-ai dreptate, Dima! O s-o reparăm, o să instalăm şi o staţie nouă de radio. Ehei! Să vezi tu cum o să mai lupte, draga de ea!...

— De... eu mă tot gîndesc şi la băieţii care au pierit... În clipa cînd i-a coborît în mormînt, mi s-a părut că şi soarele s-a întunecat pe cer... Ca să nu plîng, ţi-o spun ca unui frate, Vasea... mi-am muşcat buzele de mi-a dat sîngele. Ce băieţi minunaţi erau!

— Ce să-i faci... aşa-i războiul, Dima! răsună grav glasul radiotelegrafistului. Şi pe urmă, nu uita că lacrimile marinarului sînt scumpe... ca sîngele! N-are nici un rost să plîngi, trebuie să lupţi mai dîrz şi mai tare, să-i răzbuni pe cei care au căzut!...

— Aici ai dreptate, Vasea! Uite eu aş pleca chiar în clipa asta să lupt corp la corp cu hitleriştii, izbucni Frolov cu patimă. Ştii, am auzit să locotenentul major ar fi înaintat un raport prin care cică ar fi cerut să fie debarcat şi transferat la infanteria maritimă, pe poziţiile înaintate din munţi. Uite, acum mi-a trecut prin gînd să mă cer şi eu să merg cu el, pînă s-ar termina reparaţia vedetei. Ce zici, mergi şi tu?

— Ştiu eu ce să spun ? răspunse cu îndoială Kulbin. Vorba-i că... cine se debarcă, mai are siguranţa că s-ar putea întoarce la bord ? Eu unul, de mi-o fi dat să mor, vreau să mor pe mare !

Medvedev rămase copleşit de emoţie, sprijinit de pana de oţel a cîrmei. Acum mai mult ca oricînd îşi dădea seama cît de mult îşi iubea echipajul, ce oameni minunaţi avusese sub comanda lui şi ce legătură trainică se stabilise între el şi aceşti oameni în vîltoarea războiului, pe mare... Poate că ar fi trebuit să-şi ia înapoi raportul, să lase totul la voia întîmplării, aşa cum a fost pînă atunci... Dar nu, gîndul împlinirii planului pe care-l făurise îi reveni mai stăruitor în minte. Nu, nu putea renunţa la acest plan... întîmplă-se ce s-o întîmpla !...

Trei ore mai tîrziu se afla la bordul unei vedete de legătură, în drum spre baza maritimă a Flotei Nordului.

Trecuse cam multă vreme de cînd Medvedev nu mai văzuse oraşul acesta ciudat, fără copii şi fără copaci, oraş care era totodată port la mare şi localitate de munte, ridicat pe stînci golaşe de granit, şlefuite de vînturi năprasnice, care suflau fără încetare şi mereu din altă direcţie, trecînd în salturi prin toate cele 32 de cărturi ale rozei vînturilor.

Vedeta de legătură depăşi linia barajelor antisubmarine, apoi, îndreptîndu-se către cheiul bazei, ocoli Insula Ekaterininsk, pe colinele căreia se vedeau presărate ici-colo căsuţele de lemn ale pescarilor.

Pe neaşteptate se întunecă şi din văzduh începură să cadă fulgi mari de zăpadă, cu care vîntul prinse îndată să se joace rotindu-i şi spulberîndu-i în toate părţile. Dar iată că, tot aşa de repede cum venise, viforniţa se mistui în cîteva clipe, căutîndu-şi locul aiurea. Soarele străluci din nou făcînd să scînteieze ferestrele caselor din oraş şi îmbrăcînd în toate culorile curcubeului valurile domoale ale golfului. În depărtare se conturau culmi de granit, drepte şi întu-

necate, pe care se înălțau parcă punți și scări luminate astfel, încît întreaga panoramă a orașului căpăta înfățișarea unei uriașe nave de piatră. De pe cheu se vedeau stadionul din centrul orașului și clădirile masive ale Casei ofițerilor, care se profila pe panta unui deal, ca un castel medieval.

În capul pasarelei ambarcaderului, plutonierul care controla actele celor care coborau la uscat își opri o clipă privirea asupra lui Medvedev. În apropiere, un căpitan înalt, cu ochelari părea absorbit de minunatul joc de culori sclipitoare ale valurilor.

Locotenentul major porni grăbit, trecînd de-a lungul bordajului scund al unui puitor de mine acostat cu tribordul la cheu. Ceva mai departe atenția îi fu atrasă de siluetele lungi, pe jumătate ascunse în apă, ale submarinelor care se legănau lîngă un ponton, ca niște crocodili adormiți. De la scara unei nave de război britanice, ancorate în radă, se desprinsese o șalupă mare, albă, care se îndrepta cu viteză spre ambarcader.

Pe drumul dinspre oraș veneau un grup de marinari englezi; mergeau agale, dar vorbeau repede, cu aprindere, umplînd strada cu gălăgia lor. Locotenentul major înțelese îndată că veneau de la stadion și discutau despre un meci de fotbal. Curînd englezii ajunseră în dreptul lui; purtau mantale negre de ploaie și bonete înguste cu marginile înălțate. Ofițerul care-i însoțea, un locotenent înalt, spătos, trecu pe lîngă Medvedev fără să-l salute. Marinarii englezi însă se dădură în lături pentru a-i face loc, ba chiar schițară un fel de salut, atingîndu-și ușor beretele cu mîna. În ochii lor albaștri spălăciți se citea o oarecare curiozitate, amestecată cu îndrăzneala și trufia specific englezească; discutau cu însuflețire, amestecînd laolaltă impresiile despre ciudățenia acestui oraș polar sovietic și despre marinarii sovietici care cîștigaseră meciul cu echipa britanică, venită tocmai din patria fotbalului.

Medvedev zîmbi şi iuţi pasul. După ce trecu peste pod, părăsi strada principală, tăind drumul ca să ajungă mai repede la casa cu două etaje în care nu mai fusese de multă vreme ; ştia că nu-l aşteaptă nimeni, că nu va găsi acolo decît amintiri dureroase şi totuşi, cînd ajunse în faţa ei, simţi aceeaşi bucurie pe care o încerca altădată cînd ajungea „acasă".

Din pridvorul înalt, de ambele laturi ale intrării principale, coborau două scări late, cu treptele şubrezite de vreme. Îşi aminti că atunci cînd Nastea, soţia lui, venise aici pentru prima oară, se minunase de înălţimea neobişnuită a pridvoarelor. Dar iarna, cînd s-au dezlănţuit viscolele polare, le-a înţeles rostul : erau construite aşa pentru ca troienii să nu acopere uşa de la intrare.

Locotenentul major intră în vestibul. Aici zări agăţată în cuierul prăfuit din colţ — cine ştie cum ajunsese acolo — o şapcă albă de ofiţer, fără emblemă. Medvedev scoase cheia din buzunar şi descuie camera care rămăsese părăsită atîta vreme ; abia după ce intră se întrebă mirat de ce venise atît de grăbit, cu sentimentul nedefinit că aici îl aşteaptă totuşi ceva nou şi îmbucurător ?

În camera aceasta regăsea, ca şi în sufletul lui, bucuria şi durerea, amintirea vieţii fericite de odinioară şi pustiul adînc de acum...

Rămăsese rezemat de uşă şi privea cu atenţie la tot ce-l înconjura. Prin fereastra prăfuită, cu geamurile plesnite de suflul bombelor, lumina zilei pătrundea mohorîtă, aruncînd umbre pe năframa de mătase trandafirie de pe masă, pe dulapul cu oglindă, întredeschis — aşa cum rămăsese din ziua plecării —, pe cele două paturi de lîngă perete, aranjate cu grijă. Pe unul dintre ele se afla şi acum o pătură cadrilată, strînsă sul : Nastea se gîndise să o ia cu dînsa, dar pe urmă, cînd motoarele avioanelor duşmane începuseră să uruie deasupra acoperişurilor, iar bateriile antiaeriene şi artileria antiaeriană de pe navele de luptă deschiseseră focul, a aruncat-o pe pat... Iată,

pe marginea mesei stă şi acum soldatul de plumb după care a plîns atît de mult Alioşa, cînd erau la bordul remorcherului...

Medvedev îşi duse mîna la frunte. Toate amintirile acestea îl îndurerau, îl apăsau şi totuşi îi erau atît de dragi...

„Ar trebui să fac puţină ordine aici", gîndi el cu glas tare, fără să-şi dea seama; glasul lui, din deprinderea de a comanda, dominînd zgomotul infernal de la bordul vedetei, răsunase nefiresc de puternic în liniştea camerei pustii.

Se apropie de masă şi trecu un deget peste faţa de masă — rămase o dîră albă, bine conturată, iar pe deget un strat cenuşiu, catifelat, de praf. Se uită descumpănit în jur şi se aşeză pe pat, dar se ridică numaidecît, scuturîndu-şi cu grijă pantalonii. Întorcînd capul, îşi zări în oglindă chipul tras, ochii trişti, înfundaţi în orbite şi cutele adînci din obraji, în jurul gurii...

— Ai îmbătrînit, Andrei! spuse iarăşi cu voce tare Medvedev şi se duse să închidă uşa dulapului; aşa cel puţin n-avea cum să se mai vadă în oglindă. Apoi desfăcu porthartul şi scoase cu grijă fotografia înrămată pe care o smulsese din peretele cabinei lui de la bordul vedetei. Lacul de pe ramă se scorojise, iar fotografia se îngălbenise pe margini. Chipul Nastei părea că se întunecase şi îmbătrînise; numai Alioşa zîmbea ca şi mai înainte, privind undeva în depărtare...

Unde să pună fotografia? Fireşte, deocamdată aici, deasupra patului, la vechiul ei loc. Dar cuiul, care abia se mai ţinea în perete, se clătină şi fotografia alunecă pe pat; Medvedev o ridică şi se pregătea tocmai să fixeze cuiul la loc, cînd se auzi o bătaie uşoară în uşă.

— Intră, spuse locotenentul major; în glasul lui se amestecau surprinderea şi ciuda de a fi deranjat tocmai acum, cînd n-avea chef să dea ochi cu nimeni.

Uşa se deschise încet şi în cadrul ei apăru un ofiţer îmbrăcat într-o manta marinărească, cu patru galoane de fir argintiu pe mîneci. Oaspetele neaşteptat îşi duse mîna la şapcă. Medvedev îi răspunse la salut, respectuos, dar cu destulă răceală, apoi întrebă pe acelaşi ton, cu nedumerire :

— Căutaţi pe cineva, tovarăşe căpitan ?

— Da, chiar pe dumneata, răspunse noul venit zîmbind prietenos.

— Vă rog să mă iertaţi, dar cred că e o confuzie la mijloc, ripostă rece Medvedev. Eu am sosit în bază abia de vreo jumătate de oră, după o lipsă de cîteva luni... Şi apoi, îmi pare rău, dar sînt nevoit să vă spun că... nu vă cunosc !

— În schimb, eu te cunosc, tovarăşe Medvedev, rosti încet căpitanul. Îşi scoase tacticos şapca, aruncă o privire în jur, apoi reluă :

— După cît se pare, nu mai e nimeni pe aici... şi asta îmi convine de minune. Avem de discutat ceva despre unele lucruri... dar deocamdată totul trebuie să rămînă numai între noi doi... Numele meu este Liudov.

CAPITOLUL IV

O misiune deosebită

Medvedev privi întrebător la musafirul care mai mult îl stingherea decît îi trezea curiozitatea ; în privirea lui nu se citea nici prea multă bunăvoinţă şi nici interes. Fiind de obicei departe de baza maritimă principală şi petrecîndu-şi tot timpul la bordul navei sale, în misiuni de luptă, el era unul dintre puţinii ofiţeri asupra cărora numele lui Liudov nu producea nici o impresie deosebită. Dimpotrivă, înfăţişarea şi modul de a se purta ale căpitanului, foarte asemănătoare cu ale ofiţerilor din trupele de uscat, îl determinau să ia obişnuita atitudine de uşoară aroganţă, pe care o manifestau majoritatea marinarilor ambarcaţi faţă de tovarăşii de arme de la uscat.

— Atunci, vă rog să luaţi loc, spuse el puţin morocănos. Imediat însă îşi aduse aminte că în cameră totul era plin de praf şi fără să vrea aruncă o privire în jur ; zărindu-se în oglindă observă că era încă cu şapca pe cap ; îşi scoase şapca şi, neavînd unde s-o pună, rămase cu ea în mînă. Puţin jenat de dezordinea din jur, se adresă în continuare căpitanului. Vă rog să mă iertaţi că vă primesc în camera aceasta nearanjată. Voiam tocmai să-mi fac „progra-

mul de curățenie generală la bord". Văzînd însă că Liudov voia să se așeze, îi spuse : măcar să șterg puțin praful de pe scaun...

— Nu-i nimic : te rog nu te deranja pentru mine, răspunse Liudov zîmbind.

Medvedev observă că zîmbetul nu se ștergea deloc de pe fața brăzdată de cute a omului acesta, trecut oarecum de vîrsta tinereții. Și totuși, ciudat lucru, zîmbetul nu părea nici silit, nici nelalocul lui ; avea în el ceva prietenos, foarte atrăgător și-i lumina într-un mod deosebit chipul aspru, lipsit de frumusețe.

Liudov șterse tacticos scaunul și se așeză, potrivindu-și cutele mantalei pe care se mai vedeau fulgi de zăpadă...

— Iată, zise el, vremuiește. Sîntem în vară și, poftim, s-ar părea că vine iarna...

Locotenentul major îl asculta nedumerit, întrebîndu-se ce voia de fapt de la el omul acesta ; într-o mînă ținea încă fotografia, iar în cealaltă, șapca. Se încruntă ușor. Liudov păru că ghicește gîndurile care-l frămîntau pe tînărul ofițer, așa că reluă :

— După cîte știu, glasul lui căpătase o intonație rece, oficială, dumneata ai înaintat comandamentului un raport prin care soliciți debarcarea și mutarea din escadrila de vedete torpiloare...

Medvedev încuviință cu o mișcare a capului, fără să spună nimic. Liudov care se întrerupsese o clipă continuă, apăsînd de data asta pe fiecare cuvînt :

— Ai vrut să pleci de la vedete pentru că ți-era teamă... aici căpitanul tăcu o clipă, căutîndu-și parcă cuvintele, îți era teamă că ai putea pricinui pieirea propriei dumitale familii...

Medvedev tresări și cu o mișcare bruscă zvîrli fotografia și șapca pe masă ; sprîncenele i se uniseră într-o singură dungă întunecată, deasupra ochilor care priveau tăios, amenințător.

— Tovarăşe căpitan, izbuti să-şi recapete stăpînirea de sine, nu-mi amintesc să fi pomenit în raportul meu despre asemenea... motive.

— Desigur că n-ai scris, vocea lui Liudov era acum blîndă, binevoitoare, şi nici n-ai fi putut afirma acest lucru pentru simplul motiv că nu ştiai nimic precis. Eu însă îmi închipui prin ce fel de chinuri morale ai trecut ori de cîte ori erai pus în situaţia de a torpila nave inamice de transport; mereu erai stăpînit de teama că la bordul uneia din ele putea să se afle soţia şi fiul dumitale!... Căpitanul tăcu o clipă, privindu-l cu înţelegere şi compătimire pe Medvedev, care părea descumpănit. Linişteşte-te, Andrei Aleksandrovici, şi ascultă-mă, te rog. Îţi voi face o destăinuire: vreau să ştii că, aici coborî glasul, vorbind rar şi privind ţintă în ochii tînărului ofiţer, care pălise, toate cele trei nave cu care au fost transportaţi cetăţeni paşnici sovietici, luaţi în robie de hitlerişti, au ajuns cu bine la destinaţie... Prin mijloacele cercetării noastre, am aflat atît ora plecării convoaielor, cît şi ruta lor, astfel că am putut informa la timp prin radiograme cifrate navele noastre aflate în misiune... E drept că ultima oară s-a întîrziat puţin, iar dumneata chiar, mi se pare, luaseşi drum de atac.

— Şi dumneavoastră credeţi că familia mea ar fi putut să se afle la bordul acelei nave? întrebă Medvedev cu glasul sugrumat de emoţie.

— Poate că da, răspunse Liudov îngîndurat. Eu unul cred în posibilitatea unor asemenea coincidenţe... Dar, poate că au fost transportaţi cu alt convoi, altă dată...

Locotenentul major se lăsă greoi pe pat. Se uita la Liudov cu încordare, agăţîndu-se de o speranţă...

— Să recapitulăm faptele, continuă căpitanul. Dumneata te-ai adresat mai demult comandamentului mişcării de partizani, cu rugămintea de a ţi se comunica ce s-a întîmplat cu soţia şi fiul dumitale, care fuseseră luaţi cu sila de lîngă Leningrad, de către

cotropitorii fasciști. Sînt informat că ți s-a răspuns... și anume : că familia dumitale a fost mai întîi într-un lagăr de concentrare, apoi mutată într-unul din porturile Norvegiei, spre a fi transportată cu un convoi, pe mare, în regiunea polară... Nu-i așa ?...

Medvedev, palid și cu respirația tăiată, dădu din cap, cu ochii țintă la omul care părea că știe mai multe decît putuse afla el.

— Acum, după ce s-a dat curs raportului dumitale, reluă Liudov, după o clipă de tăcere, aș vrea să te rog să-mi spui și mie : în ce scop ți-ai cerut transferarea la unitățile de infanterie maritimă din prima linie a frontului din regiunea vulcanilor ?

Locotenentul major tăcu încurcat ; doar ochii adînciți în fundul capului străluceau ca ai unui bolnav de friguri. În privirea lui se citeau îndrăzneală și suferință, speranță și teamă...

— Atunci am să-ți spun eu ce planuri... sau, mai bine zis, ce visuri ți-ai făcut, vorbi domol căpitanul, zîmbindu-i cu bunătate, ca unui copil. Își scosese ochelarii și acum ștergea tacticos lentilele cu batista. Eu cred că ai cerut să fii trimis în prima linie, acolo în munți, cu speranța că, luînd legătura cu cercetașii noștri, vei putea pătrunde împreună cu ei în spatele frontului inamic, ca să găsești lagărul în care sînt ținuți în robie cetățeni pașnici sovietici și, ajutat de cercetași, să faci tot ce va fi cu putință pentru a-i elibera și astfel să-ți eliberezi și familia... În timp ce-i vorbea, Liudov se uita la Medvedev învăluindu-l într-o privire plină de înțelegere. Își șterse lentilele și își puse din nou ochelarii. Continua să zîmbească, dar glasul lui sună asupru cînd adăugă : nu prea văd însă cum ai putea izbuti în realizarea acestor planuri !... Nordul Norvegiei este un adevărat ocean de munți vulcanici pustii... Dumneata nu cunoști nici locurile, nu ai nici obișnuința luptei pe uscat și nici acea abilitate de a te strecura nevăzut, departe, în spatele frontului inamic. E drept, ești puternic, curajos, tenace... totuși socot că planurile

dumitale sînt sortite eşecului, chiar dacă comandamentul te-ar sprijini în această acţiune... ceea ce, de altfel, este prea puţin probabil.

Medvedev se ridică brusc şi se aplecă spre Liudov :

— Tovarăşe căpitan, vă rog să-mi spuneţi fără ocol... pentru ce aţi venit la mine şi, mai ales, pentru ce aţi început această discuţie. Cunoaşteţi într-adevăr planurile şi speranţele mele, dar vă rog, spuneţi-mi, ce vreţi de la mine ?...

— Vreau să-ţi propun să treci în detaşamentul de cercetare, sub ordinele mele, răspunse simplu Liudov.

— Sub ordinele dumneavoastră ?...

— Da. Comandamentul flotei mi-a trimis mie raportul dumitale ; iar eu cred că dumneata eşti tocmai omul de care am nevoie pentru a duce la bun sfîrşit o anumită misiune...

— Unde ? sări înfierbîntat Medvedev. Dincolo de linia frontului, în regiunea vulcanilor ?

— Ssst ! făcu zîmbind căpitanul. Vorbeşte mai încet !... Da, dincolo de linia frontului, în regiunea craterelor, în locurile unde, după presupunerile mele, a fost dusă şi familia dumitale. Dar, tovarăşe locotenent major, eu nu-ţi pot promite nimic sigur. Dumneata nu vei fi trimis în căutarea familiei, ci doar vei ajuta să se stabilească cu precizie locul unde se află lagărul ; restul va trebui să-l laşi pe seama altora. S-ar putea să fii dezamăgit în aşteptările dumitale... Trebuie să fii pregătit şi să acţionezi numai conform ordinelor care-ţi vor fi date sau transmise... Ei, ce zici, eşti de acord să acţionezi în spatele frontului inamic, într-o misiune în care ai avea de întîmpinat primejdii mari şi care poate dura mult ?... Dumneata...

Dar Liudov nu apucă să termine ceea ce mai avea de spus, Medvedev se repezi spre el şi-i prinse degetele subţiri şi noduroase în mînile lui aspre şi mari ; negăsind cele mai potrivite cuvinte pentru a-i arăta

recunoştinţa, se mulţumi să-i strîngă mîinile scuturîndu-i-le cu putere.

— Dacă ai să-mi rupi degetele, izbuti să spună căpitanul strîmbîndu-se de durere, să ştii că n-am să mai pot semna ordinul pentru încadrarea dumitale în detaşamentul de cercetare.

Locotenentul major nici nu-l auzi, totuşi îi lăsă mîinile şi se repezi la dulap din care scoase o sticlă de vin. Scotoci pe unul din rafturi şi găsi două pahare; amîndouă erau însă murdare. Medvedev le luă în mînă şi, fără să spună nici o vorbă, dădu buzna în mica bucătărioară de alături.

— Andrei Aleksandrovici, te rog nu te deranja cu nimic, îi strigă Liudov din urmă.

Prin uşa întredeschisă se auzea zgomotul apei curgînd în chiuvetă; peste cîteva clipe Medvedev se întoarse cu paharele spălate.

— Eu beau rar, începu el. Ultima dată a fost cînd am desfundat sticla asta. Atunci m-am despărţit de Nastea şi... urma să golim sticla tot împreună, la întoarcerea ei. Dar astăzi este o zi atît de mare pentru mine încît...

Vinul purpuriu se revărsa scînteind în pahare.

— Să nu fie cel din urmă! rosti solemn Liudov ridicînd paharul.

— Să nu fie cel din urmă! repetă Medvedev obişnuita urare aspră a marinarilor din flota militară.

Băură dintr-o dată vinul, aşa cum cerea tradiţia, apoi puseră paharele alături, pe masă, ca doi prieteni vechi.

— Ai nervi tari, Andrei Aleksandrovici! spuse admirativ Liudov. Eşti foarte emoţionat, dar nici cel mai uşor tremur al mîinii nu te trădează...

Medvedev se uită cu admiraţie la omul acesta care ştia să citească în inimile şi în gîndurile altora, să observe şi să interpreteze totul, fără să facă nici un efort deosebit.

Liudov îşi luă şapca, o netezi cu mîneca mantalei, apoi îşi luă rămas bun de la Medvedev.

— Acum te las, Andrei Aleksandrovici, rosti el întinzîndu-i mîna. Această formulă de salut, obişnuită numai între civili, îl surprinse pe Medvedev. Deci, în principiu, ne-am înţeles: ar urma să fii transferat la secţia cercetare; aş vrea să chibzuieşti bine asupra propunerii mele... s-o analizezi sub toate aspectele. Dacă ai vreo îndoială, nu forţa luarea unei hotărîri. E mai bine aşa!

Medvedev vru să protesteze, dar căpitanul, ridicînd un deget în chip de avertisment, îl opri.

— Ştiu ce vrei să spui, dar nu trebuie! Nu te grăbi... Peste jumătate de oră te aştept în biroul comandantului flotei, la postul de comandă operativ, în adăpostul din stîncă. Gîndeşte-te bine pînă atunci, şi, dacă primeşti propunerea mea, reflectează încă la ceva: pe cine ai putea lua din echipajul vedetei dumitale? Vei avea nevoie de doi oameni siguri: un radiotelegrafist şi un semnalizator. Şi acum rămîi aici. Nu mă conduce nici măcar pînă la uşă. Cred că e mai bine să nu fim văzuţi împreună.

Liudov zîmbi văzînd chipul uluit al locotenentului major; îşi duse degetele la cozorocul şepcii şi ieşi închizînd încet uşa în urma lui.

Exact după o jumătate de oră, marinarul care era de serviciu la postul de control al comandamentului flotei în cerea lui Medvedev legitimaţia şi ordinul de serviciu.

Amurgul timpuriu, caracteristic regiunii polare, învăluia grăbit străzile oraşului, navele acostate la cheuri şi pe cele ancorate în rada largă a portului. Stadionul rămăsese pustiu în lumina difuză a înserării. Şi doar nu demult, văzduhul de deasupra lui se cutremurase de strigătele celor care urmăreau pasionaţi desfăşurarea meciului de fotbal; parcă răsunau şi acum aplauzele şi aclamaţiile cu care marinarii sovietici răsplăteau echipa victorioasă a puitorului de mine de gardă; marcînd gol după gol în poarta englezilor, ei tranşaseră definitiv în favoarea lor o rivali-

tate sportivă care de cîteva zile preocupase pe toți amatorii de fotbal din oraș.

Medvedev aștepta în fața intrării tunelului tăiat în stîncă; ofițerul de serviciu fusese anunțat și nu întîrzie să-și facă apariția.

— Locotenentul major Medvedev? Am fost anunțat de sosirea dumneavoastră. Poftiți, vă rog!

Medvedev îl urmă în tunelul abia luminat de un bec electric; drumul ducea în pantă ușoară, undeva în adîncul masivului de granit. Pe pereții colțuroși străluceau picături cristaline de apă; de-a lungul tunelului erau întinse cabluri cauciucate și un cablu gros în armătură de plumb.

Se deschise o ușă grea, capitonată cu cauciuc, apoi încă una, cu un prag înalt de oțel, o ușă blindată ca la comanda cuirasată de la bordul unei nave de linie. Dincolo de această ușă începea un coridor lung, cu uși pe ambele laturi; din dosul acestora răzbăteau ca din depărtare zvon de glasuri, zbîrnîitul telefoanelor ori țăcănitul telegrafului. Însoțitorul se opri în pragul unei încăperi înalte, anticamera cabinetului comandantului flotei, și-l prezentă pe Medvedev adjutantului de serviciu. Acesta îl primi cu multă cordialitate.

— Luați loc, vă rog, spuse el, tovarășul viceamiral o să vă primească îndată.

...Cabinetul comandantului flotei era o încăpere destul de spațioasă, boltită, săpată adînc în inima muntelui de granit. Pereții căptușiți cu placaj vopsit în alb și podeaua acoperită în întregime cu linoleum îi dădeau o înfățișare sobră, dar în același timp elegantă. În fundul încăperii se afla un birou mare, negru, în fața căruia erau aranjate o măsuță și cîteva fotolii, capitonate cu pluș albastru. În dreapta biroului, pe perete, atîrna o hartă imensă, reprezentînd întregul teatru de acțiuni militare din regiunea polară. În stînga se afla o masă mare, scundă, pe care era întinsă,

sub cristal, harta la scară mare a teatrului maritim de operaţii al Flotei Nordului. Întinderea albastră a Mării Barents şi a Oceanului Îngheţat de Nord apărea împărţită în carouri de reţeaua fină a meridianelor şi paralelelor; una din marginile hărţii reproducea cu exactitate linia dantelată a litoralului întretăiat de sute de fiorduri. Mici machete de nave erau aşezate în diferite puncte, pe cristalul mesei, marcînd deopotrivă dispozitivul şi dislocarea forţelor navale proprii, precum şi poziţia şi dispozitivul forţelor navale inamice. Din timp în timp, la sosirea rapoartelor operative şi a informaţiilor, micile machete erau mutate la locurile indicate prin coordonate, astfel ca masa să redea cît mai fidel „situaţia pe mare", în orice moment.

Viceamiralul, un om înalt şi bine făcut, puţin adus de spate, cu trăsături aspre, bărbăteşti, dăltuite parcă în piatră, era aplecat deasupra acestei mese, cercetînd cu luare-aminte dispozitivul navelor; apoi mută cu grijă o suveică micuţă, macheta unui submarin, care, potrivit ordinelor lui, se deplasase pentru a ocupa o altă poziţie de supraveghere.

Într-un fotoliu, în faţa biroului, şedea căpitanul Liudov. Comandantul bazei principale a Flotei Nordului mai aruncă o privire asupra hărţii, apoi se întoarse la birou, reluînd firul unei discuţii începute:

— Drept să-ţi spun, tovarăşe căpitan, tot ce mi-ai relatat dumneata seamănă grozav cu un roman fantastic...

— Recunosc, tovarăşe comandant, totuşi, pot afirma cu siguranţă că e pura realitate.

— Bine, te cred! Mă gîndesc şi la propunerea referitoare la folosirea locotenentului major Medvedev în această misiune. În principiu, mie nu-mi place să amestec interesele de familie cu cele de serviciu.

— Vă înţeleg, tovarăşe viceamiral, însă în această situaţie eu socotesc că avem de-a face cu interese de familie care au încetat să mai existe ca atare. Ele au depăşit cadrul restrîns al legăturilor afective

care unesc mai multe persoane, pierzîndu-şi caracterul lor particular şi intrînd în sfera intereselor generale.

— Dumneata, tovarăşe căpitan, ai o deosebită preferinţă pentru formulele abstracte, răspunse zîmbind viceamiralul, vădit interesat totuşi de argumentele lui Liudov.

— Vă rog să mă iertaţi, tovarăşe comandant, poate că e o deformaţie profesională. După cum ştiţi, eu nu sînt militar de carieră, ci docent în ştiinţe filozofice. Cînd se va termina războiul, îmi voi relua locul la catedra de materialism istoric de la institutul unde lucram înainte de mobilizare.

— Bine, tovarăşe căpitan, continuă, te rog...

— După cum v-am raportat, acest ofiţer doreşte din toată inima să fie debarcat şi transferat la unităţile care luptă în regiunea vulcanilor. Eu aş dori să-l iau sub ordinele mele, pentru a-i încredinţa misiunea extrem de grea pe care o plănuim. Sînt convins că el ar primi aprobarea dumneavoastră cu multă bucurie.

— Aş greşi oare, întrebă surîzînd viceamiralul, dacă aş trage concluzia că dorinţa de a lupta în regiunea vulcanilor nu este... cum s-ar spune... un fenomen prea des întîlnit la marinarii noştri ?

— Nu, n-aţi greşi deloc, răspunse Liudov serios. Trebuie să ştiţi, tovarăşe comandant, că marinarii noştri se comportă admirabil atunci cînd îi trimiteţi să lupte pe uscat, dar manifestă o oarecare lipsă de entuziasm, pentru că sînt mereu cu gîndul la navele lor. În cazul lui Medvedev însă, omul acesta se îmbolnăveşte dacă nu-i satisfacem cererea... Eu v-am raportat că misiunea pe care vreau să i-o încredinţez este deosebit de grea şi periculoasă ; detaşamentul care o va îndeplini trebuie să fie comandat de un om entuziasmat de această misiune... de un fanatic, dacă vreţi.

— Să admitem că este aşa, spuse gînditor viceamiralul.

— Şi mai există încă un motiv, continuă Liudov. În momentul de faţă toţi ofiţerii din secţia cercetare,

care ar fi potriviți pentru o asemenea misiune, sînt angrenați în sarcini nu mai puțin importante, în alte părți. Întreruperea activității unuia dintre ei ar constitui o greșeală enormă; totodată, întîrzierea executării acțiunii la care ne referim ar putea avea urmări extrem de grave... Pentru a găsi o ieșire din această dilemă, v-am propus utilizarea locotenentului major Medvedev, care este un ofițer curajos, întreprinzător, îndrăzneț, devotat pînă la sacrificiu patriei și partidului.

Viceamiralul tăcu cîteva clipe, cu ochii ațintiți asupra hărții atîrnate pe peretele din dreapta. Apoi se întoarse brusc spre Liudov și, privindu-l în ochi, îl întrebă:

— Aș vrea să știu care este părerea dumitale: oare hitleriștii bănuiesc că pe noi ne interesează obiectivul acela?... Nu li s-a părut cumva suspect faptul că n-am scufundat nici una din navele de transport care se îndreptau într-acolo?

— Tovarășe viceamiral, începu Liudov, aplecîndu-se puțin înspre biroul viceamiralului, faptul că pînă în prezent ne-am ferit de a întreprinde acțiuni de cercetare în această direcție poate îndepărta ipoteza unei bănuieli asupra interesului nostru față de obiectivul respectiv. Cît despre insuccesul nostru aparent, împotriva acelor convoaie, eu cred că, datorită firii lor orgolioase, hitleriștii sînt tentați să-l pună pe seama iscusinței escortei proprii și a drumului ales. De altfel, prevederea dumnevoastră de a se simula un atac neizbutit de submarine asupra celui de-al doilea convoi n-ar fi putut decît să le întărească această convingere... Nu!... Cred că deocamdată ei nu bănuiesc nimic!

— Bine, încuviință viceamiralul. Atunci, poftește-l, te rog, pe... omul dumitale!

Liudov trecu în biroul adjutantului și peste cîteva clipe se întoarse împreună cu Medvedev. Acesta făcu cîțiva pași, apoi rămase în poziție de drepți, prezen-

tîndu-se comandantului bazei principale a flotei cu formula reglementară.

— Bună ziua, tovarăşe locotenent major, îi răspunse comandantul, ridicîndu-se şi întinzîndu-i zîmbitor mîna. Profit de ocazie ca să te felicit şi personal pentru îndrăzneaţa dumitale acţiune, încununată de succes, în lupta cu avionul duşman, pe mare... Decoraţia, văd că ai primit-o adăugă el, privind spre pieptul ofiţerului. Ei, pentru început, nu-i deloc rău. Îţi urez ca în curînd să ai pieptul plin de ordine şi decoraţii. Te rog să iei loc... şi dumneata la fel, tovarăşe căpitan, spuse comandantul întorcîndu-se şi către Liudov.

Se aşezară cu toţii. Medvedev aştepta cu nerăbdare să i se aducă la cunoştinţă hotărîrea luată. Viceamiralul îl privea cercetător, dar în ochii lui se citea multă bunăvoinţă.

— Mi s-a spus că doreşti nespus de mult să... te plimbi prin munţi !... Nu-ţi pare rău după vedeta dumitale ? deschise discuţia viceamiralul, cu o nuanţă de uşoară imputare în glas.

— Vedeta e acum în reparaţie, tovarăşe viceamiral, răspunse Medvedev, puţin încurcat.

— Bine !... Căpitanul Liudov mi-a vorbit despre raportul dumitale şi mi-a prezentat totodată o propunere, reluă viceamiralul zîmbind, apoi adăugă, grăbit să spulbere îndoielile din inima tînărului ofiţer : Ei bine, eu nu am nimic împotrivă ! Aşa că, tovarăşe căpitan, te rog să expui în amănunţime în ce constă misiunea şi care este planul de îndeplinire al acesteia.

— Acum cîtva timp, începu Liudov cu voce scăzută, serviciul de cercetare al armatei engleze a executat o operaţie interesantă în provincia Telemark din sudul Norvegiei, şi anume : în apropiere de Sigdal, în regiunea munţilor vulcanici, a fost paraşutat

un detaşament „commandos [1]". Acest grup avea misiunea de a distruge o uzină construită de hitlerişti pentru fabricarea unor... arme secrete, care...

— Un moment, te rog, tovarăşe căpitan, îl întrerupse viceamiralul. Apoi se adresă lui Medvedev: tovarăşe locotenent major, dacă nu va fi posibil să fii trimis într-o misiune specială în regiunea vulcanilor şi vei primi ordinul să rămîi mai departe în flotă, vei fi în stare să munceşti din toate puterile, ca şi mai înainte?

Medvedev dădu să se ridice din fotoliu, dar viceamiralul îl opri cu un gest.

— Te rog să stai jos, Andrei Aleksandrovici. Gîndeşte-te bine şi răspunde-mi la ceea ce te-am întrebat, continuă el cu ochii aţintiţi asupra tînărului ofiţer.

Medvedev tăcea; era palid şi-şi încleştase degetele pe braţele fotoliului.

— Aş vrea să-mi răspunzi absolut cinstit, ca un ofiţer sovietic, ca un comunist, reluă comandantul. Cunosc motivele care te îndeamnă să mergi pentru a lupta pe uscat, tocmai acolo, în regiunea vulcanilor. Dar dacă patria şi partidul îţi vor cere să renunţi, vei putea sacrifica planurile şi speranţele pe care ţi le-ai făcut? Vei accepta să lupţi acolo unde ai putea aduce patriei un folos mai mare?

Medvedev se aplecă înainte, strîngînd şi mai tare pumnii; acum sîngele îi năvălise în obraji, iar vinele gîtului îi erau întinse ca nişte coarde. Iată că i se punea întrebarea pe care şi el şi-o pusese adeseori, dar la care mereu şovăise să răspundă, socotind că în primul rînd trebuia să aştepte hotărîrea superiorilor...

— Cuvîntul dat de un comunist şi ofiţer sovietic este ferm, rosti el emoţionat. Oriunde voi fi trimis să lupt, pe mare sau pe uscat, voi executa întocmai

[1] Unităţi speciale, organizate şi antrenate pentru acţiuni de diversiune în spatele frontului inamic (N. R.).

ordinele şefilor mei şi-mi voi dărui toate forţele şi întreaga mea activitate cauzei noastre, victoriei!

— Îţi mulţumesc, tovarăşe locotenent major, rosti cu căldură comandantul flotei. Îţi mulţumesc şi îţi cer să nu uiţi niciodată aceste îndatoriri! adăugă el, apoi se întoarse spre Liudov: Acum poţi continua, tovarăşe căpitan... şi, te rog, să nu te superi că te-am întrerupt.

— Detaşamentul acela, paraşutat la Sigdal şi care purta denumirea convenţională „Lindge company", reluă Liudov cu glasul lui domol, s-a unit cu un alt detaşament „commandos" şi, împreună, au izbutit să pătrundă în uzină şi să arunce în aer una din secţiile acesteia. Atunci s-a primit de la Berlin dispoziţia ca toate instalaţiile să fie demontate şi mutate într-un loc mai ferit, deoarece poziţia uzinei fiind perfect cunoscută de englezi, funcţionarea ei nu mai putea fi asigurată. Ulterior, un convoi de nave, plecat dintr-un port situat în apropierea vechiului amplasament al uzinei, a fost scufundat de escadrele britanice care supravegheau ţărmurile Norvegiei. Potrivit informaţiilor culese de serviciul de cercetare al armatei engleze, uzina ar fi fost astfel în întregime distrusă.

— Dar serviciul nostru de cercetare, ce părere şi-a format? îl întrerupse nerăbdător viceamiralul.

— După informaţiile noastre, o bună parte din instalaţiile acestei uzine, au ajuns intacte în regiunea vulcanilor din nordul Norvegiei, unde hitleriştii au amenajat în grabă un nou raion fortificat; într-acolo au fost dirijate toate transporturile cu utilaj tehnic şi cu braţe de muncă, inclusiv femei şi copii din regiunile Uniunii Sovietice invadate de fascişti... În acelaşi timp au sosit acolo, la bordul contratorpilorului „Tiger", un grup de fizicieni germani şi o echipă de laboranţi.

De undeva, de afară, se auzi un vuiet prelung, care răzbătea pînă şi prin stratul gros de granit. În acelaşi timp, difuzorul fixat în tavan, deasupra birou-

lui, păcăni de vreo două ori şi începu să hîrîie uşurel; apoi se auzi un glas care anunţa: „Atenţiune! Vorbeşte comandantul apărării antiaeriene. Alarmă aeriană! Atenţiune! Alarmă aeriană!"

Telefonul de pe biroul comandantului flotei începu să sune: ofiţerul operativ raporta situaţia comunicată de serviciul de observare al flotei. În aceeaşi clipă zbîrnîi şi telefonul de campanie, aşezat pe un suport fixat în perete.

— Un grup de bombardiere inamice se îndreaptă spre bază? Bine, mulţumesc! spuse viceamiralul, apoi atîrnă receptorul şi, luîndu-şi şapca şi binoclul din cuier, se adresă celor doi ofiţeri: Tovarăşi, vă rog să mă scuzaţi cîteva minute... Dumneavoastră rămîneţi pe loc şi continuaţi-vă discuţia.

Toată lumea din baza principală a Flotei Nordului cunoştea obiceiul viceamiralului: de îndată ce se auzea semnalul de alarmă şi sirenele navelor din port porneau să vuiască, comandantul lăsa orice activitate şi ieşea din birou; pînă să-şi înceapă bateriile antiaeriene tragerea, el era afară la postul de observare, cu nelipsitul lui binoclu de marină atîrnat cu cureluşă după gît...

Muntele de granit vuia şi se cutremura. Oare ce-o fi sus? Bombardament aerian?... Luptă aeriană deasupra bazei?... Din biroul comandantului bazei era greu să se distingă altceva decît un vuiet surd, neîntrerupt. Dar pe Medvedev îl preocupa cu totul altceva; el se apropie de Liudov, care stătea nemişcat în fotoliu.

— Tovarăşe căpitan, vă rog să-mi spuneţi: cînd aţi vorbit adineauri de femeile şi copiii care lucrează în uzina, secretă... eu n-am înţeles bine, probabil. S-ar putea să fie femei şi copii sovietici?

— Da, chiar aşa este! răspunse Liudov privindu-l cu compătimire. Şi ştii de ce? În primul rînd, pentru că hitleriştilor le e frică să ţină acolo, în apropierea frontului, un număr mare de bărbaţi, fie chiar ne-

înarmaţi şi slăbiţi de foame ; în al doilea rînd, ei îşi închipuie că femeile se pricep mai puţin la tehnică. Cît despre copii, eu cred că-i folosesc în laboratoare, pentru îndeplinirea unor servicii mai uşoare, în legătură cu obiectivele cele mai secrete. Şi pe urmă, nu-ţi dai seama că acesta-i cel mai bun mijloc de a le ţine în frîu pe mame ?... Nici una nu va fugi, nu-şi va părăsi copilul, ci vor munci toate din răsputeri pentru a-şi asigura viaţa copiilor. E un procedeu monstruos, de care numai hitleriştii sînt capabili...

Medvedev îşi strînse pumnii cu atîta putere, încît încheieturile trosniră şi se albiră.

— Dar la ce lucrează fizicienii şi laboranţii acolo, în uzină ? Se vede că e vorba de experienţe de o mare însemnătate.

Liudov îşi scoase ochelarii şi începu să şteargă lentilele cu grijă.

— Da, cred că se acordă o mare importanţă acestor lucrări. Ba chiar poate o foarte mare importanţă !...

Liudov tăcu o clipă, îşi puse ochelarii, apoi continuă :

— Înfrîngerea fasciştilor se apropie cu paşi vertiginoşi. Hitler îşi dă seama de aceasta şi e în stare de orice pentru a-şi amîna pieirea. Ţine minte un lucru : distrugerea acestui laborator-uzină, din regiunea vulcanilor, va smulge încă o şansă din mîinile duşmanului şi va salva mii, poate sute de mii de oameni de la o moarte îngrozitoare... Această armă secretă... Atenţiune !

Liudov sări în picioare ; viceamiralul comandant intră grăbit, scoţîndu-şi din mers şapca şi binoclul de după gît.

— Avioanele duşmane s-au îndreptat spre est, spuse el aşezîndu-se la birou. Acolo le vor lua în primire ai noştri. În drum, le-a cam atins şi antiaeriana bazei. Un bombardier s-a prăbuşit în flăcări, chiar aici pe munte... Aşadar, tovarăşe căpitan, spu-

neai că hitleriştii au deschis în vecinătatea noastră o mică instituţie ştiinţifică pentru fabricarea unor arme noi de distrugere, iar dumneata propui ca locotenentul major Medvedev să se ocupe de descoperirea locului unde se află instalată această instituţie... Nu-i aşa ?

— Întocmai, tovarăşe comandant ! încuviinţă Liudov. Pînă acum nici incursiunile cercetaşilor noştri, nici recunoaşterile aeriene n-au putut să identifice locul unde se află uzina ; probabil că e foarte bine mascată în regiunea craterelor şi a lacurilor de munte. Pentru a o descoperi, trebuie să trimitem un post de observare, care să funcţioneze fără întrerupere şi care să se poată infiltra adînc în spatele frontului inamic.

— Bine ! îl întrerupse viceamiralul. Locotenent major Medvedev, eşti numit comandantul acestui post !... Vei lua cu dumneata un semnalizator şi un radiotelegrafist cu o staţie de radio. Pe ţărmul inamic vă va întîmpina cel mai bun cercetaş al nostru, plutonierul Agheev. Ai auzit cumva de el ?

— Am auzit, tovarăşe comandant !

— Ei bine, acum îl vei cunoaşte îndeaproape. Viceamiralul îşi netezi părul scurt de deasupra frunţii brăzdate de cute şi urmă : „Pe unde nu trece ţapul de munte, trece soldatul rus", cuvintele cîntecului acesta sînt parcă făcute anume pentru el !... Veniţi, vă rog, aici, cu mine, tovarăşi...

Se apropiară toţi de harta atîrnată pe perete şi priviră conturul dantelat al ţărmului, cifrele care indicau cotele şi haşurile care reprezentau masivele muntoase.

— Hitleriştii şi-au amenajat aici un raion fortificat, începu viceamiralul, arătînd cu o baghetă subţire un punct de pe hartă. Presupun că scopul construirii acestui raion fortificat este acela de a face acoperirea, dinspre mare, a obiectivului căutat de noi. Aici sînt lacuri, piscuri înalte şi prăpăstioase ; pe unele dintre aceste culmi n-a călcat niciodată picior de om. Uite, în acest fiord, bagheta vice-

amiralului continua să alunece pe hartă, vă va debarca „maliutka“ [1] noastră. Vă dau pe mîna celui mai destoinic comandant de submarin ; el va trece neobservat pe lîngă bateriile de coastă inamice, va forța barajele de mine și vă va debarca pe mal, unde o să vă aștepte Agheev. În acest fel, veți ocoli dintr-o dată linia principală a apărării inamice și veți debarca destul de departe în spatele frontului... E clar ?

— Unde va trebui să instalăm postul de observare, tovarășe comandant ? întrebă calm Medvedev.

Viceamiralul îl cercetă din ochi ; locotenentul major stătea liniștit, fără nici o umbră de emoție, de parcă s-ar fi pregătit să plece într-o excursie. „Destoinic ofițer ! Căpitanul Liudov are dreptate. Am făcut o alegere bună“ gîndi mulțumit comandantul.

— Împreună cu Agheev vei alege locul pe una din culmile cele mai înalte, pentru a vă asigura o bună observare atît pe mare, cît și asupra uscatului. Am spus că vei lua cu dumneata o stație de radio ; vei stabili cîte o oră de lucru pe zi. În aceste ore vei raporta situația, vei primi noi instrucțiuni și, în cele din urmă, comunicatul despre începerea operației de debarcare pe care o vom întreprinde în momentul și la locul potrivit... Cînd va începe debarcarea, dumneata vei asigura reglarea tragerii. Dar nu uita că sarcina cea mai importantă este aceea de a stabili cu orice preț coordonatele precise ale uzinei secrete din regiunea vulcanilor !

---

[1] Submarin de mic tonaj (N. R.).

CAPITOLUL V

Omul cu pelerina din foaie de cort

— Să ştii, Vasea, că am început forţarea barajului de mine, şopti îngrijorat Frolov.

Kulbin ridică din umeri, căutînd să-şi ascundă încordarea pricinuită de cele cîteva ore de marş în imersiune.

— Abia am dublat capul de est al Peninsulei Varanger; am trecut la larg de Vardö. Cred că spre seară vom începe să ne apropiem de coastă, spuse un timonier, care tocmai ieşise din cart şi, auzind cuvintele lui Frolov, socotise cu cale să-şi arate superioritatea într-ale navigaţiei submarine. Mai avem încă o bucată bună de drum. N-ar fi rău să trageţi un pui de somn, că pe urmă, cine ştie, adăugă el în chip de sfat tovărăşesc.

...Timonierul avusese dreptate; Frolov constată cu surprindere că trecuseră aproape douăzeci de ore de cînd navigau în imersiune. Acum intrau într-un fiord — cel puţin aşa înţelesese Kulbin, trăgînd cu urechea la cele ce discutau cu voce scăzută doi ofiţeri la postul central. Trepidaţiile motorului abia se mai simţeau; se naviga cu viteză redusă pentru ca submarinul să nu fie reperat de aparatele de ascultare

ale inamicului. Becurile din tavan aruncau o lumină vie, uniformă, pe feţele obosite şi crispate ale celor trei marinari; se adunaseră în micul careu al submarinului şi stăteau pe băncile înguste din jurul mesei. Medvedev era încă toropit de somn. Şedea acum pe banca din faţa uşii, cu fruntea sprijinită în palme şi cu ochii închişi. Obişnuiţi să înfrunte primejdiile la bordul vedetei lor, legănaţi de valuri şi biciuiţi de vîntul aspru al mării, în zgomotul infernal al motoarelor în plină acţiune, pîndind mereu cu ochii vreo pradă sau vreun pericol din aer ori de pe mare, cei trei vedetişti se simţeau cu totul dezorientaţi aici, la bordul submarinului; obişnuiţi să respire aerul curat al largului, li se părea că se înăbuşă în atmosfera aceasta sărăcită în oxigen. Într-adevăr, presiunea crescuse în interiorul submarinului, astfel că respiraţia devenise greoaie, iar mişcările, chiar cele mai mici, cereau un efort. Încordarea nervoasă era accentuată atît de creşterea presiunii aerului, cît şi de vicierea lui; surplusul de bioxid de carbon şi de vapori de apă, mirosul de ulei, exalaţiile specifice maselor metalice, tubulaturilor şi piturii oxidate făceau ca aerul să pară şi mai greu de suportat.

Deodată începu să se desluşească un zgomot ciudat care venea din afara corpului navei; parcă cineva ar fi atins uşor, cu o gheară de metal, învelişul exterior al submarinului. Apoi zgomotul crescu în intensitate, semănînd cu scrîşnetul unor tentacule de oţel ce zgîriau bordajul...

— Acum trecem prin barajul de mine! şopti înfrigurat Frolov.

— Dar mai taci odată! îl apostrofă înciudat Kulbin.

Pe pereţii careului se prelingeau încet picături de apă, provenite din condensarea vaporilor de care era supraîncărcată atmosfera din toate compartimentele navei. Frolov simţi şi el cum o picătură de sudoare rece îi aluneca pe spate, înfiorîndu-l. Drept răspuns la apostrofarea lui Kulbin, îi dădu, pe furiş, un ghiont între coaste; Kulbin mormăi ceva printre dinţi şi se

mută de cealaltă parte a mesei. Atunci se trezi şi Medvedev din toropeala care-l cuprinsese şi îşi dădu seama de ceea ce se petrece afară, dincolo de pereţii subţiri ai submarinului; era clar că nava se strecura ca o suveică pe sub apă, printre mine, frecîndu-se de parîmele de ancorare a acestora. Desigur, comandantul luase o imersiune suficientă pentru a evita pericolul şi se călăuzea după hartă, ajutîndu-se cu sondaje cît mai dese şi... bazîndu-se pe simţul lui de submarinist încercat.

Locotenentul major întoarse capul spre uşa careului. Cu tot zgomotul pricinuit de frecarea parîmelor de ancorare a minelor de bordaj, auzi comenzi scurte, date cu jumătate de voce, de la postul central, apoi un zvon de glasuri şi un rîs înăbuşit. Se gîndi cu mulţumire că oamenii aceştia, care aveau chef să glumească în asemenea momente, aveau nervii tari şi că în război asta contează foarte mult...

— Iată, se adresă el marinarilor lui, în orice clipă s-ar putea ca o parîmă de ancorare să tragă în jos mina care pluteşte între două ape... O antenă s-ar strivi îndată de bordajul submarinului şi o explozie năprasnică ar preface în ţăndări învelişul subţire al navei...

— Mai bine nu mai vorbiţi de astea... tovarăşe comandant! făcu Frolov, îngălbenindu-se şi mai tare.

— De ce? zîmbi Medvedev. Ţi-e frică? Eu sînt sigur că nu, pentru că te cunosc. Te-am văzut înfruntînd moartea de atîtea ori... Eu ştiu ce te frămîntă... Ţi-e greu să stai inactiv, cu braţele încrucişate.

— Adevărat, tovarăşe comandant, întări Kulbin cu căldură. Cred că în război cel mai greu lucru este să stai aşa fără nici o treabă, fără arme... şi să te laşi pradă închipuirilor... Dar vezi că mai trece omul şi prin clipe de astea, încheie el privind cu înţeles spre Frolov.

— Vă rog să mă iertaţi, îngînă Frolov, ridicîndu-se şi roşind. Mi-e ruşine pentru această clipă de slăbiciune...

— Nu-i nimic, Frolov, spuse rîzînd Medvedev. Principalul e să ştii de ce ţi-a fost frică. Şi, la urma urmei, crezi că numai ţie ţi-a fost?

Zgomotele acelea metalice nu se mai auzeau. În aer stăruia aceeaşi apăsare şi acelaşi miros greu, înăbuşitor; corpul submarinului trepida, ca şi mai înainte, dar în careu răsunau rîsetele vesele ale celor trei vedetişti, care nici nu luau seama la ce se petrece în jur. În uşă se ivi figura mirată a unui sergent de la bord, care îi privi vesel, apoi se adresă lui Medvedev:

— Tovarăşe locotenent major, comandantul vă poftеşte la postul central.

Medvedev se ridică şi-l urmă pe sergent, strecurîndu-se sprinten prin uşile ovale ale porţilor etanşe, care despărţeau compartimentele.

La postul central îl găsi pe comandant care stătea într-o poziţie incomodă, cu picioarele depărtate în lături şi cu ochii lipiţi de ocularul periscopului; făcuse tocmai un tur de orizont şi zîmbea mulţumit. Auzind paşii lui Medvedev, se întoarse şi-i făcu semn să se apropie, ştergîndu-şi apoi faţa asudată; de sub şapca dată pe ceafă scăpase o şuviţă de păr blond, care-i dădea un aer şi mai tinerесc.

— Ia priveşte şi dumneata, tovarăşe locotenent major şi vezi dacă recunoşti ceva, spuse el vesel, făcîndu-i loc.

Medvedev apucă mînerele periscopului şi se săltă în vîrful picioarelor, ca să ajungă cu ochii la înălţimea ocularului. Submarinul înainta acum foarte încet, la imersiunea periscopică. Era o noapte cu lună. Aproape de tot, în cîmpul ocularului, se înălţau, deasupra apei argintii, stînci golaşe, care alcătuiau în ansamblu un tablou ciudat de cunoscut. „Contururile acestea — îşi zise Medvedev — le-am studiat amănunţit pe fotografiile de la statul major al flotei!"...

— Este fiordul U! spuse el calm şi sigur, fără să se desprindă de periscop, manevrîndu-l în toate direcţiile.

— Admirabil !... Întocmai aşa este ! Fiordul U, celebrul fiord U ! Bravo ! exclamă admirativ comandantul submarinului. Am forţat blocada inamicului, am trecut prin barajul lui de mine şi te-am adus aici, trecînd pe sub nasul hitleriştilor... Ei, şi acum, fii gata de debarcare şi, vorba aceea, strînge-ţi catrafusele ! adăugă el rîzînd şi bătîndu-l pe umăr pe Medvedev. Apoi, întorcîndu-se spre şeful de echipaj, ordonă : Gata de ieşit la suprafaţă ! Echipajul la posturile de manevră ! Tunarii la postul central !

Medvedev se grăbi să se pregătească de plecare şi să-şi anunţe oamenii. În acest timp, submarinul începu, cu precauţie, manevra de ieşire la suprafaţă ; motoarele fuseseră stopate, iar apa din balasturile centrale era pompată afară în cantităţi mici, deschizîndu-se încet valvulele de aer comprimat, pentru a se evita şuieratul aerului în tubulatură şi balasturi. Se manevra în aşa fel încît să nu iasă afară din apă decît chioşcul, reducîndu-se la minimum silueta submarinului. Portavocile dintre chioşc şi postul central fură deschise pentru a se realiza treptat echilibrarea presiunii în interiorul submarinului. Cînd chioşcul era aproape complet ieşit din apă, barometrul indica o suprapresiune de 5 mm ; comandantul dădu ordin să se deschidă capacul turelei şi urcă în grabă pe scară, urmat de tunari. Aerul proaspăt de afară îi ameţea. În urma lor, căţărîndu-se cu mişcări mai puţin îndemînatice, veneau Medvedev şi cei doi marinari de pe vedetă. Cînd ajunseră şi ei pe comanda deschisă a submarinului, tunarii erau la postul lor ; comandantul îi întîmpină pe vedetişti, făcîndu-le loc pe comandă, apoi, după ce dădu un ordin, cu glas scăzut, şefului de echipaj, se întoarse spre Medvedev :

— S-ar părea că totul e în ordine aici ! spuse el, cercetînd încă o dată împrejurimile cu binoclul.

De o parte şi de alta a submarinului se înălţau stînci abrupte, scăldate în razele argintii ale lunii. Începuse mareea joasă şi apa clipocea uşor retrăgîndu-se printre colţurile ascuţite şi întunecate ale stîncilor.

Malul abrupt şi sălbatic părea pustiu şi tăcut; în depărtare, culmile dantelate ale vulcanilor se topeau într-o ceaţă uşoară alburie.

Aproape tot corpul submarinului se afla sub apă; chioşcul părea o stîncă ascuţită care se înălţa din valuri. De pe comandă se mai scurgeau încă mici şiroaie de apă. Tunarii armaseră tunul din prova chioşcului şi manevrau acum ţeava udă, îndreptînd-o asupra ţărmului învăluit în umbră. Cîţiva marinari, sub conducerea şefului de echipaj, pregăteau barca de cauciuc, lăsînd-o la apă în prova tunului, la sparge-val.

Medvedev cerceta şi el cu binoclul priveliştea fantomatică a malului; cît de apropiate păreau stîncile colţuroase, strălucind încă, udate de apa mării care se retrăgea încet, încet... Apoi îşi îndreptă binoclul spre crestele luminate de lună, spre colţurile mai umbrite, unde s-ar fi putut ascunde vreo primejdie tăinuită... Dar nu, nicăieri nu se zărea nimic care să-ţi trezească bănuiala; peste tot domnea pustiul şi liniştea. Deodată, în spatele unei stînci licări o lumină palidă, apoi se stinse, pentru a se ivi din nou pentru o clipă...

Medvedev lăsă în jos binoclul; aşadar, omul care trebuia să-l întîmpine era aici. Zîmbi uşurat şi începu să se preocupe de încărcarea bagajelor în mica barcă de cauciuc. Frolov şi Kulbin, ajutaţi de doi marinari de pe submarin, erau însă acolo, în plină activitate.

— Atenţie, să nu scăpaţi muniţia în apă, se auzi glasul lui Kulbin, care se urcase în barca pneumatică şi, ţinîndu-şi cu uşurinţă echilibrul, lua pe rînd baloturile pe care i le întindeau Frolov şi marinarii de pe puntea submarinului.

— Uite şi staţia de radio, spuse Frolov.

— De ce-mi dai staţia? Las-o la urmă, se înfurie Kulbin.

— Sigur, numai de staţie ai grijă, mormăi Frolov, păşind în barcă. Parcă ţi-ar fi iubită!... Vrei s-o ţii

în braţe, nu-i aşa ? adăugă el, apucîndu-se să rînduiască bagajele, pentru a face mai mult loc în barcă.

— Întocmai, ripostă Kulbin îmbufnat, luînd în braţe cutia cu staţia de radio.

— Sîntem gata, spuse Medvedev, adresîndu-se comandantului. Se îmbrăcase cu scurta şi pantalonii vătuiţi şi se înfăşurase într-o foaie de cort ; în loc de căciulă, purta însă nelipsita-i şapcă de marinar... Vă mulţumim din toată inima !... adăugă el emoţionat.

Işi strînseră mîinile ; într-un elan de afecţiune, Medvedev îl cuprinse în braţe pe omul acela cîrn, cu înfăţişare atît de tinerească, care-i surîdea prietenos. Se cunoşteau de puţină vreme şi poate n-aveau să se mai vadă niciodată. Şi unul şi altul erau însă oameni din acelaşi aluat, iar în inimile lor sălăşluiau aceleaşi sentimente. Prietenia ostăşească este poate cea mai trainică şi mai frumoasă dintre prietenii.

— Drum bun... şi noroc ! îi ură comandantul submarinului, privindu-l cu căldură. Dacă veţi da peste vreo capcană sau dacă vă surprind fasciştii, adăpostiţi-vă bine în dosul stîncilor şi am eu grijă să le servesc o porţie de obuze, să ne ţină minte !... Să ştiţi că nu voi pleca din fiord pînă nu vă veţi întîlni cu cercetaşul care trebuie să vă aştepte.

— Vă mulţumesc !... Încă o dată, vă mulţumesc pentru tot ajutorul pe care ni-l daţi ! rosti din inimă Medvedev, apoi sări sprinten în barcă.

Cei doi marinari de pe submarin, care îi însoţeau, se aşezară la rame şi într-o clipă barca alunecă pe luciul argintiu al apei, îndreptîndu-se, după indicaţia lui Medvedev, către stîncile de pe mal, în spatele cărora licărise semnalul luminos. Din cîteva lovituri de rame, barca ajunse lîngă stînci ; în jurul lespezilor uriaşe, care ieşeau din mare ca nişte trepte, plescăia apa rece ca gheaţa, scînteind în bătaia razelor lunii.

Medvedev sări sprinten pe acest cheu natural şi-şi scoase repede automatul de după gît. Frolov dădu

să-l urmeze, dar locotenentul major îi făcu semn să rămînă în barcă, apoi spuse în şoaptă:

— Deocamdată aşteptaţi-mă aici şi pregătiţi-vă armele!

Într-o clipă umbrele stîncilor îl învăluiră; Medvedev se depărtase de ţărm şi înainta cu prudenţă, făcînd un ocol pentru a ajunge în apropierea stîncii întunecate de unde ţîşnise semnalul. Apoi fluieră încet de două ori; de cealaltă parte a stîncii răsună acelaşi fluierat. Atunci Medvedev mai făcu cîţiva paşi spre o ieşitură colţuroasă a stîncii, dar cînd se apropie constată că „ieşitura colţuroasă" îşi întoarse către el capul acoperit cu o glugă. Un om înfăşurat într-o pelerină din foaie de cort se desprinse de stîncă, venind spre el.

— Parola, rosti încordat Medvedev.

— Cătare, răsună vocea veselă a omului înfăşurat în foaie de cort.

— Caucaz! răspunse Medvedev.

Cei doi tineri se aflau acum faţă în faţă, cercetîndu-se cu interes. Medvedev întinse cercetaşului mîna. Acesta i-o strînse cu putere, spunînd respectuos:

— Sînt plutonierul Agheev. V-am aşteptat conform ordinului, tovarăşe locotenent major.

— Sînt cumva santinele inamice prin apropiere?

— A fost o santinelă... Bine că mi-aţi adus aminte; tovarăşe locotenent major, barca pneumatică a plecat înapoi la submarin?

— Nu. Vom descărca bagajele, apoi o vom trimite înapoi.

— Atunci, vă rog să-mi permiteţi să mă retrag cîteva minute. Am aici un pachetel pe care vreau să-l trimit comandantului flotei. Nu vă supăraţi, dacă vă rog să reţineţi puţin barca?

Medvedev încuviinţă zîmbind şi se duse să dea ordin pentru descărcarea bărcii, în timp ce Agheev se mistui în întuneric, după o stîncă, Frolov şi Kulbin, ajutaţi de cei doi marinari de pe submarin, descărcară repede pe ţărm întreaga încărcătură, ducînd-o

într-un loc mai ferit, în umbra unei stînci. Cînd totul era gata, apăru şi Agheev, care mergea încovoiat, ducînd în spate o greutate informă învelită într-o foaie de cort. Cînd se apropie de barcă se lămuri şi misterul „pacheţelului" ; în foaia de cort era învelit un om.

— „O limbă", şopti Agheev răsuflînd din greu. Ăsta era de santinelă prin partea locului. L-am buşit niţeluş, ca să putem discuta în linişte ; o să-şi revină el, n-aveţi nici o grijă. Apoi aruncă trupul legat fedeleş în barcă.

— E viu ? întrebă cu curiozitate unul dintre marinarii de pe submarin.

— E în perfectă stare, dar deocamdată se află încă în nesimţire. Luaţi-l în primire şi aveţi grijă să nu-şi dea sufletul, i-am îndesat în gură aproape tot pansamentul din trusa lui individuală.

— În regulă ! spuse celălalt marinar, dînd la o parte marginea foii de cort şi privind chipul palid al prizonierului. Băieţii vor fi încîntaţi. De cînd a început războiul, cîţi de-alde ăştia n-om fi scufundat noi de la distanţă, cu torpilele. Cînd le scufundam navele ne gîndeam : măi, măcar pe unul să-l poţi prinde de păr, să-l tragi afară şi să te uiţi aşa, ca să ai idee cum arată fasciştii...

— Bine ! Acum aveţi ce admira ! rîse aspru Agheev. De altfel, de văzut nu-i prea interesant, dar cred că dacă va vorbi ceva va spune lucruri foarte interesante. Aveţi grijă să nu-l scăpaţi în apă. Face parte din „inventarul" nostru !... Drum bun, băieţi !... Eu vă molez barbeta. [1]

Marinarii împinseră barca de la mal şi începură să rameze, îndreptîndu-se spre submarinul care, între timp, se mai depărtase spre gura fiordului.

---

[1] A mola barbeta — a desface şi a da drumul parîmei cu care este legată o barcă pe timpul cît stă acostată (N. R.).

— Acum, tovarăşe Agheev, spuse Medvedev, ridicîndu-şi sacul de spate, ia comanda. Încotro ne călăuzeşti ? Cunoşti misiunea, nu-i aşa ?

— Da, o cunosc... Vă voi conduce pe culmea „Ciocul pescăruşului", prin cratere, urmînd potecile renilor, pe unde fasciştii, cu toate că sînt vînători de munte, nici n-au călcat şi nu vor călca niciodată. Atît timp cît vom trece prin locuri pustii, vom putea merge şi ziua ; dar cînd vom ajunge în apropierea punctelor de sprijin ale inamicului, va trebui să rămînem ascunşi pînă la lăsarea întunericului. Acum...

Agheev se întrerupse înălţîndu-şi capul, privind în jur şi adulmecînd parcă ceva. Apoi reluă :

— În curînd vîntul îşi va schimba direcţia, aducînd şi ceaţa uşoară a dimineţii... Peste puţină vreme va răsări soarele. Pe la orele zece va trece pe aici patrula de la punctul de sprijin, pentru a schimba santinela, aşa că ar fi bine să ne împărţim bagajele şi... la drum !

— La drum, întări Medvedev.

Mergeau peste lespezile umede, alunecoase, acoperite cu iarbă de mare ; marea se frămînta în depărtări, iar chioşcul submarinului dispăruse de mult în valurile fiordului. În drumul lor se ridica un obstacol de sîrmă ghimpată, care se profila ca un tufiş fantastic în adîncitura dintre stînci.

— Tovarăşe comandant, vă rog să mergeţi exact în urma mea, spuse Agheev întorcîndu-se. Malul e minat... Dacă unul dintre noi ar merge pe alături de drumul pe care vi-l arăt eu, ne-am putea trezi cu măruntaiele sfîrtecate. Iată, ceva mai încolo zace o focă moartă ; a nimerit săraca peste o mină !...

În obstacolul de sîrmă ghimpată era făcută o mică breşă. Agheev o lărgi cu grijă, strecurîndu-se singur ; apoi îi ajută şi pe ceilalţi să treacă. Ghimpii întorşi în toate direcţiile se agăţau cu încăpăţînare de haine.

— E mai bine să nu tragi de sîrmă, zise Agheev în timp ce-l ajuta pe Frolov să treacă obstacolul,

ţinîndu-i sacul de spate şi dăscălindu-l : s-ar putea să fie în legătură cu cîmpul de mine, cine ştie...

— Păi acum, chiar şi eu sînt un fel de exploziv, replică Frolov, ridicîndu-se şi aranjîndu-şi grenadele de la centură. Omul torpilă !... Vezi, sînt împănat cu muniţie.

Spunînd acestea îi zîmbi larg şi prietenos lui Agheev, dar cercetaşul nu-l învrednici cu nici un răspuns ; îl privea rece şi parcă puţin cam de sus. Se vedea că e supărat de ceva. Îşi scoase din buzunar o lulea mică cu muştiucul drept şi, fără s-o aprindă, o vîrî în gură ; apoi începu să tragă din ea, întorcîndu-se cu spatele la bietul semnalizator. Agheev mai făcu cîţiva paşi înainte, apoi se adresă lui Medvedev :

— Tovarăşe comandant, acum drumul e sigur ; nu mai e nevoie să mergem prin flanc. Totuşi, vă rog să nu vă abateţi din cale. E mai prudent aşa !...

Îşi continuară marşul anevoios printr-o luncă mlăştinoasă, de-a lungul unui rîuleţ care se strecura alene printre pietre. Peste tot apa chiftea sub picioare, umplînd şi nivelînd orice urme de paşi. Frolov scăpără încetişor, cu fereală, un chibrit, aprinse o ţigară, apoi se grăbi să-l ajungă din urmă pe cercetaş ; Dima, semnalizatorul, era un om căruia îi plăcea să fie în relaţii bune cu toată lumea.

— Sînt gata să vă ofer foc ca să vă aprindeţi pipa, tovarăşe călăuză prin pustiuri ! glumi el îndatoritor. Mi se pare că n-aveţi chibrituri...

Agheev se întoarse brusc spre el ; întîlnindu-i privirea tăioasă, Frolov fu cît pe-aci să se dea un pas în lături.

— Cine ţi-a dat voie să fumezi, tovarăşe marinar ?

— Mie ?... Păi, credeam că se poate !... Am văzut că şi dumneata ţi-ai scos luleaua... Frolov se uită încurcat la Medvedev, implorîndu-l din ochi să-i sară în ajutor. Tovarăşe locotenent major, n-am voie să...

— Acum comandă plutonierul Agheev, îi reteză vorba Medvedev cu asprime. Lui trebuie să-i ceri voie!

— Atunci, o arunc, tovarăşe locotenent major! Bietului Frolov îi pierise tot cheful, aşa că aruncă ţigara într-o parte, pe prund. Eu... voiam să-i fac un serviciu... să-i ofer foc...

Semnalizatorul se întrerupse, uitîndu-se mirat la Agheev care se aplecase repede, ridicase ţigara şi o vîrîse în buzunar. Dar uimirea lui depăşi orice margini în clipa următoare, cînd cercetaşul îl întrebă pe neaşteptate şi cu o asprime cu care nu era obişnuit:

— Ai aprins cu bricheta sau cu un chibrit?

— Păi, cu chibrit! Brichetă n-am... răspunse el încurcat.

— Unde ai aruncat chibritul?

De data asta uimirea lui Frolov se transformă brusc în indignare; îşi închipui că cercetaşul voia să-şi bată joc de el.

— Nu ştiu unde l-am aruncat... şi cu asta, basta!... Cred că ar fi cazul să socotim că totul s-a terminat şi să nu ne mai luăm peste picior unii pe alţii, spuse el morocănos.

Agheev se întoarse spre Medvedev, cu privirea îngrijorată:

— Tovarăşe comandant, vă rog să-i daţi ordin marinarului să caute chibritul...

Medvedev privi şi el cu nedumerire la cercetaş.

— Oare mai e nevoie, tovarăşe plutonier? Într-un loc pustiu ca ăsta?...

— Trebuie, tovarăşe comandant. Noi am fost trimişi într-o misiune deosebit de importantă. Nimeni nu trebuie să afle că am debarcat aici... Nu trebuie să lăsăm nici cea mai neînsemnată urmă... Vă rog, ordonaţi-i să caute chibritul.

— Frolov, execută ordinul! rosti calm Medvedev, căruia îi părea rău că nu şi-a dat seama de importanţa incidentului.

Dima Frolov, pe a cărui față se citea clar nemulțumirea, porni încet, încet, de-a lungul prundișului umed, căutînd în silă... Unde naiba o fi ?... În ce loc se afla cînd a aruncat chibritul acela blestemat ?... Poate că de mult l-o fi luat apa rîuleţului şi l-o fi dus departe, la vale... Şi cercetaşul acesta care-l tot sîcîie... merge alături de el cercetînd cu luare-aminte pe jos...

Căutarea chibritului dură multă vreme. Frolov era tare furios, dar primise ordin şi deci trebuia să-l execute conştiincios. Începu şi el să se uite cu atenţie, să caute repere pentru a-şi putea aminti exact drumul pe unde a trecut. Scotocind cu un beţişor prin crăpăturile dintre pietre şi petele albe-argintii ale ierburilor umezite, Dima înţelese într-un tîrziu că plutonierul avea dreptate. „Desigur, îşi spuse el, doar ni s-a atras în mod deosebit atenţia că nu trebuie să lăsăm nici o urmă a trecerii noastre prin teritoriul inamic... Dar poate că un chibrit atît de mic, pe acest ţărm pustiu, prin bălţoace şi prundiş, nu-i chiar „o urmă", încercă el să-şi împace singur conştiinţa alarmată. Îşi amintea că a aprins cu grijă ţigara, ascunzînd lumina între palmele lui late, deşi ştia că singurul inamic de prin părţile acestea, santinela, fusese făcut inofensiv de către Agheev. Deci procedase cu prudenţă. Da, dar numai pe jumătate ; la chibrit nu se gîndise. Aici e greşeala cea mare !...

Cu cît căuta mai mult, cu atît se ocăra mai cu foc. „Prost mai eşti, Dima Frolov !... Eşti un nătărău şi un uşuratic !... Îţi intrase în cap că din moment ce eşti cercetaş, ai şi căpătat deodată toate însuşirile ce se cer cercetaşilor !... Iată ce-ai făcut !... Te-ai compromis în ochii tovarăşilor tăi, ba pe deasupra le-ai mai dat şi de lucru, aşa, de pomană !"... Văzu că Agheev pleacă din preajma lui şi se duce către Medvedev ; inima i se făcu cît un purice. Se apropie şi el cît putu, ca să tragă cu urechea...

— Nu-l putem găsi, tovarăşe comandant. E încă întuneric, iar dacă aşteptăm să se lumineze de-a bine-

lea, riscăm să fim descoperiți, spunea abătut cercetașul. Ce să mai pierdem vremea? Să sperăm că n-o să se întîmple nimic rău... altceva n-avem ce face!... Permiteți să continuăm marșul?...

— Da, să mergem, tovarășe plutonier, încuviință Medvedev.

Porniră înainte. În aer plutea acum un miros vag de plante putrezite. O lumină blîndă, galben-portocalie se revărsa pe cer, în zare, dincolo de șiragul nesfîrșit al stîncilor. La orizont se zăreau nouraşi străvezii, cu marginile destrămate, care parcă erau luminați pe dinăuntru de geana aceea de cer, ușor învăpăiată, în culorile schimbătoare ale răsăritului. Poteca ducea în sus, spre o îngrămădire de lespezi masive, prăvălite una peste alta și șlefuite de vînturile aspre ale nordului. În depărtare, cîteva culmi joase abia se conturau în văzduhul scăldat de lumina nestatornică a dimineții polare. Unele înălțimi parcă fumegau, învăluite în palele de ceață alb-albăstruie pe care vîntul le destrăma încet, purtîndu-le spre alte locuri...

Drumul urca, șerpuind o pantă din ce în ce mai abruptă.

Cei patru marinari mergeau încovoiați sub greutatea armelor și a bagajelor; fiecare avea pe piept automatul, în spate ducea un sac bine îndesat, iar la centură purta grenade și un pistolet. Kulbin căra în spate lada în care se afla stația de radio, iar în mîini ducea acumulatorii de rezervă; sacul de spate și automatul lui le luase Agheev. Cercetașul mergea în frunte, urcînd cu pași elastici și siguri, ținîndu-și capul aplecat și umerii largi ușor încovoiați. „Parcă-i un tigru care adulmecă urma unei prăzi", își spuse în gînd Frolov cu admirație, dar și cu puțină ciudă. În același timp, el mergea tare anevoie; cureaua automatului îi luneca mereu pe gît, cu toate că o așeza cum trebuie; sacul de spate îl trăgea înapoi; pînă și grenadele, cu care mai adineauri se mîndrise, deveniseră într-un chip misterios atît de grele de parcă-l

trăgeau spre pămînt. La doi paşi înaintea semnalizatorului, mergea, clătinîndu-se sub greutatea poverilor pe care le purta, tăcutul Vasea Kulbin.

— E greu, Vasea ? întrebă Frolov ca să se afle în treabă.

Radiotelegrafistul îi aruncă o privire înciudată peste umăr, dar îşi văzu de drum fără să-i răspundă, spre necazul lui Dima, care, avînd chef de vorbă, nu se dădu bătut.

— Îţi aminteşti cu ce entuziasm vorbeam noi despre lupta pe uscat ? Ni se părea că-i floare la ureche !... Aşa ne trebuie !... Acum o să ne iasă pe nas !

— Ia nu te mai văicări atîta ! răspunse Kulbin supărat, sărind greoi din piatră în piatră. Aşa-i războiul ! Respira greu, iar pe faţă i se prelingeau picături mari de sudoare ; făcu o scurtă pauză, apoi reluă : ştii proverbul : „Un adevărat bărbat trebuie să meargă cît îl ţin puterile... iar pe urmă să mai străbată încă de două ori pe atît !"

— De fapt, aşa e... recunoscu ruşinat Frolov, apoi se grăbi să schimbe vorba : ştii... îmi pare tare rău de întîmplarea cu chibritul... Am făcut-o fiartă, Vasea !... Şi m-a mai săpunit şi plutonierul.

— Nu ştiu, dar am impresia că-l cunosc de undeva ! zise gînditor Kulbin. Însă, Dima, trebuie să recunoşti şi tu că a avut dreptate cînd te-a... săpunit, cum spui tu. Gîndeşte-te, doar ne aflăm în spatele frontului inamic !

— Eh, e cam ciudat acest... spate al frontului inamic ! Eu credeam c-o să nimerim drept în mijlocul dispozitivului hitleriştilor şi c-o să fim nevoiţi să ne tîrîm ca şerpii, numai pe burtă, printre pietre. Cînd colo, văd că umblăm pe aici, ca la noi acasă... Nu eşti şi tu de aceeaşi părere ? Frolov se apropiase vorbind şi pe nesimţite apucase mînerul lăzii cu acumlatori pe care îl ducea Kulbin, căutînd să-şi potrivească pasul după el.

— Da... o fi poate aşa ! Însă, te rog să nu mă duci cu vorba ! răspunse calm Kulbin, trăgîndu-şi lada.

Lasă, Dima, că ţi-e destud de greu şi ţie... şi mai avem încă mult de mers !...

— Crede-mă, Vasea... bagajele mele îs mai uşoare... Lasă-mă să-ţi ajut.. dar se întrerupse, simţind că dacă va mai urca încă zece metri, pe drumeagul acela anevoios de munte, nu va mai rezista efortului şi se va rostogoli la vale, cu toată încărcătura de muniţie pe care o ducea. Totuşi continuă să meargă alături de Kulbin, ajutîndu-i să ducă acumulatorii de rezervă...

Deodată Agheev se opri ; îşi dădu pe spate gluga pelerinei şi-şi scoase capişonul. Medvedev se descoperi şi el.

Alături de drumul lor, pe o potecă năpădită de tufe de mure, care creşteau din belşug prin acele locuri, se vedea un bonet marinăresc, boţit şi rupt, dar păstrînd încă pe panglică inscripţia „Flota Nordului" ; ceva mai departe se afla o cască germană, ruginită şi pe jumătate plină cu apă. În partea cealaltă a drumului era încă o cască verzuie, străpunsă de un glonte.

Ce dramă s-o fi petrecut pe aceste stînci golaşe, în Munţii Norvegiei ? Cum de a ajuns aici bonetul marinarului sovietic din Flota Nordului ?... Unde-or fi putrezind oare oasele celor care s-au încleştat cîndva aici într-o luptă pe viaţă şi pe moarte ? Nimeni nu poate şti ! Poate că, luat prin surprindere, un cercetaş sovietic, care pătrunsese în spatele frontului inamic, s-a luptat cu vînătorii de munte hitlerişti, vînzîndu-şi scump viaţa şi s-a smuls din mîinile lor, aruncîndu-se în prăpastie. Un singur lucru era sigur : el n-a căzut în captivitatea hitleriştilor, ci a ştiut să apere onoarea marinarilor din Flota Nordului !

— Cîndva, după înfrîngerea duşmanului, se va înălţa aici, pe stîncile acestea, un monument în amintirea marinarului sovietic necunoscut ! spuse încet şi solemn Medvedev.

Porniră din nou la drum. Urcuşul devenise tot mai greu pe panta abruptă a muntelui ; granitul acoperit de muşchi se înălţa spre cer în trepte de lespezi

mari și colțuroase, așezate parcă de mîna unui uriaș. Ajungînd în dreptul unui bloc înalt de piatră, Agheev se opri.

— Tovarășe comandant, aici va trebui să facem un popas. Nu ar fi prudent să mergem mai departe în timpul zilei. Versantul opus este orientat tocmai spre observatoarele fasciștilor, iar mai departe se întinde tundra ; întreaga regiune din fața noastră este supravegheată și controlată de patrule.

— La drept vorbind, era și timpul să poposim, încuviință Medvedev ; se simțea și el foarte obosit ; pe fața lui trasă străluceau broboane de sudoare. Își rezemă automatul și sacul de spate de peretele stîncos, apoi se așeză pe o lespede. Încă nu avusese răgaz să-l vadă mai bine pe Agheev, renumitul cercetaș al Nordului despre care se povesteau atîtea și atîtea isprăvi de îndrăzneală și de vitejie, așa că îl privi acum în tihnă, cu nespusă curiozitate.

Frolov și Kulbin se așezară fiecare unde apucase, pe cîte un bolovan de piatră ; se uitau și ei cu interes la omul care avea să le fie tovarăș de luptă și îndrumător în activitatea lor nouă de cercetași, participanți la îndeplinirea unei misiuni deosebit de grele și de o mare importanță.

Agheev, fără să bănuiască că este ținta a trei perechi de ochi, deopotrivă de curioși, își scoase tacticos pelerina și-și așeză în ordine lucrurile. Era un tînăr înalt și bine făcut, cu umerii foarte lați și cu mijlocul subțire ; de sub gluga mototolită, trasă pînă aproape de linia sprîncenelor blonde, subțiri, se vedea un chip rotund cu ochi căprui și ageri. Cînd zîmbea, se observa că din șiragul de dinți albi și regulați îi lipseau doi ; poate că de aceea zîmbetul lui părea aspru. Două cute subțiri, de o parte și de alta a gurii, îi dădeau un aer de severitate și de tristețe totodată... După ce se așeză, cercetașul privi și el cu luare-aminte la noii lui tovarăși. Deodată tresări și se ridică în picioare.

— Ei drace, dar nu cumva eşti Vasea Kulbin ? întrebă el privind, cu o lucire de bucurie în ochi, la radiotelegrafistul ostenit, pe jumătate ascuns între lăzile lui preţioase.

Kulbin se ridică tulburat şi-l ţinti pe cercetaş drept în ochi.

— Asta-i bună ! Serghei ?... Mă tot gîndeam eu că te cunosc, dar nu ştiam de unde. Să ştii, te-ai cam schimbat, prietene... Nu te-aş fi recunoscut, dacă nu deschideai vorba.

Chipul lui Agheev radia de bucurie ; păşi sprinten spre Kulbin şi-i scutură cu putere mîna.

— Se spune că dacă nu recunoşti pe cineva, asta aduce noroc ! Noroc să fie ! Dar, nu zău, ai fi trebuit să mă recunoşti şi tu ! Ce naiba, cînd am intrat în marină, am făcut parte din aceeaşi unitate de luptă şi... am mîncat din aceeaşi gamelă ! Mai ţii minte ?

— Mă mai întrebi, năzdrăvanule ! De cîte ori nu mi-am amintit despre tine ! Dar... se spunea că tu... ai fi murit pe „Tuman".

— Ei bine, după cum se vede... mai fac încă umbră pămîntului ! spuse Agheev, încruntîndu-se. Mă bucur că sîntem din nou împreună, prietene Vasea, adăugă el după o clipă. Apoi, parcă ar fi vrut să alunge un gînd care-l apăsa, se întoarse brusc, îndreptîndu-se spre Medvedev.

De centura marinărească care-i încingea mijlocul atîrnau un pistolet greu „TT" într-un toc mare de piele şi un pumnal lung, într-o teacă ferecată în ţinte de alamă. Îşi potrivi din mers centura, iar cînd ajunse în faţa lui Medvedev luă o poziţie respectuoasă, adresîndu-i-se :

— Tovarăşe comandant, dacă doriţi, aş vrea să vă arăt drumul pe care trebuie să-l mai străbatem pînă la... castelul nostru. Dar, vă rog să vă apropiaţi cu grijă de creastă ; s-ar putea să vă observe vreun pîndar de la observatoarele hitleriştilor.

Mergînd aplecat, se apropie de lespezile de granit de pe creastă ; acolo se culcă, făcîndu-i semn lui

Medvedev să se culce şi el; apoi se tîrîră amîndoi pînă în dreptul unui loc gol, dintre blocurile de piatră, ca o fereastră deschisă spre terenul controlat de inamic. Privire cu încordare prin această „fereastră" crenelată a crestei.

De acolo, de sus, se vedea ca în palmă povîrnişul abrupt; brăzdat de văgăuni întortocheate şi de unduirile stîncilor de granit. Mai departe, la poalele acestui povîrniş, se întindea tundra, pe care străluceau ici-colo oglinzile mici ale bălţilor şi petele ruginii ale vegetaţiei polare.

Mai încolo se conturau alte lanţuri de dealuri, învăluite într-o ceaţă uşoară. O culme cu două şei, scăldată în lumina viorie a dimineţii, părea că ajunge pînă la norii albăstrui, care acopereau cerul; un inel de ceaţă se încolăcea în jurul culmii aceleia izolate, iar dincolo de ea se zărea albastrul nesfîrşit al oceanului...

— Aceea e înălţimea „Ciocul pescăruşului", rosti Agheev. Nu ştiu cum îi spun norvegienii, însă marinarii noştri aşa au botezat-o. Acolo, pe înălţimea aceea vă voi conduce, tovarăşe comandant... şi acolo vom...

Agheev se întrerupse şi, apucîndu-l pe Medvedev de umeri, îl lipi repede de pietre. Pe una din înălţimile învecinate străluci o clipă, dispăru, apoi sclipi iarăşi o lumină albă, orbitoare.

— Un observator de-al hitleriştilor, spuse aproape în şoaptă Agheev. Cercetează sectorul cu luneta de baterie ori cu telemetrul. Lentila sclipi din nou în soare. Vedeţi, nici nu se sinchisesc că-şi demască poziţia. În jur sînt numai de-ai lor. Dar dacă ne-ar descoperi, ce mai ploaie de gloanţe s-ar revărsa peste noi...

Poate că tocmai atunci a fost redactată nota serviciului de cercetare al comandamentului hitlerist, găsită mai tîrziu printre documentele capturate:

„În cursul nopții de... a dispărut de la postul 117, de pe litoral, soldatul Herman Brecht, care era de santinelă. Maiorul Ebers crede că Brecht a fost răpit și transportat la bordul submarinului rusesc, în al cărui periscop au tras în zorii zilei bateriile noastre de la intrarea în fiordul U. Este foarte probabil ca submarinul să fi debarcat un grup de cercetași sau diversioniști ruși ; se bănuiește că aceștia s-au îndreptat spre „Raionul cu destinație specială". De altfel, pe această direcție, maiorul a descoperit, dincolo de linia obstacolelor de sîrmă ghimpată, un chibrit de fabricație sovietică, aruncat desigur de un cercetaș rus..."

CAPITOLUL VI

Înălțimea „Ciocul pescărușului"

— Păi de aici poți să ajungi cu mîna pînă la „Ciocul pescărușului", glumi vesel Frolov, privind și el prin fereastra crenelată a crestei de granit.

— Da, nu-i prea departe, încuviință liniștit Agheev. Dacă mergem toată noaptea în pas voinicesc, în zori sîntem acolo. Munții aștia vulcanici sînt foarte vicleni : tu mergi spre ei, dar ei se dau mereu înapoi, de parc-ar vrea să-și bată joc de tine...

Frolov oftă din greu, căzu pe gînduri și rămase posomorît într-un colț, pînă îl chemă Kulbin la masă. Se ridică de la locul lui, se mai uită o dată spre „Ciocul pescărușului", apoi ridică din umeri ; se împăcase cu situația, așa că în momentul cînd se alătură celorlalți, voia bună îi revenise.

Mînuind cu dibăcie pumnalul cu mîner încrustat, ascuțit ca un brici, Agheev desfăcea cutiile de conserve. Kulbin scotea pesmeți din sacul de spate, în timp ce Frolov se apucă să împartă carnea în porții, punînd-o pe pesmeți, apoi repartiză fiecăruia și cîte o bucată de ciocolată.

Așezîndu-se să mănînce, Agheev își scoase scurta vătuită, rămînînd numai în flanela marinărească, cu

dungi albe şi albastre, cîrpită în multe locuri, dar curată :

— Tovarăşe plutonier, după cît se vede, sufletul de marinar e bine cazat la dumneavoastră, glumi Frolov, uitîndu-se cu admiraţie la umerii largi şi la pieptul bombat al lui Agheev. De fapt vorbise cu oarecare stînjeneală ; se simţea vinovat şi nu era sigur că i se iertase isprava cu chibritul.

Cercetaşul zîmbi, dar nu răspunse ; după ce termină de mîncat, îşi scoase din buzunar luleaua cu muştiucul plin de o mulţime de crestături şi o duse la gură strîngînd-o între buzele-i arse de vînt.

Ceilalţi începură să fumeze. Frolov, cu un zîmbet prietenos, îi întinse lui Agheev punga lui de piele, bine îndesată cu tutun :

— Vă rog să luaţi, tovarăşe plutonier. E un tutun grozav ! Răzbate pînă în ficaţi !... îl îmbie el cu voie bună.

— Mulţumesc, n-am nevoie ! răspunse tăios Agheev.

— Luaţi, luaţi fără grijă, că am destul, insistă Frolov. Ce rost are să tot sugeţi aer, aşa, neîmbălsămat ?

Bietul Frolov nu ştia ce să facă să-i intre în voie cercetaşului şi să se împrietenească cu el. Ardea de dorinţa de a şterge impresia proastă pe care i-o făcuse . dar, văzînd o scînteiere de mînie sub sprîncenele încruntate ale lui Agheev, fu cît pe ce să se dea un pas înapoi.

— Nu mai stărui, tovarăşe marinar, rosti cercetaşul răspicat şi abia stăpînindu-şi supărarea. Nu am chef să fumez şi n-am nevoie de tutunul dumitale !... Mai bine ia seama ce faci cu chibritul şi pe unde împrăştii scrumul ! încheie el apăsînd pe fiecare cuvînt. Apoi se ridică brusc şi se îndepărtă sugîndu-şi nervos pipa neaprinsă.

— Ce-o fi avînd cu mine, Vasea ? întrebă Frolov aruncînd lui Kulbin o privire nedumerită.

— Ştiu şi eu ?... Poate că l-ai jignit cu ceva, fără să-ţi dai seama... Ori, cine ştie ! Kulbin era şi el surprins de ieşirea lui Agheev.

— Vasea, ai cuvîntul meu că nu i-am spus nimic altceva decît ce se spune atunci cînd oferi cuiva tutun. Zău, l-am îmbiat să fumeze, şi altceva nimic ! Nu, ăsta-i un om imposibil ! Un pisălog şi un bădăran, asta e! ...

— Cu alte cuvinte, un adevărat şef de echipaj ! zîmbi Kulbin. Se vede că tot mai e supărat pe tine din cauza chibritului acela blestemat. Ce să-i faci ? Toţi şefii de echipaj sînt la fel. Pentru ei, lucrul cel mai important este ordinea... da, ordinea şi disciplina ! Asta contează în ochii lor mai mult ca orice !

— Ce spui ? făcu interesat Frolov. Zici că-i şef de echipaj ?

— Da, a fost şef de echipaj pe „Tuman", dar înainte de a fi militar a navigat pe nave comerciale de cursă lungă.

— Aşa ? aici glasul lui Frolov deveni ironic. Atunci, de ce, mă rog, a trecut la uscat ?...

— N-ai decît să-l întrebi tu... dacă te interesează, răspunse înciudat Kulbin, făcîndu-şi de lucru prin bagaje.

Agheev se întoarse şi-şi luă pe umeri pufoaica cenuşie, roasă la coate, apoi se îndreptă către Medvedev.

— Tovarăşe comandant, va trebui să ne odihnim puţin pentru ca, îndată ce se va lăsa noaptea, să putem porni la drum cu forţe noi. Cred că n-ar fi rău să tragem cîte-un pui de somn...

— Foarte bine. Sînt de părere să te culci dumneata, tovarăşe plutonier. Eu rămîn de gardă, în schimbul întîi. Pe urmă, te voi trezi...

Agheev se înfăşură în pelerina lui din foaie de cort şi se întinse la adăpostul unei lespezi mari de granit.

Se odihniră, pe rînd, toată ziua ; la lăsarea întunericului începură să coboare călăuziţi de Agheev, care

se părea că e perfect familiarizat cu locurile acestea pustii. La poalele versantului pe care-l coborîseră făcură un mic popas, apoi începură să străbată tundra, călcînd cu atenţie peste licheni şi muşchi îmbibaţi cu apă. Bătea un vînt tăios şi umerii li se încovoiau din ce în ce mai mult sub greutatea poverilor pe care le purtau. În curînd începu să plouă ; o ploaie măruntă, care cădea pieziş, în răbufnirile vîntului aspru. Tot terenul se acoperise de bălţi ; noroiul plescăia sub cizme, îngreunîndu-le mersul. În jur, totul era învăluit într-un întuneric de nepătruns. Mergeau cît puteau de repede, gîfîind, ţinîndu-se aproape unul de altul.

— Vremea asta e tocmai cea mai potrivită pentru noi, desluşi Kulbin glasul lui Agheev. Cu cît e timpul mai rău, cu atît e mai bine pentru cercetaşi ! adăugă el bine dispus. Apoi se uită la busola-ceas de la mînă : în întuneric licări o clipă lumina albăstruie a arătătoarelor cu fosfor.

— Mergînd aşa, fără să ne ferim, nu s-ar putea întîmpla să dăm peste vreo patrulă hitleristă ? întrebă îngrijorat Medvedev.

— Nu. Pe aici nu dai de ei, răspunse sigur cercetaşul. Cînd am făcut prima incursiune în spatele frontului lor, m-am mirat şi eu : „Măi, ia te uită ce minunăţie !"... Credeam că sectorul acesta trebuie să fie împînzit de puncte de sprijin, de cazemate, baraje de sîrmă ghimpată, observatoare, patrule... Mă tîram furişîndu-mă prin tufişuri, aşteptîndu-mă să fiu primit cu foc din spatele fiecărei stînci. Pe urmă mi-am dat seama : unde e nevoie, te tîrăşti ca un şarpe, dar unde nu, poţi merge ca pe bulevard ! Ştiţi, fasciştii au ocupat coasta şi supraveghează împrejurimile de pe cotele dominante, iar tundra e întotdeauna pustie.

Într-un tîrziu ploaia încetă ; cerul se mai lumină puţin. Spre răsărit apăru o pată verzuie, ca iarba. Drumul devenea din ce în ce mai anevoios. Dintre toţi, numai Agheev mergea cu pas egal, uşor şi elastic şi vorbea fără să dea semne de oboseală. Kulbin,

care se încovoiase de tot sub greutatea lăzii cu stația de radio, aluneca mereu, poticnindu-se de pietre. Medvedev se apropie de el și puse mîna pe lada cu acumulatori.

— Lăsați, tovarășe comandant, nu-i nevoie, se împotrivi slab radiotelegrafistul.

— Fără vorbă, Kulbin !... Aici nu stăm la discuție, rosti tăios Medvedev. În glasul și în izbucnirea aceasta nervoasă se putea ghici efectul unei mari oboseli ; totuși comandantul știa să-și înfrîngă chiar și oboseala fizică, atunci cînd era nevoie. Dacă ai să cazi ?... Nu te gîndești că nu răspunzi numai pentru dumneata, ci și pentru stația de radio ? adăugă el pe un ton mai puțin aspru. Ai înțeles ?

— Am înțeles, tovarășe comandant. Bietului Kulbin, care și așa era destul de tăcut, îi pieri cu totul orice chef de vorbă. În sinea lui recunoscu însă că Medvedev avea dreptate ; într-adevăr, acum putea să meargă mai ușor, mai sigur pe picioare.

— Bătrînii povestesc, tovarășe comandant, începu Agheev, întorcîndu-se puțin spre Medvedev, că, înainte vreme, prin locurile acestea nu era pămînt, ci tălăzuiau valurile reci și întunecate ale unei mări. Iar marea aceasta era bîntuită de pirați, care jefuiau pescarii pașnici și le scufundau barcazurile... Ei, atunci, cică fundul mării n-a mai putut răbda atîta ticăloșie, s-a înfuriat și, ridicînd spre ceruri valuri încremenite, de piatră, a deschis prăpăstii adînci de foc care au înghițit toate corăbiile piraților. Se spune că și astăzi se mai găsesc, în craterele vulcanilor, resturi de nave pietrificate... Așa spune legenda !...

— Numai de nu s-ar prăbuși munții iar la loc, de supărare că pe povîrnișurile lor s-au aciuat piratii fasciști și că au adus războiul prin locurile astea pașnice, se amestecă în vorbă Frolov. Din partea mea, ar putea să se prăbușească... că rău mi-au mai tocit picioarele...

Semnalizatorul glumea mai mult din obișnuință ; în glas însă nu răsuna deloc veselia lui firească.

Greutatea pe care o purta aproape îl strivea, dar mergea cu dîrzenie mai departe, străduindu-se să-şi ascundă oboseala.

Drumul prin tundră se termină în curînd şi începu urcuşul pieptiş. Stînci de granit, netede şi abrupte, alcătuiau un fel de scară uriaşă, care ducea parcă spre cerul străveziu, luminat de strălucirea ireală a aurorii boreale. Alte stînci ascuţite, colţuroase se îngrămădeau în dreapta şi în stînga, formînd o trecătoare adîncă, pe fundul căreia marinarii urcau treaptă cu treaptă, tot mai sus, mereu mai sus, încordîndu-şi ultimele puteri...

În văzduh, pluteau uşor, duşi de vîntul înălţimilor, nouraşi galbeni-trandafirii, alcătuind figuri fantastice pe cerul palid...

— Iată-ne, în sfîrşit, ajunşi... acasă! rosti vesel Agheev.

În depărtare se auzea un vuiet clocotitor... Valurile mării?... Nu, zgomotul valurilor nu putea fi auzit de aici, de pe înălţimea aceasta, la atîta depărtare de mal...

Vuietul devenea totuşi din ce în ce mai puternic.

Căţărîndu-se pe o stîncă înaltă de granit, Agheev se opri şi îi aşteptă pe ceilalţi; cînd ajunseră cu toţii lîngă el înţeleseră taina: un torent de munte le tăia drumul, învolburîndu-se şi împroşcîndu-şi apa în buchete de stropi şi spumă argintie. Apoi şerpuia printre pietre tocite şi înnegrite, iar la vreo zece paşi înspre stînga, adunîndu-şi grijuliu şuvoaiele risipite, se prăvălea într-o cascadă albă, strălucitoare, unde apele clocoteau şi vuiau, în cădere, pe fundul unei depresiuni întortocheate şi adînci.

Drept în faţa celor patru marinari, pe celălalt mal al torentului, se înălţa un perete vertical de granit, la poalele căruia creşteau mesteceni agăţători şi tufe de mure.

— Tovarăşi, strigă Agheev, pentru a se putea face auzit în vuietul torentului, acum vă voi conduce

într-un loc unde nimeni nu ne poate găsi, nici chiar ziua în amiaza mare. Priviți, acolo e... încheie el arătînd peretele de granit, dincolo de apa înspumată care sălta și se zbuciuma la picioarele lor.

Torentul era lat de vreo patru metri. Trei bolovani negri și colțuroși, rostogoliți cine știe de cînd în albia șuvoiului clocotitor, se proțăpeau de-a curmezișul apei, ca niște piloane ale unui pod prăbușit.

— Vom merge de-a lungul torentului ? Sau îl ocolim ? strigă Medvedev, ca să-l poată auzi cercetașul.

Agheev se aplecă la urechea comandantului :

— Dar de ce să-l ocolim ?... Vom trece de-a dreptul, peste vîltoare...

— Bine, dar malul celălalt e ca un zid...

— Și eu credeam la fel, altădată, tovarășe comandant !...

Agheev îi făcu semn să rămînă pe loc apoi, aruncînd o privire spre malul celălalt, sări sprinten pe primul bolovan din apa repede a torentului : cizmele i se acoperiră de spumă... Se legănă ușor pe un picior, cumpănindu-se, apoi păși mai departe, din piatră în piatră, și în clipa următoare dispăru în tufișurile care acopereau peretele abrupt al celuilalt mal.

Medvedev și cei doi marinari se uitară uluiți unul la altul ; fiecare se gîndea la același lucru : e de ajuns să aluneci, să șovăi o clipă, ametit de iuțeala curentului și te-ai dus ; odată căzut, apa te răstoarnă, te duce într-o clipă la marginea prăpastiei și te aruncă de la înălțime în cazanul clocotitor al cascadei...

Deodată, pe celălalt mal, un tufiș se clătină ușor și din spatele lui apăru Agheev ; sărind cu agilitate din piatră în piatră, se întoarse lîngă ceilalți care-i urmăreau cu atenția încordată fiecare mișcare.

— Totul e în regulă, spuse el vesel, frecîndu-și mîinile. Trebuie să vă mărturisesc că ascunzătoarea asta am găsit-o cu totul întîmplător. Vînam un ren. Îl hăituisem pînă aici și mă gîndeam că l-am prins la strîmtoare. Cînd colo, el sări peste torent și dispăru.

Ce mi-am zis atunci: dacă o fiară fără judecată a trecut pe aici cu atîta uşurinţă, păi atunci, cu puţină îndrăzneală, va străbate şi omul... Să ştiţi că pietrele astea sînt bine fixate pe fundul albiei, chiar dacă se mai clatină niţeluş; totul e să nu prea te uiţi în apă, că-ţi ia ochii!

Rostise cuvintele acestea privindu-i parcă într-un fel cam ciudat. Lui Medvedev i se păru că citeşte în ochii lui limpezi şi îndrăzneţi un îndemn, dar şi o provocare ascunsă, amestecată cu o teamă nelămurită.

Locotenentul major se lăsă furat de elanul lui tinerese; primi provocarea şi sări spre torent. Şuvoiul clocotitor se învîltorea înspumat la picioarele lui; într-o clipă îşi dădu sema de primejdie şi un glas lăuntric îi strigă să se oprească, dar el îşi birui teama şi întinse piciorul spre prima piatră...

— Staţi! Tovarăşe comandant, opriţi-vă răsună, mai puternic decît vuietul cascadei, glasul lui Agheev. Medvedev îl auzi ca prin vis şi, trăgîndu-şi piciorul înapoi, se întoarse spre el; pe faţă i se aşternuse o expresie de linişte totală, iar ochii îl priveau cu mirare pe cercetaş, care se făcuse alb ca varul.

— Ştiţi, tovarăşe comandant, vă rog să mă iertaţi că mi-am permis, dar prea sînteţi încărcat cu bagaje şi nu trebuie să riscăm nimic... Vom trece altfel. În timp ce vorbea, scoase din buzunarul scurtei o bucată lungă de saulă şi, întinzînd unul din capete lui Frolov, reluă: Ţine zdravăn de aici, tovarăşe marinar! Apoi, desfăşurînd saula din mers, trecu sprinten pe malul opus; ajuns aici, întinse saula, potrivind-o în dreptul pietrelor, ca pe o balustradă de schelă. Cu mîna stîngă îi făcu semn lui Medvedev că poate să pornească.

Medvedev trecu calm şi sigur, ţinîndu-se cu mîna de saulă; prima piatră se mişcase sub piciorul lui, aşa că îi făcu semn lui Kulbin să fie atent. Acesta păşi, ca de obicei, fără grabă, cu un zîmbet în colţul gurii; poate că radiotelegrafistul, care-i cu-

noştea bine şi pe Serghei şi pe Medvedev, înţelesese tîlcul celor întîmplate şi se bucura că a pornit în misiune cu asemenea oameni îndrăzneţi şi tari...

Ultimul care trebuia să mai treacă peste vîltoare era Frolov.

Fără să se ţină de saulă, semnalizatorul păşi cu curaj pe prima piatră; aceasta se clătină puţin, dar el îşi păstră bine echilibrul, lucru care-l umplu de mîndrie şi-i dădu curaj... „E-n regulă", şopti el şi sări *avîntat pe piatra următoare... Dar chiar în aceeaşi* clipă piciorul îi alunecă puţin, descumpănindu-l, iar el se zăpăci şi privi în jos... Sacul din spate îl trăgea într-o parte, ceva îl izbi peste gleznă; „Totul s-a sfîrşit!", gîndi el desperat şi se şi văzu înghiţit de cascadă şi proiectat pe stînci...

Agheev sări ca o panteră, se aplecă şi-l apucă zdravăn pe bietul Frolov, care se prăvălea neputincios; într-o clipă îl trase pe mal. Acum şedeau amîndoi faţă în faţă; un tremur de încordare le înfiora fiecare fibră a muşchilor. Ochii supăraţi ai cercetaşului îl priveau pe Frolov cu o căutătură ce nu prevestea nimic bun.

— De, tovarăşe plutonier, am păţit şi eu întocmai ca irlandezul acela... începu Frolov, încercînd să zîmbească, şi-şi trecu palma udă peste frunte, de parcă aşa ar fi putut alunga ameţeala.

— Care irlandez? întrebă mirat cercetaşul, căruia aproape că-i trecuse supărarea.

— Ei, acela pe care l-au întrebat: „Ştii să cînţi la vioară?" — „Ştiu!", zice el, „numai că n-am încercat încă niciodată!"... Bietul Frolov încerca să facă haz de necaz, dar zîmbetul i se topi ca prin farmec sub privirile de gheaţă ale celor trei tovarăşi.

— Uite ce e! Glasul lui Medvedev, atît de prietenos de obicei, răsună sec de data asta. Aici nu e vorba de irlandezi! Îţi dai seama că, riscîndu-ţi în mod stupid viaţa, puteai zădărnici succesul întregii noastre misiuni? Pentru curajul acesta nesăbuit, te

pedepsesc cu mustrare în fața întregului efectiv al postului de observare! Iar dumneata, tovarășe plutonier Serghei Agheev, te rog să primești mulțumirile mele pentru comportarea dumitale în această împrejurare, încheie Medvedev întorcîndu-se către Agheev și strîngîndu-i solemn mîna.

Obrajii cercetașului se îmbujorară o clipă; îi aruncă pe furiș lui Frolov o privire de compătimire. Îi părea rău de cele întîmplate și se gîndi că avea și el o bună parte de vină. „Dacă m-aș fi purtat altfel", gîndi el, „toate neajunsurile acestea ar fi fost evitate". În inima lui de om drept și cinstit simți că mulțumirile comandantului constituiau o durere pentru el. Da, prea fusese aspru cu bietul băiat... Va trebui să-și îndrepte greșeala... În clipa următoare, chipul lui Agheev își recăpătă expresia liniștită de mai înainte. Se grăbi să atragă atenția tuturor în altă parte:

— Acum, tovarășe comandant, vă rog să-mi permiteți să vă arăt postul nostru de observare maritimă, spuse el zîmbind. Sper că o să vă convină. Eu n-am nici un merit, decît acela că l-am descoperit întîmplător; dintre toate locurile pe care le cunosc, nu există altul mai bun. Vom trece prin tufișurile acestea dese care maschează perfect intrarea, dar vă rog să mergeți așa fel, încît să nu striviți nici o crenguță, ca să nu se poată observa că am trecut pe aici...

Peretele de granit se înălța drept în sus, ca un zid uriaș îmbrăcat în frunziș. Pe sub frunzele subțiri și dese se vedeau niște boabe viorii. Agheev rupse cîteva și le vîrî în gură, mestecîndu-le cu poftă.

— Asta-i „livada" noastră, zise el rîzînd și trecîndu-și palma peste tufele de mure; apoi, strecurîndu-se cu dibăcie printre crengile mestecenilor agățători, dispăru în frunzișul des. Ceilalți îl urmară, călcînd cu grijă.

Dincolo de desișul mestecenilor se deschidea o trecătoare îngustă, care ducea în sus, spre vîrful stîncii;

cei patru marinari mergeau înşiraţi, unul după altul, sprijinindu-se cu mîinile de pereţii de granit. Pe măsură ce înaintau lumina devenea, treptat, mai vie, mai puternică.

După un timp se lumină de-a binelea; ajunseseră pe un mic platou unde bătea un vînt proaspăt purtînd boarea sărată a mării; o rafală fu cît pe ce să-i smulgă lui Medvedev şapca de pe cap.

Platoul era mic, ca un cuib de vulturi înălţat către cer; părea că dacă ai întinde mîna ai putea să ajungi caierele răsfirate ale norilor alburii ce pluteau în văzduh.

Plini de curiozitate, marinarii făcură înconjurul platoului; pe marginea lui se ridica o mică barieră de granit, ca parapetul unei nave. Dincolo de această barieră se căsca o prăpastie ameţitoare. Peretele abrupt al prăpastiei cobora, ca un zid vertical, pînă în ocean ale cărui valuri se izbeau spărgîndu-se de stîncile negre şi ascuţite. Platoul se afla la o înălţime atît de mare, încît nici vuietul mării nu răzbătea pînă aici. Doar vîntul de nord-est îşi cînta melopeea lui sălbatică peste colţurile cenuşii de granit; cînd se năpustea şuierător, în rafale, părea că se clatină şi dintele de stîncă care străjuia singuratic cuibul acesta de vulturi...

— Ce privelişte minunată şi... totodată ce minunat punct de observare. Aici ar fi trebuit să se instaleze un far, strigă Medvedev entuziasmat. Mă întreb, oare de ce hitleriştii nu şi-au instalat aici un observator?

Vîntul smulgea vorbele ofiţerului şi le ducea departe, dar Agheev le tălmăci înţelesul după mişcarea buzelor.

— Ei nu cunosc drumul pînă aici. Pe culmea asta, cocoţată aproape de nori, te poţi căţăra numai dacă cunoşti poteca pe care am venit noi. Din fericire n-au descoperit-o ei, ci eu, şi mulţumită unei întîm-

plări... Iar acum, tovarăşe comandant, poftiţi să vă arăt... cabina mea.

Trecînd pe lîngă Kulbin şi Frolov care se aciuaseră lîngă bagajele grămădite pe jos, Agheev le strigă :

— Hei, veniţi şi voi încoace !

Făcură cîţiva paşi în direcţia în care înălţimea „Ciocul pescăruşului" se arcuia, formînd o şa, peste care se întindea, ca un cozoroc, o lespede uriaşă de granit. Sub acest cozoroc erau îngrămădite alte lespezi mai mici, aruncate parcă una peste alta de mîna unui uriaş. Iar lîngă ele erau aşezate nişte scînduri grele, lipite atît de bine de peretele stîncos, încît chiar privite de aproape apăreau ca o continuare a lui. În spatele scîndurilor se deschidea o peşteră mică şi întunecoasă.

— Vă rog să intraţi, îi pofti cercetaşul, ca o gazdă primitoare căreia i-au venit oaspeţi dragi.

Aplecîndu-se, Medvedev păşi înăuntru, urmat de Kulbin şi Frolov, care fiind mai scunzi n-aveau nevoie să se mai aplece. Se aflau acum într-o cabină mică, cu tavanul şi podeaua făcute din scînduri negre, cătrănite, acoperite pe alocuri de pete de sare marină. Scîndurile erau aşezate cu măiestrie şi îmbinate trainic. Lîngă perete erau două paturi largi, de lemn, acoperite cu saltele din iarbă de mare. În mijloc se afla o masă rotundă, făcută dintr-un butoiaş. Lumina pătrundea prin deschizătura de la intrare şi printr-un geam dreptunghiular, aşezat între pietre. Jos era un colac de salvare, pe care se desluşea cifra „12", scrisă cu pitură albă şi un nume de navă :„TUMAN".

— Eşti un adevărat vrăjitor, tovarăşe Agheev ! rosti Medvedev cu admiraţie. Se uita peste tot cu o bucurie de copil ; apoi se aşeză pe pat şi netezi cu mîna salteaua umplută cu iarbă de mare, uscată.

Agheev zîmbi larg, prietenos :

— Le-am meşterit pe toate, aşa pe-ndelete, de cînd tot cutreier munţii, ascunzîndu-mă de fascişti. Aşa m-am gospodărit, că nu degeaba am navigat şase ani încheiaţi ca şef de echipaj ; cunosc binişor şi tîmplă-

ria, iar cît despre matiseală[1], asta pot zice că mi-a intrat în sînge...

Se uita şi el împrejur, încîntat de bucuria celorlalţi; faţa lui, de obicei posomorîtă, era acum luminată de un sentiment de mîndrie. Arătă cu mîna spre dreptunghiul de sticlă care servea drept fereastră:

— Ştiţi de unde am luat geamul?

— Seamănă cu un parbriz de avion, spuse Medvedev privindu-l cu un ochi de cunoscător.

— Întocmai, aşa este, tovarăşe comandant! E parbrizul unui bombardier „JU 88", doborît de vînătoarea noastră; acum rugineşte pe stîncile Norvegiei...

— „Şi academician, şi erou, şi marinar, şi tîmplar"?[2] spuse Frolov cercetînd mobilierul cabinei. Toate vi se potrivesc, tovarăşe plutonier, afară de cuvîntul „academician"! Cînd s-o termina războiul însă, puteţi învăţa şi deveni academician. La noi drumul spre cele mai înalte trepte ale ştiinţei este deschis oricui.

Agheev nu-i răspunse, doar îi zîmbi, privindu-l cu blîndeţe; apoi se aplecă şi scoase de sub pat un primus de aramă, înverzit de aerul sărat al mării. Primusul era plin cu gaz.

— Avem şi combustibil, rîse cercetaşul aprinzîndu-l. Tovarăşe comandant, îmi permiteţi să pregătesc ceaiul?

— Bine! Va fi primul nostru ceai, aici, pe meleagurile acestea, încuviinţă Medvedev, iar dumneata Kulbin instalează repede staţia de radio, ca să putem transmite şi prima radiogramă cifrată: „Am ajuns la locul indicat şi punem în funcţiune postul de observare «maritimă»!"

Aşa a fost instalat şi a început să lucreze postul de observare de pe culmea „Ciocul pescăruşului",

---

[1] Matiseală — lucrare marinărească pentru repararea şi înnădirea parîmelor (N. R.).

[2] Versuri din „Stanţele" lui A. S. Puşkin, prin care poetul caracterizează pe Petru I (N. R.).

post în care căpitanul Liudov își pusese mari speranțe.

Ceva mai tîrziu, în aceeași zi, începură să vibreze prin spațiu semnalele de chemare lansate de postul de observare; iar la scurt timp după ce Vasea Kulbin transmise prima radiogramă, ce răzbătu prin haosul atîtor mii și mii de sunete asemănătoare, pînă la stația căreia îi era adresată, la comandamentul Flotei Nordului, doi dintre conducătorii serviciului de contraspionaj al hitleriștilor, din Norvegia, întrețineau următoarea conversație:

— În zona „Raionului cu destinație specială" a fost detectată o stație de radio necunoscută. Chiar adineauri s-a interceptat un fragment dintr-o radiogramă cifrată. Aș vrea să știu: au fost urmăriți și descoperiți rușii aceia care au debarcat în fiordul U?

— Pînă în prezent n-am reușit să dăm de urma lor, dar s-au luat măsuri...

...Telefonistul de la gestapo, luat mai tîrziu prizonier, își amintea foarte bine acest răspuns, care căuta să explice într-un fel eșecul suferit de organele de cercetare ale hitleriștilor.

— Atrageți-i încă o dată atenția maiorului Ebers că este în joc onoarea și cariera lui, dacă nu reușește să-i descopere pe acești ruși care s-au infiltrat în spatele frontului și acționează ca la ei acasă!...

CAPITOLUL VII

Pipa cercetaşului

În zorii zilei următoare, cînd îşi luă în primire cartul la postul de observare, Frolov se înfăşură bine cu foaia de cort peste pufoaică şi se tîrî prevăzător spre buza prăpăstioasă a stîncii. Se aşeză mai comod şi începu să cerceteze prin binoclu, bucată cu bucată, metodic, fiecare porţiune din întinderea litoralului...

Departe, spre apus, dincolo de lanţul de stînci cenuşii, neregulate, se zărea panglica albă, şerpuitoare, a unei şosele care se pierdea undeva în necunoscut; şoseaua pornea dintr-o trecătoare prăpăstioasă şi se pierdea în şirul de munţi vulcanici, care despărţeau oceanul de smîrcurile tundrei pustii.

Întinderea fără margini a oceanului, ca o imensă năframă verde-azurie, presărată cu scînteierile de diamant ale valurilor, părea despărţită de ţărm de o fîşie albă, ca de zăpadă: era spuma talazurilor care se zbăteau necontenit, acolo jos, spărgîndu-se în şiragul de stînci colţuroase ale malului...

Sus, pe culmea „Ciocul pescăruşului" era împărăţia vînturilor năprasnice, care băteau cu aceeaşi putere, cînd dintr-o parte, cînd dintr-alta; ai fi zis că toate vînturile hoinare ale văzduhului se întîlneau aici

să-şi împărtăşească tainele cerului, ale pămîntului şi ale mării...

Frolov îşi fixase bine harta pe un colţ neted al stîncii, prinzîndu-i marginile cu pietre, ca să nu i-o smulgă vijelia şi să i-o ducă departe, în mare; se uita cînd pe hartă, identificînd cotele înălţimilor, cînd spre obiectivele către care-şi îndreptase atenţia, cercetîndu-le cu răbdare prin binoclu. Către sfîrşitul cartului făcu prima descoperire, care-i umplu inima de bucurie şi de mîndrie, după toate întîmplările ce-i zdruncinaseră puţin încrederea în el însuşi. Medvedev tocmai se aşezase lîngă el, cercetînd la rîndul lui, cu binoclul, împrejurimile şi coasta.

— Tovarăşe comandant, ia priviţi şi dumneavoastră colo, în stînga cotei şaizeci, în relevment patruzeci. patruzeci şi cinci de grade !...

Medvedev privi îndelung la stînca masivă şi colţuroasă, care-i apăruse mărită în cîmpul binoclului; părea o stîncă ca toate celelalte din jur.

— Nu văd nimic deosebit acolo ! spuse puţin morocănos ofiţerul.

— Aveţi răbdare, tovarăşe comandant ! Priviţi în continuare şi veţi vedea ce minune e... răspunse liniştit glumeţul Frolov. Acum !... Aţi văzut-o ?

— Ei drăcie, stînca se mişcă ! mormăi Medvedev urmărind cu încordare mişcarea lentă a stîncii care începuse să se învîrtească în jurul axei sale.

— Un tun al unei baterii de coastă ! strigă vesel Dima.

— Aşa e ! Bravo Frolov ! Eşti un observator isteţ ! spuse mulţumit Medvedev.

Într-adevăr, ceea ce la prima vedere părea o stîncă oarecare era de fapt o instalaţie artileristică ca la bordul navelor: o turelă rotativă, mascată în culoarea granitului. Medvedev făcu o însemnare pe harta litoralului, primită de la statul major al comandamentului Flotei Nordului.

— Deci malul care pare pustiu trăieşte o viaţă tăinuită cu destulă dibăcie, spuse ofiţerul. Probabil că

fiecare înălțime este fortificată. Noi trebuie să ne dovedim mai dibaci decît fasciștii și să le descoperim întregul lor dispozitiv. Azi ai făcut o treabă bună, Frolov! Să le spui și celorlalți cum trebuie executată observarea și încotro să-și îndrepte atenția...

Îndată ce ieși din cart, Frolov se și grăbi să-i povestească descoperirea pe care o făcuse prietenului său Kulbin, care-l aștepta cu un ceai fierbinte.

— Vezi tu, Dima, va să zică n-am făcut noi degeaba drumul ăsta așa de lung pînă aici, trase Kulbin concluzia. Înseamnă că dacă am fi încercat să debarcăm direct aici ne-ar fi luat în primire hitleriștii, încă de la distanță. Uite la ce-i bună cercetarea... iar cercetașii...

Radiotelegrafistul nu apucă să-și termine vorba. Se auzi deodată uruitul puternic al unor motoare de avion. Frolov se repezi spre ușă și, ascuns după pietre, privi cu băgare de seamă. Zări silueta întunecată a unui avion și elicele care sclipeau în soare; aparatul trecuse atît de jos, chiar pe deasupra stîncii lor, încît lui Frolov i se păruse că a văzut chiar și ochelarii pilotului. Semnalizatorul se întoarse înciudat în cabină și continuă să-și bea ceaiul. Deodată se lovi cu pumnul peste genunchi.

— Of, ce păcat, măi Vasea, că trebuie să stăm ascunși. Ăsta a avut noroc că acum sînt cercetaș! Altminteri i-aș fi servit o porție de automat, de s-ar fi înfipt, drăguțul de el, drept colea în stîncă! Mă pricep eu la tragerile antiaeriene, ce naiba! Uite așa... aș fi ochit cu trei lungimi de fuzelaj în prova lui, la viteza pe care o avea! Ehei!... oftă el.

Kulbin se uita la el și, pe măsură ce-l asculta, chipul lui căpăta o expresie gravă, aspră.

— Uite ce-i, prietene Dimka! Tu te-ai cam țicnit! Ai fi în stare să tragi chiar dacă ai fi de cart la postul de observare! Ehei, băiatule... poate c-o să mai pomenim noi despre năzdrăvănia ta... și de figura cu chibritul! Să știi tu că nu degeaba încep munții să

vuiască din zori de zi, ca niște stupi cu albine. Ți-o spun că pe noi ne caută! Uite, asta-i convingerea mea!

Frolov îl ascultă uluit, apoi, lăsîndu-și capul în jos, ieși abătut din cabină.

Intr-adevăr, de cum se lumina de ziuă, avioanele inamice de cercetare începeau să scotocească toate văgăunile, zburînd la mică înălțime deasupra vulcanilor, de-a lungul coastei și a tundrei... Cercetau metodic, cu încăpățînare, fără să-și închipuie măcar o clipă că observatorii marinari din cuibul de vulturi de pe „Ciocul pescărușului" le supravegheau la rîndul lor toate mișcările și descopereau pe rînd obiectivele secrete ale hitleriștilor din dispozitivul de apărare al coastei.

Agheev pleca de dimineață de la postul de observare, colinda toată ziua prin munți și se întorcea abia seara.

Medvedev stătea, de dimineață pînă seara, aplecat deasupra hărții, pe care o fixase bine într-o scobitură mai adăpostită a stîncii; cînd începea să se întunece, îi aduna pe toți în cabină și ținea un fel de consiliu de război.

— Iată, și astăzi am mai realizat ceva, spunea el, într-o seară, arătînd însemnările proaspete, trecute cu grijă pe hîrtia de calc, care acoperea harta. Dar misiunea noastră nu se limitează numai la cercetarea amănunțită a litoralului. Trebuie neapărat să descoperim acel obiectiv militar secret, deosebit de important, care este ascuns undeva printre acești munți vulcanici... Acum știm că toate drumurile de acces către acest punct sînt foarte bine apărate dinspre mare; am identificat marea majoritate a obiectivelor acestui dispozitiv de apărare. E un succes, dar comandamentul nostru nu-l va putea folosi dacă nu-i indicăm și coordonatele uzinei secrete... Cum vom putea determina aceste coordonate?

— Îmi permiteți, tovarășe comandant, vreau să fac o observație, care ne poate fi de folos, spuse Agheev; așezat pe vine, sugea mereu din pipa goală.

— Desigur, te ascult, tovarășe plutonier.

— E vorba despre șoseaua aceea care duce spre vest. Astăzi mă aflam pe o înălțime, mai aproape de ea și am privit toată dimineața într-acolo. Poate că se observă și de aici: tot timpul se circulă pe această șosea; grupuri de militari se duc și vin, circulă foarte multe camioane care cred că execută curse cu un anumit itinerar.

— Exact, se vede și de aici că pe șosea e o circulație intensă, dar nu se pot observa amănunte, întări Medvedev. Spui că ai remarcat ceva deosebit?

Agheev se aplecă asupra hîrtiei de calc și continuă:

— Am observat că dimineața, mai toate camioanele merg spre nord-vest, dar nu se opresc niciodată pentru a lua pe cineva dintre cei care merg pe jos, în aceeași direcție. În schimb, pe la amiază, cînd se întorc și merg către sud-est, ei bine, atunci se opresc deseori și culeg militari hitlerișți, care probabil circulă pe jos, de la o unitate la alta. M-am întrebat: de ce oare mașinile lor iau pasageri numai cînd merg spre sud-est?

— Straşnică observație!... Ce mai la deal, la vale!... După mine, totul e clar; obiectivul căutat de noi se află în direcția sud-est! Simplu ca bună ziua! nu se putu abține Frolov să nu intervină, plin de entuziasm.

— Iar te-ai pripit și iar ai greșit! îl apostrofă tăios Agheev. Apoi, întorcîndu-se către Medvedev, reluă cu calmul lui obișnuit: Eu am socotit că în direcția nord-vest trebuie să căutăm obiectivul secret. Iată raționamentul meu: De ce camioanele nu iau pe nimeni cînd merg într-acolo?... Pentru că merg încărcate. Cînd se întorc, cu camioanele goale, șoferii opresc și iau pe cei care merg în aceeași direcție. Deci, în concluzie, eu susțin că dezlegarea misterului trebuie căutată spre nord-vest!

— Plutonierul are dreptate, spuse gînditor Medvedev. Acum, trebuie să mergem mai departe. Tovarăşe Agheev, mîine dimineaţă du-te din nou în cercetare şi caută să-ţi dai seama care este situaţia la faţa locului şi cum s-ar putea pătrunde în zona aceea... glasul ofiţerului trăda emoţia care-l stăpînea. „Oare dezlegarea tuturor îndoielilor şi temerilor lui era atît de apropiată ?... Ah ! dacă ar putea afla coordonatele precise..." gîndi el ; apoi se reculese repede spunîndu-şi că n-are nici un rost să-şi facă visuri zadarnice şi să se amăgească cu speranţe, care cine ştie dacă se vor împlini vreodată.

Medvedev mai privi o dată harta, apoi o strînse repede şi se ridică de pe pat.

— Acum, vă rog să vă odihniţi, tovarăşi. Eu voi face de cart, primul schimb, iar după mine Kulbin. Culcă-te deci, Vasili Stepanovici ! Îi sfătuiesc de altfel şi pe ceilalţi să facă la fel, atîta vreme cît mai avem posibilitatea...

După plecarea ofiţerului, Kulbin se întinse pe pat, se acoperi cu pufoaica, apoi cu foaia de cort şi aţipi. După un răstimp deschise ochii brusc : visase că era la bordul vedetei torpiloare şi se certa cu Frolov. În cabină domnea un întuneric de nepătruns. Alungă gîndul visului şi se întoarse pe partea cealaltă ; în aceeaşi clipă îşi aminti de ceilalţi doi tovarăşi. Pipăi cu mîna patul larg ; lîngă el nu mai era nimeni.

— Serghei, nu vrei să te culci şi tu ? Avem loc berechet amîndoi...

Nu-i răspunse nimeni. Agheev ieşise de mult din cabină.

— Dima, tu te-ai culcat ? întrebă el din nou, cu jumătate de glas.

Se auzi un zgomot uşor. Frolov era acolo, dar tăcea.

— La naiba, dacă nu vreţi, treaba voastră ! Eu mi-am făcut datoria şi v-am chemat... mormăi Kulbin somnoros. Apoi se întoarse cu faţa la perete şi adormi îndată.

Frolov şedea pe scaun, cu coatele pe genunchi. Auzind respiraţia liniştită a lui Kulbin, se ridică în picioare şi făcu un pas spre pat, dar se răzgîndi.

— Tu dormi, ce-ţi pasă! Bine, dormi prietene! mormăi înciudat semnalizatorul şi, întorcîndu-se, ieşi din cabină în vîrful picioarelor.

Nu-i venea să se culce; se simţea din ce în ce mai vinovat faţă de tovarăşii lui. Mai întîi, povestea cu chibritul acela blestemat, pe care nimeni parcă nu voia s-o uite... Nu degeaba Vasea Kulbin, prietenul lui cel mai bun, l-a dojenit. Şi nu degeaba plutonierul Agheev se poartă cu el atît de aspru. Nu, nu încape nici o îndoială că îl dispreţuieşte. Altfel nu s-ar uita aşa la el... Uite ce a ajuns el, Dimka Frolov, băiat de treabă, marinar iscusit şi îndrăzneţ, apreciat de mulţi marinari din Baltica. Da, cu siguranţă că Agheev îl dispreţuieşte... Altfel, de ce ar fi refuzat de două ori să primească tutun de la el? Dar ia stai... ciudat om mai e şi cercetaşul ăsta: toată ziua stă cu pipa aia goală în gură. Dar de fumat, parcă nu-şi aminteşte să-l fi văzut fumînd...

Frolov se aşeză pe o piatră teşită, la adăpostul unei stînci. Vîntul, care se potolise o clipă, se porni iar, dar acum bătea dinspre mare. De sub dantela cenuşie, destrămată a norilor, apăreau pe rînd stelele, strălucind ca nişte opaiţe atîrnate în văzduh. Departe, spre răsărit, zarea se lumina cîteodată de reflexele palide ale canonadei... Acolo e frontul...

— Parcă se lasă ceaţă, auzi Frolov, în spatele lui, un glas cunoscut. A început să adie briza... iar stelele licăresc ciudat. Poate că se schimbă vremea!

Semnalizatorul rămase nemişcat, fără să-şi întoarcă măcar privirea spre cel care-i vorbea. O mînă mare şi puternică i se lăsă pe umăr.

— Nu mai fi supărat, marinarule, că te-am cam luat la rost! Tu eşti un băiat de ispravă, numai că uneori te pripeşti, întîi păşeşti şi pe urmă te gîndeşti! Iar eu, ca şef de echipaj, m-am deprins să tot fac obser-

vaţii în dreapta şi-n stînga. Ce vrei, altfel nu se poate la bord! Hai, dă mîna-ncoace, frate!

Frolov se ridică emoţionat. Lîngă el, în întuneric, Agheev, înalt şi puternic, stătea nemişcat, cu mîna întinsă. Semnalizatorul îi apucă mîna şi i-o strînse cu putere, prieteneşte; simţea că un val de bucurie îi umple inima. Gestul de apropiere şi vorbele simple ale cercetaşului dezvăluiau atîta suflet, atîta căldură, încît lui Frolov i se umplură ochii de lacrimi. Toată supărarea de pînă atunci i se risipi într-o clipă. Aproape fără voie băgă mîna stîngă în buzunar, după punga cu tutun.

— Of, nu mă mai îmbia să fumez, omule, suspină Agheev; vorbise repede, aproape speriat. Altminteri, iar ne certăm!...

— Dar de ce, tovarăşe plutonier?

— Ei, mai întîi pentru că noaptea nu trebuie să se vadă nici o lumină şi... şi apoi fiindcă asta-mi răscoleşte tot sufletul. Eu sînt un fumător pasionat şi cînd îmi întinzi tutunul sub nas parcă mi-ai pune sare pe o rană deschisă. Tu, ce crezi? Dacă ai jurat ceva, nu trebuie să-ţi ţii jurămîntul?...

— Jurămîntul?... făcu Frolov mirat.

— Da, un jurămînt! repetă Agheev. Dar jurămîntul ăsta îşi are tîlcul lui. Vino încoace să ne aşezăm şi-ţi voi povesti totul, din fir-a-păr... De multă vreme vreau să povestesc întîmplarea asta... ca să-mi uşurez sufletul.

Aşternu foaia de cort la piciorul stîncii întunecate care se semeţea către cerul palid, pătat ici-colo de rotocoalele norilor cenuşii. Se aşezară amîndoi, unul lîngă altul, ca doi prieteni. Frolov ardea de nerăbdare să afle taina cercetaşului; acesta se lăsă într-un cot şi privi o clipă în sus, unde ceaţa se străduia să-şi întindă perdeaua ei lăptoasă peste puzderia de stele strălucitoare...

— Cum să încep? vorbi Agheev, ca pentru sine. Mi se pare curios că tu n-ai auzit nimic despre „Tu-

man" al nostru. E drept însă că n-ai fost de la începutul războiului în apele Nordului... „Tuman" era o navă uşoară de pescuit, care naviga în mările regiunii polare; a fost amenajată ca vedetă de patrulare, încă de la începutul războiului şi i se dăduse numărul „12"... Eu eram şef de echipaj...

Aveam la bord un echipaj minunat; nişte oameni, tot unul şi unul. Războiul ne-a legat şi mai mult. Din ziua cînd hitleriştii ne-au bombardat pentru prima dată, după ce participasem la debarcarea de lîngă Liţa de Vest şi după ce, mai pe urmă, înfruntînd proiectilele duşmane, am pescuit din apa îngheţată răniţii şi i-am ridicat la bord, am devenit toţi ca un singur om.

Eu mă împrietenisem însă mai mult cu fochistul Petea Nikonov, un om tare liniştit. Nu era militar, ci ca şi mine venea din flota comercială. Era un om calm şi potolit, căruia îi plăcea să meşterească toată ziulica la fel de fel de fuşeraie [1]. Cum avea o clipă liberă sau cînd ieşea din cart îl vedeai că se apuca să facă ori o brichetă, din acelea complicate, de lux. ori tabachere cu încuietoare secretă, lănţişoare, şi cîte şi mai cîte drăcovenii din astea... Mai ales după ce a izbucnit războiul, a început să lucreze cu şi mai multă rîvnă.

Nava noastră era folosită la fel de fel de misiuni; cînd la dragaj de mine, cînd la sprijinirea unei debarcări; dar de obicei aveam misiunea de a patrula în apele Insulei Kildin. Făceam cu schimbul la posturile de luptă, dar de fapt nimeni nu putea să doarmă; ne simţeam toţi inimile grele, pline de mîhnire. N-aveam nici o clipă de tihnă, cînd ne gîndeam că hitleriştii năvăliseră în patria noastră. Auzeam că incendiau oraşe, tăiau şi spînzurau populaţia paşnică ori luau cu sila femei şi tineri în robie; parcă s-ar fi în-

[1] Fuşeraie — diferite mici lucrări de mecanică manuală, executate de mecanici, la bordul navelor, în timpul liber (N. R.).

tors vremea năvălirii tătarilor. Noi ştiam ce avem de făcut : trebuia să rezistăm cu orice preţ. Pentru noi nu exista cale-ntoarsă ! Şi tare ne mai mistuia amarul ! Am fi preferat să fim pe frontul de pe uscat, acolo unde era văpaia mai mare, în lupta directă cu duşmanul. Aici ne învîrteam pe loc zi şi noapte, navigînd cu viteză redusă, patrulînd de-a lungul stîncilor de pe ţărmurile pustii. Ni se părea că fiecare dintre noi e vinovat că duşmanul înaintează pînă aproape în inima patriei noastre !...

Ei, şi uite-aşa, într-o noapte, pe la orele trei, ne aflam în misiune de patrulare în largul coastelor Insulei Kildin. Ştii cum sînt nopţile noastre de vară ?... Luminoase ca ziua, numai că lumina e mult mai filtrată, mai dulce, iar pe cer norii îşi schimbă în fiecare clipă culoarea, trecînd prin toată scara curcubeului. Eram de cart pe puntea principală, la prova. La bord domnea o curăţenie şi o ordine exemplară. Dacă am fi fost în altă situaţie, ca şef de echipaj ce eram, mi-ar fi crescut inima de mulţumire, dar în zilele acelea, numai de inspectarea curăţeniei nu-mi ardea ; marinarii mei se obişnuiseră să ţină nava în cea mai perfectă ordine, nu mai era nevoie nici să-i controlez...

Cum eram eu acolo, pe punte, deodată apare şi Nikonov. Parcă-l văd şi acum : avea ochi albaştri ca cicoarea şi în privirea lui strălucea o bucurie neobişnuită ; de sub bonet îi fluturau şuviţe de păr moale, blond ca spicul ; peste flanela marinărească i se răsfira o bărbiţă rară şi creaţă — pentru care noi îl poreclisem „ţapul". Venea spre mine ţinînd în mînă o pipă de toată frumuseţea ; de-abia o terminase, nici n-avusese timp s-o umple cu tutun. Se vedea cît de colo că era foarte mulţumit de pipa lui şi acum venea să mi-o arate şi mie : „Ia priveşte, Seriojka, ce bijuterie am meşterit eu", îmi spuse el punîndu-mi pipa în palmă.

Era într-adevăr un adevărat obiect de artă. Avea muştiucul de ebonită, iar vatra, din lemn roşu, lustruit.

Şi atunci ce s-a întîmplat ; aşa cum eram eu necăjit, cu gîndul la ce se petrece pe front, mă prinde mai tare sentimentul acela de vinovăţie nejustificată, care ţi-am spus că ne rodea pe toţi. M-am înfuriat şi m-am pomenit strigînd la el : „Ascultă măi, meştere de lulele !... În ţara noastră norodul se prăpădeşte, Hitler se scaldă-n sînge rusesc, iar tu te ţii de fleacuri !"

Da, aşa se întîmplă uneori : spui cîte ceva la necaz şi pe urmă regreţi toată viaţa. Cînd m-am uitat la el, degetele osoase, de pe care uleiul nu se curăţa niciodată, îi tremurau de emoţie, iar în ochii lui se citea o tristeţe fără margini...

„Cum poţi vorbi aşa Serghei ? Cu cît sufletul mi-e mai mîhnit, mai neliniştit, cu atît mîinile cer mai mult de lucru !... Tu ştii doar că de două luni n-am mai primit nici o veste de la ai mei, de-acasă, iar hitleriştii sînt acum în raionul nostru... Uită-te la pipa asta : în ea arde sîngele inimii mele !"...

Vorbise atît de frumos şi de potolit, fără nici un pic de patimă. Mai bine m-ar fi înjurat şi m-ar fi pălmuit ! Tocmai în clipa aceea se dădu alarma de luptă : clopotul începu să răsune, chemînd întregul echipaj la posturile de luptă.

Petea porni în goană la maşini, iar eu alergai spre postul meu de luptă, la mitraliera de pe puntea de comandă. În drum mă încrucişai cu ajutorul ofiţerului cu navigaţia, care era totodată şi comandant de tun.

— Trei nave inamice ! Au pus capul pe noi, îmi strigă el din fugă, coborînd scările.

Am alergat într-un suflet la comandă. De aici cuprindeam cu ochii toată puntea navei : echipajul era la posturi ; se părea că la bord nu se culcase nimeni pînă la ora aceea. Comandantul, secundul şi comisarul erau cu binoclurile la ochi. O perdea uşoară de aburi acoperea luciul argintiu al mării. Deasupra lanţului munţilor de pe ţărmul nostru plutea un văl fumuriu, ca o dungă întunecată.

În larg, la vreo cinci mii de stînjeni marini [1] se zăreau siluetele lungi a trei nave de război.

Am privit prin telemetru şi m-am lămurit imediat: erau trei distrugătoare germane; aveau coşurile groase şi puţin înclinate spre pupa; goneau cu toată viteza, făcînd nişte mustăţi mari în prova; ţevile lungi ale tunurilor erau îndreptate asupra noastră...

Mă întrebam tocmai: ce-am putea face noi cu cele două puşcoace de la bordul lui „Tuman"? Deodată auzii în apropierea mea glasul comandantului; vorbea liniştit, dar ceva mai tare ca de obicei: „Armaţi tunurile pentru luptă!... Lansaţi în pupa o perdea de fum!"

Privii în sus: pavilionul nostru de luptă, alb-albastru cu stea roşie, se desfăşurase larg în bătaia vîntului, sfidînd semeţ inamicul net superior în forţă... Parcă n-am fi fost o navă de patrulare, cu viteză mică, ci un crucişător de bătălie, spaima mărilor.

Duşmanii se apropiau, dar nici ei, nici noi nu deschiserăm focul. De altfel, la distanţa aceea, tunurile noastre erau neputincioase; bătaia lor era mult mai mică. Mă gîndeam: vom manevra la adăpostul perdelei de fum, pentru a ne putea apropia fără să fim văzuţi, şi atunci vom lovi în plin. Mergeam şi noi cu toată viteza, îndreptîndu-ne către bateriile de coastă; comandantul avea de gînd să-i atragă aici pe duşmani şi să manevreze pentru a-i prinde între două focuri. Dar s-a întîmplat cu totul altfel: de-abia începuse să se împrăştie fumul din aparatul fumigen de la pupa, că vîntul îşi schimbă direcţia, destrămînd perdeaua de fum. Acum fasciştii care se vedeau ca-n palmă începură să tragă în „Tuman" cu toate gurile lor de foc.

Tunuleţul nostru din pupa ripostă şi el, dar ce folos: toate obuzele noastre căzeau în mare, la jumătatea distanţei care ne despărţea de inamic. Viteza noastră era mult mai mică decît a distrugătoarelor,

[1] Aproximativ 50 de cabluri = 9 260 m (N. R.).

bătaia tunurilor noastre, de asemenea ; n-a trecut mult şi ne-au încadrat, deşi trăgeau destul de prost... După încă două, trei salve, un obuz explodă chiar pe punte, lîngă bordaj. Eu asurzisem de-a binelea. Comandantul lăsă în jos binoclul şi se rezemă de cabina de comandă ; o şuviţă de sînge i se prelingea de sub cozorocul şepcii.

— Sînteţi rănit, tovarăşe comandant ? l-am întrebat eu speriat.

— Nu-i nimic, şef de echipaj !... îmi răspunse el zîmbind şi făcîndu-mi semn cu mîna să-mi văd de treabă.

În clipa următoare nava se cutremură din nou, apoi începu să se legene. Aruncîndu-mi o privire la prova mi-am dat seama că „Tuman" întorcea cînd la dreapta, cînd la stînga ; o luase razna pe mare... Semionov ofiţerul cu navigaţia, se apropie în fugă, abia trăgîndu-şi sufletul : „Tovarăşe comandant, zise el, s-au avariat transmisiunile cîrmei".

— Treceţi la pupa... la cîrma de mînă ! ordonă comandantul. Abia vorbea ; sîngele i se prelingea pe frunte şi-i intra în ochi ; se ştergea mereu cu batista, care se îmbibase atît de tare că puteai s-o storci.

Mi-am dat numaidecît seama că comandantul ar trebui pansat imediat ; că ar trebui să mă duc în cabină, după trusa sanitară. Dar parcă eram ţintuit de punte ; urechile-mi vîjîiau, iar tot ceea ce vedeam în jurul meu căpătase nişte contururi neclare. Mă uitam prostit la nava învăluită într-un fum galben, care se îngroşa din ce în ce mai mult. Făcînd un efort uriaş, m-am întors şi m-am uitat spre distrugătoarele duşmane ; cu toate că se apropiaseră mult de noi, acum nu mai trăgeau.

Deodată aud pe cineva care strigă : „A murit comandantul !" ; apoi comisarul care se afla chiar lîngă mine urlă cît îl ţinea gura : „Pavilionul !... Pavilionul !"

Mă uitai atunci spre catargul din pupa. O schijă retezase saula picului şi pavilionul se prăbuşise pe punte. Atunci am înţeles de ce nu mai trăgeau fas-

ciştii... îşi închipuiau că „Tuman" al nostru voia să se predea şi cerea cruţare...

— Şi ce s-a întîmplat pe urmă ? nu se putu stăpîni Frolov să întrebe. Povestirea lui Agheev îl captivase cu totul ; se ghemuise lîngă cercetaş, privindu-i de aproape chipul, ale cărui trăsături de-abia se desluşeau prin întuneric.

— Pe urmă ? repetă printre dinţi cercetaşul. Pe urmă, iată ce s-a întîmplat... În clipa aceea mi-am revenit din năuceala care pusese stăpînire pe mine şi m-am repezit pe scări în jos ; secundul nici n-apucase să isprăvească de rostit comanda : „Pavilionul sus !". Cîţiva marinari de pe puntea de jos ajunseră înaintea mea la piciorul catargului ; Semionov, care era rănit la o mînă, ţinea cu dinţii un capăt al saulei rupte, iar cu mîna sănătoasă încerca să lege pavilionul ; radiotelegrafistul Blinov se căţărase pe catarg să prindă saula. Cum mă văzu venind, Semionov, fără să dea drumul saulei dintre dinţi, îmi făcu semn să-l ajut.

În cîteva clipe am ridicat din nou, la pic, pavilionul care flutură falnic în vînt. Dar îndată obuzele duşmane începură să şuiere în jurul nostru... Totul se învîrtea parcă într-un vîrtej. Nu mai ştiam nici unde să mă uit, nici pe cine să ascult şi nici ce să fac mai întîi. Era doar prima mea luptă... Îmi amintesc că m-am întors la postul meu, pe puntea de comandă ; de acolo am auzit pe unul strigînd că tunul nostru de la pupa a fost scos din funcţiune : o lovitură în plin îi rupsese ţeava, omorînd pe toţi servanţii tunului. De cel din prova nu ne puteam folosi, pentru că poziţia lui şi a navei îl împiedica să tragă spre pupa ; aşa că cele trei distrugătoare, concentrîndu-şi focul asupra noastră, trăgeau în noi şi cu obuze explozive şi cu proiectile perforante, fără a primi nici o ripostă. Nici n-am prins de veste cînd a fost ucis comisarul ; doar cînd mi-am întors o dată ochii l-am văzut lungit pe punte, la cîţiva paşi de mine ; mantaua lui era toată sfîrtecată de schije.

În lupta asta inegală, echipajul navei noastre s-a acoperit de glorie ; ar fi greu de spus cine s-a distins mai mult, fiindcă toţi s-au comportat ca nişte eroi.

Înainte de a muri, comandantul ne ordonase să distrugem documentele secrete ale navei. Cînd mi-am adus aminte că nu executasem ordinul comandantului, am alergat într-un suflet în cabina de navigaţie ; dintr-o crăpătură largă, în peretele din fund al cabinei ţîşnea o flacără lacomă, înaltă. Am luat hărţile şi codurile de semnale şi le-am aruncat în flăcări. Atunci a apărut şi Semionov lîngă mine şi s-a apucat să mă ajute ; era alb ca varul la faţă şi-i tremurau mîinile. L-am întrebat dacă e rănit : „Nu, n-am nimic, mi-a răspuns el, dar chiar acum a murit sub ochii mei Saşka Pelvin"... Era cel mai bun prieten al lui.

Cele auzite de la Semionov m-au impresionat adînc; atunci mi-am adus aminte că nu l-am mai zărit pe prietenul meu Nikonov. „Tuman" se canarisise la babord şi era greu să mergi pe punte. Maşinile se opriseră. La pupa, marinarii se străduiau să lase bărcile la apă... Cu sufletul la gură am alergat pînă jos, la compartimentul maşinilor.

Dinamul nu mai funcţiona şi pretutindeni, sub punte, totul era învăluit în semiobscuritate ; apa pătrunsese prin numeroasele găuri de apă din bordaj. Mecanicii şi fochiştii, care luptaseră pînă atunci, căutînd să salveze nava, îşi dăduseră seama că orice speranţă era pierdută, aşa că urcau pe punte în grupuri, pentru a se salva ; Nikonov nu era printre ei. L-am găsit tocmai jos, la căldări ; era rezemat de o conductă, iar apa îi ajunsese pînă la piept. „Petea !", i-am strigat eu. El deschise ochii şi-mi zîmbi cu bunătate... aşa cum făcea totdeauna... L-am luat în braţe şi, încordîndu-mi toate puterile, am urcat scările... „Tuman" se canarisese şi mai mult la babord. Pretutindeni zăreai numai sfărîmături ; din toate părţile ieşea fum. Biata noastră navă, de care ne legau atîtea amintiri, trăgea să moară ; dar murea eroic, aşa cum luptase... Am ajuns cu greu pe punte ; abia răsuflam şi eram

leoarcă de năduşeală. Petea se ţinea cu o mînă după gîtul meu : „Seriojka, nu-ţi irosi puterile cu mine... Tu ai scăpat neatins... salvează-te !... Eu sînt ciuruit de răni şi cred că picioarele mi-s zdrobite", şopti el cu glasul stins.

— Noi trebuie să trăim şi vom trăi, Petea, ca să luptăm mai departe ! i-am spus eu ducîndu-l spre pupa, unde mai era încă o barcă cu cîţiva mecanici şi marinari.

Dar tocmai cînd mă pregăteam să-l cobor în barcă, la cîţiva paşi de noi explodă un obuz. N-am mai văzut şi n-am mai auzit nimic în clipa aceea. Am simţit doar cum trupul lui Petea se făcuse parcă mai greu în braţele mele ; atîrna moale, inert. Au trecut aşa cîteva secunde ori poate minute... nici eu nu mai ştiu ! Cînd mi-am revenit şi am început să văd iarăşi, mi-am dat seama că Petea Nikonov murise ; o schijă îi zdrobise teasta. L-am lăsat încetişor pe punte şi am sărit în barcă...

Nu ne depărtasem nici la cincisprezece stînjeni şi iată că prova înaltă, întunecată a lui „Tuman" începu să se ridice încet din apă ; pupa era acoperită de valuri şi se afunda, răsturnîndu-se uşor la babord. Cei care nu apucaseră să coboare în bărci săreau în apă, în bordul opus răsturnării şi se grăbeau să se depărteze de nava care se scufunda, descriind un semicerc. Apoi, într-un vîrtej de flăcări, fum şi apă „Tuman"-ul nostru dispăru în adîncuri. Îndurerat, am închis ochii...

După o clipă m-am dezmeticit. Am făcut semnale tuturor bărcilor să se apropie, pentru a salva pe cei care se zbăteau în valuri ; în curînd i-am pescuit pe toţi. Peste cîtva timp însă au început iar să tragă distrugătoarele germane ; în jurul nostru ţîşneau jerbe înalte de apă. Trăgeau acum asupra bărcilor noastre ; numai hitleriştii pot fi atît de neomenoşi... Eram ferm hotărîţi să ne înecăm toţi în cazul cînd hitleriştii s-ar fi apropiat de noi : mai bine morţi decît prizonieri la fascişti...

Deodată însă am văzut sus pe cer, venind dinspre coastă, avioanele noastre de bombardament: se îndreptau spre cele trei distrugătoare duşmane. Hitleriştii le-au văzut şi ei, aşa că s-au grăbit să-şi ia tălpăşiţa, lăsîndu-ne în pace... Am ajuns cu bine la bază; dar douăzeci de oameni din echipajul nostru pieriseră în lupta cruntă cu duşmanul...

Aşa s-a scufundat „Tuman" al nostru şi o dată cu el a murit şi Petea Nikonov, prietenul meu drag, pe care, fără nici un gînd rău, l-am jignit chiar în ziua morţii lui... Uite, mi-a mai rămas de la el... şi Agheev puse în palma lui Frolov pipa mică şi uşoară; era caldă. Se vede că cercetaşul o ţinuse în mînă tot timpul cît povestise.

— O vezi?... Aceasta e pipa pe care mi-a arătat-o Petea în ziua morţii lui, pipa de care era aşa de încîntat, răsună din nou glasul cald al şefului de echipaj. Nu ştiu cum se face de a ajuns la mine. Pesemne că atunci cînd s-a dat alarma, curmînd firul discuţiei noastre, fără să-mi dau seama, am vîrît-o în buzunar; am dat peste ea cînd mi-am schimbat hainele, la bază. În ziua aceea m-am legat prin jurămînt, în faţa marinarilor care mai rămăseseră din echipajul nostru, să nu fumez pînă nu voi ucide şaizeci de duşmani!... Da, şaizeci, adică de trei ori mai mulţi decît numărul prietenilor noştri care au pierit pe „Tuman". Ia pipăie muştiucul cu degetul!

Frolov, emoţionat, pipăi muştiucul pipei; era acoperit pe amîndouă părţile de nişte crestături regulate, egale, făcute cu grijă.

— E crestat! De ce oare? întrebă semnalizatorul.

— Ăsta-i războjul meu! Sînt cincizeci şi nouă de crestături, rosti hotărît Agheev. Cincizeci şi nouă de duşmani au pierit de mîna mea. Mai am de făcut de petrecanie încă unuia şi pe urmă pot fuma din pipa lui Petea. Acum însă vezi care-i situaţia noastră! Nu trebuie să loveşti duşmanul, ca să nu te descoperi. Uite, nici pe cel care era de santinelă în apropierea fiordului, în noaptea venirii voastre, nu l-am ucis;

mi-am călcat pe inimă şi l-am cruţat, pentru a-l trimite viu la comandament; poate că vor afla de la el unele informaţii preţioase... Înţelegi tu, Frolov? Unul îmi mai trebuie, iar eu sînt obligat să rabd. Poate că de aceea sînt rău cîteodată!

Cercetaşul oftă uşurel şi luă pipa din mîna semnalizatorului.

— Numai colacul, pe care l-ai văzut colo, în cabină, şi pipa aceasta, atît mi-a mai rămas de pe „Tuman". Colacul a fost azvîrlit pe ţărm de valurile mării. De altfel, toate cîte le-ai văzut în cabină mi-au fost dăruite de marea noastră dragă. Şi patul, scîndurile, sculele, pînă şi îmbrăcămintea, toate provin de la epavele navelor fasciste scufundate de ai noştri, lucruri pe care mi le-au adus valurile, parcă pentru a mă ajuta să-mi pot construi cabina, să pot trăi ca la mine acasă, chiar în spatele frontului inamic. Acum înţelegi tu, Frolov, de ce, ori de cîte ori privesc pipa asta, cu vatră de lemn roşu şi cu muştiuc de ebonită, în ochii mei apare imaginea lui Petea Nikonov, care-mi spune mereu că în pipa asta arde sîngele inimii lui!... Da, ea îmi aminteşte mereu de „Tuman" al nostru, de pămîntul meu natal scăldat în sînge, de oraşele şi satele patriei noastre cotropite de duşmanul crud şi neomenos!... Şi, oricît de obosit aş fi, amintirile acestea mă întăresc şi mă îndeamnă din nou la luptă.

CAPITOLUL VIII

Semnalul de salvare

Ceaţa se întindea încetul cu încetul, pe nesimţite, şi în curînd ajunse să pună stăpînire pe toată regiunea din jurul culmii „Ciocul pescăruşului" ; venise în zori, de pe mare, se furişase spre ţărmurile înalte şi prăpăstioase, iar acum vălul ei înşelător se ridica, cătărîndu-se tot mai sus, mereu mai sus... Părea că o fiinţă uriaşă, nedefinită, misterioasă, ieşise din ocean şi, agăţîndu-se de stînci, cu tentaculele-i nevăzute, pătrundea pretutindeni, insinuoasă şi perfidă...

„Avea dreptate şeful de echipaj !" se gîndi Frolov, de cum se trezi din somn ; ieşi afară din cabină cu binoclul în mînă şi se îndreptă, din obişnuinţă, spre punctul de observare, dar nu izbuti să ajungă pînă acolo. Se uită necăjit împrejur şi mormăi printre dinţi o înjurătură care se referea deopotrivă şi la ceaţă, şi la mare, şi la regiunea polară...

Cîteva culmi din vecinătate se mai zăreau vag, profilîndu-se pe cerul palid, fără culoare ; în curînd ceaţa lacomă le înghiţi şi pe acestea. Numai „Ciocul pescăruşului" se înălţa deasupra valului lăptos, cu reflexe gălbui, care se tălăzuia jos, în vale. Frolov părăsi, bombănind, postul de observare şi intră supărat înă-

untru. Kulbin pregătea ceaiul, iar Medvedev îşi controla însemnările ; amîndoi izbucniră în rîs, văzînd chipul bosumflat al semnalizatorului.

După vreun ceas, un uruit surd străbătu prin ceaţa groasă, de nepătruns, venind dinspre sud-vest. Se auzea din ce în ce mai clar, ceea ce însemna că se apropia de „cuibul vulturilor", apoi răbufni cu putere undeva în apropiere, într-o parte a stîncilor şi pe urmă se stinse treptat, dispărînd tot aşa de misterios după cum apăruse...

— Un avion ! zise Kulbin ; chiar şi pe faţa lui, de obicei liniştită, se citea mirarea, amestecată cu o teamă nelămurită.

— Dar ce nebun o fi zburînd pe o vreme ca asta? se minună şi Frolov.

Medvedev privi încordat în direcţia în care se depărtase vuietul înfundat al avionului, încercînd să-şi dea seama de rostul acestui zbor nebunesc, despre ţinta spre care se îndrepta ; dar ceaţa care umplea văzduhul şi pămîntul, egală şi compactă, făcea imposibilă orice încercare de orientare.

— Cu vizibilitatea asta poate să nimerească în primul colţ de stîncă... Zboară la mică înălţime, spuse ofiţerul întorcîndu-se în cabină.

— Ei, dacă s-o prăbuşi, să-i fie de bine !... Ai noştri nu zboară pe aici, răspunse Kulbin calm.

— Cine ştie ce „friţ" beat s-a apucat să facă acrobaţii, completă Frolov cu dispreţ.

În acest timp, la vreo zece mile spre vest, Agheev se strecura ca o fantomă, pe potecile renilor, îndreptîndu-se către locul unde bănuia că ar fi obiectivul secret al inamicului. Plecase de pe „Ciocul pescăruşului" încă înainte de revărsatul zorilor ; dormise puţin. Visase că era la bordul lui „Tuman", în învălmăşagul luptei ; obuze explodau în jur şi jerbe uriaşe de apă se înălţau lîngă bordaje... Puntea fumegîndă, plină de sfărîmături şi de sîngele tovarăşilor lui, se înclina vertiginos, fugindu-i de sub picioare... Se ridi-

case încetişor; ochii lui obişnuiţi cu întunericul îl recunoscură pe Medvedev, care se tot răsucea în pat, încercînd să adoarmă. Se apropiase binişor de el şi-i raportase că pleacă în cercetare; ofiţerul încuviinţase, strîngîndu-i mîna cu un gest de afecţiune şi-i urase noroc...

Acum se căţăra sprinten pe potecile primejdioase, bătute doar de reni; mergea fără grijă, învăluit în perdeaua groasă a ceţii, care îl proteja. Hotărîse să răzbată spre obiectivul secret, urmînd un drum ocolit, prin munţi. Ajunsese tocmai sus, pe nişte creste prăpăstioase, cu piscuri inaccesibile. Aici nu mai erau arbuşti; chiar şi tufele de mure se răriseră. Stîncile, lustruite de vînturi, nu mai erau acoperite nici măcar de muşchi; doar ici şi colo răsăreau printre crăpături spinii unei plante ghimpoase.

Începu, în sfîrşit, să coboare; la adăpostul ceţii, Agheev se furişă nevăzut, prin apropierea unor puncte de sprijin ale hitleriştilor. La un moment dat, auzi un zgomot greu de paşi care se apropiau, urcînd panta; rămase locului, lipit de o stîncă. La cîţiva metri mai sus, pe drumul bătătorit, trecură doi hitlerişti din trupele de vînători de munte; bocancul unuia alunecă pe povîrniş şi o puzderie de pietre mărunte se rostogoliră, cît pe ce să-l lovească în faţă; prin ceaţă licări lumina gălbuie-roşiatică a unei ţigări.

Cercetaşul se strecură mai departe şi ajunse chiar în apropierea unui post de pază; pe lîngă sîrma ghimpată tropăia o santinelă; ostaşul era îmbrăcat într-o manta scurtă, verzuie şi se îndrepta încet, nepăsător, către ghereta lui; fredona în surdină un cîntec tirolez. Mîna lui Agheev se întinse spre pumnal... Simţi o dorinţă arzătoare să-l ucidă şi pe acesta, aşa cum făcuse cu atîţia duşmani, în alte incursiuni... Rămase însă nemişcat, lipit la pămînt, iar santinela trecu mai departe; se gîndise că aici, în inima apărării inamice, atacarea santinelei ar fi putut alarma toate unităţile de pază. „Nu, îşi spuse el, nu este atît de uşor să fac şi ultima crestătură pe răboj!"...

Se tîrî mai departe, către marginea trecătoarei pe care o văzuse altădată de departe; se cățără ca o pisică, din stîncă în stîncă, fără zgomot și fără să lase urme. Știa că după ce va depăși stînca aceea în trei colțuri, pe care o ghicea prin ceață, în față i se va deschide panta care duce în jos, la valea adîncă prin care trece autostrada. Ajunse chiar aproape de marginea prăpastiei, acolo unde ceața era mai compactă. Păși încet, cu grijă, pe potecă... Deodată, piciorul îi alunecă pe stînca umedă și își pierdu echilibrul. Din instinct se lăsă pe piciorul celălalt și căzu ușor, prinzîndu-se cu mîinile de o margine tăioasă...

Agheev rămase culcat acolo, pe buza prăbușită a culmii de granit; prin mintea lui ageră treceau fel de fel de gînduri: va să zică nu se poate pătrunde mai departe; dar tocmai în direcția asta trebuie să răzbim; înseamnă că hitleriștii n-au închis ei calea, așa, degeaba!... Întinse gîtul cît putu, ca să privească în jos; în prăpastia ametitoare, care se deschidea în fața ochilor lui, se revărsa lumina roșiatică a dimineții. Începu vîntul; mai întîi simți o adiere plăcută, apoi deodată briza se întări treptat, făcîndu-se totodată rece și tăioasă... Cercetașul zîmbi și răsuflă ușurat. Se întinse cu tot corpul în bătaia vîntului umed și așteptă răbdător, întorcîndu-și ochii către soarele care începuse să-și arate discul palid roșiatic prin ceață. Știa din practica lui de navigator că dacă bate vîntul dinspre soare va fi vreme frumoasă, fără vînt; dacă însă bate către soare, atunci timpul se va schimba, devenind rece și posomorît.

Într-adevăr, nu trecu mult și ceața se destrămă repede, rupîndu-se în fîșii, care se înălțară încet în văzduh, ca niște nori.

Cercetașul privi necăjit în jur... Ce bine-ar fi dac-ar putea să înainteze, măcar puțin, dincolo de cotitura potecii, și să arunce o privire asupra zonei către care hitleriștii interziseră accesul!... Zis și făcut; înaintă încă puțin. Acum o mînă îi atîrna în gol, negăsind sprijin nicăieri. Privi uriașa prăpastie, bîntuită de

vînturi nebune, care se căsca sub el, şi tot trupul i se înfioră...

„Hai, încă puţin Serghei, mai departe, mai departe!" se îndemnă el în gînd. Poate că vei izbuti să te tîrăşti pe buza prăpastiei... Poate că, ceva mai încolo, dai din nou de potecă"... Partea de sus a corpului îi atîrna acum peste prăpastie, în care se adunase din nou ceaţă groasă, de parcă cerul îşi lepădase în ea tot caierul de nori ai văzduhului...

Agheev mai înaintă încă puţin, dar piatra de care se ţinea cu o mînă se desprinse şi se rostogoli ; descumpănit, alunecă pe marginea abisului ameţitor, încercînd desperat să se agaţe cu mîinile de spinii care ieşeau printre crăpăturile stîncii...

...În dimneaţa aceea, celor de pe „Ciocul pescăruşului" li se părea că timpul stătea pe loc...

— Vizibilitatea zero, tovarăşe comandant ! raportă Frolov pentru a cine ştie cîta oară. Orizontul a ajuns la nasul meu, completă el glumeţ.

— Bine, du-te şi te odihneşte ! N-are nici un rost să mai stai aici, cîtă vreme se menţine ceaţa asta blestemată, spuse mohorît Medvedev. Şedea pe o lespede de piatră, lîngă stînca care străjuia drumul spre cascadă ; ţinea automatul pe genunchi şi privea mereu într-acolo, căutînd să străpungă cu ochii perdeaua mişcătoare a ceţii.

— M-am odihnit destul, tovarăşe comandant. Am dormit cinci sute de minute..., încercă să insiste Frolov.

— Nu-i nimic ! Du-te şi mai încearcă alte cinci sute ! Fă-ţi provizie de somn pentru tot războiul. Culcă-te pe pat ; se doarme mai bine aşa, mai comod decît pe scîndură.

— Dar dumneavoastră ? Zău, chiar ar trebui să dormiţi puţin ! Dumneavoastră staţi de veghe mai mult decît noi toţi...

— Lasă, nu-mi purta tu de grijă. Dacă mi-o veni chef de somn, am să te trag de picioare şi să te dau

jos din pat... Pînă atunci, executarea! se sili Medvedev să zîmbească.

Frolov își dădu seama că nu era cazul să mai insiste, așa că o porni agale spre cabină. Acolo îl găsi pe Kulbin, care se învîrtea preocupat în jurul primusului; simți un miros plăcut de mîncare.

— Hei, bucătar... raportul! Ce-ai gătit azi?

Kulbin nu era în toane bune, așa că-l luă în primire:

— Ce cauți aici, șoarece de bucătărie, carcalac veșnic flămînd? De ce nu stai la postul tău? Ți-ai terminat așa de repede cartul ori ai dat ceasul înainte?

— Eu mi-am terminat misiunea, băiatule! Vizibilitatea zero! E clar?... Oh! drăguțul de tine, lasă-mă să-ți ajut și tu culcă-te și te odihnește un pic! Nici n-ai idee ce minunat se doarme în patul ăsta!

Kulbin se uită la prietenul său pe sub sprîncene și zîmbi maliții.

— Asta ar mai lipsi, să te las pe tine să faci demîncare. Ai gusta pînă te-ai umfla, iar gamelele ar rămîne goale. Știi ce? Mai bine culcă-te și umflă-te de somn. Dacă am să mă simt obosit, am să te trezesc eu.

— Bineee... Văd că toți vreți să mă vedeți dormind. Uite, am să încerc să vă fac pe plac.

Frolov se ținu de cuvînt; se întinse în pat, cît era de lung, se înfășură în pufoaică și în curînd în colibă se auzi răsuflarea lui regulată și adîncă.

Pe la amiază, Kulbin ieși din cabină, ținînd în fiecare mînă cîte o gamelă. Ceața, care se risipise doar pentru scurtă vreme, se lăsase din nou. Îl zări pe Medvedev cum se plimba cu pași mari la intrarea trecătoarei, ca să se mai încălzească.

— Tovarășe comandant, am adus proba!...

Ofițerul tresări și-și întoarse spre Kulbin fața trasă și obosită.

— Ce-ai gătit pentru astăzi, Vasili Stepanovici ?

— Felul întîi : supă de conserve, felul doi : caşă de hrişcă cu carne, rosti apăsat Kulbin, mîndru de îndemînarea şi inventivitatea lui în ale bucătăriei. Vă rog să gustaţi proba.

Există o veche tradiţie marinărească ca, înainte de a se servi masa echipajului, să se aducă secundului sau comandantului probe din toate felurile care s-au gătit. Kulbin ţinea ca, nici în această privinţă, să nu se abată de la rînduielile vieţii marinăreşti.

— Bine, ad-o mai aproape ! Ai făcut destulă mîncare ?

— E de ajuns... n-aveţi nici o grijă ! Asta-i partea dumneavoastră, tovarăşe comandant...

Medvedev sorbi o lingură de supă, mai mult pentru a-i face plăcere lui Kulbin. După prima înghiţitură îşi dădu însă seama că-i era foame şi goli la repezeală jumătate de gamelă.

— A fost minunată ! Te pricepi să faci supă, bravo, Vasili Stepanovici.

Kulbin, încîntat, îi întinse şi gamela cealaltă ; comandantului îi plăcea tare mult caşa de hrişcă şi Kulbin o gătise special pentru el. În ultimele zile, Medvedev aproape că nu mîncase nimic, slăbise şi mai mult, era palid şi obosit.

— Uite, nu ştiu ce să mai spun ! Caşa-i parcă mai bună decît supa ! Dumneata, Vasili Stepanovici, ai oricînd o meserie asigurată. Îmi spuneai mai de mult că, după lăsarea la vatră, ai vrea să te faci inginer... Dacă te răzgîndeşti cumva, poţi să te angajezi ca bucătar-şef la cel mai mare restaurant din Leningrad. Ce zici ! glumi Medvedev.

— Nu, tovarăşe comandant ! Nu mă răzgîndesc nici în ruptul capului. Inginer în specialitatea „radiotehnică-telecomunicaţii". Asta e visul meu, se înflăcără Kulbin. Dar ştiu că vă place să mă necăjiţi, adăugă el rîzînd.

Discuţiile, glumele şi ironiile erau un lucru foarte obişnuit în grupul celor trei marinari. Astăzi însă

Medvedev glumea mai mult în virtutea obişnuinţei; gîndurile îi erau în altă parte.

— Bine, îţi mulţumesc pentru masă! Acum du-te şi mănîncă şi tu cu prietenul tău Dimka Frolov, spuse el, înfăşurîndu-se în foaia de cort. Voia să rămînă din nou singur, cu gîndurile, cu speranţele şi îndoielile lui...

Kulbin luase gamelele, dar le tot muta dintr-o mînă în alta; nu-i venea să plece. Avea şi el ceva pe suflet

— Ştiţi, începu el, ar cam fi timpul să se întoarcă Agheev...

— Da, cam de mult e timpul! încuviinţă Medvedev, ferindu-se să se arate îngrijorat. La plecare mi-a spus că se va întoarce neapărat pînă la amiază.

— Eu... în orice caz am să-i opresc demîncare. Kulbin de fapt voise să spună altceva, dar se răzgîndise şi acum îşi făcea iar de lucru cu gamelele şi lingura.

— Desigur, trebuie să-i opreşti!... Deocamdată n-avem nici un motiv să ne neliniştim, reluă Medvedev, după o clipă de tăcere. Plutonierul Serghei Agheev este un cercetaş încercat!

— Şi eu am toată încrederea în puterea şi iscusinţa lui, tovarăşe comandant! Dar, vedeţi şi dumneavoastră cum e vremea astăzi; ar fi putut să se rătăcească... să cadă într-o cursă?

Tăcură. Amîndoi erau îngrijoraţi de soarta cercetaşului.

— Îmi permiteţi să plec? întrebă Kulbin într-un tîrziu.

— Da, poţi să pleci, Kulbin, răspunse îngîndurat Medvedev.

Radiotelegrafistul plecă abătut, mistuindu-se în ceaţă. Rămas singur, Medvedev nu-şi mai găsea astîmpăr. Stătu puţin jos, apoi se plimbă cu paşi mari, încordat şi nerăbdător. O dată coborî în trecătoare chiar pînă aproape de cascadă; rămase acolo o clipă, aşteptînd, pîndind, apoi se întoarse agale, stăpînindu-şi ner-

vozitatea şi se aşează din nou pe stîncă, hotărît să aştepte acolo!

...Şi iată că o umbră înaltă, abia deslușindu-se în ceață, se ivi dinspre trecătoare...

Medvedev sări în picioare, bucuros şi tulburat. Cercetaşul se apropia, cu pasul lui obişnuit, uşor şi elastic; ajuns în faţa ofiţerului, se opri şi-şi duse mîna la glugă.

— Tovarăşe comandant, m-am întors din cercetare! Raportează plutonierul Agheev.

Medvedev îi cuprinse umerii şi-l scutură cu dragoste. Privindu-l mai de aproape, rămase neplăcut impresionat de faptul că dinţii, gingiile şi buzele cercetaşului erau albastre-vineţi, de parcă ar fi fost mînjite cu cerneală.

— Ai mîncat toate murele din pădure, tovarăşe plutonier, încercă el să glumească, amînînd întrebarea directă asupra rezultatelor cercetării, de parcă s-ar fi temut de răspunsul pe care-l aştepta cu atîta nerăbdare.

— Chiar aşa, tovarăşe comandant. Glasul cercetaşului răsuna clar şi vesel în aparenţă, totuşi această veselie suna puţin fals. Sînt grozav de multe mure şi porumbe, peste tot locul. Cînd intram într-un tufiş îmi ziceam: acum pot să mănînc să mă satur pe viaţă, continuă Agheev pe acelaşi ton de veselie prefăcută. Şi-s aşa de bune şi de...

Deodată, Medvedev îl întrebă, făcînd cu mîna un gest repezit:

— Bine! Dar rezultatul cercetării care e? întrebă el stăpînindu-şi tremurul glasului. Ai descoperit obiectivul care ne interesează?

— Am bătut drumul degeaba, tovarăşe comandant! N-am putut răzbate în zona obiectivului secret!

— N-ai putut răzbate? Deci nici cercetarea de azi n-a dat vreun rezultat? Lui Medvedev nu-i venea să creadă cele ce auzea şi aştepta parcă un răspuns mai categoric.

— Da, chiar așa e! Nici un rezultat! întări liniștit Agheev.

Medvedev privea tăcut chipul lipsit de expresie al lui Agheev; bănuia că această atitudine este doar aparentă și nu exprimă nicidecum indiferență pentru nereușita cercetării; totuși fața mînjită de mure a cercetașului îl intriga și în același timp îl enerva. Simțea că-l copleșește amărăciunea și dezamăgirea. Nu voia nici o clipă să creadă că plutonierul Agheev nu s-a străduit îndeajuns pentru a-și îndeplini misiunea; nu punea la îndoială conștiinciozitatea lui. Dar după atîtea ore de așteptare, după teama ascunsă pe care o încercase pentru viața omului acesta, pe care-l îndrăgise, după o noapte nedormită era peste puterile lui să primească cu resemnare un raport care anunța un insucces și încă pe un ton aproape ușuratic!...

Calmul aparent al lui Agheev îl scotea din sărite, ca și petele vinete de mure de pe fața lui, care părea atît de indiferentă; se stăpîni însă, iar cînd începu să-i vorbească se sili să imprime glasului său o intonație liniștită, egală:

— Bine, tovarășe plutonier, acum ești liber să pleci! Trebuie să-ți mărturisesc însă, ce-i drept, nu mă așteptam să te întorci fără nici un rezultat pozitiv, dar nu-i nimic, lasă! Du-te te rog și te odihnește.

— Am înțeles, tovarășe comandant! Mă duc să mă odihnesc, repetă rar și apăsat Agheev; își duse din nou mîna la glugă, salutîndu-și comandantul.

Medvedev îi urmări mișcarea mîinii și abia atunci observă că palma bătătorită a cercetașului era spintecată de-a curmezișul de o tăietură largă, urîtă, plină de sînge și că pufoaica îi era sfîșiată la piept, lăsînd să se vadă smocuri de vată... Nu observă însă sclipirea ageră, ca de șoim, din ochii lui Agheev.

— Ia stai, ce-ai pățit la mînă, tovarășe plutonier, nu se putuse opri să-l întrebe, cu îngrijorare în glas.

— Nimic grav, tovarășe comandant! M-am zgîriat puțin cînd m-am... lăcomit după mure! M-am agățat

de un tufiş cu spini, răspunse pe un ton oficial cercetaşul, apoi se întoarse brusc şi dispăru în ceaţă.

Cînd locotenentul major intră în cabină, îl găsi pe Agheev stînd pe pat; ţinea, larg desfăcută, pe genunchi, pufoaica lui veche, cu pete mari, neregulate, verzi, cenuşii şi ruginii, vopsită special pentru mascare; îşi făcea planul cum s-o repare mai bine. Îndată ce-şi zări comandantul, cercetaşul se ridică respectuos.

— Nu, nu te deranja de la lucru, stai jos, te rog, tovarăşe plutonier, îi spuse Medvedev cu blîndeţe, zîmbind stingherit; avea parcă un aer vinovat. Dar de ce nu te odihneşti? Ar trebui să dormi puţin, după un drum atît de greu, reluă el, aşezîndu-se pe patul celălalt, lîngă staţia de radio.

Accentuase în mod deosebit pe ultimele cuvinte; voia să-l facă să înţeleagă că îşi dăduse seama de anumite lucruri şi că regreta atitudinea care îl făcuse pe cercetaş să reacţioneze prin adoptarea unui ton oficial, rece.

— Nu mi-e somn, tovarăşe comandant. Mă tot gîndesc cum să-mi repar pufoaica, răspunse Agheev, privindu-l pe sub sprîncene.

— Bine! Fă cum vrei... cum crezi că e mai bine! replică Medvedev, necăjit că nu izbutea să restabilească apropierea sufletească de altădată.

Cercetaşul se aşează din nou pe pat, scoase dintr-un buzunar al pantalonului o cutiuţă turtită, în care avea un ghemuleţ de aţă şi un ac; întinse bine pufoaica şi începu s-o repare.

— Ştiţi, tovarăşe comandant, cînd am haina ruptă sau murdară parcă mă roade tot timpul un vierme la inimă.

Se aşternu o tăcere apăsătoare. Medvedev îşi roti, fără rost, privirea prin cabină, de parcă o vedea pentru întîia oară; se uită la Agheev care lucra de zor, părînd absorbit cu totul de ceea ce făcea; apoi se ridică şi începu să măsoare încăperea în lung şi-n lat, tîrîndu-şi agale paşii.

Deodată se opri în fața cercetașului.

— Așadar, asta e situația, tovarășe Agheev ! începu el cu voce stăpînită. Iată, trec zile după zile, iar cercetările noastre avansează foarte încet. Căpitanul Liudov așteaptă probabil noi informații... așteaptă să-i transmitem coordonatele obiectivului secret din munți. Dumneata ai fost pînă acum de două ori în cercetare, în direcția aceea ; dar care sînt rezultatele obținute ? Raionul acesta, pe o suprafață de zece mile, a rămas pe hartă ca o pată albă ! Oare nu este într-adevăr cu putință să răzbatem pînă acolo ?

— Da, tovarășe comandant ! rosti calm Agheev ; își pusese pufoaica la o parte și-l privea cu seninătate în ochi. M-am convins că este într-adevăr imposibil, întări el după o clipă.

— „Marinar" și... „imposibil" ! spuse răspicat, cu duritate, Medvedev, apoi adăugă : Eu am învățat că aceste două cuvinte nu trebuie puse niciodată alături !

— Da, la fel am învățat și eu, tovarășe comandant ! rosti Agheev liniștit, luînd harta de pe masă și întinzînd-o pe pat. În acest raion însă, eu nu pot pătrunde în nici un chip ! Priviți, aici e autostrada care duce în vîlceaua aceea prăpăstioasă, închisă ca un tunel. În jur sînt numai posturi de pază întărite, pe povîrnișuri e sîrmă „Bruno", pe înălțimi sînt instalate cuiburi de mitraliere, iar pretutindeni mișună patrule de vînători de munte. Fasciștii au mascat minuțios toate lucrările, în culoarea stîncii și supraveghează cu atenție fiecare palmă de pămînt. Pe de lături sînt numai stînci abrupte și prăpăstii ametitoare. Pînă și poteca renilor, care ducea peste culme, în trecătoare, a fost dinamitată ; acum și acolo se deschide o prăpastie. Așa se prezintă situația, tovarășe comandant !

Agheev tăcu, continuînd să-l privească pe Medvedev cu ochii lui iscoditori de șoim. Acesta cerceta cu încordare harta : pe fața lui se așternuse o hotărîre de neclintit.

— Totuși, va trebui să mai încerci, tovarășe plutonier, izbuti el să spună. Trebuie să te duci din nou în cercetare.

— Am înțeles, tovarășe comandant, am să mă duc din nou în cercetare! repetă Agheev, cu o hotărîre în glas.

Medvedev tresări, se apropie repede de cercetaș, îl apucă de umeri și-l privi drept în ochi.

— Agheev, prietene, nu știu ce să fac pentru a te face să mă înțelegi. Nu fi supărat pe mine! Nu te întrista, te rog! Eu sînt convins că tu ai făcut tot ce ți-a stat în putință pentru izbînda misiunii noastre. Gîndește-te însă că toată nădejdea e în tine. Dacă aș încerca eu să mă duc în cercetare, ce șanse de reușită aș avea? Aș nimeri peste primul cuib de mitralieră ori aș fi descoperit de vreo patrulă a inamicului și atunci misiunea noastră ar fi definitiv compromisă! Poate nu-ți dai seama cît de importantă este această misiune! Comandantul flotei așteaptă cu nerăbdare știri precise. Pentru el... aceasta este o operație militară care trebuie dusă la bun sfîrșit, în interesul frontului... al războiului... iar pentru mine... Medvedev tăcu o clipă, apoi reluă cu glasul sugrumat de emoție: pentru mine mai înseamnă și altceva! Acolo, în lagărul acestei blestemate uzine secrete... obiectivul pe care-l urmărim... acolo poate că mor cu zile oameni sovietici și, printre ei, soția și fiul meu.

Se întrerupse brusc și-și acoperi fața cu mîinile. Agheev îl privea încremenit.

— Soția și fiul dumneavoastră? Aici, în munți? izbuti el să întrebe.

— Da... așa cred... aici au fost duși, în robie, de hitleriști. Aici lucrează numai femei și copii. Și Liudov bănuiește că familia mea e aici...

Agheev se ridică și-și îmbrăcă încet pufoaica, fără să-și dea seama ce face; era copleșit de gînduri și de remușcări amare. În mintea lui se lămurise acum totul... Deodată revăzu ca aievea chipul zîmbitor al lui Petea Nikonov, prietenul drag, pe care-l jignise chiar în ziua morții... Și de data asta se înșelase, în graba lui de a judeca și de a cîntări oamenii! „Ce orb am fost", gîndi el, osîndindu-se cu asprime. „Ce minte îngustă

şi ce suflet rău pot avea cîteodată !... Am greşit din nou. Dar sînt într-adevăr vinovat ? Şi nu se poate repara ?"

În clipa aceea luă o hotărîre şi zîmbi mulţumit ; smulse repede din cui centura, de care atîrnau cartuşierele, tocul cu pistoletul „TT" şi pumnalul în teaca cu ţinte de alamă ; se încinse în grabă şi se întoarse spre Medvedev.

— Tovarăşe comandant, vă rog să-mi permiteţi să plec în cercetare !...

Medvedev tresări şi ridică fruntea. Agheev se uita la el, fericit că izbutise să înţeleagă tot ceea ce pînă acum îl intrigase în felul de a fi al locotenentului major. „Iată deci, de ce-i sînt atît de traşi obrajii aceştia proaspăt bărbieriţi ; iată de ce-i lucesc atît de înfrigurat, sub sprîncenele negre, îmbinate, ochii adînciţi în orbite..." gîndi el, impresionat de descoperirea pe care o făcuse.

Deoarece ofiţerul rămăsese tăcut, privindu-l de parcă n-ar fi auzit ce-i spunea, Agheev reluă, cu glasul lui potolit, de totdeauna :

— Voi lua cu mine o coardă şi voi încerca să cobor în prăpastie. Mă gîndesc că ar fi bine să mergem doi... numai că, în nici un caz, nu v-aş lua pe dumneavoastră, ci pe Frolov. Dacă s-ar întîmpla să nu vă mai întoarceţi... ar rămîne postul fără comandant.

În clipa aceea, Kulbin îşi vîrî capul în cabină.

— Tovarăşe comandant, e timpul să punem staţia în funcţiune şi să trecem pe recepţie.

— Bine, Kulbin ! izbuti Medvedev să-şi adune gîndurile răvăşite. Poţi începe !

Kulbin îşi trase un scaun în faţa aparatului pe care-l puse imediat în funcţiune şi, scoţîndu-şi boneta, îşi aşeză tacticos căştile ; într-o clipă, lumea nevăzută a sunetelor dădu năvală în căştile radiotelegrafistului : bîzîituri ciudate, hîrîieli, frînturi de ordine în clar, melodii, toate se îngrămădeau, nepoftite şi învălmăşite ; Kulbin reglă aparatul cu meticulozitatea lui caracteris-

tică, trecînd pe lungimea de undă care-i fusese indicată...

Medvedev şi Agheev se aşezaseră din nou şi cercetau cu atenţie harta, discutînd în şoaptă. Kulbin se aplecă şi mai mult spre aparat, ascultînd cu încordare ; întinse mîna după carnetul şi creionul de pe masă, dar rămase aşa, uluit. Apoi, deodată, izbucni :

— Tovarăşe comandant !

Medvedev ridică surprins ochii de pe hartă.

— Recepţionez un semnal de salvare, în codul internaţional. Apoi urmează o comunicare într-o limbă străină, dar nu-i în germană.

Medvedev luă căştile, ascultă o clipă, apoi începu să scrie în grabă, pe carnetul pe care i-l întinsese Kulbin.

— O comunicare în clar, în englezeşte, spuse el tulburat. Un pilot englez spune că a aterizat forţat în munţi ; s-a rătăcit în ceaţă şi i s-a terminat benzina. Cere ajutor... Da, asta-i tot ! Acum repetă...

Se ridică brusc în picioare şi-i trecu căştile lui Kulbin. În căşti se auzea, cu intensitate, semnalul de salvare, cu sunetele lui monotone, apoi comunicarea în englezeşte şi din nou chemarea jalnică a semnalului.

— Dar unde-o fi aterizat ? Nu indică precis locul... O fi cumva pe litoral, pe coastele vreunui fiord ori în altă parte ? întrebă Medvedev, nedumerit şi impresionat.

— E undeva prin apropiere, tovarăşe comandant ! Kulbin ascultă iar semnalul, însemnă ceva pe carnet, apoi ascultă din nou, cu atenţia încordată.

— Tovarăşe plutonier, cred că trebuie să-i venim în ajutor, spuse Medvedev. E vorba de un aliat al nostru.

Agheev lăsase ochii în jos şi privea ţintă spre scîndurile date cu catran ; părea că urmăreşte atent conturul petelor de sare. Apoi deodată întrebă cu glasul aspru, morocănos :

— Atunci de ce tot transmite într-una ? Doar nu-l recepţionăm numai noi !

— Poate îşi închipuie că a aterizat în liniile noastre. Spune că s-a rătăcit în ceaţă, răspunse Medvedev, şi pe urmă, ce-i mai rămîne de făcut decît să încerce a cere ajutor ?

— În apropierea noastră sînt trei fiorduri, răspunse sec cercetaşul. Dacă le-am scotoci pe toate, ne-ar trebui trei zile !

În momentul acela, Kulbin îşi scoase căştile şi sări de pe scaun. Cînd se apropie de harta desfăcută de pe pat, pe faţa lui se citea o emoţie neobişnuită.

— Tovarăşe comandant, i-am stabilit punctul prin reperaj radio. Aici este ! Aici a aterizat, în fiordul acesta, foarte aproape de noi, spuse el, arătînd cu degetul pe hartă punctul reperat de el.

— Nu cumva te înşeli, Vasili Stepanovici, întrebă cu îndoială Agheev.

— Nu, nu mă înşel ! Sînt gata să pariez pe orice !

— Trebuie să-l ajutăm pe bietul englez ! rosti Medvedev, şi nimeni n-o poate face mai bine decît dumneata, tovarăşe Agheev.

— Dar dacă ne vor descoperi hitleriştii, pe amîndoi?

— Nu, asta nu trebuie să se întîmple ! Dumneata vei aprecia situaţia la faţa locului şi vei acţiona după împrejurări. Dacă fasciştii sînt în apropierea lui ori l-au şi prins, atunci e limpede că nu-ţi mai rămîne nimic de făcut. Dar în caz că-l găseşti, vei putea să te înţelegi cu el ?

— Tovarăşe comandant, ca şef de echipaj din marina comercială, cu destulă vechime pe nave de lungă cursă, mă descurc eu şi în limba engleză, răspunse zîmbind cercetaşul.

CAPITOLUL IX

Se întorc trei în loc de doi

Avionul aterizase chiar în regiunea indicată de Kulbin; se afla în mijlocul unui mic platou înconjurat din toate părţile de stînci neregulate şi ascuţite, ca nişte ţepi de arici. „A fost dibaci englezul!", gîndi cu admiraţie Agheev. „Cu toată ceaţa, a izbutit să aterizeze exact pe platou; dacă greşea numai cu cîteva zeci de metri, s-ar fi înfipt drept în stîncile astea şi praf se făcea!"

De fapt şi aşa avionul suferise destul: o aripă era îndreptată pieziş în sus, iar cealaltă se proptise între pietrele platoului. Pe aripi şi pe ampenaj se distingea clar emblema flotei militare aeriene britanice.

Agheev, din prudenţă, nu se apropie direct de avion; făcu un ocol larg, cercetînd cu atenţie împrejurimile, apoi se tîrî pe burtă, peste pietrele ascuţite, către platou. „Iar mi-am sfîşiat pufoaica! Degeaba am mai cusut-o..." îi trecu prin minte cercetaşului şi gîndul acesta îl făcu să zîmbească. Cînd ajunse aproape de platou, se lungi la adăpostul unei lespezi masive şi aşteptă, supraveghind avionul.

Pe aripa înclinată, într-o atitudine degajată, de om care ştie să aştepte, stătea un bărbat îmbrăcat în cos-

tum de pilot. Vîntul de nord, care începuse să sufle în rafale, împrăştia repede caierele de ceaţă. De la locul lui de pîndă, Agheev vedea clar silueta înaltă şi bine legată a aviatorului cu obrazul rumen, încadrat de marginile de piele ale căştii de zbor ; lîngă el, pe aripă, se afla un pistolet mare, cu ţeavă lungă.

După un timp, aviatorul întinse mîna şi apucă pistoletul ; apoi sări sprinten pe aripă şi intră în carlinga deschisă. Peste cîteva clipe se auziră ţăcăniturile manipulatorului staţiei de radio, apoi glasul monoton, cu inflexiuni guturale, care transmitea în spaţiu mesajul de ajutor. Apoi sări iarăşi pe pietre, se aşeză şi rămase nemişcat, cu pistoletul în mînă.

— Hello ! strigă încet Agheev.

Pilotul sări în picioare, uitîndu-se încordat în direcţia de unde auzise strigătul.

— Lay down your gun ! I am a Russian ![1] Şeful de echipaj chibzuise şi căutase multă vreme în amintire aceste cuvinte, care trebuiau să exprime : „Lasă jos pistoletul ! Sînt rus !"

Se vede că vorbele cercetaşului au fost înţelese ; codindu-se, aviatorul puse încet pistoletul pe aripa avionului.

Agheev ieşi din ascunzişul lui şi se apropie de avion. E greu de redat limbajul acela împestriţat, cu ajutorul căruia, şeful de echipaj îl făcu pe pilot să înţeleagă că aici sînt în spatele frontului inamic, că el este un cercetaş sovietic şi că a fost trimis să-i dea ajutor. Vorbind, luă pistoletul de pe aripă şi-l vîrî în centura lui marinărească. Pilotul întinse mîna după armă, dar Agheev i-o prinse voios, strîngîndu-i-o prietenește.

— How do you do ? i se adresă el zîmbind ; folosise fraza cu care, după cîte îşi mai amintea, începea orice conversaţie a marinarilor englezi şi americani.

Aviatorul nu răspunse ; îşi eliberă mîna şi o întinse din nou spre pistolet, protestînd, în limba lui, împotriva

[1] Lasă jos arma ! Sînt rus ! (N. R.).

faptului că i s-a luat arma, ca şi cum n-ar fi fost aliat, ci duşman.

Agheev îl ascultă, apoi ridică din umeri şi făcu un gest împăciuitor cu mîna.

— I don't understand ![1] spuse el vesel, îndesînd pistoletul şi mai adînc în centură.

Aviatorul încetă să se mai agite ; izbucni şi el în rîs şi-l bătu pe cercetaş pe umeri, prieteneşte. Ochii lui albaştri, puţin bulbucaţi, străluceau copilăreşte. Făcu un gest de renunţare, cu mîna, în chip de : „În definitiv, n-ai decît să mi-l iei !" Părea un băiat cumsecade şi binevoitor, destul de drăguţ, cu obrajii lui rumeni şi cu buzele cărnoase, încadrate de o mustăcioară subţire, arămie. Sporovăia într-una şi rîdea cu voioşie.

Lui Agheev însă nu-i ardea deloc de glume în asemenea momente, cînd trebuia să ia o hotărîre rapidă şi înţeleaptă. Pe drum, venind de la „Ciocul pescăruşului", se tot gîndise la ce avea de făcut dacă îl va găsi pe aviator, dar nu putuse hotărî nimic. În orice caz se gîndise că n-are nici un rost să-l aducă pe străin la postul lor de observare.

Îi trecură prin minte fel de fel de soluţii : Ba chiar îi trecuse prin cap gîndul de-a spune că n-a găsit avionul ? Ar putea umbla hai-hui toată ziua pe stînci şi prin fiorduri, iar la înapoiere ar raporta că cercetarea n-a dus la nici un rezultat... Dar imediat respinse cu dezgust acest gînd. „Mai întîi, ordinul comandantului este lege" îşi spuse el, „şi apoi, frumos ar fi să nu dai ajutor unui aliat ?"

Acum, Agheev era perfect convins că dacă l-ar lăsa pe englez în voia soartei, acesta ar cădea în mîinile fasciştilor, care l-ar ucide, neţinînd seama de nici una din legile războiului... ori poate s-ar apuca să-l tortureze, ceea ce ar fi fost şi mai îngrozitor ! Putea oare să-l îndrumeze cum şi pe unde să treacă peste linia frontului, trimiţîndu-l în liniile ruseşti ? În fond, asta ar fi însemnat să-l dea el singur pe mîna duşma-

[1] Nu înţeleg (N. R.).

nului. Aviatorul n-ar fi putut ocoli toate punctele de sprijin, n-ar fi ştiut să se strecoare pe lîngă patrule şi nici să se furişeze printre fortificaţiile din linia întîi. De aceea, dacă înainte de a găsi avionul, Agheev presimţea doar că nu-l va putea lăsa pe englez să se descurce singur, acum această presimţire se schimba treptat în certitudine... şi-l încurca.

Se părea însă că aviatorul nu era deloc străin de ceea ce se petrecea în mintea cercetaşului; poate că în toată veselia lui aparentă se ascundeau de fapt teama şi neliniştea. El începu să vorbească rar, însoţind cuvintele cu gesturi, pentru a fi sigur că a fost înţeles.

— I want to go with you !... Together ! [1] repeta el mereu.

— All right ! spuse în sfîrşit Agheev hotărîndu-se. Come along ! [2]

Dar deodată se răsuci brusc şi scoase din toc credinciosul său pistolet „T.T." cu ţeavă scurtă. În carlingă se mişca ceva. Cercetaşul sări sprinten într-o parte.

De sub capotă, sprijinindu-se şovăitoare de marginea carlingii, apăruse o femeie îmbrăcată într-un halat alb, zdrenţuit; părul auriu îi cădea în bucle dezordonate pe umeri. Această apariţie neaşteptată îl uimi într-atît pe cercetaş, încît pentru cîteva clipe rămase împietrit. Privea cu atenţie la femeia aceea, a cărei prezenţă în avionul englezului era atît de ciudată, dar nu-l slăbea din ochi nici o clipă pe aviator, pîndindu-i, cu coada ochiului, toate mişcările; părea că şi englezul era la fel de năucit ca şi el. Femeia se uita la amîndoi, cu ochii mari, cenuşii, plini de o expresie înduioşătoare; buzele-i subţiri îi tremurau ca unui copil cînd e gata să izbucnească în plîns.

Agheev îşi regăsise stăpînirea de sine şi, frămîntîndu-şi mintea, începu s-o întrebe în englezeşte cine e şi cum a ajuns acolo...

---

[1] Vreau să merg cu dumneavoastră !... Împreună ! (N. R.)

[2] Bine, în regulă !... Vino cu mine ! (N. R.).

— Sînt rusoaică, spuse femeia cu voce speriată, tremurătoare şi-şi împreună mîinile pe piept, într-un gest rugător : Ajutaţi-mă, pentru Dumnezeu, scăpaţi-mă de fascişti. Sînt rusoaică !

Cu mişcări sprintene, care nu se prea potriveau cu statura lui masivă, englezul sări pe aripa avionului. Femeia, speriată, se dădu un pas înapoi.

— Dar cum ai ajuns dumneata aici ? întrebă Agheev.

Englezul o apucă pe biata femeie de braţ şi-o ajută să iasă din carlingă, apoi începu să-i spună, cu jumătate de glas, cuvinte de încurajare.

— Nu înţeleg ce spui, se tîngui ea speriată ; buzele începură să-i tremure iar şi în ochi îi apăru o expresie de teamă.

Pilotul continua să stea lîngă ea, sprijinind-o de braţ într-o atitudine grijulie şi compătimitoare.

— Spune-mi cum ai ajuns în acest avion ? insistă Agheev. De unde te-a luat ?

— Oh ! El nici nu ştia că sînt în avionul lui, răspunse repede femeia.

— Nu ştia ? Cum adică nu ştia ? întrebă mirat şi bănuitor cercetaşul, încruntîndu-se.

— N-avea cum să ştie... începu necunoscuta, cu voce slabă. Fugisem de cu noapte, prin ceaţă, de la barăci şi mă ascunsesem între stînci. Dimineaţa am auzit un zgomot de motor, chiar deasupra mea, apoi la vreo zece metri de locul unde eram ascunsă a aterizat avionul. Pilotul a sărit din carlingă şi s-a dus în partea cealaltă, spre barăci. M-am uitat la avion : avea emblema şi culorile englezeşti. Le cunoşteam, fiindcă avioane din astea ne bombardaseră pe drum, cînd ne aduceau spre lagăr. Atunci n-am mai stat pe gînduri Mi-am zis că măcar să încerc. Oricum, tot m-ar fi omorît ! Am alergat într-un suflet şi m-am strecurat în avion ; m-am ascuns tocmai în fund şi am stat acolo culcată. Deodată aud că motorul porneşte din nou : mă trezesc zvîrlită într-o parte şi-n alta, apoi a încetat să mai mă zdruncine. Nu ştiu cît o fi trecut şi iar m-a

azvîrlit, de m-a ameţit de-a binelea ; am simţit totuşi că am aterizat. Glasul femeii se stinse, se topi parcă într-un şoptit.

— Dar cine eşti dumneata ? o întrebă Agheev necruţător, deşi îşi dădea seama de starea ei de slăbiciune.

Femeia tăcea, strîngîndu-şi buzele palide, de parcă n-ar fi înţeles întrebarea. Cercetaşul făcu un pas spre ea şi repetă insistent întrebarea. Atunci ea tresări speriată, de parcă s-ar fi trezit dintr-un vis ; făcu un efort şi rosti cu răsuflarea întretăiată :

— Eu sînt... sînt soţia unui ofiţer sovietic... care face serviciul în Nord... Medvedev...

— Dumneata eşti soţia locotenentului major Medvedev ? strigă Agheev ; de astă dată obişnuita lui stăpînire de sine îl părăsise.

— Da !... Sînt soţia lui... Medvedev, repetă femeia cu o sforţare care o obosi şi mai mult ; închise ochii şi se clătină. Cercetaşul sări să o sprijine ; împreună cu englezul o aşeză binişor pe o piatră mai joasă, tăiată ca un fel de scaun în stîncă ; era uşoară ca un copil şi avea gîtul subţire, zbîrcit, iar obrajii ei erau ridaţi înainte de vreme.

— Have some drink ![1] îi spuse englezul cu blîndeţe, aplecîndu-se spre ea ; deşurubă capacul bidonului care-i atîrna la centură, apoi cu mîna stîngă săltă capul femeii şi-i turnă cu îndemînare în gură cîteva picături. Ea înghiţi, apoi începu să tuşească şi-i împinse uşor, la o parte, mîna cu bidonul. Se înviorase puţin şi se aşeză în capul oaselor, sprijinindu-se cu mîinile de marginea lespezii.

— Luaţi-mă, spuse ea privindu-l rugător pe Agheev, să plecăm de aici ! Ne vor prinde ! Pe dumneata te vor omorî, iar pe mine mă vor chinui din nou. Pe chipul ei se întipărise o expresie de nespusă groază.

Aviatorul începu şi el să vorbească repede, adresîndu-se cercetaşului, care-l asculta cu atenţie, ca să

[1] Bea ceva ! (N. R.).

prindă înțelesul vorbelor lui. Își închipuise că englezul îi va da unele amănunte despre soția lui Medvedev, dar el era preocupat de altceva : se grăbea să părăsească cît mai repede locurile acelea.

— German... German, spuse el de ctîeva ori, arătînd cu un gest vag al mîinii spre stînci.

— Spune-mi, poți să mergi ? întrebă Agheev întorcîndu-se către femeia care urmărea și ea îngrozită cuvintele și gesturile pilotului.

— Da, pot merge ! strigă ea bucuroasă și sări în picioare, dar se clătină ; își înfășură grăbită pe trup halatul ponosit, din pînză groasă și aspră. O lumină vie lucea în ochii ei larg deschiși.

„Niciodată nu mai văzusem asemenea ochi, asemenea privire", povestea mai tîrziu cercetașul. „Mă săgetau drept în inimă..."

— Atunci, dacă-i vorba să mergem... hai s-o pornim ! hotărî Agheev, căruia îi revenea o dublă răspundere : trebuia să-i călăuzească și totodată să-i ocrotească pe cei în ajutorul cărora alergase.

Agheev îi conduse pe alt drum decît pe acela pe care venise ; o apucă spre malul fiordului, sprijinind pe biata femeie, care abia se putea ține pe picioare. Ea căuta să meargă repede, dar aluneca pe pietre și se împiedica la tot pasul ; în schimb, englezul mergea cu un pas larg și sigur, de sportiv antrenat.

De după stînci se auzea murmurul surd al valurilor mării. Ajunseră în curînd pe prundișul umezit al țărmului ; întinderea lucitoare a apei albastre-verzui se mișca alene, în valuri lungi și line, care aduceau pînă la picioarele lor horbota albă a spumei. Ceața se împrăștiase ; soarele, care se înălțase mult deasupra orizontului, își revărsa cu dărnicie lumina, îmbrăcînd în sclipiri de diamant scoicile cenușii și iarba de mare umedă, care acoperea pietrele țărmului.

Ajunseră într-un mic golf, străjuit de stînci abrupte și înalte în care marea săpase terase, ca niște uriașe trepte ; în locul acela, la ora mareei înalte, apa izbea tocmai sus, mult deasupra capului lor, în inima stîn-

cilor negre şi netede. Aviatorul începu să ocolească pietrele ude, mergînd pe sub malul înalt.

— Hello! îi strigă cercetaşul din urmă; englezul privi înapoi peste umăr.

— Direct!... Drept înainte! Agheev îi făcu semn cu mîna, dar căută şi cuvintele englezeşti potrivite: Straight ahead![1]

Începea mareea înaltă. Valurile, încununate cu ghirlande de spumă veneau tot mai aproape. Cercetaşul îi făcu din nou semn englezului să meargă de-a dreptul pe fundul descoperit al golfuleţului, dar acesta parcă pierduse putinţa de a-i înţelege şi cuvintele şi semnele; mergea ocolind cu grijă fundul umed şi se căţăra pe terasele stîncilor.

— Păi aşa nu se poate, mister!... Dacă te fereşti să-ţi uzi picioarele, o să ne cam certăm, mormăi supărat Agheev.

Lăsă braţul femeii şi se repezi în fugă spre englez; îl apucă cu putere de mînă, deasupra cotului şi-l aduse, cu toată împotrivirea lui, pe mîlul moale şi umed al fundului.

— Pe aici, pe aici e bine, îi spuse el autoritar, arătînd cu degetul fîşia de pămînt din imediata apropiere a apei. Şi acum trebuie să grăbim pasul, trap, trap! adăugă el agitînd braţele.

Englezul îi răspunse zîmbind că a înţeles; Agheev luă iarăşi braţul femeii şi, mai mult ducînd-o pe sus, alergă prin depresiunea ce se întindea de-a lungul ţărmului străjuit de stînci abrupte şi întunecate. Valul de maree venea tot mai aproape, împingîndu-i pe toţi trei către poalele stîncilor; părea că peste o clipă le va ajunge sub picioare şi că vor trebui să meargă prin apă.

În sfîrşit ajunseră la celălalt capăt al golfuleţului tocmai la timp.

---

[1] Drept înainte! (N. R.)

— Acum e-n regulă! spuse mulţumit cercetaşul. Se sprijini de muchia unei stînci şi urcă sprinten pe ea; apoi o apucă repede pe femeie de mijloc şi o săltă, ca pe un fulg, alături de el. Valurile udară cizmele aviatorului; făcu şi el un salt şi se aşeză obosit; apoi privi în jos şi zîmbi.

În golfuleţul pe care de-abia îl străbătuseră, acum se vînturau valurile sinilii, agitate, iar coroana de spumă înconjura pietrele de jos, de la baza stîncilor.

— All right! făcu aviatorul, arătînd spre glof.

— Da, da... „all right", dar adineauri făceai pe n-aude, n-a vede, mister! îl apostrofă Agheev. Şi acum, că ne-am odihnit, să urcăm mai sus, continuă el arătînd cu mîna spre creastă.

Începu urcuşul; cercetaşul o sprijinea mereu pe biata femeie, care dădea semne de mare oboseală. După un timp, şi englezul începu să gîfîie şi încetă să mai zîmbească. Femeia se făcuse albă ca varul şi abia se mai mişca.

În sfîrşit, ajunseră sus, chiar pe vîrful stîncii, care se înalţa drept, ca altarul unui templu păgîn, dominînd marea ale cărei valuri spumegau la poalele ei.

— Iată că am trecut şi prin fundul mării, glumi Agheev, aruncînd o privire femeii. O mică prevedere... A little precaution! adăugă el întorcîndu-se spre pilot. Nu înţelegeţi despre ce e vorba? întrebă el văzînd că englezul se arăta mirat. Mai tîrziu poate că veţi înţelege. Acum putem să ne odihnim, le explică cercetaşul prin grai şi prin semne. Apoi se tîrî de-a buşilea şi privi cu băgare de seamă peste marginea stîncii.

Ceaţa se risipise de mult, gonită undeva spre fundul zării, dincolo de bariera întunecată a munţilor, de briza călduţă a mării. Soarele polar strălucea palid pe bolta albastră şi străvezie.

Jos, la poalele stîncii înalte se frămîntau talazurile, spumegînd în lupta lor neîncetată cu stîncile trufaşe ale ţărmului. La dreapta, nu departe de malul dan-

telat al fiordului, se zărea avionul prăbuşit cu o aripă întinsă spre cer; părea mic, ca o jucărie de copil aruncată printre pietrele cenuşii cu sclipiri de argint.

Pilotul, care stătea culcat alături de Agheev, îşi descheie combinezonul, apoi îşi scoase casca, lăsînd vîntul să-i fluture părul blond şi moale; privindu-l cu coada ochiului, cercetaşul zîmbi la gîndul că englezul se încălzise după acest marş forţat peste treptele de granit. Atunci îşi aminti de femeie şi se întoarse spre ea. Femeia tremura toată, în halatul ei jerpelit. Agheev îşi scoase repede pufoaica şi i-o întinse.

— Îmbrăcaţi-o, tovarăşă Medvedeva, îi spuse el cu blîndeţe.

— Nu, nu mi-e frig... protestă ea cu sfială; cercetaşul puse totuşi haina pe umerii ei înguşti şi o înveli cum se pricepu el mai bine.

Englezul se întoarse, se săltă într-un cot, scoase încet din buzunar o tabacheră lată, îşi luă o ţigară, apoi întinse tabachera şi lui Agheev.

— Mulţumesc, spuse acesta, întorcîndu-se puţin într-o parte. Aviatorul rămase cu mîna întinsă: ţigările erau tare ispititoare şi răspîndeau o aromă plăcută.

— Mulţumesc! Thank you! repetă Agheev supărat de insistenţa aviatorului şi-i dădu la o parte mîna, cu un gest atît de brusc, încît fu cît pe ce să-i răstoarne tabachera.

Englezul se uită lung la el, apoi ridică mirat din umeri; scăpără bricheta şi-şi aprinse tacticos ţigara, răsturnîndu-se din nou pe spate.

Cercetaşul se ridică, făcu cîţiva paşi, apoi se înapoie, aşezîndu-se în aşa fel, încît vîntul să nu-i aducă fumul şi parfumul ispititor al ţigării.

— Acum, tovarăşă Medvedeva, începu el venind aproape de ea şi întorcîndu-se astfel, încît, în timp ce vorbea dînsa, să-l poată vedea tot timpul şi pe aviator, povestiţi-mi mai în amănunt, cum s-a întîmplat de aţi ajuns la bordul avionului?

Se hotărîse să nu-i spună nimic despre soţul ei, lăsîndu-le astfel amîndurora bucuria unei regăsiri neaşteptate. I se strîngea inima cînd se uita la chipul ei slăbit şi la firele cărunte din părul des, care altădată trebuie să fi fost tare frumos. Desigur, nu aşa îşi dorise comandantul să-şi revadă soţia. Dar copilul? Unde era? Ce se întîmplase cu el? Îi venea greu s-o întrebe; de aceea căuta s-o determine să spună ea singură despre toate...

— Să vă povestesc mai amănunţit? întrebă ea tresărind. Ce să vă povestesc? Îl privi o clipă, apoi întoarse capul, fixînd un punct, undeva pe mare... Nici eu nu ştiu cum de-am putut scăpa! Aici în munţi, hitleriştii construiesc ceva... un fel de uzină, cred, dar cine ştie! Acolo eram multe femei, luate în robie. Eu lucram la beton; ieri mi-au spus că nu mi-am îndeplinit norma... Nu mi-am îndeplinit norma... repetă ea, parcă pentru a-şi aduna gîndurile. Aşa că azi dimineaţă urma să mă pedepsească pentru vina asta, trebuia să fiu bătută în faţa tuturor femeilor din lagăr, adunate în front.

Se întrerupse, speriată parcă de cele ce spusese, se ridică, apoi după o clipă se aşeză din nou şi îşi duse la frunte mîna mică şi zbîrcită; se uită din nou la Agheev, apoi continuă, cu voce mai slabă:

— Trebuiau să mă bată! Dumneavoastră nu ştiţi ce înseamnă asta! Ei te bat pînă-ţi dai sufletul. Zilele trecute au ucis o femeie; a murit, sărmana, sub lovituri. Oh! E atît de îngrozitor. Se însufleţi brusc, întorcîndu-şi ochii spre Agheev. N-am mai putut suporta. Am fugit noaptea din baracă, m-am furişat prin ceaţă, de-a lungul gardului de sîrmă ghimpată, pe lîngă cuiburile de mitralieră. Mi-era totuna! N-aveam încotro s-o apuc, decît... să mă arunc în mare! În jurul şantierului e o pază straşnică şi apoi nu se poate să fugi în munţi, vă daţi seama! Ştiam prea bine că dimineaţa mă vor căuta cu cîinii, dar eram hotărîtă să nu mă predau! Mai bine să-mi

sfărîm capul de stînci. Oh! Era atît de îngrozitor... vă dați seama?

De cîte ori rostea cuvintele: „vă dați seama" își întorcea privirea către Agheev și-și lipea mîna de frunte, ca și cum ar fi vrut să-și domolească gîndurile de groază care i se zbăteau în minte.

— Și s-a întîmplat o adevărată minune, continuă ea. Mă furișez printre pietre, prin ceață și deodată parcă perdeaua de ceață s-a sfîșiat... și am văzut avionul! Pe urmă, știți ce s-a întîmplat! Pe cînd stăteam culcată, acolo în coada avionului, mă gîndeam: poate că totul nu e decît un vis... și am să mă trezesc iar în baraca noastră și am să fiu dusă să ispășesc osînda dată de ei și că nu mai am nici o nădejde. Într-un tîrziu am auzit vorbindu-se rușește... te-am auzit pe dumneata. Atunci am ieșit afară.

Femeia tăcu, lăsînd capul în jos, obosită și tulburată de evocarea nenorocirilor ei.

— Ciudat! zise încet, ca pentru sine, cercetașul.

De la o vreme, englezul se întorsese spre ei și părea că deși nu înțelegea despre ce era vorba, era totuși interesat de discuție. Într-adevăr, îndată ce femeia termină de povestit, el se uită întrebător către Agheev, voind să afle și el ce spusese femeia. Cercetașul încercă să-i traducă și aviatorul ascultă cu atenție, încercînd să-l ajute la tălmăcire, dar fără prea mult succes. Pînă la urmă, Agheev nu izbuti să-l lămurească ce s-a întîmplat cu femeia, dar nici să afle cum a ajuns avionul în zona cea mai secretă a dușmanului.

„Bine, nu-i nimic", își spuse cercetașul, „îl voi duce la comandant și acolo se va lămuri toată povestea asta". Din cînd în cînd arunca o privire către malul fiordului, jos în vale, spre drumul pe care-l parcurseseră din clipa în care plecaseră de lîngă avion. Deodată îl bătu pe umăr pe pilot, făcîndu-i semn să nu se arate de după stînci.

Ochii ageri ai lui Agheev observaseră că printre pietrele ascuțite, care înconjurau platoul unde ateri-

zase englezul, se învîrtea o vietate scundă; în urma ei, urmărindu-i mişcările, venea un om, iar după o clipă apăru încă unul.

Cercetaşul zîmbi şi-şi trecu limba peste buzele-i uscate de vînt. Acum se vedea mai bine; doi hitlerişti, în mantale scurte, verzui, se apropiaseră de avion. Un copoi uriaş se învîrtea şi sărea, smucind cureaua de care-l ţinea unul dintre cei doi soldaţi. Cîinele adulmecă pietrele, aripa avionului, apoi se smuci înainte, după urmele care duceau spre ţărm.

Englezul se apropie de Agheev şi privi cu băgare de seamă în jos. Cercetaşul îl bătu pe umăr şi, arătîndu-i cu mîna ce se petrecea acolo jos, îi spuse:

— Ei, acum înţelegi, mister, de ce te-am purtat pe fundul mării?

Cei doi hitlerişti ajunseră lîngă apa înspumată care se zbătea între stîncile joase ale fiordului. Stăteau chiar în locul pe unde trecuseră ei, coborînd pe pietrele dezgolite de mareea joasă. Cîinele se smuci o clipă, ca şi cum ar fi vrut să adulmece valurile, apoi se întoarse şi se aşeză pe o piatră; apele crescute ale mareei înalte spălaseră şi acoperiseră urmele celor trei fugari, care priveau acum în jos, de pe culmea înaltă a celuilalt mal al fiordului...

Aviatorul se întoarse şi se aşeză la locul lui, pe lespedea netedă da granit; apoi îi apucă mîna lui Agheev şi i-o strînse cu putere. Pe faţa lui se citea admiraţie şi recunoştinţă.

— Thank you very much![1] spuse el, scuturînd încă o dată mîna cercetaşului.

— Da, da, thank you! mormăi Agheev. Dar atunci făceai pe nebunul!

Se depărtă de marginea prăpăstioasă a stîncii şi le făcu semn celorlalţi doi să vină după el.

— Acum, la drum! spuse el. Mai avem încă de mers. Apoi adăugă în gînd: „...pentru că am să vă fac să daţi un ocol mare! E mai sigur aşa şi pe urmă veţi vedea şi voi minunăţiile regiunii polare!"

[1] Mulţumesc foarte mult (N. R.).

CAPITOLUL X

Femeia evadată din lagărul tăinuit

După ce-i purtă toată ziua printre stîncile unui fiord, pe poteci ştiute numai de el, Agheev îi călăuzi către intrarea trecătorii, cu trepte înalte de piatră, care ducea spre torent.

Înnoptară printre stîncile înalte, în trecătoarea adăpostită de vîntul aspru de nord. Cercetaşul nu putu să închidă ochii toată noaptea ; se tot gîndea cum să rezolve o situaţie care i se părea deosebit de delicată şi căuta o ieşire din impas...

— Tot răul are şi o parte bună ! spunea el mai tîrziu, povestind despre noaptea aceea chinuitoare. Stătea fără pufoaică, înfăşurat doar în pelerina din foaie de cort, pusă direct peste flanela lui marinărească ; frigul şi umezeala nopţii de început de toamnă îl pătrundeau pînă la oase. Încercă să se încălzească cînd alergînd în întuneric în jurul stîncilor, cînd ghemuindu-se şi lipindu-se de piatra pe care-şi alesese culcuşul, dar totul era în zadar ; simţea că-l dor toate oasele, iar, ca şi cum suferinţa fizică n-ar fi fost de ajuns, îl chinuiau gîndurile şi şovăia să ia o hotărîre.

Se gîndise că prudenţa cea mai elementară îi impunea să ducă pe cei doi străini pînă sus pe culmea „Ciocul pescăruşului" fără să le dezvăluie secretul trecerii. Dar cum să procedeze ? Să-i lege la ochi ? Asta ar fi fost soluţia cea mai simplă, cea mai la îndemînă şi, totodată, cea mai sigură ! Dar din păcate avea un mare neajuns şi de aici veneau toate şovăielile cercetaşului...

„Dacă-l voi lega la ochi pe englez, un aliat al nostru, asta va însemna că n-am încredere în el, gîndea supărat Agheev. Femeia va înţelege ; ea-i doar rusoaică de-a noastră ! Dar străinul, cum va primi el acest lucru ? Să-i cer cuvîntul de onoare că va păstra secretul ? Aşa, ca între „gentlemani"... cum spun englezii ? Bine, dar la urma urmei, ce fel de „gentleman" sînt eu pentru el ? Îşi va ţine el oare cuvîntul dat unui marinar ? Asta e cam greu de crezut ! Atunci ? Rămîne să mă mai gîndesc !"

În zori porniră din nou la drum ; urcuşul era greu şi cei doi străini erau prea obosiţi pentru a putea să se cţtere repede din treaptă în treaptă.

Înainte de a ajunge în apropierea torentului, cînd începu să se lumineze mai bine, Agheev luă hotărîrea să-şi pună în aplicare planul, cu orice risc. „În definitiv, pe urmă n-are decît să se plîngă cui o vrea !... În cel mai rău caz, mă voi alege cu o pedeapsă, dar secretul trecerii va rămîne nedivulgat", îşi făcu el socoteala.

Temerile cercetaşului se dovediră neîntemeiate ; totul se petrecu fără multe complicaţii. La început, aviatorul clătină dispreţuitor din cap, în chip de refuz, şi-şi luă o atitudine arogantă ; Agheev insistă politicos, apoi se încruntă. Ca prin farmec, englezul începu să zîmbească, apoi ridică din umeri şi se aşeză supus pe o piatră ; ba scoase chiar el, din buzunar, o batistă mare albă şi i-o întinse cercetaşului.

— Very well![1] încuviință el, dînd ușor capul pe spate.

„Ia te uită ce om înțelegător!" își zise satisfăcut cercetașul; îi aplică bine pe ochi o față de tifon din trusa sanitară individuală, apoi îl legă pe deasupra cu batista.

Femeia nu făcu nici un fel de obiecție; zîmbi și întrebă cum trebuie să stea mai bine, pentru a fi legată la ochi.

Mulțumit că totul se rezolvase mai ușor decît se așteptase, Agheev se așeză între cei doi străini și, luîndu-i de braț, dădu semnalul de plecare. Mergeau mult mai încet decît înainte. Drumul, destul de accidentat, deși trecuseră de porțiunea treptelor de piatră, era și mai greu de parcurs, cu ochii legați. Cercetașul îi conducea cum se pricepea mai bine, fără să-i zorească; era atît de încîntat că putuse salva secretul intrării în trecătoare, încît ar fi fost în stare să-i ducă și în spate pînă acolo.

Soarele se înălțase de mult pe cer, cînd ajunseră, în sfîrșit, în apropiere de poalele înălțimii „Ciocul pescărușului". Femeia și englezul auzeau doar vuietul crescînd al torentului care se prăvălea în bazinul prăpăstios.

— It's a beautiful rock here[2], încercă Agheev să-i descrie englezului frumusețea sălbatică a priveliștii, dar pînă la urmă nu reuși să mai adauge nici un cuvînt. Poate că-i mai bine așa! se resemnă în sinea lui cercetașul.

Pilotul gîfîia, pășind încordat, cu pasul nesigur; Agheev îl conducea susținîndu-l de subsuoară și-i simți mușchii tresărind; fața i se contractase într-un rictus neplăcut la vedere. Ce fel de englez o mai fi și ăsta, de-i așa nervos? se întrebă el mirat, cu atît mai mult, cu cît femeia mergea liniștită, urmărindu-i supusă fiecare mișcare și potrivindu-și pașii după ai lui.

---

[1] Foarte bine! (N. R.).

[2] E o stîncă frumoasă aici! (N. R.).

Agheev îşi opri însoţitorii la cîţiva paşi de apele spumegînde; pe drum îşi făcuse planul cum o să-i treacă peste torent.

— Wait a little, here[1], strigă el la urechea pilotului; apoi luă femeia în braţe şi o duse, ca pe un fulg, peste şuvoaiele care vuiau şi se rostogoleau, grăbite, printre pietrele negre ale albiei.

Ea se agăţase, speriată, cu mîinile de gîtul puternic al cercetaşului. „Ce slabă-i, sărăcuţa!" gîndi el, aşezînd-o cu grijă în faţa intrării trecătorii mascate de gardul viu al mestecenilor; rugînd-o să stea liniştită, se întoarse pe celălalt mal. Englezul aştepta, în aparenţă liniştit; Agheev îl bătu uşor pe umeri, făcîndu-l să tresară:

— I carry you![2] îi strigă el la ureche, mirîndu-se singur de cunoştinţele lui de limba engleză.

Pilotul făcu un pas înapoi şi duse mîinile la ochi; părea că vrea să-şi smulgă legătura de pe ochi. Cercetaşul îl prinse cu îndemînare de încheieturile mîinilor şi-l imobiliză o clipă; i se păru că faţa rumenă a englezului pălise uşor...

— Behave yourself!... Be quiet, sir! I carry you![3] îi strigă Agheev, dominînd vuietul torentului. Pe faţa englezului se aşternu un zîmbet, iar muşchii încordaţi ai braţelor i se destinseră.

— Well! încuviinţă englezul. I am ready![4]

„Dar am să-l pot eu duce oare? E cam zdravăn flăcăul! Dacă alunec... nimerim amîndoi drept cu capetele pe pietre!" îşi zise în gînd cercetaşul. Ei, dacă trebuie, cu puţin efort, om scoate-o noi la capăt! îşi făcu el curaj, în cele din urmă.

Se aplecă şi, opintindu-se, îl luă în spate pe englez, care se grăbi să-i petreacă în jurul gîtului braţele lui lungi şi puternice; simţi în nări un miros neplăcut de piele şi sudoare, amestecat cu un parfum dulceag,

[1] Aşteaptă puţin aici! (N. R.).
[2] Te duc eu! (N. R.).
[3] Fii cuminte!... Fii liniştit, domnule! Te duc eu! (N. R.).
[4] Bine! Sînt gata! (N. R.).

înăbuşitor... „Numai trei paşi, atîta am de făcut... doar trei paşi!" se gîndi Agheev, măsurînd din ochi distanţa şi cumpănindu-se.

Păşi pe prima piatră şi se clătină o clipă; braţele pilotului se strînseră cu mai multă putere, apăsîndu-i umerii şi tăindu-i respiraţia. La picioarele lui se învîltoreau şi vuiau mînioase apele torentului. „Să nu mă uit în jos, că altfel... s-a terminat!"... îi fulgeră un gînd care-l înfioră, dar îi dădu şi un nou imbold. În clipa următoare ajunse pe malul celălalt şi-l lăsă jos pe englez, răsuflînd uşurat.

— All right!... Thank you![1] strigă vesel aviatorul.

— Please!... And now... let us go along![2] răspunse grăbit cercetaşul, îndepărtînd cu grijă frunzişul şi împingîndu-i pe cei doi în trecătoare.

Îi călăuzi mai departe, trecînd între ei şi susţinîndu-i, pe panta repede a trecătorii. Deodată simţi cum inima începe să-i bată mai repede şi mai puternic. „O fi oare din cauza oboselii ori poate mi-o fi rămas în suflet teama pe care am încercat-o mai adineauri, cînd treceam torentul cu englezul în spate?" se întrebă el în gînd. Respinse însă amîndouă ipotezele şi zîmbi. „De cîte ori n-am trecut eu prin primejdii mai mari şi n-am făcut eforturi mai grozave!... nu mai departe, chiar ieri!" În clipa aceea îi reveni în minte convorbirea pe care o avusese cu Medvedev; revăzu faţa lui răvăşită de suferinţă şi izbucnirea aceea neaşteptată de emoţie... Şi iată că printr-o întîmplare fericită, el a înfăptuit visul comandantului pe care acum îl iubea din toată inima: îi aducea soţia!... „Dar în ce hal e, sărăcuţa!" gîndi el aruncînd o privire furişă spre femeia legată la ochi, care-l ţinea strîns de braţ. „Şi cine ştie unde o fi rămas fiul lor?... O bucurie, dar pe jumătate îndeplinită!..."

---

[2] E-n regulă!... Mulţumesc! (N. R.).

[3] Mă rog!... Şi acum... să pornim mai departe! (N. R.).

Se uită nerăbdător la cerul senin, care se vedea deasupra pereților trecătorii; era o zi frumoasă, care te îndemna și ea să te bucuri...

Începu să se simtă boarea sărată a mării. După cotitura zidului de granit apăru Frolov, care într-un elan nestăvilit de bucurie tinerească alergă în întîmpinarea lui Agheev; se îmbrățișară ca doi prieteni care nu s-au văzut de multă vreme...

— De cînd te așteptăm! Număram cu toții minutele... Ce bine că te-ai întors sănătos, tovarășe șef de echipaj! Ei, dar cum vine asta? Văd că ai venit cu două remorci în loc de una! adăugă el, privind uluit la femeia legată la ochi.

— Cheamă-l repede pe comandant, izbuti să spună și Agheev, cu glasul sugrumat de emoție. Hai, zboară ca vîntul, Dimka, băiatule!

Și Frolov porni într-un suflet.

Femeia, auzind vorbindu-se rușește își închipui poate că a ajuns la ai ei, dincolo de linia frontului; pe chipul ei se așternu un zîmbet fericit. Alături de ea stătea liniștit aviatorul; cercetașul aproape că nu-l mai luase în seamă.

— Scote ligatur... scote! îi spuse Agheev; de emoție uitase toate cuvintele englezești pe care le știa și acum începuse să vorbească în limbajul acela schimonosit, pe care-l folosesc unii cînd vorbesc cu străinii. Dar își veni repede în fire și găsi o expresie cît se poate de potrivită, după părerea lui: Take off your handkerchief! [1]

Aviatorul își scoase, fără grabă, batista de pe ochi, clipind des și ferindu-și ochii de lumina strălucitoare a soarelui. Femeia își desfăcu și ea cu grijă legătura. Părul blond, plin de fire albe, i se revărsă pe umeri; se îmbujorase la față în timpul urcușului sau poate de bucurie, așa că părea mai tînără și mai frumoasă.

[1] Scoateți-vă batista! (N. R.).

Peste cîteva clipe, din spatele stîncilor care ascundeau cabina, apăru Medvedev; se apropia cu paşi mari şi grăbiţi, zîmbindu-i de departe lui Agheev.

— Bine-ai venit, tovarăşe plutonier şi te felicit pentru succes! spuse el, apropiindu-se. Tocmai luasem hotărîrea ca, cu orice risc, să-ţi ieşim în întîmpinare.

Cercetaşul tăcea, emoţionat. „Uite, acum o s-o vadă, o s-o recunoască. Cred că ar cam trebui să mă dau la o parte... să nu-i stingheresc!" îşi spuse în gînd.

— Cine e ofiţerul? îl întrebă în şoaptă femeia; în glasul ei nu se simţea nici o urmă de emoţie. El e comandantul dumitale?

— Cine e ofiţerul, făcu Agheev în culmea mirării. Dar nu l-aţi recunoscut? reluă el tăios de data aceasta. E tocmai locotenentul major Medvedev... soţul dumneavoastră!

— Ce oaspeţi neaşteptaţi ne-ai adus, tovarăşe Agheev? întrebă Medvedev aţintindu-şi privirea, tristă ca de obicei, asupra femeii.

Cîteva clipe domni o tăcere apăsătoare.

— Aceasta... cercetaşul se dădu un pas în lături, de parcă ar fi vrut să fie cît mai departe de ea, apoi vorbi rar, apăsînd pe fiecare cuvînt. Aceasta este cetăţeana Medvedeva... soţie de ofiţer sovietic de marină... după cum pretinde ea... Zice că a izbutit să evadeze din lagărul tăinuit, scăpînd de robia hitleriştilor... Tovarăşe comandant, vă rog să-mi permiteţi să vă raportez de îndeplinirea misiunii!... Am adus aici pe aviatorul englez, viu şi nevătămat... Cît despre această cetăţeană, cred că ar fi mai bine să spună singură pentru ce s-a dat drept soţia dumneavoastră... încheie Agheev, cu un glas în care se simţea mînia care-l cuprinsese.

— „Parcă m-ar fi călcat cu cizmele pe inimă", povestea el mai tîrziu, amintindu-şi de clipele acelea şi de dezamăgirea care-l cuprinsese.

Femeia tăcea, ținîndu-și privirile în pămînt, iar pilotul se uită întrebător la Medvedev.

— Bine, tovarășe plutonier, îți mulțumesc pentru îndeplinirea întocmai a misiunii primite! rosti el, stăpînindu-se. Cu cetățeana voi vorbi mai tîrziu, între patru ochi.

Apoi se îndreptă către aviator, îl salută politicos și i se adresă într-o engleză curgătoare care stîrni mirarea și admirația lui Agheev.

— Fiți binevenit în mijlocul nostru, spuse Medvedev, strîngînd mîna englezului, care i-o întinsese cu un gest larg, prietenesc. Sînteți ofițer în aviația britanică?

Pilotul păru foarte încîntat să discute cu cineva care vorbea curent englezește; zîmbind puțin cam prea afectat, luă poziția de drepți și se prezentă:

— Sînt căpitanul O'Grady, comandant de escadrilă pe portavionul „H.S. Illustrious". Am onoarea să vorbesc cu un ofițer de marină?

— Da, domnule căpitan! Sînt locotenentul major Andrei Medvedev, ofițer în Forțele Maritime Militare ale Uniunii Sovietice.

— Ce plăcută surpriză pentru mine să constat că ofițerii sovietici de marină vorbesc atît de bine limba noastră, spuse aviatorul. Vă dau cuvîntul meu de onoare, că nici prin cap nu mi-a trecut să întîlnesc aici, în munții aceștia blestemați, oameni care să posede atît de bine limba engleză! Ce să mai spun, dacă pînă și cu marinarul dumneavoastră m-am putut înțelege.

— La noi, în școala navală, învățăm limbi străine, spuse Medvedev. În afară de aceasta, eu personal am o oarecare practică: pe cînd eram încă elev de marină, am făcut parte din echipajul unei nave militare sovietice, la bordul căreia am făcut și o călătorie la Portsmouth, cu prilejul încoronării regelui dumneavoastră. Atunci am rămas mai multă vreme la Londra și, bineînțeles, am avut ocazia să vorbesc englezește.

— Eram şi eu în capitală la data aceea... Poate că ne-am şi întîlnit vreodată, la vreo serbare ori pe stradă, cine ştie, rîse el, străduindu-se să devină prietenos. Va să zică cunoaşteţi Londra noastră! Ce minunat oraş! Londra este... cum să spun... Londra este o lume întreagă! Ochii albaştri ai aviatorului se micşorară, privind visător undeva în depărtare şi surîzînd parcă unei amintiri. Apoi îşi scoase batista din buzunar şi începu să-şi tamponeze tacticos faţa asudată. Ştiţi, reluă el, îmi pare rău că trebuie să vă supăr, poate, dar... am să vă adresez o plîngere, domnule locotenent.

În timp ce vorbeau, se desprinseseră din grup şi mergeau încet, alături, către cabină. În urma lor, la cîţiva paşi, venea femeia; Agheev, tăcut şi îmbufnat, mergea în rînd cu ea, dar lăsase intenţionat un interval mărişor...

— O plîngere? se miră Medvedev, împotriva cui?

— E vorba de... marinarul dumneavoastră.

— Mă iertaţi, vă rog, nu e un simplu marinar, ci plutonier, iar în flotă este şef de echipaj, replică rece Medvedev.

— Ei bine, plutonierul acesta al dumneavoastră, aviatorul se descumpănise; pe faţa lui grăsuţă, calmă de obicei, se vedeau semnele unei iritări nereţinute, trebuie să ştiţi că mi-a luat pistoletul, ca unui... ca unui prizonier! Îmi permit să protestez împotriva acestui tratament şi să vă rog să-i daţi dispoziţii să-mi restituie pistoletul...

— Plutonier Agheev, strigă locotenentul major, oprindu-se şi întorcîndu-şi faţa către cercetaş.

Acesta făcu doi paşi şi luă poziţia de drepţi.

— Căpitanul O'Grady mi se plînge că nu te-ai purtat aşa cum trebuie cu el; spune că dumneata i-ai luat pistoletul.

— Da, e adevărat că i l-am luat, răspunse Agheev cu un aer vinovat. Şi ce e mai rău, e că l-am şi pierdut, tovarăşe comandant.

— Cum adică... l-ai pierdut?

— De fapt, l-am scăpat în apă cînd am trecut torentul. Îl aveam pus la centură, aici! Nici eu nu știu cum mi-a căzut. L-am zărit doar cum l-a dus apa la vale.

Se uitau unul în ochii celuilalt; Medvedev se încruntă, însă cercetașului i se păru că citește o încuviințare în privirea aspră în aparență a comandantului.

— Vedeți, acum îmi dau și eu seama că am procedat greșit, urmă Agheev, luîndu-și un aer pocăit; apoi își depărtă mîinile, într-un gest larg de regret, vrînd să arate că e cu neputință să-și repare greșeala. Pînă una, alta... ce s-a pierdut, e bun pierdut!

Medvedev se întoarse către O'Grady:

— Îmi pare rău de tot ce s-a întîmplat! Vă rog să primiți scuzele mele pentru purtarea nechibzuită a plutonierului. Cît despre armă, a pierdut-o pe drum. Vă asigur că va fi aspru pedepsit!

Aviatorul își tampona mereu fața și ceafa cu batista; în ochii lui albaștri, puțin bulbucați, străluci o pornire mînioasă. Izbuti totuși să se stăpînească; dădu din cap și cu un gest nervos, repezit, vru să-și pună batista în buzunar.

— Your handkerchief, sir![1] Agheev făcuse repede un pas înainte, se plecase să ridice batista englezului care căzuse jos și acum i-o întindea cu un gest politicos. Ați băgat-o alături de buzunar, din greșeală, continuă el în rușește.

Aviatorul se înroși, apucă repede batista și o băgă cu grijă în buzunar. În clipa următoare, un zîmbet binevoitor îi lumină toată fața.

— Știți, domnule locotenent, ceea ce-mi spuneți e foarte neplăcut, dar... adevărul e că nu mă pot supăra pe acest flăcău de ispravă. În definitiv, el mi-a salvat viața și m-a călăuzit prin labirintul acela de stînci, prin fiorduri pustii. Dacă mi-a pierdut pistoletul... ei

[1] Batista dumneavoastră, domnule! (N. R.).

bine, la urma urmei, nu-i mare pagubă! rîse el, apoi continuă răspicat. Dacă va trebui cumva să luptăm cu duşmanul, sper că-mi veţi da şi mie o armă, nu-i aşa? Cît priveşte hotărîrea dumneavoastră de a-l pedepsi pe băiatul acesta simpatic, vă rog insistent să reveniţi asupra ei.

Medvedev se înclină uşor, în semn că înţelege sentimentele englezului, apoi se întoarse către femeie, examinînd-o atent cu o privire severă. Sub această privire, femeia se făcu parcă şi mai mică, păli şi lăsă capul în pămînt.

În faţa intrării cabinei se afla Kulbin, care examina cu atenţie pe cei doi străini.

— Vasili Stepanovici, trebuie să dăm ceva de mîncare musafirilor noştri, i se adresă Medvedev.

— Am înţeles, tovarăşe comandant, răspunse Kulbin.

— Bine, deocamdată condu pe cetăţeana aceasta în cabină şi serveşte-o cu ce ai gata pregătit. Vom veni şi noi în curînd.

Apoi îl luă pe aviator de braţ şi porni cu el spre stînca izolată de pe platou.

— Domnule căpitan, iertaţi-mă dacă am să vă răpesc cîteva minute. Aş vrea să vă întreb ceva: nu prea sînt lămurit cum de a ajuns femeia aceasta în tovărăşia dumneavoastră?

— Nu prea sînteţi lămurit? Englezul rîse din toată inima, se vedea că toată buna lui dispoziţie firească îi revenise. Mai bine spuneţi: nu sînt deloc lămurit! Ei bine, aflaţi atunci, scumpe domn, că eu sînt tot atît de nelămurit ca şi dumneavoastră! Pe cinstea mea dacă înţeleg ceva din toată istoria asta!...

Se aşeză pe o lespede de piatră şi-i făcu semn lui Medvedev să stea lîngă el.

— Să vedeţi cum s-au petrecut faptele: am decolat de pe portavionul nostru, plecînd în misiune de cercetare aeriană; ceaţa încă nu se lăsase. Portavionul se află acum în baza operativă de la... Aici aviatorul tăcu o clipă, încurcat. Desigur, domnule locotenent,

noi, ca aliaţi, nu avem secrete unii faţă de alţii : presupun că sînteţi informat unde e baza noastră, nu-i aşa ?

Medvedev dădu afirmativ din cap.

— Şi cum vă spuneam, reluă el firul povestirii, am plecat fără să ţin seama de această ceaţă blestemată care s-a lăsat, aşa, deodată, stricîndu-mi toate socotelile. Pe deasupra, mi s-a deranjat ceva la tabloul de comandă ; am izbutit totuşi să repar stricăciunea, chiar în timpul zborului. La un moment dat mi-am dat seama că m-am rătăcit în ceaţă, iar benzina era pe sfîrşite. Am coborît cît mai jos, pentru a găsi un punct de reper care să-mi uşureze o aterizare în regiunea munţilor ; altfel, fără doar şi poate, aş fi căzut în mare. După socotelile mele, eram aproape sigur că am ajuns deasupra teritoriului sovietic.

— Da, vă înţeleg, spuse Medvedev.

— În drum, antiaeriana a tras de vreo două ori în mine. Pe urmă vîntul a împrăştiat puţin ceaţa ; am văzut un grup de clădiri şi am aterizat într-o mică poiană. De acolo, de unde aterizasem, pînă la clădirile acelea, era, după aprecierea mea, o distanţă cam de vreo jumătate de milă. Am pornit spre ele, orientîndu-mă anevoie prin valurile de ceaţă. Să-mi aduceţi aminte după aceea să vă povestesc o anecdotă cu ceaţa. Ei bine, ce credeţi ? Cum mergeam eu aşa, fără grijă, deodată aud în dreapta mea vorbindu-se germana. Am înlemnit ! Un grup de fascişti şedeau la taifas probabil : unul spunea că s-a auzit un zgomot de avion şi presupunea că a aterizat pe undeva prin apropiere. Altul zicea că de vreo oră a plecat „eine Sonderkommando“ [1] să caute avionul doborît de antiaeriana lor. „Blestem pe capul tău O'Grady ! îmi spun eu. Ai nimerit într-o încurcătură afurisită !“

— Bine, dar aţi fost lovit într-adevăr de antiaeriană ? întrebă nedumerit Medvedev.

---

[1] O echipă specială — în limba germană (N. R.).

— Dar de unde! Nici vorbă de aşa ceva! Hitleriştii trag mizerabil, dragul meu! Uite, de lucrul acesta trebuia eu să-mi dau seama înainte de a încerca aterizarea. O'Grady se întrerupse şi puse mîna pe genunchiul lui Medvedev cu un gest familiar. Da, aici am greşit, fiindcă ar fi trebuit să mă gîndesc că în nici un caz nu ajunsesem deasupra teritoriului rusesc. Ştiam că antiaeriana voastră trage admirabil. De, m-am pripit şi n-am mai judecat cum trebuie. Cînd am auzit deci cele ce pălăvrăgeau fasciştii aceia, mi-am luat îndată picioarele la spinare şi m-am repezit înapoi către avion. Vezi bine, ştim şi noi cîte ceva în legătură cu soarta celor care cad în mîna hitleriştilor! Cu chiu cu vai am ajuns la avion, am pus motorul în funcţiune şi, gata! Am zburat aşa, la întîmplare, către est, mereu către est... Cînd nu mi-a mai rămas nici o picătură de benzină, am planat, apoi am aterizat într-un loc îngrozitor, pe cîteva zeci de metri! Nici nu ştiu cum am izbutit să aterizez fără să-mi frîng gîtul!

— Desigur, aţi crezut că de data aceasta aţi depăşit linia frontului, îl întrerupse Medvedev, zîmbind.

— Da, aşa am crezut. Mersesem o bucată bună spre est şi mi-am închipuit că am scăpat de fascişti.

— Numai aşa se explică şi faptul că aţi cerut ajutor, prin radio, în clar, spuse locotenentul major, serios.

— Dragul meu, ca să fiu sincer, cînd m-am hotărît să dau semnalul de ajutor nu eram sigur de nimic! Dar ce puteam face în pustietatea aceea, în mijlocul acestor munţi pe care nu-i poţi deosebi pe unul de altul? Ce era să mai fac? Să mă hrănesc cu propriile mele cizme? Ori... s-o devorez pe micuţa dumneavoastră compatriotă? O'Grady izbucni din nou în hohote de rîs, la gîndul că ar fi putut deveni antropofag. Nu, domnule locotenent... eu am preferat să împart cu ea raţia de avarie pe care o aveam la bordul avionului.

Îşi scoase tabachera, ciocăni tacticos capacul, apoi o deschise şi oferi lui Medvedev o ţigară.

După o mică pauză, în care amîndoi îşi aprinseră ţigările, cu obişnuitul schimb de politeţe între fumători, Medvedev întrebă brusc:

— Dar femeia? Cum a ajuns ea în avionul dumneavoastră?

— Vă spun, aici e o minune ca în basmele Şeherezadei! Se vede că s-a strecurat în avion în răstimpul în care eu am rătăcit prin ceaţă, încercînd să ajung la clădirile de care vă vorbeam adineauri. Numai aşa se explică: a intrat şi s-a cuibărit ca un şoricel, tocmai la fundul fuzelajului. Cînd a ieşit afară, aproape că m-am speriat, vă dau cuvîntul meu!

Medvedev trase nervos din ţigară.

— Dacă nu vă supăraţi, aş avea încă o întrebare: cînd aţi aterizat prima oară, aţi observat cam ce fel de clădiri erau acelea spre care aţi vrut să vă duceţi?

O'Grady clătină gînditor din cap.

— Vedeţi, în momentul acela nu m-a preocupat o asemenea chestiune. Să încerc să-mi amintesc! Nu, de fapt nici n-am putut vedea ceva clar. Ceaţa venea în valuri; cînd le vedeam, cînd dispăreau. Am rămas cu impresia că erau nişte barăci obişnuite ale unui punct de sprijin oarecare.

— Mi-aţi putea arăta pe hartă unde se află locul acela?

— Mă tem că nu. Vă spun că am rătăcit prin ceaţă şi mă credeam ajuns în teritoriul sovietic, aşa că...

— Bine! Medvedev se ridică. Domnule căpitan, vă mulţumesc foarte mult pentru relatările pe care mi le-aţi făcut. Cred că nu veţi refuza să luăm împreună o gustare, apoi să vă odihniţi puţin.

Intrară în cabină. Femeia era încă la masă; cu mişcări timide, stîngace, ducea lingura la gură, apoi înghiţea cu lăcomie; se vedea însă că parcă îi era ruşine că este atît de flămîndă. Kulbin se uita la ea pe furiş şi în ochi i se citea o adîncă compătimire.

Cînd îi văzu pe ofiţeri intrînd, femeia sări în picioare şi-şi strînse pe piept halatul rupt.

— Nu te deranja, îi spuse cu blîndeţe Medvedev, şezi şi mănîncă. I se strînse inima de milă; îl impresionau deopotrivă şi ţinuta ei umilă şi teama nelămurită care i se citea în ochi.

— Nu, mulţumesc... am mîncat, răspunse ea privind pe sub sprîncene şi încercînd să zîmbească. Totul a fost atît de bun! Nici nu mai ţin minte de cînd n-am mîncat aşa. Acum aş vrea să vă mărturisesc tot ce am pe suflet, absolut tot, adăugă ea, împreunîndu-şi rugător mîinile.

— Bine, atunci să ieşim de aici, hotărî Medvedev, privind în altă parte. Vasili Stepanovici, pregăteşte-i demîncare şi aranjează-i un loc pentru dormit căpitanului O'Grady! Apoi cu voce scăzută, adăugă: Fiţi atenţi! Nu-l slăbiţi o clipă din ochi!

În uşa cabinei se dădu la o parte, făcînd loc femeii să treacă înainte, apoi o urmă pe platou.

Soarele strălucea vesel pe bolta azurie; deasupra culmii „Ciocul pescăruşului" pluteau nouraşi uşori, la mare înălţime. Stîncile care străjuiau platoul păreau argintii în risipa de lumină a amiezii. Stăruia o linişte deplină: numai vîntul se pornea la răstimpuri, în rafale repezite cu furie, încercînd parcă să smulgă halatul ponosit al femeii.

Medvedev o conduse în spatele cabinei într-un loc ferit de vînt; stătea în picioare şi nu ştia cum să înceapă discuţia pe care totuşi de-abia o aştepta.

— Îmi permiteţi? Aş vrea să mă aşez, spuse femeia cu voce slabă. M-a obosit atît de mult drumul pînă aici!

Medvedev încuviinţă din cap şi ea se aşeză pe o piatră, înfăşurîndu-se în halat.

— Credeam că dacă voi scăpa din iadul acela al lagărului, voi simţi atîta fericire, încît inima mea n-o va putea cuprinde... Iar acum..., se întrerupse, atingînd sfioasă mîna ofiţerului. Nu mai fiţi supărat pe

mine, vă implor! Dac-aţi şti cît de mult am suferit în ultimul timp.

— Nu sînt supărat! spuse el trist; dar în glasul lui suna o notă aspră, pe care nu şi-o putuse stăpîni. Ea îşi retrase încet mîna. Aş vrea să te rog să-mi spui adevăratul dumitale nume, reluă el, apăsînd pe cuvîntul „adevăratul"...

— Mă numesc Reabova, Marusea Reabova, răspunse ea cu sfială, de parcă i-ar fi fost teamă de ceva.

— Poţi să-mi spui de ce te-ai dat drept Medvedeva? întrebă locotenentul major privind-o cu încordare, de parcă ar fi vrut să-i pătrundă gîndurile. Era emoţionat şi căuta să se stăpînească; strînse cu atîta putere în pumn bricheta pe care o avea în buzunar, încît metalul i se înfipse în palmă, dar nu simţi nici o durere. Ai cunoscut cumva pe o anumită Medvedeva... soţie de ofiţer? continuă el cu voce sugrumată.

— Da, am cunoscut-o... spuse încet femeia. Am fost aduse aici, pe acelaşi vapor. O vedeam adesea. Toţi ştiau că e soţia unui ofiţer din Flota Nordului. De aceea se şi purtau cu ea... mai rău decît cu celelalte! Dar ea avea tot timpul o atitudine minunată! Ştiţi — reluă ea după o scurtă pauză — cînd am fugit, mi-a trecut prin gînd să mă dau drept soţie de ofiţer şi am ales numele ei, în speranţa că mi se va acorda mai multă atenţie, că voi fi ajutată de toţi. Vorbise repede, aproape pe nerăsuflate, apoi se oprise privind speriată. Dar dumneavoastră, oricum, tot mă veţi ajuta, nu-i aşa?

— Fii fără grijă, şopti el cu un zîmbet trist; inima îi zvîcnea cu putere. Spune-mi, te rog, cînd ai văzut-o ultima oară pe Nastea?

— Pe Nastea?

— Da, da... adică pe soţia mea. Dar pe băiat? Doar erau împreună, nu-i aşa?...

— Da, era cu copilul. Ochii Marusei îl priveau cu o expresie ciudată; părea că se uită prin el, undeva

departe, dincolo de zare. După o clipă se reculese : După ce ne-au adus acolo, în lagăr, n-am mai avut prilejul s-o întîlnesc. Ea lucra în altă parte, jos, în încăperile interioare.

— Dar pe băiat, pe Alioşa, l-ai văzut ?

— Nu, pe fiul dumitale nu l-am văzut niciodată... după cum nu l-am văzut nici pe al meu. Ne spuneau că pe copii îi ţineau ca ostatici, ca noi să muncim şi să ne purtăm bine, dar noi nu-i vedeam. Ştiam doar că erau pe undeva, pe aproape, că erau puşi şi ei la muncă. Ni se dădea să înţelegem că ei răspund pentru noi.

— Şi cu toate acestea dumneata ai fugit ?

Femeia ridică ochii plini de lacrimi ; în privirea ei se citea o deznădejde fără margini, amestecată cu teamă, cu regrete, poate...

— Nu puteam să nu fug, strigă ea cu desperare. Dacă rămîneam acolo... m-ar fi bătut pînă mi-aş fi dat sufletul ! Se hotărîse să fiu astfel pedepsită, în faţa frontului. Apoi glasul i se frînse ; adăugă cutremurîndu-se : Nu ştiţi, nu ştiţi ce înseamnă la ei pedeapsa cu bătaia în faţa frontului !

Pe faţă i se citea acum o tristeţe fără margini ; un tremur nervos îi cuprinsese mîinile care mototoleau cu mişcări mecanice poalele halatului murdar şi ponosit. Lăsă ochii în jos şi-şi rosti cu voce stinsă, ca un plînset, gîndul cu care se apăra împotriva propriei ei conştiinţe :

— Oricum... tot nu mi-aş mai fi văzut copilul !

Medvedev întoarse capul, aţintindu-şi privirile undeva în gol. Oare avea el dreptul să judece, să osîndească ori să ierte ? Furtuna s-a abătut asupra tuturor, nemiloasă, distrugătoare ! Unii cad înfrînţi... alţii luptă cu dîrzenie ! Trebuie să fi în stare să înfrîngi mai întîi tot ce e slab şi şovăielnic în tine ca să poţi apoi birui duşmanul crud şi neomenos ! Se reculese îndată, alungă orice alt gînd ; îşi desfăcu portharta şi se lăsă într-un genunchi lîngă femeia care rămăsese tăcută, cu ochii umezi. Îi vorbi încet, cu blîndeţe :

— Spune-mi, ce fel de lucrări erau acelea unde vă sileau să munciți ?

— Nu știu... răspunse fără vlagă femeia. Noi doar turnam betonul ; căram pietriș, apă, ciment. Baraca noastră era plină de femei care lucrau numai la partea exterioară a lucrărilor.

— Vrei să spui că celelalte munceau sub pămînt, în stîncă ?

— Da, așa se vorbea. Noi nu mergeam niciodată acolo... n-aveam voie !

— Dar de la această baracă nu se vedea dincolo, unde erau cazate celelalte ?

— Nu, noi nu puteam vedea nici pe celelalte femei, nici copiii. Între noi era sîrmă ghimpată... iar dincolo de sîrmă, niște coline de o formă ciudată... parcă erau triunghiulare. Nici din partea aceea, din spatele acestor coline, nu s-a arătat vreodată cineva. Numai o dată... și atunci s-a petrecut ceva îngrozitor ! N-am să uit cîte zile voi trăi !

Se întrerupse brusc și-și lăsă ochii în pămînt. Medvedev aștepta tăcut, fără s-o îndemne să continue.

— Un copil... Aici ea ridică repede ochii spre el : dar nu era nici al dumitale, nici al meu ! Un copil s-a furișat cine știe cum, și venea dinspre partea aceea ; poate avea de gînd să treacă pe sub sîrmă. Pesemne că voia s-o vadă pe maică-sa ! Prin apropiere nu se zărea nici o santinelă. Eu tocmai treceam pe acolo. Copilul s-a apucat cu mînuțele de sîrmă și deodată a început să se cutremure, cu sîrmă cu tot ! Se vede că nici nu putea să țipe. Am vrut să mă reped la el, dar pînă la urmă mi-a fost frică. Cînd m-am apropiat, am văzut că se înnegrise, se ținea mereu încleștat de sîrmă și aceasta-l zguduia tot mai puternic. Am scos un țipăt de groază ! Atunci au venit în fugă cîțiva soldați, l-au tras dintre sîrme, cu niște cîngi lungi și l-au dus. Mai departe, nu știu ce s-a întîmplat cu el...

— Sîrmă electrizată, spuse Medvedev, pălind. Se ridică și începu să se plimbe nervos, încoace și-ncolo,

cu paşi apăsaţi. Scoase o ţigară din buzunar, dădu să o aprindă, apoi se răzgîndi şi o puse la loc.

— Cred că mulţi copii mor acolo! adăugă ea în şoaptă, după un timp. Am auzit că lucrează sub pămînt. Eu n-am să-mi mai văd niciodată copilaşul!...

Medvedev părea că nici n-o ascultă; se oprise şi rămăsese cu ochii pironiţi pe stînca din colţul platoului. Zbuciumul i se mai potolise; se apropie din nou de Marusea şi, aşezîndu-se iar într-un genunchi, desfăcu harta în faţa ei.

— Ai putea să-mi arăţi pe hartă locul acela? Priveşte bine, cu atenţie! spuse el, urmărindu-i cu încordare mişcările.

Ea se aplecă asupra hărţii, se uită o clipă, apoi dădu descurajată din cap.

— Cum să pot? glasul îi tremura temător. Aici toate stîncile sînt la fel! Nu ştiu ce să spun. Aş putea să greşesc! Nu, nu mă încumet! Fără îndoială că aş greşi dacă aş spune că e aici ori dincolo.

— Dar de la bordul vaporului acela, cu care v-au transportat, aţi fost aduse direct în lagărul de care-mi vorbeai?

— Nu... Mai întîi ne-au debarcat într-un golf mic, apoi ne-au transportat cu camioanele...

— Gîndeşte-te bine! Poate că-ţi aminteşti unele puncte de reper. Ori poate ţi s-a părut ceva deosebit prin împrejurimi...

— Acolo sînt numai stînci şi iar stînci! Şi toate seamănă una cu alta... afară de colinele acelea neobişnuite, triunghiulare. Ah! da... mai e ceva! Lagărul nostru se afla într-un loc foarte ciudat. Era întocmai ca o groapă mare, rotundă, înconjurată de o ghirlandă de stînci. Parc-ar fi fost fundul unui lac secat! Sus, pe creastă, era întinsă sîrmă ghimpată... ca aceea de care s-a agăţat copilul. Iar mai jos, în jurul barăcilor, era un al doilea rînd de sîrmă. În această groapă, jos acolo, eram închise noi, femeile luate în robie...

— Va să zică... ai stat la un loc cu soţia mea! izbucni fără voie Medvedev.

Femeia sări în picioare şi ridică mîna cu un gest neputincios, de tăgadă; în privirea ei se citea o imputare mută şi o tristeţe copleşitoare.

— Mi-ai spus doar că toate femeile locuiaţi în aceeaşi groapă mare, circulară... Cum de nu te-ai întîlnit niciodată cu Nastea?

— Nu m-am întîlnit cu ea! rosti cu amărăciune Marusea. Nu m-aţi înţeles bine. V-am spus că nu puteam s-o văd.

— Bine, dar adineauri, tot dumneata mi-ai spus...

— Vă rog... lăsaţi-mă să mă odihnesc! bolborosi ea lăsîndu-se greoi pe piatra pe care şezuse pînă atunci. Vă asigur că nu ascund nimic... şi nu mint! Dar sînt atît de ostenită! Vă rog lăsaţi-mă să mă odihnesc!

— Bine, încuviinţă rece Medvedev, ridicîndu-se. Du-te în cabină şi te odihneşte...

Marusea se depărtă încet, abia tîrîndu-şi paşii; lăsase capul în jos şi mergea gîrbovită, de parcă ar fi dus în spate o greutate peste puterile ei...

CAPITOLUL XI

Agheev indică coordonatele

Medvedev rămase singur pe platoul pustiu. Îşi roti privirile în jurul său, pe stîncile goale, şlefuite de vînturi; totul i se păru strîmb şi hîd... o priveliştе tristă şi sălbatică. Soarele strălucea voios pe cerul albastru şi limpede, dar lui i se păru că lumina zilei e ştearsă şi întunecată, iar vuietul vîntului, care se năpustea hăulind în prăpastia deschisă spre mare, îi păru un hohot de jale rostogolit din înaltul cerului peste stîncile cenuşii, îndoliate. O tristeţe fără seamăn îi cuprinsese inima şi îi paraliza posibilitatea de a simţi şi de a gîndi în afara acestui sentiment apăsător; deprimarea pusese stăpînire pe toată fiinţa lui. Începu să se plimbe în lung şi-n lat, lăsîndu-se pradă gîndurilor. Iată că, în sfîrşit, aflase veşti despre familia lui. Dar ce fel de veşti erau acelea şi cine i le adusese? O femeie scăpată din iadul creat de hitlerişti... o umbră tematoare şi ştearsă, fantoma unei femei, care a fost poate cîndva stăpînă pe inima şi pe acţiunile ei. Oare şi Nastea devenise la fel? Cine ştie dacă mai trăieşte? Marusea Reabova spune că n-a mai întîlnit-o! Dar Alioşa? „Cred că mulţi copii

mor acolo!" spusese ea, dar poate că nu era chiar aşa...

Poate că micuţul Alioşa, părăsit, flămînd, fără să înţeleagă de ce s-a abătut asupra lui o năpastă atît de mare, zace undeva, într-o peşteră umedă, săpată în stîncă, într-un ungher rece şi întunecos. Şi nu era cu putinţă să-i vină în ajutor! Nu ştia unde se află lagărul acesta blestemat şi nici nu putea înţelege ceva din spusele englezului şi ale Reabovei! Şi femeia asta care se tot încurcă, parcă nu spune totul!

Medvedev scrîşni din dinţi cu ciudă şi izbi cu pumnul în copastia de stîncă a platoului. Simţi deodată o durere puternică şi se trezi la realitate... La cîţiva paşi de el era postul de observare unde nu era nimeni de veghe.

„Mi-am irosit timpul într-o văicăreală inutilă!" gîndi locotenentul major. Apoi se întoarse la marginea prăpastiei şi se înfăşură în foaia de cort; strînse binoclul în mîinile îngheţate şi începu să cerceteze cu obişnuita-i meticulozitate toate ungherele întortocheate ale ţărmului, îndepărtat şi pustiu.

Pe măsură ce se adîncea în preocuparea aceasta obişnuită, gîndurile triste i se mai risipiră; încet, încet, în inima lui îndurerată îşi făcu loc liniştea de care avea atîta nevoie. Privea acum cu alţi ochi stîncile întunecate ale ţărmului şi dantela de spumă jucăuşă, care se mişca ritmic acolo jos, unde se năpusteau cu furie valurile venite de departe, din larg, să ia cu asalt cetatea de granit a malurilor prăpăstioase...

Îşi îndreptă binoclul peste întinderea nesfîrşită a apelor... Soarele cobora grăbit dincolo de bariera munţilor învăluiţi în vălul albăstrui al pîclei. Acolo, spre apus, cerul era presărat de mici caiere pufoase de nori, care se colorau pe rînd în galben şi purpuriu ori verde ca smaraldul. Scăldată în lumina blîndă a după-amiezii, marea desfăşura şi ea o întreagă gamă de culori: de la albastrul-violet, de lîngă stîncile litoralului, trecea pe nesimţite prin toate nuanţele de

albastru, pînă la orizont, unde se aşternea siniliul cel mai viu şi mai strălucitor, presărat cu reflexe aurii...

In comparaţie cu risipa de lumină şi cu bogăţia de culori a cerului şi mării, ţărmul părea mohorît, fumuriu. Pe povîrnişurile îndepărtate ale înălţimilor, spre răsărit, se zăreau pete roşietice, sîngerii...

Medvedev lăsă să-i alunece iarăşi privirea spre largul mării lui dragi, cu frumuseţile ei, care nu pot fi cu nimic asemuite; simţea parcă cum marea îl lumina, îl atrăgea cu o putere de neînvins, îi pătrundea adînc în suflet şi-i aducea împăcarea, liniştea şi speranţa în zile mai bune... Poate că Nastea şi Alioşa privesc şi ei de undeva, de acolo de unde sînt, spre marea cea largă, spre libertate. Şi nu numai ei... Poate sute de oameni sovietici, aflaţi sub călcîiul greu al fascismului, aşteaptă să le vină în ajutor marinarii sovietici...

Se simţi pătruns de o energie nouă. Trebuie să întreprindă ceva, pentru toţi aceşti oameni care suferă! Trebuie să acţioneze cu sîrguinţă şi cît mai repede posibil.

Locotenentul major se apucă din nou de lucru: începu să verifice cu amănunţime toate obiectivele apărării duşmanului; descoperi şi vreo cîteva puncte noi pe care le trecu cu grijă pe hartă.

După un timp simţi că îngheţase de-a binelea; vîntul rece şi tăios îl pătrundea pînă la piele. Se tîrî încet, înapoi; înţepenise şi-l dureau toate oasele, totuşi zîmbea mulţumit. Harta lui era completă şi verificată. Mai rămînea un singur lucru: să determine coordonatele...

Tocmai se ridicase, cu gîndul să se ducă să-l caute pe Agheev, cînd acesta, cu pasul lui sprinten, mlădios, îi ieşi în întîmpinare. Cercetaşul avea o figură preocupată şi trăgea de zor din pipa goală.

— Ce e nou, tovarăşe plutonier? întrebă Medvedev prietenos.

— Totul e în ordine, tovarăşe comandant! Oaspeţii noştri se odihnesc: femeia e în cabină, iar avia-

torul şi-a găsit un culcuş afară, colo la piciorul stîncii... Am mai stat de vorbă cu el; pare un om cumsecade, binevoitor. N-aţi văzut că m-a iertat chiar şi pentru întîmplarea cu pistoletul acela... pierdut!

— Ai rînduit schimburile la posturile permanente, aşa cum ţi-am spus?

— Întocmai! Kulbin nu se mişcă de lîngă staţia de radio, iar Frolov stă de gardă în vale, lîngă trecătoare... În curînd va fi timpul să-i schimbăm.

— Bine! Deocamdată te căutam să mai stăm puţin de vorbă amîndoi; uite, am verificat toate punctele trecute pe harta noastră de cercetare. Toate obiectivele importante ale apărării litoralului din raionul acesta se află aici, pe hîrtia aceasta de calc. Ne-a rămas doar să determinăm coordonatele uzinei secrete; incursiunile dumitale au rămas fără rezultate concrete.

— Tocmai de asta voiam să vă vorbesc şi eu, îl întrerupse zîmbind Agheev.

— Vrei să mai încerci o incursiune? Acum e mult mai greu, pentru că...

— Nu, nu mai e nevoie de nici o incursiune, tovarăşe comandant! Sau cel puţin aşa cred eu; am anumite elemente...

Medvedev era peste măsură de mirat; nu ştia ce să creadă: cercetaşul glumea ori poate găsise unele indicii şi nu le raportase încă?

— Dar bine, tovarăşe Agheev, nu mi-ai spus chiar dumneata că cercetarea în raionul acela a eşuat, că n-ai putut pătrunde...

— Da, într-adevăr, alaltăieri n-am putut pătrunde acolo, cu piciorul... dar azi am pătruns cu mintea!

— Şi în concluzie? întrebă nedumerit Medvedev.

— În concluzie, în clipa de faţă, sînt în stare să vă indic coordonatele obiectivului secret! Marusea şi englezul mi-au dat toate lămuririle necesare...

— Glumeşti, tovarăşe plutonier!... Ei n-au fost în stare să precizeze nimic! N-au dat nici o indicaţie preţioasă, replică locotenentul major cu amărăciune.

— Şi totuşi, eu susţin că mi-au indicat tot ce era necesar pentru a putea determina poziţia precisă a obiectivului. Îmi permiteţi să vă arăt pe hartă, tovarăşe comandant ?

Îl conduse pe Medvedev la adăpostul stîncii izolate şi,. aşezîndu-se, desfăcu harta, fixînd-o cu pietre pe margini ; ofiţerul îl privea în tăcere, urmărindu-i mişcările.

— Englezul a aterizat prima dată acolo unde ceaţa era împrăştiată, începu cercetaşul. De aceea, avionul n-a suferit nici o avarie...

— Adevărat ! Dar unde e locul acela ? Tocmai asta căutăm noi să aflăm ! ripostă nervos Medvedev.

— Iar femeia, Marusea, continuă liniştit Agheev, făcîndu-se că nu ia în seamă întreruperea, a spus că şi-a dat seama, de la distanţă, după emblemele de pe fuzelaj că avionul era englez ; de aceea s-a şi furişat în el. Deci relatarea Marusei confirmă declaraţia pilotului. Pînă aici am dreptate, tovarăşe comandant ?

Medvedev aprobă din cap ; începuse să fie curios; calmul şi încrederea cercetaşului îl cîştigaseră pe jumătate.

— Alaltăieri, cînd s-au petrecut toate acestea, o ceaţă groasă învăluia cerul, munţii, stîncile şi marea. Ceaţa s-a menţinut pînă seara. Vîntul a bătut tot timpul dinspre munţi către mare. Ceaţa s-a risipit numai dimineaţa, cînd eu ajunsesem chiar pe culmea de unde se vede şoseaua care duce la obiectivul secret. N-a ţinut însă decît jumătate de ceas, apoi ceaţa s-a aşternut din nou, pretutindeni... Marusea spunea că lagărul lor şi, deci, obiectivul nostru se află în vecinătatea ţărmului...

— A pomenit ea vreodată ceva despre mare ? întrebă cu îndoială în glas ofiţerul.

— Da, chiar de mai multe ori ; a spus că mai bine s-ar fi aruncat în mare, să-şi zdrobească capul de stînci, decît să fi căzut din nou în mîna hitleriştilor. Asta înseamnă că marea era pe undeva pe aproape.

— Ai perfectă dreptate. Medvedev își trecu palma peste frunte, dumitale nu-ți scapă nici cel mai neînsemnat amănunt, tovarășe Agheev.

— Aici, în regiunea la care mă refer, chiar dacă bate vîntul dinspre mare, ceața rămîne încă multă vreme prin văile adăpostite de înălțimile din jur. Există doar un singur loc, mai înalt și mai deschis; acolo ceața se împrăștie imediat. Așadar, avionul n-a putut să aterizeze decît aici!

Cu un gest sigur, cercetașul arătă cu degetul un punct pe harta desfăcută. Locotenentul major se uita cînd la hartă, cînd la omul care vorbea cu atîta siguranță, de parcă ar fi fost chiar el acolo, cînd a aterizat englezul.

— Iată, continuă Agheev, pe aici trece șoseaua; mai departe, orice drum este închis. Dincoace este o culme, cu un platou mărginit de niște coline de o formă curioasă, triunghiulară.

— Întocmai! strigă Medvedev. Marusea mi-a vorbit de ele...

— Atunci, rîse cercetașul bucuros, atunci, nu mai există nici o îndoială! Pe platoul acela a aterizat englezul. Colinele triunghiulare sînt chiar alături de o mină de nichel, părăsită de multă vreme; zăcămîntul e secătuit... Galeriile largi ale minei pătrund adînc în măruntaiele muntelui de granit. Acolo e un loc ideal pentru instalarea unei uzine subterane! N-au avut nevoie să sape în rocă. Totul e gata făcut. Am văzut doar cu ochii mei... și-mi dau seama.

— Ai fost vreodată pe acolo? întrebă interesat ofițerul.

— Da, am fost mai demult... Eram copilandru atunci; mă ambarcasem pe o mică navă norvegiană de pescuit. Luni întregi navigam de-a lungul țărmului și ne opream adeseori prin părțile acestea. Cunosc fiecare colț de stîncă și fiecare văgăună ascunsă în mal.

Medvedev se ridică în picioare; în ochii lui strălucea o bucurie nespusă.

— Aşadar, crezi că putem transmite prin radio coordonatele acestea ? întrebă el, uitîndu-se în ochii vioi ai cercetaşului.

— Da... acum sînt absolut sigur că acolo e obiectivul căutat de noi ! răspunse Agheev ridicîndu-se. Zîmbea şi el. Pe figura lui se reflecta bucuria care-l cuprinsese pe comandant. Putem spune că misiunea noastră este îndeplinită.

— Da, înseamnă că putem cere să înceapă operaţia, spuse încet Medvedev. Chiar acum voi redacta radiograma.

Se aşeză pe o piatră, îşi scoase carnetul şi, punînd porthartul pe genunchi, începu să scrie cu febrilitate.

— Iată ce voi comunica, tovarăşe plutonier. Agheev se aplecă spre el. „Prin observare vizuală am reperat poziţiile bateriilor de coastă, punctelor întărite şi bateriilor antiaeriene". Aici voi da după hartă toate însemnările noastre. Mai departe : „Plutonierul Agheev a determinat coordonatele obiectivului X..." şi voi indica coordonatele dînd şi toate detaliile pe care mi le-ai relatat. Apoi : „Rog transmiteţi instrucţiuni pentru activitatea postului de observare, după îndeplinirea misiunii ordonate. Am la post doi străini..." aici voi relata pe scurt împrejurările datorită cărora aceştia se află aici, cine sînt... şi aşa mai departe. Ştii ceva, vino peste un sfert de oră ; pînă atunci eu voi cifra radiograma. Kulbin să fie gata s-o transmită imediat. Te rog, fă în aşa fel, încît în cabină să nu mai fie nimeni cînd vom începe transmisia...

Agheev se îndepărtă repede şi fără zgomot, ca de obicei. Medvedev îl urmări o clipă cu ochii, apoi se apucă din nou de lucru ; desfăcu binişor harta, puse carnetul deasupra şi se apucă să scoată datele şi să le cifreze... Vîntul îi flutura marginile hărţii, căuta să-i smulgă hîrtia din mîini şi locotenentul major, nevoind să piardă nici o clipă, se mută într-un loc mai ferit ; trebuia să termine cît mai curînd redactarea radiogramei.

Deodată auzi în spatele lui un zgomot uşor ; cineva tuşea parcă pentru a-i atrage atenţia ; întoarse repede capul într-acolo.

— Hello !

Aviatorul stătea în picioare, la cîţiva paşi de el, şi-i zîmbea prieteneşte. Se apropie şi se aşeză pe o piatră, alături. Medvedev strînse repede harta şi o ascunse în porthart împreună cu textul neterminat al radiogramei. Englezul surîdea, totuşi părea puţin încurcat, preocupat parcă de ceva.

— Te rog să mă ierţi dacă te-am deranjat ! Poate scriai o scrisoare de dragoste..., începu el. Aici însă, pe acest platou micuţ, cocoţat tocmai în nori, e o plictiseală de moarte. Aş vrea să aflu de la dumneata ce sfat îmi dai în privinţa drumului pe care să-l apuc, acum după ce m-aţi salvat chiar de sub nasul hitleriştilor. Ştii, cînd de la bordul unui avion te muţi direct într-un cuib de vulturi, suspendat deasupra mării, cu toate că sîntem în plin război, oricum, ai vrea să cunoşti perspectiva zilei de mîine.

— Perspectivele noastre sînt absolut identice, mister O'Grady. Deocamdată ne găsim aici, în acest „cuib de vulturi", după cum l-aţi numit, iar dumneavoastră sînteţi oaspetele nostru.

— Sînt foarte încîntat de o asemenea gazdă, se înclină zîmbitor englezul. Dar, spuneţi-mi, vă rog, cam cît ar putea să mai dureze situaţia aceasta ? Vă rog să mă iertaţi, dacă am pus întrebarea poate prea direct, dar aşa sîntem obişnuiţi noi, militarii, termină el rîzînd ca de o glumă reuşită.

— Din păcate, nu vă pot da un răspuns precis... S-ar putea să mai dureze două, trei zile ori poate chiar o lună.

— Mii de draci ! Englezul se lovi cu palma peste genunchi. Dar eu nu pot sta aici o lună, dragul meu ! Mă cheamă datoria de soldat !... Aşa că sper că mă vei înţelege, domnule locotenent, şi-mi vei da posibilitatea de a trece linia frontului, spre a putea ajunge apoi la ai mei, termină el grav.

Medvedev se încruntă puțin și îi răspunse cu răceală, apăsînd pe fiecare cuvînt:

— Domnule căpitan O'Grady, dumneavoastră vă dați seama unde ne aflăm?

— Îmi dau perfect de bine seama, domnul meu! strigă aviatorul, rumenindu-se mai tare la față. Tocmai la dracu-n praznic, în spatele frontului german, în inima dispozitivului inamic! Dar dumneavoastră, cum ați putut pătrunde pînă aici? Dacă mi-ați da o călăuză... sau măcar harta regiunii, care să indice drumul pe care l-ați străbătut.

— Călăuză nu vă pot da, i-o reteză locotenentul major. Vedeți bine cîți oameni am. Iar să vă las singur, chiar cu o hartă amănunțită, ar însemna să vă trimit la o moarte sigură, încheie el tăios.

— Ei bine, dar dacă eu vreau să-mi risc viața, pentru a răzbate pînă la portavionul nostru?

— Deocamdată, eu răspund pentru viața dumneavoastră! Sînteți doar oaspetele meu.

— Poate-i mai bine spus... prizonier? replică aviatorul, ridicîndu-se brusc.

— Cum, adică, prizonier... mister O'Grady?

— Da, domnule locotenent, eu mă simt ca un prizonier, spuse înciudat englezul. Trebuie să știți că am ajuns la o vîrstă cînd nu mai am nevoie de... dădacă, iar plutonierul dumitale se ține numai pe urmele mele. Apoi mi s-a luat și arma.

— Pentru pierderea pistoletului dumneavoastră, plutonierul va fi pedepsit, așa cum v-am mai spus-o, cînd chiar dumneavoastră ați intervenit în favoarea lui. Aș vrea să înțelegeți însă că nu vă pot da alt pistolet în locul celui pierdut; aici, fiecare dintre noi are numai arma sa personală. Dacă un ostaș sovietic își înstrăinează arma, săvîrșește o crimă condamnată cu asprime de legile noastre militare. În ceea ce privește „dădăceala" de care mi-ați vorbit și care cred că e doar o impresie a dumneavoastră, să știți că-i voi da ordin plutonierului să nu vă plictisească cu prezența lui!...

— Vă mulțumesc, domnule locotenent! Aviatorul izbucni din nou într-un hohot vesel de rîs; părea că după ce și-a vărsat focul, își recăpătase obișnuita lui bună dispoziție. Ce să facem! Asta e situația și gata!... Să considerăm că „tratativele diplomatice" s-au încheiat și să nădăjduim că totul va merge spre mai bine! Nu-mi rămîne altceva de făcut decît să mă mulțumesc cu speranța; cu toate că noi, englezii, avem un proverb: „Speranța este un prînz bun, dar o cină proastă!"...

Se întoarse și dispăru fără grabă după un colț de stîncă. Medvedev așteptă o clipă, apoi își scoase din porthart documentele și se grăbi să termine cifrarea textului redactat.

După vreo zece minute, radiograma era gata; Agheev venea spre el. Locotenentul major îl luă de braț și intrară amîndoi în cabină. Marusea sări de pe pat, de parcă ar fi fost prinsă asupra unui fapt nepermis. Cosea ceva; în fața ei erau bucăți de stofă albastră și niște cîrpe. Ea își strînse în grabă lucrul, făcîndu-l sul și se strecură spre ușă...

— Iată, Vasili Stepanovici, transmite-o imediat, se adresă Medvedev lui Kulbin, întinzîndu-i textul cifrat.

Agheev ieșise și el din cabină; i se vedea umbra înaltă proiectîndu-se pe prag. Kulbin începu să transmită, aplecat puțin deasupra mesei, pentru a putea distinge literele și cifrele; în colțul unde era instalată stația, veneau să se adune umbrele înserării. Medvedev rămase puțin lîngă Kulbin; după ce acesta stabili legătura și începu să transmită textul, ieși încetișor afară după Agheev. Îl zări stînd rezemat de peretele de granit, în apropierea ușii.

Umbra albăstrie a colțului de stîncă, care străjuia ca un turn culmea „Ciocul pescărușului", se întindea încet, încet, de-a curmezișul platoului. Medvedev se apropie de șeful de echipaj; din locul unde ședea acesta, se vedea coborîșul spre trecătoare, unde la cotitură stătea de gardă Frolov, cu automatul în mînă; lîngă el era aviatorul englez.

— Nu știi ultima noutate, tovarășe plutonier, începu locotenentul major. Iar mi s-a plîns englezul împotriva dumitale... Zice că te ții mereu pe urmele lui. E adevărat ?

— Nici pomeneală, tovarășe comandant, făcu cercetașul mirat. Dar de, platoul e mic și-i greu să tot ocolești pe cineva... I s-a năzărit, așa...

— În orice caz, caută să-l eviți. Să nu se simtă ca un prizonier aici, la noi. În fond, e un băiat bun, simplu. N-ai nici un motiv să-i faci viața amară. Nu-i așa ?

Agheev tăcea ; privea înspre coborîșul trecătorii.

— De ce taci, tovarășe plutonier ?

— Păi, tovarășe comandant, vorbi el tărăgănat, nu știu de ce, dar mi-am adus aminte de răposatul tata... A crescut pe mare ; toată viața lui a fost pescar... Nu era un om prea luminat ; adeseori străbătea Marea Albă și se ducea pînă la Solovka să se închine... Totdeauna îmi arăta, cu evlavie, o iconiță a maicii domnului de la mănăstirea Solovka, făcută aidoma după icoana cea mare de pe una din ușile împărătești... Pe iconița ceea erau făcute, cu un cui, două găuri, în locurile unde a fost străpunsă icoana de la mănăstire de obuzele trase de pe navele engleze...

— Ei, și ce legătură are asta cu discuția noastră ?... întrebă mirat ofițerul.

— Are, fiindcă tata, deși nu era prea luminat, cum v-am mai spus... mă dăscălea ori de cîte ori avea ocazia : „Băiatule, chiar dacă englezii, după cum se vede, nu mai sînt aceiași de altădată, iar noi trăim în bună pace cu ei, trebuie să fim totuși cu ochii-n patru !"... Și cu toate că n-am nimic să-i reproșez aviatorului ăsta, mi-am format o părere ciudată...

— Ce părere ? întrebă intrigat Medvedev.

— Nu știu... dar mie-mi face impresia că umblă îmbrăcat în haine care nu-s ale lui ! Dumneavoastră n-ați observat că într-o clipă, cînd nu-și mai contro-

la mișcările, și-a băgat batista pe lîngă buzunar? Parcă n-ar fi prea obișnuit cu îmbrăcămintea asta!

Medvedev își trecu neliniștit mîna peste frunte.

— Ai cîteodată niște păreri... tovarășe Agheev! Nu zău, curioase gînduri îți trec prin minte.

— Aveți dreptate, tovarășe comandant, răspunse morocănos cercetașul. După atîtea incursiuni și atîtea frecușuri cu dușmanul, o să-nceapă să mi se năzărească cine știe ce cai verzi pe pereți!... Îmi permiteți să plec să mă odihnesc? termină el pe un ton oficial.

— Bine, du-te! încuviință locotenentul major; apoi, după o clipă se răzgîndi: Ba nu, ia mai stai puțin!

Agheev se opri, întorcîndu-și fața spre comandant. Acesta făcu doi pași spre el și, apucîndu-l de umeri, îl privi drept în ochi zîmbind:

— Cu toate că ai niște gînduri cam ciudate... totuși... pe cel păzit îl păzește și dumnezeu! Cam așa spunea, cred, și tatăl dumitale, nu-i așa, tovarășe Agheev? Firește, era mai bine ca străinii aceștia să nu fi fost deloc pe aici. Dar, iată că fără voia lor, te-au ajutat să dezlegi secretul obiectivului. Acum, de vreme ce sînt aici, cred că ai dreptate, să-i supraveghem îndeaproape... cu toată atenția. Numai că trebuie s-o facem fără sîcîială, fără să observe ei, dacă se poate! Spune-mi, nu știi ce lucra Reabova?

— Își face o rochie, răspunse cercetașul zîmbind. Aveam un costum marinăresc de prisos... Încă de multă vreme mi-a scos marea la țărm o lădiță plină cu efecte marinărești. Așa că... i l-am dat ei. Am văzut-o că-i era silă de halatul acela ponosit.

Se întoarseră amîndoi în cabină. Kulbin scria de zor, cu atenția încordată; recepționa răspunsul la radiograma pe care o transmisese. Agheev se așeză într-un colț, pe scînduri, ghemuindu-se sub foaia de cort. Medvedev se apropie încet de stația de radio.

Peste cîteva clipe, Kulbin lăsă jos căştile ; ochii îi străluceau de emoţie. Îi întinse comandantului foaia de hîrtie cu răspunsul. Medvedev se aşeză imediat la masă şi începu să descifreze ; radiotelegrafistul rămase lîngă el în picioare, aşteptînd cu nerăbdare. Cînd ofiţerul termină de scris şi-şi ridică privirea de pe fila de hîrtie din faţa lui, Kulbin se aplecă uşor şi-l întrebă în şoaptă :

— Debarcarea, tovarăşe comandant, nu-i aşa ? După cît am înţeles eu... mîine-n zori !

— Da... debarcarea, Vasili Stepanovici ! Ochii lui Medvedev rîdeau ; toată figura i se schimbase, de parcă întinerise ca prin farmec. De multă vreme nu-l mai văzuse Kulbin pe comandant atît de bine dispus. Da, dragul meu... mîine se va hotărî totul ! Poate că e ultima noapte pe care o petrecem aici. Poate mîine...

Se întrerupse brusc ; bucuria îi lucea în ochi ca şi acum cîteva clipe, dar reuşise să se stăpînească, să-şi potolească elanul... Glasul lui deveni obişnuit, calm, hotărît.

— Acum, Vasili Stepanovici, în această ultimă noapte, trebuie să fim cu ochii-n patru... să fim mai prevăzători ca pînă acum. Du-te şi schimbă-l pe Frolov ; cartul lui s-a terminat de mult. Pentru mai multă siguranţă, am instalat posturi permanente, aici lîngă staţia de radio şi după prima cotitură a coborîşului spre trecătoare... Peste patru ore te va schimba plutonierul Agheev. Ai mîncat ceva ?

— Da.

— Bine, atunci du-te şi ia-ţi postul în primire.

Kulbin îşi luă în grabă automatul şi foaia de cort şi ieşi din cabină. Medvedev rămase singur. Începu să se plimbe încet, fără zgomot, încoace şi încolo. Parcă n-avea răbdare să stea locului. În acelaşi timp simţea că-l cuprind iar îndoielile şi neliniştea. Apoi, bucuria totuşi triumfă ; speranţa pe care i-o sădise în suflet radiograma primită de la comandament îi

lumina sufletul atît de chinuit în ultima vreme! Se uită spre Agheev, care se întoarse cu faţa spre perete.

— Serghei... ce om minunat eşti! rosti în şoaptă, cu căldură, Medvedev.

Agheev îşi întoarse spre el faţa arămie, deschise ochii, de parcă nici n-ar fi dormit, şi se uită întrebător la comandantul său.

— Dormi, dormi liniştit, tovarăşe plutonier, nu-i nimic... dormi! rosti încurcat ofiţerul. Cercetaşul zîmbi, apoi închise ochii şi se cuibări mai bine.

După cîteva clipe, în cabină intrară O'Grady şi Frolov; acesta din urmă, vesel şi neastîmpărat, ca de obicei, era gata să izbucnească gălăgios, cu cine ştie ce glumă năzdrăvană. Comandantul îi făcu semn să tacă, ducîndu-şi un deget la buze şi arătîndu-i cu un gest pe Agheev.

— Am predat serviciul de cart, tovarăşe comandant, raportă în şoaptă semnalizatorul. Îmi permiteţi să stau jos?

Medvedev încuviinţă din cap, abia stăpînindu-şi rîsul. Frolov se aşeză pe pat şi-şi trase de după ureche o ţigară.

— Acum nimic nu mă împiedică să fumez; mister O'Grady m-a tratat cu o ţigară, în timp ce eram de cart... I-am spus: „În post nu-i voie să fumezi, dar după aceea, cît îţi pofteşte inima..." Fumăm, mister?

Îşi puse ţigara în gură şi-şi vîrî mîna în buzunarul pantalonilor, căutînd chibriturile.

Căpitanul O'Grady, care se apropiase de el, zîmbind, se aplecă politicos şi cu o mişcare repede îi luă ţigara din gură.

— Cum vine asta? sări Frolov în culmea mirării.

Aviatorul vîrî tacticos ţigara în buzunarul vestei lui de piele.

— Ehei, la noi „mister"... oamenii bine crescuţi nu se poartă aşa, mormăi înciudat semnalizatorul.

— Caution! No light![1] spuse aviatorul rar; zîmbea şi arăta cu mîna spre ochiul de geam din peretele cabinei.

Medvedev se uită cu un aer de dojană la Frolov.

— Căpitanul O'Grady are perfectă dreptate, începu el cu voce scăzută. S-a înserat de-a binelea, aşa că nu trebuie să se vadă nici o lumină... Mereu ai bucluc cu chibriturile!

— E drept, tovarăşe comandant! încuviinţă semnalizatorul. Dar ar fi putut să-mi atragă atenţia în alt fel... nu să-mi smulgă aşa ţigara din gură. Doar nu-i acasă la el! Aici nu-i nimeni la cheremul lui!

— Bine, am să-i spun că te-ai supărat... Indignarea lui Frolov se manifesta într-un mod atît de sincer şi de copilăresc, încît Medvedev abia se putu stăpîni să nu zîmbească. Acum, mănîncă şi culcă-te; va trebui însă să dormi afară. Aici vor dormi Marusea şi căpitanul englez. Pe jos, vezi că deocamdată nu e loc; s-a întins şi Agheev să se odihnească. Aşa că să-ţi cauţi un loc mai adăpostit de vînt şi, în orice caz, să te înveleşti bine...

Aviatorul însă nu acceptă să doarmă în cabină; spunea că e îmbrăcat destul de gros, că-i place chiar să doarmă afară şi în plus nu vrea să stînjenească pe nimeni... Protestele lui Medvedev nu-i schimbară cu nimic hotărîrea; pînă la urmă, acesta îi dădu foaia sa de cort şi-l conduse politicos pînă la uşa cabinei, urîndu-i „noapte bună". Englezul se cuibări la adăpostul peretelui de stîncă, nu departe de cabină; se înfăşură tacticos în foaia de cort, îi făcu locotenentului major un semn prietenesc cu mîna, apoi se întinse pe pietre...

Medvedev rămase puţin în prag; îl intriga faptul că Marusea încă nu apăruse. Se gîndi să dea o raită pe afară, dar pe urmă se răzgîndi; dacă va fi nevoie, va ieşi mai tîrziu... Se întoarse în cabină şi se aplecă asupra lui Agheev.

---

[1] Prudenţă! Fără lumină! (N. R.).

— Plutoniere ! şopti el uşor.

Agheev se ridică într-un cot, gata să-l asculte ; cine ştie dacă şi pînă atunci dormise ori doar se odihnise, stînd întins...

— Nu vrei să respiri puţin aer proaspăt ? îl întrebă Medvedev zîmbind. Ştii, englezul nostru a ţinut morţiş să se culce afară. Cred că ar fi bine să-i ţii de urît... fără să observe ! Mîine în zori se va produce debarcarea ! E mai bine să fim cu ochii-n patru în această noapte, nu-i aşa ?

Cercetaşul zîmbi, încuviinţînd din cap ; îşi luă pufoaica şi foaia de cort şi ieşi...

În liniştea care domnea în cabină se auzea doar răsuflarea liniştită a lui Frolov ; adormise ca un copil cuminte, pe scîndurile groase ale duşumelei, într-un colţ. Întunericul începea să înghită, pe nesimţite, ungherele mai ferite.

Deodată Medvedev zări umbra Marusei, în cadrul mai luminat al intrării ; la început rămase surprins că aproape uitase de existenţa ei. Îi fu greu s-o recunoască ; în rochia ei nouă, din stofă albastră, părea un zvelt elev de marină. Aştepta sfioasă în prag.

— Intră, te rog ! Du-te şi culcă-te în pat, îi spuse încetişor, cu blîndeţe, Medvedev. Ai să găseşti acolo o pătură. Înveleşte-te bine ; peste noapte se face frig.

Femeia intră călcînd în vîrful picioarelor ; fără să rostească vreo vorbă, se întinse pe pat şi se înfăşură în pătură...

Medvedev şedea pe scaun, lîngă staţia de radio. Cabina era acum complet cufundată în beznă ; doar deschizătura de la ieşire se deslușea ca un dreptunghi mat, la fel ca şi geamul din peretele celălalt. Afară vîntul se înteţise ; vuia şi hohotea printre stînci, peste adăpostul cabinei, iar uneori trimitea înăuntru cîte o răbufnire rece, pătrunzătoare.

Marusea avea un somn agitat ; se zvîrcoli şi gemu de cîteva ori, apoi într-un tîrziu se mai potoli.

Locotenentul major se uita din cînd în cînd la cadranul fosforescent al ceasului de la mînă... „Cît de încet se scurge timpul în noaptea asta, gîndi el, dar poate că-i ultima noapte de aşteptări chinuitoare..." Fără să vrea, revedea mereu în minte chipul Nastiei şi al lui Alioşa... ; amintiri, scene de mult uitate îi treceau prin faţa ochilor, cu o claritate surprinzătoare ; apoi începu să ţească visuri despre un viitor mai fericit, speranţe la a căror lumină visurile prindeau viaţă şi-i încălzeau sufletul, umplîndu-l de o fericire neaşteptată...

...Un oftat dureros, care se prefăcu într-un scîncet prelung, îl trezi la realitate. Într-o clipă, toate visurile, speranţele, amintirile care-l năpădiseră se împrăştiară ca un roi de scîntei, care se pierdeau în noapte, duse de vînt...

Sări în picioare. Trecuse puţin de miezul nopţii ; se strecură încetişor din cabină şi se duse să-l trezească pe Agheev care dormea liniştit la adăpostul peretelui de stîncă. Cercetaşul se ridică fără zgomot, intră o clipă în cabină să-şi ia arma, apoi se duse să-l schimbe pe Kulbin.

După cîteva minute, radiotelegrafistul intră în cabină, aducînd cu el aerul proaspăt al nopţii de toamnă ; tropăia uşor din picioare, să se încălzească...

— Nu face zgomot, Vasili Stepanovici, spuse în şoaptă Medvedev. E frig afară ?

— Nu-i prea frig, dar vîntul ăsta rece te pătrunde pînă la oase.

— Bine, asta înseamnă că mîine nu va fi ceaţă... Serviciul de cart a decurs normal ?

— Nu s-a întîmplat nimic deosebit, tovarăşe comandant, raportă în şoaptă Kulbin, cu un uşor tremur în glas.

— În regulă ! Acum, culcă-te, ca să te încălzeşti mai repede. Cînd va fi nevoie, te voi trezi...

Radiotelegrafistul se cuibări alături de Frolov şi adormi îndată. Medvedev se aşeză din nou lîngă

staţia de radio, privind în întuneric cu ochii larg deschişi. Din cînd în cînd, dacă i se părea că aude un zgomot, se ridica încetişor şi arunca o privire afară, în jurul cabinei. Ochii i se pironeau pe umbra nedesluşită a englezului şi asculta cîteva clipe cu încordare; dar nu observă niciodată nimic suspect. Căpitanul O'Grady dormea ca şi mai înainte, înfofolit în foaia de cort, la adăpostul stîncii, unde-şi alesese locul.

Puţin timp înainte de revărsatul zorilor îl trezi pe Kulbin. La început voise să-l scoale pe Frolov, dar acesta era cufundat într-un somn atît de adînc, încît locotenentului major îi fu milă; radiotelegrafistul se trezi repede, fără nici o greutate.

— Aşază-te aici, lîngă staţie, Vasili Stepanovici, şopti Medvedev. Îl voi trimite îndată şi pe plutonier. Caută să-ţi înfrîngi oboseala... şi fii cu ochii-n patru.

Ieşi afară şi se îndreptă, pe dibuite, spre coborîşul trecătorii. Stelele păliseră, iar cerul era învăluit într-o lumină lăptoasă, mată. Stîncile colţuroase ale platoului erau cufundate în beznă. De cum intră în trecătoare, simţi că vîntul parcă şi-a dublat puterea; se năpustea în sus, în rafale, şuierîndu-i în urechi şi încercînd să-i smulgă şapca din cap. Drumul începea să coboare către cotitura peretelui de stîncă; la un moment dat, o denivelare a pietrelor coborîşului îl făcu, cît p-aci, să-şi piardă echilibrul.

— Atenţie, călcaţi pe toată talpa! se auzi, prin întunericul de nepătruns, glasul liniştit al lui Agheev; apoi după o clipă adăugă: Apropiaţi-vă, tovarăşe comandant!

Medvedev încercă să sfredelească bezna cu ochii larg deschişi, dar nu-l zări pe cel care-i vorbise, deşi se afla în apropiere.

— Cum naiba de m-ai văzut, prin întunericul ăsta, tovarăşe plutonier?

— În teorie, nu există întuneric în care să nu se vadă nimic, răspunse rîzînd cercetaşul. De fapt însă dumneavoastră nu mă vedeţi pentru că m-am lipit

de peretele stîncii, dar eu vă deslușesc clar silueta, pentru că, venind din vale, vă proiectați pe fondul ceva mai luminat al cerului... Ăsta-i tot secretul!...

— S-a întîmplat ceva deosebit în timpul schimbului dumitale?

— Nu! Totul a decurs în liniște! O singură dată, mi s-a părut că se apropie cineva, venind dinspre cabină. Am somat, dar n-a răspuns nimeni... Cine știe, poate c-a fost doar vîntul! Șuieră al naibii și te pătrunde pînă-n suflet! încheie el, rîzînd încetișor.

— Cred că ești înghețat, dar cu oboseala cum stai? Ți-e tare somn, tovarășe plutonier?

— Nu prea... parcă mă apasă o grijă pe inimă!

— Atunci, am să te rog să stai dumneata lîngă stație, în cabină și să-l lași pe Kulbin să mai doarmă puțin. Mîine o să aibă mult de lucru! Trebuie să fie bine odihnit. Din cînd în cînd, mai uită-te și la englez...

— Am înțeles, tovarășe comandant! răspunse Agheev și plecă grăbit, urcînd spre platou.

Medvedev se lăsă jos și se lipi de peretele aspru și umed al trecătorii, punîndu-și automatul pe genunchi. Din poziția aceasta putea într-adevăr să vadă mult mai bine, fără să fie văzut

După un timp, creasta zimțată a peretelui opus începu să se contureze mai clar. Cerul își schimba, pe nesimțite, culoarea, trecînd de la albastru întunecat spre cenușiu; lumina lăptoasă, difuză, dispăruse, lăsînd să se zărească, ca niște fîșii lungi, negre, norii care fugeau, goniți de vînt, spre ocean... Apoi, deodată, vîntul căzu[1]; Medvedev simți că i se strînge inima de teamă. Însemna că se putea lăsa ceață, dacă vîntul se schimba dinspre mare. Dar acalmia dură foarte puțin; vîntul începu să sufle cu mai multă furie, de parcă s-ar fi oprit o clipă să se odihnească, pentru a se dezlănțui apoi cu puteri îndoite. Locotenentul major simți cum îl pătrunde frigul as-

[1] Se liniști aproape de tot (N. R.).

pru, dar nu-l luă în seamă ; gîndul că ceaţa nu va stînjeni operaţia de debarcare îl încălzea, dîndu-i puteri să reziste...

...Se luminase de-a binelea. Acum cerul era scăldat într-o lumină verzuie, strălucitoare, care, spre răsărit, se colora, treptat, în trandafiriu ; norii dispăruseră undeva, în vreun colţ de zare...

De după cotitura coborîşului apăru Frolov, îmbrăcîndu-şi din mers pufoaica şi potrivindu-şi bonetul de lînă pe cap ; cînd ajunse la trei paşi de Medvedev, luă poziţia de drepţi.

— Tovarăşe comandant, îmi permiteţi să iau în primire schimbul de cart ?

— Cum ai dormit, Dima ? îl întrebă zîmbind locotenentul major.

— Somnul şi băutura sînt la fel, tovarăşe comandant !... Niciodată n-ajung ! Dar tot am avut timp să trag un puişor bun de somn.

— Bine, atunci du-te mai întîi să te speli, mănîncă ceva şi pe urmă vino să-ţi iei postul în primire.

— Tovarăşe comandant, cu mîncarea n-am nici o grabă, că nu mi-e foame ; în schimb aş vrea să fumez o ţigară înainte de a intra în post ! De aseară îmi crapă buza după o ţigară... de cînd cu... ţigara englezului !

— Ce face aviatorul ? întrebă Medvedev zîmbind.

— De-abia s-a trezit şi el ; îşi şterge ochii şi-şi tot învîrteşte tabachera. Mi-a dat „bună dimineaţa", cu un aer vinovat...

— Bine, Dima ! Hai, du-te şi fumează-ţi ţigara ! Să-i spui şi lui Kulbin să preia schimbul de veghe la staţie, de la Agheev...

— Am înţeles !

Frolov dispăru după cotitura stîncii.

Acum lumina trandafirie cuprinsese jumătate de cer, anunţînd soarele care trebuia să răsară în curînd. Locotenentul major simţi că-l doboară oboseala, pe care pînă acum izbutise s o învingă ; pleoapele îi erau ca de plumb, iar automatul atîrnat cu cu-

reaua de gît parcă-l trăgea în jos. Începu să se plimbe în sus şi-n jos ca să-şi alunge toropeala. Zadarnic; fiecare mişcare cerea un efort care-i consuma puţina energie ce-i mai rămăsese. Se rezemă de zidul trecătorii şi aşteptă aşa, înţepenit, pînă veni Frolov; îi predă cartul şi se îndreptă spre platou.

Aviatorul, cu faţa îmbujorată — pesemne că trăsese un somn zdravăn —, îl salută prieteneşte; îşi fuma liniştit ţigara. Marusea şedea deoparte, pe o lespede de piatră; părea mai zveltă, mai subţire în rochia cusută în pripă din postavul marinăresc, dăruit de Agheev. Părul îi cădea pe umeri, unduind în bătaia vîntului; stătea tristă, privind undeva în zare...

Medvedev de-abia se mişca; ajunse în sfîrşit la pat şi se lungi. Se gîndi că nu va avea timp să se odihnească atît cît ar fi avut nevoie, dar mintea refuză să lucreze mai departe; se cufundă într-un întuneric adînc şi binefăcător. Poate că adormise chiar înainte de a-şi fi lăsat capul pe pernă.

...Cît timp o fi dormit? Cine îl scutura cu atîta putere, smulgîndu-l din toropeală? Deschise încetişor ochii; deasupra lui era aplecată figura arămie a lui Agheev. Pe faţă i se citea o expresie neobişnuit de gravă.

— E timpul să mă scol, tovarăşe plutonier? întrebă locotenentul major cu glas obosit

— Nu, nu-i timpul! Abia acum zece minute aţi închis ochii. Dar trebuie să veniţi afară, pe platou. E ceva în neregulă!

Medvedev sări repede din pat şi-l privi pe cercetaş cu mirare; acesta ţinea în mînă o legăturică de pînză albă-cenuşie. Ieşiră pe platou; Agheev îl conduse chiar aproape de creastă şi acolo desfăcu legăturica, în care erau bucăţi din halatul Marusei.

— Halatul acesta, tovarăşe comandant, era colo, de vale, agăţat de un colţ de stîncă; flutura în vînt, ca un pavilion! Cine ştie dacă l-aş fi văzut! Mi l-a arătat aviatorul. Ascultaţi cum s-a întîmplat: înainte de a mă culca, am mai trecut o dată în rond printre

stînci. Ştiţi... obiceiul de totdeauna al şefului de echipaj! N-are odihnă pînă nu inspectează puntea, să vadă dacă e totul în ordine. Deodată, mă ajunse din urmă englezul şi-mi arătă cu degetul dincolo de stîncă. Am crezut întîi că-i un pescăruş care dădea din aripi. Mă uitai mai bine şi recunoscui halatul Reabovei. Bine că nu s-a luminat de mult; poate n-au avut timp să ne repereze!

— Cine a făcut asta? Medvedev simţea că i se taie respiraţia.

— Englezul cred că n-a făcut-o! Ce rost ar fi avut să se demaşte singur... şi încă înainte de vreme!

— Unde-i Reabova?

— Uitaţi-vă, e colo pe piatră! Stă ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Medvedev îşi aruncă privirea într-acolo; Marusea şedea îngîndurată, în acelaşi loc în care o văzuse cînd intrase în cabină. Englezul nu se vedea nicăieri. Deodată apăru ieşind din cabină şi porni agale spre coborîşul trecătorii, unde stătea de gardă Frolov.

— Marusea! strigă Agheev.

Femeia tresări şi se ridică de pe piatră. Cercetaşul îi făcu semn să vină; ea porni spre ei cu paşi nesiguri, de parcă i-ar fi fost teamă de ceva.

— Poate c-ar trebui să-l chemăm şi pe aviator, tovarăşe comandant, propuse cercetaşul.

— Nu, să nu ne grăbim, tovarăşe plutonier! Să vorbim mai întîi cu ea... hotărî Medvedev.

Englezul se uită o clipă înapoi, apoi îşi continuă drumul şi dispăru după cotitura peretelui de granit. Marusea se apropiase; se opri la cîţiva paşi de ei, privind timid şi întrebător cînd la comandant, cînd la Agheev...

CAPITOLUL XII

Semnalizatorul de pe „Ciocul pescăruşului"

Cercetaşul ridică încet mîna în care ţinea legătura cu bucăţile de pînză ale Reabovei ; îşi răsfiră puţin degetele şi vîntul prinse a flutura rămăşiţele zdrenţuite ale halatului.

Femeia se uită o clipă, nedumerită, la chipul întunecat al lui Medvedev, apoi rămase tăcută, cu privirea aţintită pe fîşiile cenuşii din mîna lui Agheev.

— Spune-mi, unde-ai pus aseară halatul acesta ? întrebă locotenentul major, stăpînindu-şi iritarea.

— Nu-mi mai aduc bine aminte..., începu Marusea cu teamă în glas. Ştiu că l-am dus ceva mai încolo... şi l-am ascuns printre pietre. Mi-era silă să mă mai uit la el ! Am făcut rău ? Vorbise uitîndu-se mai mult în jos ; doar în momentul cînd rostise întrebarea, ridicase pentru o clipă ochii.

— Azi dimineaţă, halatul dumitale era agăţat de un colţ de stîncă, în afara parapetului, ca un semnal, spuse tăios Medvedev ; apoi reluă sec, pe un ton acuzator : Spune... pentru ce ai făcut asta ?

Marusea tresări şi ridică speriată ochii la el. Nici un muşchi nu i se clintise pe faţă. Numai ochii, mari

şi luminoşi, păreau vii pe chipul palid ca al unei moarte.

— Cine eşti, de fapt, dumneata ? strigă Medvedev nemaiputîndu-se stăpîni ; oboseala unei nopţi nedormite, zbuciumul sufletesc, temerile şi grija pentru rezultatul operaţiei, toate acestea îi accentuau nervozitatea. Spune, cine eşti ?... Eşti într-adevăr rusoaică ?

— Da... sînt rusoaică ! bîigui speriată femeia ; într-un efort îşi încleştă pumnii atît de tare, încît degetele ei mici şi înnegrite de murdărie, cu unghiile rupte, i se albiră. Încercă să se dezvinovăţească : Nu înţeleg cum a putut... să ajungă halatul acolo. Eu mi-amintesc că l-am făcut ghem, şi l-am vîrît adînc... într-o crăpătură. Buzele începură să-i tremure, dar în ochi nu i se ivi totuşi nici o lacrimă.

— Minţi ! scrîşni furios locotenentul major. Ai vrut să ne trădezi hitleriştilor !

— Să vă trădez ? repetă ea, de parcă n-ar fi auzit bine. Apoi, cu glas tremurat de emoţie şi de indignare, izbucni : Să vă trădez hitleriştilor ? Aş putea eu... să vă trădez hitleriştilor ? Eu ?... Eu ?...

Respiraţia i se curmă. Nu mai putea rosti nici o vorbă ; îşi ţinea amîndouă mîinile apăsate pe piept şi-l privea pe Medvedev drept în ochi. Faţa ei răvăşită, uscată de slăbiciune, exprima atît de puternic şi de convingător durerea şi revolta care o frămîntau, încît devenise de nerecunoscut ; timiditatea şi umilinţa de pînă acum dispăruseră de pe chipul ei palid şi chinuit. Nu putea rosti însă nici un cuvînt ; doar ochii vorbeau, arătînd toată furtuna care se iscase în sufletul ei. Apoi, deodată, o podidiră lacrimile.

Agheev se răsuci brusc şi se repezi în fugă spre cabină. Marusea se încovoie şi, acoperindu-şi faţa cu mîinile, se prăbuşi pe pietre.

— Ce-au făcut din noi !... Ce-au făcut din noi !... repeta ea într-una printre hohotele de plîns care-i zguduiau tot trupul.

Medvedev o privea înlemnit; pe frunte i se prelingeau broboane reci de sudoare. Își dădea seama că a greșit.

— Tovarășe comandant, răsună în clipa aceea glasul puternic al lui Agheev; în chemarea lui se simțea ceva deosebit de grav și de alarmant, încît chiar și Marusea tresări și-și ridică capul.

Locotenentul major porni în goană spre cabină.

— Ce s-a întîmplat? întrebă el din ușă, cu glasul sugrumat. Se opri în prag, năucit. Agheev era aplecat asupra lui Kulbin. Acesta ședea într-o poziție nefirească, pe jumătate prăvălit peste masă, cuprinzînd cu o mînă stația de radio. Pe frunte i se scurgea o șuviță de sînge. Cercetașul îi luă capul în mîini și-l răsuci ușor, pentru a vedea unde e rana. Apoi se îndreptă abătut, întorcîndu-se către Medvedev.

— Cred că e mort..., spuse el oftînd din adîncul pieptului; palmele îi erau pline de sînge. Veniți... veniți repede!

Agheev se și năpustise afară. Medvedev alergă după el, înțelegînd abia acum de ce se grăbise cercetașul.

— Acolo-i Frolov... strigă el. Nu-l va lăsa să treacă!

Ocoliră în fugă cotitura peretelui de stîncă și intrară în coborîșul care ducea spre trecătoare.

Frolov era acolo, la postul său, ghemuit lîngă zidul înalt de granit; capul îi căzuse pe genunchi, dar ținea încă, strîns în mîini, automatul. Agheev ajunse primul lîngă el și-l scuturâ cu putere de umeri; semnalizatorul căzu încet pe o parte, fără să dea drumul automatului.

— Și el e mort? întrebă îngrozit locotenentul major.

— Parcă n-ar fi rănit... răspunse Agheev descheindu-i pufoaica la piept.

Frolov respira greu; ochii întredeschiși aveau o lucire sticloasă.

— E narcotizat, tovarăşe comandant. Spionul acela blestemat i-a ameţit pe amîndoi cu ţigări otrăvite. Azi dimineaţă l-am văzut fumînd împreună cu Frolov şi Kulbin. Dar... cred că mai am timp să-l ajung pînă la torent!

— Du-te! încuviinţă grăbit Medvedev, apoi deodată se răzgîndi. Ba nu... aşteaptă, frate! În momentele cele mai duioase ori cele mai încordate, locotenentul major se adresa, fără să-şi dea seama, cu „tu" subordonaţilor. Stai puţin! Să nu te pîndească şi pe tine... Ce arme are la el?

— Un pistolet şi două grenade. Le-a luat de la Kulbin... Îl ajung şi termin cu el!

— Ai grijă să nu te pîndească! repetă insistent Medvedev. Fii cu ochii-n patru!

— Nu-i arde lui să stea şi să mă pîndească pe mine strigă Agheev, pornind în fugă spre ieşirea din trecătoare. „Acum cred că sare ca un iepure peste stînci!" gîndi el.

Medvedev îl urcă pe Frolov în spate; corpul semnalizatorului atîrna grozav de greu. „Morţii şi leşinaţii sînt totdeauna mai grei, îi fulgeră prin minte un gînd. Parcă ar trage chiar ei spre pămînt!..." Clătinîndu-se şi suflînd greu, îl duse pînă în cabină şi-l aşeză pe pat, apoi rămase în picioare, dezorientat, neştiind ce să mai facă. În minte i se perindau fel de fel de gînduri.

Totul se petrecuse atît de repede şi pe neaşteptate! Rămăsese singur în tot postul, tocmai acum cînd era nevoie de ajutorul tuturor celorlalţi. Poate pentru prima dată în viaţa lui, Medvedev îşi pierdu o clipă cumpătul. — Kulbin era mort, Frolov otrăvit... poate că şi Agheev căzuse în vreo capcană. Dar poate că Vasili Stepanovici mai trăieşte. Marusea stătea aplecată asupra lui...

— Ce-i cu el, e-ntr-adevăr mort? o întrebă el cu o umbră de speranţă în glas.

— Orice ajutor este de prisos! răspunse încet femeia, întorcînd spre el fața-i scăldată în lacrimi. I-a zdrobit țeasta...

— Te pricepi puțin la medicină? Iartă-mă, te rog! Adineauri te-am jignit greu, fără să vreau și fără să mă gîndesc! Despre asta vom vorbi mai pe urmă. Spune-mi, vrei să încerci să-i vii în ajutor lui Frolov?... Poate te pricepi...

— Da, înainte de a cădea în captivitate, am urmat cursurile școlii sanitare pentru felceri. Voiam să intru în armată ca soră! glasul ei întretăiat de suspine răsuna trist, ca un plînset. Îmi dați voie să-l examinez... să văd ce are?

— Desigur, de asta te-am și rugat... Ce bine-ar fi să-l poți salva! Uite, aici e trusa cu farmacia noastră de campanie.

Medvedev îl ridică în brațe pe Kulbin și-l duse afară, în spatele cabinei; corpul radiotelegrafistului începuse să se răcească. Îl așeză pe pietre și-l acoperi cu foaia de cort. Apoi se așeză alături, pe o lespede, străduindu-se să-și adune gîndurile...

Era o zi însorită. Vîntul bătea de la nord-est. „Se primenește marea!" gîndi fără voie marinarul din el; apoi își reaminti de situația în care se afla: „Astăzi va începe operația de debarcare... Va trebui să asigure reglarea tragerii navelor sovietice. Dar cum? Ce-i de făcut?" Închise o clipă ochii și revăzu aievea chipul celui vinovat de toate necazurile care i se întîmplaseră: o față rotundă, mereu zîmbitoare, cu ochii rotunzi, ușor bulbucați și cu țepii aceia arămii, deasupra buzei de sus. Recapitulă în minte toate gesturile și acțiunile aviatorului... pas cu pas... iar el, care a crezut ca un prost că avea de-a face cu un englez.

„Desigur că n-a fost englez! În privința asta nu mai încape nici o îndoială! A fost un spion de-al gestapoului, travestit în pilot englez. Nu degeaba spunea Agheev că poartă haine străine. Apoi, iată de ce ieri seară i-a smuls lui Frolov țigara din gură.

Plănuise mai întîi să-l otrăvească cînd era de gardă, în post, dar semnalizatorul n-a fumat; atunci şi-a luat înapoi ţigara cu narcotic, pentru a nu se da de gol înainte de vreme... Dar azi a izbutit să-i otrăvească pe amîndoi şi şi-a creat timp prielnic de a acţiona, prin înscenarea diversiunii cu halatul Marusei; ne-a îndreptat astfel bănuielile asupra ei, iar el a avut timp suficient pentru a-l omorî pe Kulbin şi... pentru a strica staţia de radio!" îi veni lui Medvedev în minte, prin asociaţia logică a ideilor; tresări speriat — „Oare într-adevăr o fi distrus staţia? Fără îndoială, orice duşman ar fi procedat aşa!"

Se repezi înapoi în cabină. Marusea stătea aplecată asupra lui Frolov, care nu-şi revenise încă. Locotenentul major se aşeză pe un scaun, în faţa aparatului stropit cu sîngele lui Kulbin... se vedeau capete de sîrme rupte, cioburi de sticlă; deci bănuiala se întemeia; spionul distrusese la repezeală şi staţia. „Dar trusa cu piesele de rezervă? gîndi el. Poate că n-a găsit-o sau n-a avut timp s-o distrugă."

Rotindu-şi privirea prin cabină, Medvedev descoperi trusa, nedesfăcută, aşezată într-un loc mai ferit, lîngă pat; grijuliu ca întotdeauna, Kulbin o ascunsese destul de bine... „Oare voi izbuti să repar staţia? se întrebă locotenentul major. În orice caz, trebuie să încerc!" În materie de radio avea cunoştinţe teoretice temeinice şi o bună practică ca radioamator. Înainte de a se apuca de lucru, se duse lîngă patul lui Frolov; acesta dormea încă, dar respiraţia îi era acum liniştită. Marusea şedea pe pat şi-l veghea.

— Cred că în curînd o să-şi revină. Eu am făcut tot ce mi-a stat în putere, în măsura în care mă pricep, spuse ea cu simplitate.

— Îţi mulţumesc din toată inima! rosti blînd Medvedev; rămase o clipă pe gînduri, apoi luă de pe masă automatul său încărcat şi continuă fără s-o privească: Ştii să tragi cu automatul?...

— Nu, n-am încercat niciodată, răspunse ea speriată.

Locotenentul major zîmbi şi se apropie de pat, aşezîndu-se lîngă ea.

— Să ştii că nu-i prea greu! Uite, urmăreşte cu atenţie, spuse el şi îi explică cum funcţionează automatul, cum trebuie ţinut şi cum se trage. Aş vrea să-ţi dau o misiune şi te rog să mă ajuţi, încheie el uitîndu-se drept în ochii ei.

— Ce trebuie să fac? întrebă femeia.

— Mai întîi îmbracă pufoaica asta, care a fost a lui Kulbin, spuse el întinzîndu-i haina. Aşa, apoi ia automatul şi du-te la cotitura coborîşului din trecătoare, acolo unde a stat de gardă Frolov. Dacă-ţi apare cineva necunoscut, din vale, dinspre torent, trage o serie în plin! La distanţă mică nu dai greş niciodată! Şi pe urmă, îndată ce voi auzi împuşcăturile, voi alerga şi eu acolo.

Marusea îşi trecu pe după gît cureaua automatului: mişcările nu-i mai erau timide şi nesigure.

— Va să zică... acum nu mă mai bănuiţi, nu-i aşa? întrebă ea, ridicîndu-şi deodată ochii spre chipul încruntat al ofiţerului.

— Mai e vorbă? strigă el înciudat. Spionul fascist le ticluise pe toate, cu atîta viclenie, încît ne-a înşelat pentru o clipă. El s-a străduit să ne abată atenţia asupra dumitale; observase desigur că Agheev era mereu cu ochii pe el. Mă întreb însă şi acum: prin ce întîmplare a găsit el halatul acela? continuă Medvedev aşezîndu-se în faţa staţiei de radio şi începînd să despacheteze trusa.

— Eu m-am lămurit! Cînd l-am ascuns printre pietre, mi s-a părut că cineva mă priveşte, din spate: m-am întors, dar n-am văzut pe nimeni. M-am gîndit că... poate totuşi eraţi dumneavoastră ori plutonierul Agheev.

Marusea tăcu; stătea lîngă uşă şi Medvedev avu iarăşi impresia că ea ar mai fi vrut să adauge ceva. Se gîndi să o întrebe, dar cînd îşi întoarse ochii spre uşă femeia tocmai ieşea din cabină.

— Cine ştie... poate mi se pare ! mormăi el şi-şi văzu de lucru mai departe. Demontă şi curăţă cu grijă fiecare piesă, înlocuind pe cele deteriorate şi refăcînd legăturile distruse. Din cînd în cînd îi revenea în minte chipul ofilit, îmbătrînit înainte de vreme al Reabovei... „Oare şi Nastea o fi trecut prin aceleaşi suferinţe, care lasă urme atît de adînci ?"... Căută să-şi alunge gîndurile acestea, dar, fără să-şi dea seama, ele puneau stăpînire pe el cu mai multă putere.

În sfîrşit, termină reparaţia ; piesele principale erau înlocuite, legăturile refăcute şi controlate după schemă. Medvedev încercă să pună în funcţiune staţia, dar nu reuşi. Voia tocmai să se apuce din nou de demontat ; se uită fără voie la ceas şi se îngrozi. Trecuseră trei ore din clipa în care spionul hitlerist îl ucisese pe Kublin... „De ce nu s-a întors oare Agheev ?" gîndi el. „Nu cumva or fi apărut la orizont navele sovietice ?"

Ieşi repede pe platou, alergă la marginea stîncii, unde era locul obişnuit de observare şi cercetă cu binoclul întinsul strălucitor al apelor. Orizontul se contura precis, ca un fir de argint care despărţea siniliul viu al oceanului de albastrul palid al bolţii senine. De la linia aceea îndepărtată a zării argintate, unde cerul şi marea se întîlnesc, pînă la eşarfa de spumă întinsă de-a lungul ţărmului sălbatic şi pustiu, nu se vedea nici o navă, nici un fum... nimic decît crestele valurilor mai apropiate şi puzderia de diamante pe care soarele le arunca darnic peste imensa năframă a oceanului.

Medvedev se întoarse în cabină. Demontă din nou o parte din piese, verifică racordurile, apoi montă staţia şi-i făcu proba pe recepţie ; aparatul rămase însă tăcut... „Înseamnă că totul e pierdut ! Nu vom mai putea să corectăm tragerea navelor noastre !" gîndi el, cuprins de nelinişte. „Şi asta numai datorită nesocotinţei mele condamnabile... datorită unei credulităţi copilăreşti ! Da, eu sînt singurul răspunzător pentru eşecul acesta din ultima clipă ! Eu am înşelat

așteptările celor care și-au pus toată încrederea în mine! Din cauza mea, operația de debarcare și incursiunea pot fi acum zădărnicite! Tragerea nu va mai putea fi corectată de la observatorul de pe „Ciocul pescărușului"! Da... nu va mai putea fi condusă prin stația de radio, totuși... n-ar mai exista încă o soluție?".

În clipa aceea, un oftat adînc și zgomotul unei mișcări în spatele lui îl făcură să tresară, întrerupîndu-i gîndurile. Își întoarse capul și văzu că Frolov se ridicase de pe pat și privea nedumerit în jur.

— Tovarășe comandant, ce s-a întîmplat cu mine? Nu cumva am adormit în post? întrebă cu teamă semnalizatorul. Mi-e capul greu ca o piatră de moară...

Medvedev îi povesti pe scurt tot ce se întîmplase.

— Vasea! gemu Frolov. Vasea a murit! Prietenul meu drag. Îi venea să plîngă, dar se stăpînea din toate puterile; își întoarse capul într-o parte și-și mușca buzele tremurînde. Știți, am ținut atît de mult la omul ăsta, încît aș fi fost oricînd în stare să-mi dau tot sîngele pentru el!... Și iată că a trebuit să fie tocmai pe dos. Eu am scăpat cu viață, datorită lui! Dar plutonierul? Nu cumva... l-a omorît și pe el?

— Nu, Dima, eu cred că Agheev se va întoarce! spuse încet ofițerul. De fapt, nici el nu știa dacă trebuie să creadă ceea ce spusese, dar nu voia să transmită și lui Frolov îngrijorarea care-l stăpînea.

Semnalizatorul se uită cu amărăciune la comandant:

— Ce lup viclean a fost spionul ăsta afurisit! Să-l fi văzut azi dimineață cu ce figură zîmbitoare a venit către mine, de parcă ar fi voit să-l iert pentru mojicia de aseară... Eram împreună cu Vasea. Ne-a tratat cu țigări. Mie-mi trecuse supărarea. De ce să nu primesc? Am fumat toți trei împreună... Deodată se întrerupse; pe față i se așternuse o expresie de totală nedumerire. Tovarășe comandant... dar și el a fumat cu noi, din aceeași tabacheră!

— Da, dar voi nu bănuiați nimic. Pesemne că el avea țigările aranjate în portțigaret și a manevrat așa

ca voi să luaţi dintr-o parte, iar el a luat dintr-alta ! Dar toate acestea au trecut şi nu se mai pot întoarce, Dima ! Degeaba ne mai batem gura ! Acum avem altceva de făcut... şi nu ştiu cum vom izbuti ! Staţia de radio e stricată ; eu am încercat în zadar s-o repar. Înseamnă că nu vom putea nici recepţiona semnalele navelor noastre şi nici nu le vom putea ajuta la corectarea tragerii... Vino afară să vedem dacă flota noastră n-o fi apărut cumva la orizont !

Ieşiră amîndoi. Frolov mergea încă cu paşi nesiguri.

— Tovarăşe comandant, vă rog să-mi permiteţi să-l mai văd o dată pe Vasea !... Pe urmă vin şi eu după dumneavoastră, la postul nostru de observare.

Medvedev încuviinţă din cap şi se duse singur pînă la marginea stîncii. Soarele cobora grăbit către asfinţit, iar vîntul se întărise simţitor. Prin lentilele binoclului nu se vedea nimic nici de data aceasta. Dunga orizontului se făcuse mai întunecată iar deasupra ei se tîrau nişte nori lungi alburii, pe care vîntul îi purta repede spre apus.

— Tovarăşe comandant, spuse în şoaptă Frolov, culcîndu-se alături, pe creasta stîncii încălzite de soare.

— Ce-i, Dima ?...

— Ce-o să facem cu Vasea ? întrebă abătut semnalizatorul ; tăcu o clipă, respirînd anevoie. Trebuie să-l îngropăm... ori poate... Ştiţi, el spunea c-ar fi vrut să moară pe mare, ca un adevărat marinar.

— O să ne gîndim mai tîrziu la asta, prietene ! Acum trebuie să ne preocupăm numai de misiunea care ne-a fost încredinţată ! Navele noastre îşi pot face apariţia dintr-un moment într-altul.

— Dar cum vom corecta tragerea... fără staţia de radio ?

— Ştiu eu cum ? Trebuie să găsim o soluţie !

Medvedev se uită la marinarul care stătea alături de el, de parcă-l vedea pentru întîia oară. Îi venise adineauri o idee, de care aproape uitase ; acum, după

întrebarea lui Frolov, gîndul acela îi reveni stăruitor în minte. Ideea era deosebit de îndrăzneață și părea a fi unica soluție, dar cu cît se gîndea mai mult, cu atît i se părea mai cu neputință de înfăptuit. Se gîndi dacă trebuie, dacă are dreptul să expună la o moarte aproape sigură și pe acest tînăr plin de viață... Șovăi o clipă, apoi se hotărî :

— Am o idee, Frolov... rosti el cu un glas sugrumat.

— Ați găsit vreun mijloc ? întrebă el cu nerăbdare.

— Uite ce e, Dima : dacă noi nu vom izbuti să asigurăm corectarea tragerii, postul nostru de observare nu mai are nici un rost ! Navele noastre nu vor putea distruge în timp util obiectivele apărării litoralului inamic, pe care noi le-am identificat... Stația noastră de radio nu mai funcționează. Singurul mijloc de transmisiune care ne-a mai rămas este... semnalizarea cu pavilioane de mînă ! Mă întreb totuși...

Frolov asculta cu încordare. Medvedev se întrerupse o clipă, apoi privindu-l în ochi continuă :

— Va putea fi, oare, folosit procedeul acesta ? Eu mi-am făcut socoteala că „Ciocul pescărușului" se înalță mult deasupra mării... și poate fi văzut de departe, atît de la bordul navelor, cît și de la uscat. Mă gîndisem să semnalizez singur, dar nu am suficientă îndemînare și n-aș putea transmite prea repede.

Frolov înțelese ; în ochii lui se putea citi doar o imputare.

— Va să zică... în mine n-aveți încredere ? În mine, care sînt un vechi semnalizator ? Știți că eu transmit peste șaptezeci de semne pe minut ?

— N-am uitat. Dar tu îți dai seama de pericolul la care te expui ? Gîndește-te că trebuie să stai în picioare, chiar aici, pe locul acesta deschis, pe buza prăpastiei... În tine vor trage, ca într-o țintă, toate mitralierele și tunurile lor ușoare !

— Ei, poate or da greș, răspunse simplu Frolov. Nu prea le-a mers lor vestea de buni ochitori !

Se ridică puțin, săltîndu-se în coate ; obrajii i se îmbujoraseră. Deodată se încordă și, lipindu-și binoclul de ochi, se aplecă înainte...

— Navele noastre, la orizont ! anunță el plin de bucurie.

Locotenentul major tresări și-și luă repede binoclul.

— Unde ?... În ce direcție ?

— Tribord, două carturi ! raportă Frolov, de parc-ar fi fost la bordul vedetei.

— Într-adevăr, în direcția indicată de semnalizator, Medvedev văzu și el navele — mici siluete neregulate, abia conturate pe fondul întunecat al orizontului.

— Acum e acum ! oftă el, lăsînd jos binoclul.

— Tovarășe comandant, vom asigura corectarea tragerii ! spuse calm Frolov, urmărind cu binoclul mișcările navelor. Să nu vă fie teamă pentru mine ! Lui Vasea Kulbin îi plăcea adesea să spună că : „Marinarul înghite gloanțele, iar obuzele le prinde cu mîna !"

Rîse singur de gluma pe care o făcuse, dar, uitîndu-se la Medvedev, tăcu îndată. Lîngă el stătea vechiul său comandant, energic și impunător, pe care Frolov era obișnuit să-l vadă la comanda vedetei, în timpul luptelor.

Cu o mișcare hotărîtă scoase harta ; vîntul flutura și răsucea marginile subțiri ale hîrtiei de calc. Medvedev băgă harta într-o adîncitură și o fixă pe margini cu pietre.

— Frolov, adu repede pistoletul de semnalizare și pavilioanele de semnalizare !

Frolov dădu fuga în cabină și se întoarse aducînd pistoletul, cutia cu rachete și tocul de mușama în care își ținea pavilioanele.

— Ce rachetă pregătesc, tovarășe comandant ? răsună glasul voios al semnalizatorului.

— Roșie cu trei stele !... Pregătește pistoletul și pavilioanele !

Frolov încărcă tacticos pistoletul de rachete şi-l aşează cu grijă în dreapta sa, pe pietre; apoi trase din toc pavilioanele şi le înfipse la centură.

Navele sovietice se apropiau repede. Acum, prin binoclu, se distingeau bine contururile coşurilor largi şi turelele. Dar malul rămînea încă învăluit în taină, de parcă pe stîncile negre şi abrupte n-ar fi fost amplasate baterii puternice, gata de luptă, cu ţevile tunurilor îndreptate spre mare...

— O rachetă! ordonă Medvedev.

Frolov ridică pistoletul de semnalizare şi trase. O panglică subţire de fum albicios se arcui deasupra înălţimii „Ciocul pescăruşului", iar sus pe cer izbucniră deodată trei stele roşii, care cădeau încet, duse de vînt, în mare... După cîteva clipe, deasupra navei-comandant se înalţă o rachetă cu cinci stele roşii...

— Gata pentru reglajul tragerii! ordonă Medvedev, fără să-şi desprindă binoclul de la ochi.

Frolov se ridică sprinten şi făcu un pas înainte, cu mîinile pe pavilioanele înfipte la centură. Stătea acum în picioare pe buza zgrunţuroasă a stîncii, în locul cel mai înalt de pe „Ciocul pescăruşului", chiar la marginea prăpastiei, în care vîntul se năpustea hăulind. Folosind răgazul pe care-l mai avea pînă la începerea semnalizării, Frolov făcu ceea ce fac aproape toţi marinarii din Flota Roşie, oamenii care priveau liniştiţi moartea, fără să se plece vreodată în faţa duşmanului... Îşi smulse repede bonetul de lînă şi-l aruncă pe pietre; apoi îşi scoase din sîn vechea lui beretă marinărească, cu inscripţia aurie; îşi potrivi calm bereta pe o parte, cum o purta de obicei, lăsîndu-şi panglicile lungi să fluture în bătaia vîntului... Se uită cu coada ochiului la Medvedev, trase de la centură pavilioanele, fiecare în cîte o mînă şi aşteptă zîmbitor...

CAPITOLUL XIII

Ultima crestătură pe răbojul şefului de echipaj

Cînd Agheev pornise în fugă spre ieşirea din trecătoare, era grăbit să-l ajungă din urmă pe spion. Ştia că „englezul" va căuta să se strecoare repede printre stînci, pentru a ajunge cît mai curînd la ai lui.

Deodată însă, în mintea cercetaşului se născu un alt gînd :

„M-am pripit şi era gata să fac o prostie !" îşi spuse el. „Comandantul a avut dreptate cînd a insistat să mă feresc... Eu nu am de-a face cu un duşman lipsit de experienţă, care ar căuta să fugă cît îl ţin picioarele... Ăsta e un vulpoi încercat şi va căuta, fără îndoială, să folosească particularităţile terenului ; dacă s-ar ascunde undeva, în spatele unei stînci, aşteptîndu-şi urmăritorii într-un loc avantajos pentru el, nu i-ar putea răpune cu uşurinţă ?" Agheev îşi încetini paşii, apoi se opri aproape de ieşirea din trecătoare. „Întocmai aşa ar face !" îşi răspunse el singur, după o clipă de gîndire. „Doar tot aşa aş proceda şi eu !... Şi care-ar fi primul loc prielnic unde m-ar putea pîndi ? Fără îndoială că la trecerea peste torent ; acolo ar trebui să ies la loc deschis şi să calc cu atenţie, din piatră-n piatră, peste şuvoaiele de apă care vuiesc

asurzitor, acoperind orice zgomot... Aici e cea mai bună poziție pentru pîndă și vînătoare !..."

Cercetașul era acum doar la cîțiva pași de perdeaua de frunze, care acoperea intrarea. Se lungi pe pietre și se tîrî încetișor pînă la tufișuri ; fără să miște crengile, cerceta cu atenție, atît cît putea cuprinde cu ochii, malul opus.

Printre frunzele dese ale mestecenilor se vedeau pietrele negre, peste care se rostogolea, vuind, apa clocotitoare a torentului ; stropii de apă aruncați în sus sclipeau în soare ca niște focuri de artificii. În dreapta și în stînga deschiderii largi din zidul vertical de granit nu era nimeni ; de altfel, nici malul prea îngust nu oferă o bună poziție de pîndă. Pe celălalt mal însă se puteau găsi zeci de locuri ferite, în îngrămădirea haotică de stînci, printre care se deschidea, către est, vîlceaua cu terase mici de granit ca niște trepte, cu cotituri și adîncituri în pereți... Agheev, care cunoștea bine terenul, își dădu seama că agentul nu putea fi decît în spatele unui grup de stînci teșite, situat puțin în stînga lui, între locul de traversare peste torent și cascadă ; acolo ar fi cel mai bun loc de pîndă și cu siguranță că agentul l-a preferat pe acesta în locul altora mai puțin avantajoase.

Cercetașul își aminti că mai există o ieșire spre torent, la baza peretelui de granit cam la vreo opt metri, spre dreapta ; nu o explorase încă niciodată, dar bănuia că era foarte greu de trecut pe acolo și deci îi cerea timp... „Nu cumva eu îmi pierd timpul zadarnic aici, iar agentului îi sfîrîie tălpile fugind spre bîrlogul lui ?" îi mai trecu o dată prin minte primul gînd ; era gata să se năpustească înainte, dar se opri totuși...

Rămase cîteva clipe nehotărît, chibzuind și cîntărind posibilitățile fiecărei ipoteze. În cele din urmă, rațiunea înfrînă dorința nesăbuită de a risca totul pe o singură șansă.

„Nu... nu poate fi așa !" își spuse el liniștindu-se. „Grăbește-te încet Serioja !... agentul s-a dovedit a fi

foarte îndemînatic. Nu am în față un începător și nici un fricos. Omul ăsta ne-a înșelat pe toți ! Acum trebuie să-l dobor chiar cu armele lui ! Trebuie să fiu viclean și perseverent, dar să-l întrec pe el ! Numai așa îmi va cădea în mînă... El nu se grăbește să ajungă la ai lui. Doar nu luptă numai împotriva noastră, ci mai mult împotriva misiunii noastre, pe care poate că a și ghicit-o !..."

Agheev începu să se strecoare de-a lungul peretelui de granit, spre cealaltă ieșire, pe care agentul nici nu o bănuia măcar. Ajunse în dreptul unei mici văgăuni înguste, care se prelungea ca un tunel, spre dreapta, în susul torentului. Locul era foarte îngust, dar cu oarecare efort se putea trece ; după ce izbuti să intre prin deschizătura văgăunii, constată cu bucurie că tunelul se lărgea puțin, astfel că mișcările îi erau mai libere. Traversarea tunelului îi luă aproape o jumătate de oră ; cînd ajunse la capăt, se opri pentru a-și face planul de acțiune. Se uită afară cu băgare de seamă și observă că și aici erau tufișuri de mure și mesteceni, chiar la baza peretelui ; ieși din tunel și rămase un moment în genunchi, în spatele frunzișului protector, pentru a se orienta. Se depărtase aproape cu douăzeci de metri de cealaltă ieșire, dar totuși nu trebuia să se arate. Spre dreapta, pe lîngă peretele de granit era un fel de ieșitură care se prelungea pînă la o cotitură, dincolo de care nu mai putea vedea nimic ; se lăsă din nou la pămînt și se tîrî de-a bușilea pînă acolo, în susul curentului apei. Peretele de granit alcătuia un unghi, orientîndu-se mereu spre dreapta, iar torentul făcea un cot, urmînd curbura malului de granit. După ce trecu de cotitură, se ridică în picioare și alergă pînă acolo unde torentul intra în cot. Aici apa se îngusta foarte mult, iar de pe malul celălalt se întindea, ca un arc de pod, o stîncă pe care torentul o rosese la bază, fierăstruind-o.

Cercetașul se dădu înapoi, pînă la peretele de granit, apoi se încordă, își făcu vînt peste torent, pe stînca arcuită. Se cățără cu agilitate și, într-o clipă, fu

pe malul celălalt. Se lăsă repede la pămînt şi începu să se furişeze, tîrîndu-se printre stînci, înapoi, către locul de traversare.

Pe măsură ce se apropia de ţintă, Agheev înainta cu mai multă prudenţă. Depăşise locul de traversare şi începuse să se teamă că s-a înşelat, cînd deodată, după ce ocoli o stîncă scundă, teşită, se trezi faţă-n faţă cu agentul. Acesta stătea într-un genunchi şi pîndea ieşirea din trecătoare. Figura îi era atît de schimbată, încît cercetaşul abia-l recunoscu; cu obrazul crispat într-o expresie de încordare şi de ură, cu dinţii rînjiţi sub mustaţa ţepoasă, arămie, nu mai semăna aproape deloc cu blajinul căpitan O'Grady.

Agentul hitlerist îşi pregătise o grenadă, la îndemînă; cînd îl văzu pe Agheev sări în picioare şi lovi fără voie grenada, care se rostogoli pe pietre pînă în torent. Cercetaşul fusese şi el surprins, dar îşi reveni repede şi ridică pistoletul. Atunci, cu o săritură neaşteptat de sprintenă pentru statura lui masivă şi greoaie, agentul se repezi şi-l apucă de mînă... Se încleştară, rostogolindu-se de cîteva ori printre stîncile de pe malul torentului; fiecare căuta să-l prindă pe celălalt de picior. Gîfîiau de încordare. Deodată, lui Agheev îi alunecă puţin piciorul pe prundişul de pe mal şi slăbi o clipă strînsoarea. Agentul profită de ocazie şi se smulse cu repeziciune, se întoarse şi dispăru într-o clipă în vîlceaua cu mici terase care cobora ca o scară spre est; drumul ducea, făcînd ocolişuri, către raionul fortificat al hitleriştilor.

Agheev, înfierbîntat, era gata să se repeadă în urmărirea lui, dar îşi dădu seama la timp că ar fi însemnat să se angajeze într-o luptă fără sorţi de izbîndă. Într-adevăr, terenul cu trepte, cotituri şi ascunzişuri îl favoriza numai pe agent, care ar fi putut să-i întindă nenumărate curse.

Stătu o clipă pe gînduri, apoi se hotărî să folosească el tactica agentului. Se repezi spre îngrămădirea de stînci care se înălţa înaintea lui, deasupra vîlcelei.

Se cățără la iuțeală, escaladă stîncile lunecoase și urcă mereu mai sus, pînă ajunse pe creastă. De acolo coborî în fugă pe potecile renilor, pe care le străbătuse ultima oară cînd încercase să pătrundă în apropierea obiectivului tăinuit.

Agheev era sigur că nimeni afară de el nu cunoștea drumul acesta anevoios, care ducea de-a curmezișul, scurtînd distanța pînă la ieșirea din vîlceaua cu trepte pe unde fugise agentul.

În sfîrșit, ajunse jos, la poalele înălțimii și se trînti ostenit peste pietre. Era asudat și respira greu, după efortul pe care-l făcuse. Își întinse capul și bău cu lăcomie apa rece, ce sclipea într-o adîncitură a stîncii pe care se oprise. În fața lui se deschidea o viroagă destul de largă, cu fundul neted. În jur nu erau nici copaci, nici tufișuri; doar ici-colo, printre crăpături și printre pietrele îngălbenite pe marginile viroagei, se zăreau crenguțele verzi-gălbui ale mesteacănului tîrîtor.

Cercetașul se odihnea acum la adăpostul unei lespezi mari de piatră. Cu toate că soarele încălzea plăcut, în locul acela adăpostit de vînt, frigul de gheață al pietrei umede pe care ședea îl pătrundea încet. Ar fi putut să-și schimbe locul, dar de acolo de unde se așezase cuprindea cu ochii toată viroaga.

Cercetașul își pregăti o grenadă și-și puse pistoletul alături; aștepta răbdător cu ochii ațintiți spre gura viroagei, pe unde agentul nu va putea trece fără să se expună ca o țintă bine vizibilă.

Pe cerul senin nu se vedea nici un nor. În jur domnea liniștea obișnuită a pustiului de piatră. Nici vîntul nu se simțea aici, decît ca o adiere...

Deodată Agheev tresări; dușmanul își făcuse apariția.

Agentul se tîra cu prudență pe marginea viroagei; era atît de lipit de pămînt, încît abia se deslușea printre bulgării de piatră. Se ținea cam la patruzeci de metri de marginea viroagei unde se afla cerceta-

şul ; de cealaltă margine îl despărţeau însă doar vreo zece paşi.

Cînd ajunse în dreptul lui Agheev, acesta trase trei focuri de pistolet, unul după altul şi, ridicîndu-se puţin, azvîrli grenada.

Falsul O'Grady ţîşni în picioare şi cu o mişcare iute, unduind ca un şarpe, se strecură după stîncile de pe marginea cealaltă a viroagei. Cercetaşul îşi greşise ţinta ! Emoţia, oboseala nopţii nedormite, urcuşul pieptiş în goană peste stîncile crestei, toate contribuiseră cîte puţin la eşecul acesta...

„Totuşi, de aici nu mai poate scăpa ! În spatele lui e prăpastia, iar la dreapta şi la stînga povîrnişuri goale, fără nici o posibilitate de adăpostire. Îl am în mînă ; trebuie însă să aştept cu răbdare, oricît de mult ar dura această aşteptare !"

Agheev se uita din cînd în cînd la ceas... Minutele treceau greu. Un fior de frig îi străbătu tot trupul ; simţea cum trupul îi îngheţa de răceala şi umezeala stîncii... Se răsuci încet, pe o parte şi pe alta, să se mai încălzească la soare... După o jumătate de oră, cercetaşul înţelese că agentul nu-şi va scoate repede capul de la adăpostul pietrelor.

...Soarele cobora grăbit către asfinţit. Trecuseră aproape opt ore de cînd Agheev aştepta, luptîndu-se cu oboseala. De mai multe ori îl cuprinsese o toropeală de nebiruit şi capul i se lăsase fără voie pe piatră. Atunci căutase un bolovan colţuros, cu muchii ascuţite şi-l aşezase în faţă... Cînd capul se lăsa greu, durerea înţepătoare îl trezea, alungîndu-i somnul.

Se uită în jurul lui şi zări printre pietre un corn de ren ; îl luă şi-l propti cu grijă într-o crăpătură largă a lespezii din faţa lui, aşa fel încît cornul să se poată mişca într-o parte şi-n alta. Îl legă cu bucata de saulă pe care o purta totdeauna în buzunar ; apoi îşi scoase bonetul de lînă şi-l potrivi peste ramurile de sus ale cornului. Desfăşură saula şi, după ce o pe-

trecu pe după un colț de stîncă, se depărtă cu grijă spre stînga; merse tîrîndu-se, lipit de pietre, cam vreo zece pași, pînă ajunse înapoia unei alte lespezi. Acolo se așeză în genunchi și după ce-și pregăti pistoletul, ochind marginea stîncii în dosul căreia se afla agentul, trase încet de capătul liber al saulei... Asta era o șiretenie pe care o învățase de la lunetiști, pe frontul din nord...

Cornul se ridică și bonetul de lînă apăru astfel ca un cap viu, mișcîndu-se între pietre. În aceeași clipă, Agheev văzu că din spatele stîncii unde era agentul se ridică un pistolet.

Agentul trase și bonetul căzu jos, străpuns de gloanțe; pistoletul cercetașului bubui de două ori... Arma dușmanului făcu un salt în aer și căzu în dosul stîncii.

— Na!... Acum să te văd ce-ai să faci cu laba găurită? șopti bucuros Agheev.

Toropeala îi trecuse. Doar inima îi bătea mai tare în piept, dar de bucurie: știa că acum soarta dușmanului era pecetluită... Rezistase mai mult decît agentul și îl întrecuse în șiretenie, bătîndu-l chiar cu propriile lui arme. Îi mai rămînea doar să aștepte rezultatele...

Bucuria cercetașului nu fu însă de lungă durată. Din dosul stîncii unde se ascundea agentul rănit, se înălță o șuviță subțire, șovăitoare, de fum. În curînd șuvița aceea se îngroșă, transformîndu-se într-o trîmbă neagră, care se încolăci în vînt, legănîndu-se pe deasupra stîncii.

— Îi chemi pe ai tăi în ajutor, lighioană spurcată! scrîșni Agheev surprins și înfuriat.

Trebuia să intervină, înfruntînd orice risc... Nu mai avea nici o clipă de pierdut! Cercetașul se ghemui în spatele stîncii care-l adăpostea. Aruncă întîi o privire înainte, apoi țîșni din ascunziș și, fără să se mai ascundă, într-un singur salt se năpusti spre bîrlogul dușmanului...

În întîmpinarea lui zbură, învîrtindu-se, ultima grenadă, pe care agentul şi-o păstrase ca rezervă ; o aruncase însă, neîndemînatic, cu stînga. Agheev se trînti pe pietre în clipa în care explodă grenada, apoi sări din nou în picioare şi alergă în zigzag pînă la adăpostul agentului... Două gloanţe trecură pe lîngă el, fără să-l atingă.

Acum în faţa lui se afla, îmbrăcat doar într-un tricou roz, care-i strîngea pieptul gras, falsul O'Grady, sprijinindu-şi cu stînga pumnul însîngerat al mîinii drepte. O ură teribilă se citea pe faţa cărnoasă, palidă, şi în ochii holbaţi ai agentului...

Traseră în acelaşi timp... poate că Agheev apăsase pe trăgaci cu o frîntură de secundă mai înainte. Hitleristul se clătină, scăpă pistoletul şi se prăvăli cu faţa în jos, peste focul care fumega...

Cercetaşul se repezi şi-l trase de acolo, întorcîndu-l cu faţa în sus. În dreptul inimii, pe tricoul roz se lărgea mereu o pată purpurie. Hitleristul murise ; gura îi era deschisă, de parcă ar fi vrut să strige, iar albul ochilor, împăienjeniţi de vinişoare roşii, căta spre cerul luminat de văpaia trandafirie a apusului.

La piciorul stîncii, deasupra cîtorva crengi de mesteacăn care trosneau, ardea mocnit haina de piele a pretinsului englez. Agheev călcă cu grijă focul, pînă se stinse, cercetă cu atenţie împrejurimile, apoi îşi vîrî pistoletul în toc.

Ultimele raze ale soarelui învăluiau într-o lumină molcomă stîncile întunecate, iar în jur se aşternuse din nou liniştea...

După emoţiile şi zgomotul luptei care se terminase, liniştea aceasta i se părea lui Agheev mai deplină şi mai odihnitoare ca niciodată. Cu un oftat de uşurare, se aşeză pe o piatră, mai la o parte ; apoi scoase din buzunar pipa lui Petea Nikonov...

— Prietene Petea, mi-am îndeplinit jurămîntul ! rosti încet cercetaşul.

Trase pumnalul din teacă şi făcu ultima crestătură pe răbojul lui. Muştiucul pipei era acum împodobit cu şaizeci de crestături, aliniate, făcute cu grijă...

Agheev se gîndi că trebuie să plece, dar un alt gînd îl sfătui să mai rămînă doar cîteva minute, să-şi sărbătorească victoria, chiar aici, la locul împlinirii ei... Avea doar dreptul să fumeze, după pofta inimii...

Scoase repede din buzunarul de la spate al pantalonilor o tabacheră frumos lucrată, plină cu tutun. Tabachera era tot un dar de la Petea, meşteşugită cu răbdare şi pricepere. Cîtă vreme o purtase la el fără să o deschidă! Acum umplu cu grijă vatra de lemn roşu a pipei şi îndesă tutunul cu degetele lui mari şi noduroase; observă cu mirare că degetele îi tremurau puţin...

„Ce-i cu tine, cercetaşe Serghei? se mustră el în gînd. Mi se pare că te-au cam lăsat nervii!?"

Vîrî nerăbdător în gură pipa, scăpără bricheta şi trase cu plăcere fumul aromat, pînă îl cuprinse o dulce ameţeală...

...După primele fumuri simţi deodată că parcă i s-ar fi tăiat pofta de fumat. Strîngea pipa între dinţi şi pufăia mereu, fără să-şi dea seama. Poate că prea mult dorise clipa aceasta, dar după atîta vreme de aşteptare tutunul parcă-şi pierduse farmecul de odinioară... Acum era copleşit de o oboseală ciudată şi neaşteptată; parcă avea plumb în picioare şi simţea o durere inexplicabilă în tot corpul... „Ar trebui să mă întorc repede la „Ciocul pescăruşului", la prietenii mei... Cred că or fi şi ei îngrijoraţi... Apoi, cine ştie ce s-a mai întîmplat acolo... Astăzi am avut destule aventuri" gîndi el, „da, da, poate chiar prea multe".

Poate că datorită acestui moment de slăbiciune, cercetaşul Agheev a căzut, într-un mod atît de neaşteptat, în mîna duşmanilor...

Ei se furişaseră pe povîrnişul muntelui venind dinspre culmea care domină şoseaua ; Agheev povestea mai tîrziu că erau nu mai puţin de cinci... „Altminteri, nu m-ar fi prins !" adăugă el, nu ca să se laude, ci ca să se scuze pentru ruşinea pe care a fost nevoit s-o îndure. „Erau cinci vînători de munte, nişte zdrahoni, nu alta. S-au năpustit atît de repede asupra mea, înconjurînd stînca, încît nici n-am avut timp să armez grenada ca să mi-o arunc la picioare..."

„Să nu cădem prizonieri de vii !", această lozincă, cu care se mîndresc marinarii de pe frontul din nord, este legată de numele marinarului Sivkov, care, spre a nu cădea de viu în mîinile duşmanilor, s-a omorît cu propria lui grenadă, acoperindu-se astfel de o glorie nepieritoare...

Dar cercetaşul Agheev n-a mai apucat să armeze grenada şi nici să tragă cu pistoletul ; acum era legat fedeleş, de mîini şi de picioare şi zăcea pe platforma unui camion. La hopuri, maşina îl scutura şi-l arunca de-a rostogolul peste bocancii grei ai vînătorilor de munte.

Camionul gonea într-o direcţie pe care nu putea încă s-o determine. Soldaţii fascişti din jurul lui Agheev şedeau pe nişte canistre de benzină şi discutau cu aprindere evenimentul zilei. De cîteva ori se pronunţă numele maiorului Ebers, iar un soldat, după ce vorbise despre acesta, îi dădu lui Agheev o lovitură cu bocancul în coaste. Cercetaşul, care ştia puţin limba germană, înţelese că se vorbea chiar despre agentul hitlerist pe care-l împuşcase el...

„Va să zică eu, şeful de echipaj Serghei Agheev, i-am venit de hac faimosului maior Ebers, asul serviciului de cercetare al hitleriştilor de pe frontul din nord ?... Bună treabă !... Dar ce păcat că, după o asemenea ispravă, am căzut ca un prost în mîinile duşmanului ! Ce ruşine !" se tîngui el, în gînd.

Camionul sălta şi se înclina, trecînd peste cine ştie ce hîrtoape ale drumului de munte ; atunci prizonie-

rul putea să zărească, în fugă, crîmpeie din locurile prin care treceau. Apoi, din nou cîmpul de vedere i se limita la scîndurile murdare ale platformei şi la bocancii vînătorilor de munte. Se izbea mereu cu capul de cabina şoferului şi-l supăra grozav mirosul de benzină care venea din canistrele prost închise.

La un moment dat văzuse reţelele de sîrmă ghimpată, pe panta care străjuia drumul, în dreapta ; apoi zărise, pe marginea drumului, stîlpii liniei de înaltă tensiune, pe jumătate acoperiţi cu grămezi de pietre... După aceste detalii îşi dădu repede seama că se îndreptau către obiectivul secret, din mina de nichel părăsită...

Atunci îşi aduse aminte de debarcarea pe care urmau s-o execute trupele sovietice. Ce s-o fi întîmplat ? De ce nu a început oare ? S-o fi amînat ? Dar pentru ce ?

În aceeaşi clipă însă, ca un răspuns la aceste întrebări, se auziră nişte bubuituri îndepărtate... Soldaţii încetară orice discuţie şi se priviră miraţi şi îngrijoraţi. Apoi începură să şuiere prin văzduh obuze care explodau dincolo de coroana de stînci a şoselei.

„Trage artileria navelor noastre în obiectivele apărării litoralului, pe care le-a indicat locotenentul major !" îşi spuse în gînd Agheev ; de bucurie fusese gata să strige, dar îşi dăduse seama la timp...

Cercetaşul închise ochii şi ascultă cu încordare. Se auzi din nou un şuierat şi un bubuit puternic dinspre mare. „Trage «Gromovoi» !" îşi spuse el iarăşi ; se obişnuise să recunoască după auz bubuitul caracteristic al tuturor navelor din Flota Nordului. Într-adevăr, în momentul acela „Gromovoi" trăgea prima salvă de reglaj asupra bateriilor fasciste...

Camionul îşi încetini mersul, coti spre stînga, apoi porni din nou, cu viteză sporită de data aceasta ; Agheev înţelese că intraseră pe şosea. Soldaţii se agitau, vorbind repede şi arătînd cu mîinile spre mare. Vuietul canonadei creştea din ce în ce. În sfîrşit, maşina se opri şi soldaţii săriră în grabă jos ; apoi se

auzi o comandă scurtă şi micul grup se depărtă în pas alergător.

Noaptea se lăsă repede, aşa cum se întîmplă toamna în Nordul îndepărtat; întunericul învălui curînd cerul şi pămîntul. Doar exploziile, din ce în ce mai dese, luminau văzduhul cu reflexe purpurii. Lui Agheev i se păru că bateriile de coastă răspundeau acum mai rar, mai dezorganizat, în timp ce bubuiturile de pe mare şi exploziile pe stînci se înteţiseră... „Merge bine! se bucură el, pentru o clipă. Iar eu stau aici legat ca o mumie!" Încercă să se elibereze din strînsoare, dar nu izbuti. Soldatul lăsat de santinelă la maşină se uită bănuitor peste oblonul platformei; apoi începu să se plimbe nervos în jurul camionului.

După un timp, cercetaşul auzi paşi care se apropiau, apoi oblonul lateral fu lăsat în jos; doi hitlerişti îl traseră cu brutalitate, ca pe un pachet şi-l aruncară pe pietre, lîngă maşină. Agheev se gîndi că e mai bine să nu dea semne de viaţă: se lăsă moale, greu, cu ochii închişi.

— Uite, ăsta l-a omorît pe domnul maior Ebers, spuse un glas în întuneric; cercetaşul simţi o lovitură de cizmă în coaste, dar nu făcu nici o mişcare. Cred că ştia despre debarcare...

— Dar ce i-or fi făcut de nu mişcă? întrebă alt glas. Parc-ar fi leşinat ori, cine ştie...

— Las' că-l învie doctorul... cînd o fi cazul! răspunse primul. Deocamdată... să-i facem vînt aici, în sectorul trei!

— Bine, dar e şi celălalt!

— N-are nimic! Ăla trage să moară! Mai bine să-l avem aici aproape pe marinar... Cred c-o să-l ia curînd la o cercetare mai amănunţită! rîse cu cruzime soldatul.

Îl ridicară ca pe un mort, îl cărară vreo treizeci de metri şi-l aruncară tot pe nişte pietre. Cu toată durerea pe care o simţea în urma izbiturilor, cercetaşul se bucură că nu fusese închis undeva. Deschise cu

grijă ochii şi constată că-l lăsaseră într-adevăr într-un loc descoperit. În jur era întuneric; reţeaua de sîrmă ghimpată se zărea aproape de tot. Ici-colo jucau scînteı de-a lungul sîrmelor... „Aici e deci gardul de sîrmă electrizată, despre care povestea Marusea" gîndi Agheev.

În momentul acela auzi un geamăt, chiar alături, apoi o voce slabă începu să vorbească în limba engleză.

— Cine-i aici?... Cine?... Un nou prizonier?... Oh!... Dacă vei izbuti să scapi din iadul acesta, prietene... te rog, transmite la ai noştri că s-au purtat cu mine ca nişte barbari... Mi-au spart capul... m-au schingiuit... m-am dezbrăcat... apoi m-au zvîrlit aici, pe nişte pietre goale... Mi s-a scurs tot sîngele prin rănile pe care mi le-au făcut... Nici nu mai ştiu de cîte zile zac aici... ca un cîine!... Eu sînt aviator din flota aeriană britanică... Mă numesc O'Grady... din Dublin!..Căpitanul O'Grady...

Glasul devenea tot mai slab; se mai auzi doar un horcăit stins, de neînţeles... Poate mai voia să adauge ceva... Agheev ascultă cu încordare şi izbuti să înţeleagă aproape toate cuvintele; în orice caz, sensul îl deslusi pe deplin... „Va să zică, ăsta e adevăratul căpitan O'Grady, de-ale cărui haine şi de-al cărui avion s-a slujit maiorul Ebers!"... gîndi el.

— Captain! chemă el în şoaptă, dar nu primi nici un răspuns; umbra abia deslusită a englezului rămase nemişcată.

Vuietul canonadei devenise mai intens. Deodată, pe aproape începură să ţăcăne mitraliere şi explodă o grenadă. În dreapta şi în stînga, ceva mai departe răsuna stăruitor răpăitul altor mitraliere. Însemna că debarcarea reuşise şi detaşamentele sovietice înaintau cu succes.

Agheev se încordă, încovoindu-şi tot trupul; simţi că legăturile se mai slăbeau puţin. Răsucindu-se ca un şarpe, pipăi cu mîinile, pînă găsi o muchie ascuţită de piatră; apoi începu să frece frînghia de

muchia pietrei, încet, cu toată răbdarea de care era în stare. Nu trecu mult şi frînghia se rupse brusc, făcîndu-l să se rănească de tăişul pietrei. Dar cercetaşul nu mai simţi nici o durere ; recunoscuse, după ţăcănitul caracteristic, mitralierele detaşamentelor sovietice.

Îşi dezlegă complet mîinile, dar rămase o clipă ascultînd zgomotele care creşteau în jurul lui. Începuse să se audă şi foc de automate, iar exploziile grenadelor se înmulţiseră. Aruncă o privire în întunericul luminat, la răstimpuri, de reflexele purpurii ale exploziilor. Pe creasta din faţă, dincolo de sîrma electrizată, alergau vînătorii de munte fascişti ; se aruncau la pămînt, trăgeau, se ridicau şi porneau mai departe. Apoi, deodată, situaţia se schimbă brusc. Din dreapta se auziră ţăcănind vesel mitralierele sovietice, iar lui Agheev i se păru că vede chiar flacăra roşie de la gura ţevii unui automat. Vînătorii fascişti îşi mutară focul asupra detaşamentului care se vede că răzbise în dreapta.

Agheev nu mai stătu nici o clipă pe gînduri. Cu mîinile eliberate, îşi desfăcu şi legăturile de la picioare şi dădu să se ridice, dar se trînti repede peste pietre ; o rafală de mitralieră măturase platoul, chiar pe deasupra capului său. Uitîndu-se din întîmplare la sîrma ghimpată, observă, la lumina unei explozii, că reţeaua fusese ruptă.

Se tîrî lîngă trupul nemişcat al adevăratului căpitan O'Grady. Îşi trecu uşor mîinile peste cămaşa lui ; era plină de sînge închegat ; inima aviatorului englez încetase să mai bată. Poate că-şi dăduse sufletul chiar atunci cînd, într-un efort, îşi spusese durerea şi revolta pentru soarta lui nefericită.

Cercetaşul se întoarse cu prudenţă şi se strecură pînă la reţeaua de sîrmă electrizată şi văzu într-adevăr o breşă destul de largă. Se strecură încetişor şi, cu toate că se ferise, atinse cu mîna goală sîrma... Dar curentul fusese întrerupt ; reţeaua nu mai era electrizată.

Pe deasupra capului şuierau atît gloanţele trase de ostaşii care porniseră la atac, cît şi cele trase de hitlerişti, însă aceştia din urmă slăbiseră mult focul, iar ici-colo se zăreau grupuri care se retrăgeau în salturi mici către stînga.

Agheev se lipi cît mai mult de pietre; moartea trecuse chiar pe lîngă el. Acum trebuia s-o tragă din nou pe sfoară. Începu să se tîrască încet, încet în direcţia din care, orientîndu-se după auz, înaintau detaşamentele de debarcare sovietice. Înaintase cam vreo şaizeci de metri, cînd ajunse la o movilă de pietre; începu să-şi facă loc aruncînd bolovani în toate părţile...

— Cine e?... Polundra! strigă deodată din faţă un glas aspru.

— Eu sînt! izbucni vesel cercetaşul. Eu sînt, Serghei Agheev!

— Care, şeful de echipaj?

Agheev recunoscu glasul prietenului său, sergentul Pankratov; îi zări şi umerii laţi, aşa cum stătea culcat pe pietre, lîngă puşca mitralieră.

— El, în carne şi oase! Feciorul lui taică-său şi prietenul tău! rîse fericit Agheev, strîngînd mîna sergentului.

— Cu cine vorbeşti acolo Pankratov? se auzi din întuneric glasul lui Liudov, calm şi potolit, ca întotdeauna.

— Cu şeful de echipaj Agheev, tovarăşe căpitan!... Nici nu ştiu de unde dracu a apărut!... Parcă ne-ar fi luat-o înainte, că vine dinspre obiectivul duşman!

— Şeful de echipaj Serghei Agheev? Liudov se tîrî mai aproape; de sub gluga din foaie de cort sclipiră lentilele ochelarilor. Dar de ce nu eşti pe „Ciocul pescăruşului"?

— E o poveste mai lungă, tovarăşe căpitan... Fasciştii erau gata să ne descopere, l-am urmărit pe maiorul Ebers şi l-am ucis în luptă... Apoi hitleriştii au pus mîna pe mine... Pînă acum zece minute am fost

prizonier. Agheev rostise ultimele cuvinte cu glas mai mohorît şi mai slab.

— Aha! făcu calm Liudov. Prin urmare, n-ai nici o armă nu-i aşa? Niciodată, în orice împrejurare, oricît de neaşteptată, căpitanul Liudov nu arăta că era mirat de ceva.

— Întocmai, tovarăşe căpitan! N-am armă! rosti Agheev încurcat.

— Pankratov, dă-i automatul lui Ter-Akopiian. Să ştii, tovarăşe Agheev, Ter-Akopiian a fost ucis adineauri, chiar aici, la creastă. Liudov tăcu o clipă, apoi se adresă din nou sergentului. Pankratov, ar trebui să verificăm dacă s-a întrerupt curentul electric şi în reţeaua de sîrmă ghimpată.

— Curentul a fost întrerupt, tovarăşe căpitan, raportă Agheev, bucuros că poate aduce şi o veste bună. Durerea şi oboseala îi trecuseră ca luate cu mîna.

— Perfect! spuse Liudov. Atunci, înainte! Să pornim la salvarea femeilor şi copiilor... Înainte, vulturilor!...

CAPITOLUL XIV

Mărturisirea Marusei Reabova

— Ne-au observat! strigă vesel Frolov. Acum ne răspund ei: „Încep tragerea asupra fortificaţiilor de pe litoral..."

Dinspre mare se auziră bubuituri; primele salve de reglaj căzură în jurul bateriilor grele de coastă ale hitlerîştilor. ...Medvedev se aplecă asupra hărţii întinse pe pietre, notă loviturile, apoi începu să-i dicteze lui Frolov:

— Obiectivul unu: jumătate cablu dreapta, lungă două cabluri!... Obiectivul doi: bună pe direcţie, lungă două cabluri!... Obiectivul trei: încadrat!... Obiectivul patru: un cablu dreapta, scurtă un cablu...

Deodată, tot malul se cutremură; bateriile mascate ale duşmanului începură să răspundă, concentrîndu-şi focul asupra navelor sovietice.

Medvedev urmări, prin binoclu, regruparea navelor din cele două divizioane care, deplasîndu-se, continuau tragerea... În acelaşi timp, platoul de pe „Ciocul pescăruşului" fu măturat de o serie de mitralieră; tunurile şi mitralierele antiaeriene ale fasciştilor, amplasate pe înălţimile învecinate, de pe coastă, îşi aleseseră

drept obiectiv observatorul de unde Frolov transmitea reglajul... Gloanțele îi șuierau pe la ureche...

— Obiectiv unu : bună pe direcție, lungă jumătate cablu ! strigă Medvedev. Obiectiv doi : încadrat !...

— Tovarășe comandant, raportă Frolov, fără să întrerupă semnalizarea, dacă m-or nimeri, mi-e să nu mă prăvălesc în prăpastie !...

— Te țin eu, fii fără grijă, spuse Medvedev, trecîndu-și brațul stîng pe după mijlocul semnalizatorului. Te țin cîtă vreme semnalizezi !... Apoi, lasă-te jos și fugi la adăpostul peretelui cabinei. Cînd e nevoie, te strig iar !...

Locotenentul major se ridicase și el într-un genunchi ; proiectilele explodau deasupra observatorului, gloanțele de mitralieră răpăiau pe pietrele platoului, dar cei doi marinari nici nu le luau în seamă. Obișnuiți să înfrunte pericolul pe puntea deschisă a navei lor, amîndoi se simțeau acum în largul lor. După atîtea zile în care fuseseră nevoiți să se ascundă și să se tîrască pentru a nu fi observați, înțelegeau acum că bătălia care începuse îi elibera de orice opreliște.

— Trag asupra noastră cu tot ce pot ! strigă Medvedev. Fii atent, Dima, băiatule ! Principalul e să rămîi întreg pentru a-ți putea îndeplini misiunea ! Tragerea de reglaj e pe sfîrșite !

O rafală de mitralieră trecu drept deasupra capetelor celor doi vedetiști.

— Jos, Dima ! Fugi la adăpost ! tună locotenentul major. Eu rămîn să observ salvele și te chem îndată !

Frolov părăsi cu părere de rău postul ; în inima lui își făcuse loc un sentiment atît de puternic și de copleșitor, încît aproape că nu-și mai dădea seama de ceea ce se întîmplă... Medvedev se trînti cu pieptul pe pietre, trase harta mai aproape și notă cu înfrigurare loviturile. Urmărea cu binoclul și salvele navelor sovietice și riposta din ce în ce mai dezor-

ganizată a bateriilor de coastă fasciste. După cîteva clipe îi făcu semn lui Frolov să vină ; acesta se năpusti în goană, fără să se mai ferească. Deodată se poticni, luă pavilioanele într-o mînă şi cu cealaltă îşi pipăi fruntea.

— Te-au rănit, Dima ? strigă Medvedev, repezindu-se în întîmpinarea semnalizatorului.

— Nu-i nimic, tovarăşe comandant ! rîse Frolov. Pesemne că m-a mîngîiat un glonte prea de-aproape ! Spuneţi ce să transmit.

— Obiectivul unu : lovitură în plin ! începu locotenentul major. Obiectivul doi : mutaţi focul în adîncime !... Obiectivul trei : tragere de efect !...

Frolov stătea din nou pe marginea prăpastiei, transmiţînd repede şi precis datele observării. Medvedev îl ţinea cu o mînă, iar cu cealaltă ţinea binoclul prin care urmărea manevra navelor sovietice ; cele două divizioane de distrugătoare şi canonierele îşi repartizaseră obiectivele : „Încă puţin şi vor putea trece la tragerea de efect !“ gîndi el, apoi îl trase jos pe Frolov, ghemuindu-se amîndoi la baza stîncii. În jurul lor începuseră să sară schije de piatră.

— Dima, după mine ! strigă el. Trecem de partea cealaltă a cabinei !... Executarea !...

Porniră amîndoi alergînd în salturi pînă la adăpostul lespezii care atîrna ca un cozoroc deasupra cabinei. Harta rămăsese pe buza prăpastiei, dar acum nu mai aveau nevoie de ea...

Toate stîncile care ascundeau obiectivele apărării fasciste erau parcă în flăcări. Un fum gros înconjura două din bateriile grele care fuseseră scoase din funcţiune. Apărarea litoralului inamic fusese dezorganizată.

În larg, împrejurul navelor sovietice care manevrau tot timpul, jerbele negre de apă se răriseră. La bordul a două nave se zăreau nişte flăcări fără importanţă, după cît se părea, căci navele continuau să tragă, păstrîndu-şi locurile în formaţie.

— Fii gata, Dimka!... Ne vom întoarce înapoi, la vechiul loc de semnalizare... Nu mai avem mult, spuse Medvedev...

...Se lăsa seara. O lumină fumurie, de o strălucire nefirească, stăruia în văzduh. Acum Frolov putea fi văzut şi mai clar, atît de la bordul navelor, cît şi de pe uscat.

— Obiectivul patru: în adîncime! dictă ofiţerul. Dar iată că Frolov lăsă mîinile în jos şi făcu, fără voie, un pas spre prăpastie. Medvedev îl apucă zdravăn şi cu un efort îl trase înapoi, depunîndu-l încetişor pe pietre; se aplecă îngrijorat asupra lui:

— Ce-i? Ce s-a întîmplat, Dima?...

— M-au nimerit, diavolii!... Mi se pare că... la umăr... O schijă, cred... Mi-a înţepenit mîna dreaptă... Nu mai pot să semnalizez, tovarăşe comandant! se tîngui speriat Frolov.

În jurul lor şuierau trasoarele şi explodau proiectilele antiaeriene.

Frolov păli şi-şi lăsă capul pe o piatră; tricoul era plin de sînge în dreptul umărului drept. Medvedev îl ridică în braţe, ca pe un copil, şi-l trase, umblînd de-a buşilea pînă la adăpostul cabinei. Semnalizatorul respira greu şi se chircea de durere, dar nu-şi pierduse cunoştinţa...

— Ah! Ce rău îmi pare, tovarăşe comandant.

— Taci! Nu-i nimic... Principalul este deocamdată să te pansăm...

În clipa aceea îşi aduse aminte de Marusea. Trecuse atîta vreme, fără să se gîndească la altceva decît la lupta care se desfăşura. Se repezi în fugă spre trecătoare, o văzu de departe şi-i veni inima la loc. Marusea stătea rezemată de peretele de granit, cu automatul în mîini. Se uita cu îngrijorare la Medvedev.

— Frolov a fost rănit, spuse el pe nerăsuflate. Nu mai e nevoie să rămîi aici... Vino să vezi dacă-i

poţi da vreun ajutor... Du-te în cabină; eu îl voi aduce îndată acolo...

Locotenentul major fugi înapoi, pe platou. În urma lui, ţinînd automatul în mînă, alerga sprintenă Marusea.

— Du-te în cabină! îi mai strigă o dată, peste umăr, ofiţerul. Aici, pe platou, şuieră gloanţele!...

Îl găsi pe Frolov străduindu-se să se sprijine în cot, pentru a putea privi prin binoclu.

— Mai era mult de semnalizat... tovarăşe comandant? întrebă el; pe faţă i se citea desperarea.

— Nu! Mai aveam să le spunem doar: „Treceţi la tragerea de efect!"... şi „Obiectivele numărul unu, trei şi cinci, scoase din funcţiune!" rîse Medvedev. Lasă Dima! Ţi-ai făcut cu prisosinţă datoria... Acum o să se descurce şi singuri!...

În apropiere explodă un proiectil antiaerian. Locotenentul major se trînti peste pietre. Cînd îşi ridică privirea, o văzu pe Marusea stînd în genunchi lîngă Frolov.

— Pleacă... pleacă de aici! îi strigă el... Altfel te vor nimeri şi pe tine!...

Marusea parcă nici nu auzea. Părul i se răvăşise, acoperindu-i pe jumătate obrazul. Scosese pumnalul lui Frolov din teacă, îi tăiase tricoul şi acum scotea pansamentul din trusa sanitară individuală.

Medvedev se aşeză şi el lîngă semnalizator care urmărea, zîmbind, mişcările îndemînatice ale femeii.

— Nu-i nimic grav, spuse ea, tamponînd rana; apoi urmă adresîndu-se ofiţerului: i-a perforat puţin muşchiul... Am să-i opresc imediat hemoragia... Aşa... Aşa... Durerea i-a servit ca anestezic, dar mai tîrziu... are să-l mai doară puţin!... Gata! Acum trebuie să-l transportăm înăuntru...

Medvedev îl ridică pe Frolov în braţe şi porni cu el spre intrarea cabinei. Pînă acolo fu nevoit să se mai oprească de vreo două ori. Deasupra stîncii „Ciocul pescăruşului" exploziile se înteţiseră. Părea că fasciştii voiau să se răzbune pe curajoşii marinari

care conduseseră tragerea de reglaj. În sfîrşit, ajunse cu bine în cabină şi-l aşeză pe rănit în pat ; aici, la adăpostul peretelui gros de granit, nu mai era nici un pericol...

Locotenentul major îşi şterse năduşeala de pe frunte şi-şi privi mirat palma : era plină de sînge. Nici nu-şi dăduse seama că fusese rănit ; în nici un caz nu putea fi ceva alarmant. Rîse şi se aşeză lîngă Frolov...

— Vezi dacă mai ai ceva de făcut cu Frolov... Pe urmă, mă înscriu şi eu la vizita medicală... spuse voios ofiţerul, peste umăr. Uită-te în farmacia de campanie. Poate că...

Întorsese capul, surprins că nu aude nici un răspuns. Marusea nu era în cabină. Dintr-un salt ajunse la uşă şi se repezi pe platou. O văzu la cîţiva paşi de locul unde-l pansase pe Frolov ; zăcea întinsă pe pietre, aşa cum căzuse, cu faţa în jos.

— Marusea, eşti rănită ? întrebă speriat ofiţerul.

Femeia se mişcă încet, întorcîndu-şi faţa spre el ; pe spate îi apăruse o pată de sînge, care se lăţea mereu.

— Da... m-a lovit în spate... Nu-i nimc !... Mi-e bine... nu mă doare... Doar că mi-e greu să respir. Femeia tăcu o clipă, dar cînd Medvedev încercă s-o ridice, ea adăugă, în şoaptă : Nu, nu mă mişcaţi de aici !... S-a terminat ! Zîmbi trist, apoi reluă cu greutate : M-a obosit tare mult... viaţa aceea... Soţia dumitale... Nastea... avea dreptate ! Mai bine moartea !...

— Soţia mea ? bîlbîi uluit ofiţerul, aplecîndu-se mai mult asupra ei, ca să-i poată auzi cuvintele ; îi luă mîna, ţinînd-o strîns...

— Da... răspunse Marusea, cu ochii înlăcrimaţi. N-am avut curajul... să-ţi spun... pînă acum... N-ai s-o mai vezi... niciodată !... A murit... ca o eroină !... Cînd ne-au silit să lucrăm... aici în munţi... ea, împreună cu alte trei femei... a refuzat... A spus că... nu vrea să construiască arme... pentru fascişti !... S-a repezit la un ofiţer din „S.S.“... şi şi-a încleştat un-

ghiile în beregata lui... Au împuşcat-o !... A murit ca o eroină !... Nouă ne era teamă... să murim aşa !... Acum... îmi pare rău !...

Şoapta ei se stinse într-un geamăt uşor. Ochii mari, luminoşi, îl priveau mereu, dar parcă nu mai vedea...

Medvedev se ridică năucit. Mîna mică, cu degete subţiri, a Reabovei, căzu inertă pe piatră...

Fără să-şi dea seama, porni clătinîndu-se spre marginea platoului. În jurul lui şuierau gloanţe şi se spărgeau proiectile, dar el mergea ca hipnotizat. Abia cînd ajunse la buza prăpastiei îşi veni în fire : priveliştea bătăliei îl trezi la realitate.

Se lăsase noaptea, dar întreg ţărmul strălucea învăluit într-o lumină verzuie, tremurătoare. Navele continuau să tragă asupra obiectivelor fasciste, la lumina proiectilelor luminoase. Jos, deasupra stîncilor, se întindea o perdea de fum galben-purpuriu. Ici-colo izbucneau limbi uriaşe de flăcări, iar fumul se înălţa, răbufnind, către cer ; explodau depozitele de muniţie ale bateriilor distruse. În larg, navele continuau să manevreze, trăgînd fără răgaz asupra ultimelor obiective...

Medvedev se înălţa înalt şi drept, ca o statuie, la marginea prăpăstioasă a stîncii ; nu-şi putea lua ochii de la această priveliştе, care-i liniştea sufletul îndurerat, învăţîndu-l să înţeleagă deopotrivă ţelurile luptei şi sacrificiile pe care le cere...

Cînd se întoarse în cabină, întîlni privirea aprinsă a rănitului ; se duse să se aşeze pe pat, lîngă el.

— Cum merge, tovarăşe comandant ? Ce se petrece pe ţărm ?

— Stai liniştit, frate ! Stai culcat, băiatule ! îl mustră el cu blîndeţe pe semnalizatorul care încerca să se ridice. Totul e în ordine ! Ai noştri au distrus aproape toate bateriile de coastă... dar încă n-au terminat ! I-auzi ?

De afară se deslueşea bine vuietul exploziilor şi bubuitul înfundat al tunurilor navale.

— Va să zică, spuse mulțumit Frolov, în curînd îi vor salva pe cei din lagăr... și familia dumneavoastră.

— Taci! spuse repezit, aproape brutal, Medvedev; apoi își reveni și reluă cu blîndețe: Nu-ți face bine să vorbești! Taci!... Odihnește-te! Trebuie să fii cît mai odihnit, pentru că în curînd va trebui să te transportăm pînă jos, la malul mării. Aici, misiunea noastră s-a terminat!

Tocmai în momentul acesta, cele două nave vînătoare de submarine, care aveau la bord detașamentul de debarcare, se îndreptau nestingherite spre țărm. Ele nu luaseră parte la luptă; rămăseseră la larg, dincolo de formațiile distrugătoarelor și canonierelor care executau tragerea asupra fortificațiilor de pe litoralul inamic. Acum întregul sistem de apărare a coastei fusese dezorganizat și în bună parte făcut inofensiv. Comandantul dăduse semnalul pentru începerea debarcării.

Era ora mareei joase. Valurile lungi ale hulei se izbeau alene de țărmul dantelat al fiordurilor. Cele două vînătoare de submarine intrară într-un golf mic și se apropiară de terasele inferioare ale țărmului dezgolit de maree. Pe schelele lungi, pregătite din vreme, coborîră în fugă, pe rînd, marinarii din detașamentul de debarcare, înarmați cu puști mitraliere și automate; fiecare avea asupra lui muniția necesară și cîte un clește pentru tăiat sîrma.

Printre primii sări pe pietrele întunecate un om scund, într-o pelerină din foaie de cort; era gata să alunece pe lespezile ude, dar își ținuse bine echilibrul. De sub glugă sclipeau lentilele rotunde ale ochelarilor...

— Fiți atent, tovarășe căpitan! i se adresă un cercetaș înalt și bine legat, sprijinindu-l prevenitor de braț. Dacă jucăria asta s-ar izbi de pietre... cred că n-ar mai rămîne sub noi decît un mic locușor umezit.

— Nu te teme, Pankratov, n-ar exploda, chiar dacă s-ar izbi, răspunse liniştit Liudov. Asta e o bombă isteaţă. Ea nu va vorbi decît atunci cînd îi vom dezlega limba !...

Indată ce cercetaşii lui Liudov coborîră pe ţărm, navele se îndepărtară, dispărînd în întuneric. Pînă acum, totul mersese strună. Inamicul nu observase încă nimic ; toată atenţia bateriilor de coastă şi a punctelor de sprijin era îndreptată asupra navelor care continuau tragerea asupra fortificaţiilor de pe litoral. Desigur că fasciştii îşi închipuiau că debarcarea va fi executată chiar de divizioanele de distrugătoare, mai tîrziu, la adăpostul nopţii...

Conform planului stabilit, cercetaşii se împărţiră în două detaşamente.

— Tovarăşe plutonier, se adresă Liudov ajutorului său, căruia îi încredinţase comanda unui detaşament, pătrundeţi mai întîi spre uzina electrică şi întrerupeţi curentul. Prindeţi „o limbă" şi aflaţi unde sînt ţinuţi copiii... Voi nu angajaţi lupta. Acţiunea aceasta o vom îndeplini noi, atrăgînd astfel asupra noastră toată atenţia unităţii de pază.

— Am înţeles, tovarăşe căpitan ! spuse plutonierul Suslov ; apoi îşi luă oamenii şi se mistui în întuneric.

Căpitanul Liudov şi cercetaşii din detaşamentul lui se căţărară în tăcere pe lespezile ude ale teraselor ţărmului. Sus, în stînga lor, văzduhul se cutremura de zgomotul exploziilor bateriilor fasciste. Obuzele de pe navele sovietice şuierau pe deasupra stîncilor. Cînd se spărgea cîte un proiectil luminos, încremeneau toţi pe locurile unde se aflau, înfăşuraţi în pelerinele întunecate a căror culoare se confunda cu a stîncilor din jur. Apoi, cînd întunericul devenea din nou de nepătruns, porneau toţi în grabă mai sus, către creastă.

— Wer da ?[1] strigă din beznă un glas speriat.

---

[1] Cine-i ? — (N. R.).

Cercetaşii încremeniră pe loc aşa cum se aflau: doar unul se tîrî, fără zgomot, înainte...

— Wer... începu santinela, mai tare. Dar glasul parcă se înecă,...

Detaşamentul se puse în mişcare şi în curînd ajunse pe ultima terasă. In faţă, pe creastă, se zărea un baraj de sîrmă ghimpată; cleştii intrară în acţiune numai după ce Liudov se convinsese că sîrma nu era electrizată.

Deodată, în întuneric, începu să răpăie grăbit o mitralieră; gloanţele zburau în toate părţile, ricoşînd pe pietre. Adăpostindu-se, cercetaşii răspunseră şi ei cu foc. In curînd toate armele automate ale hitleriştilor intrară în acţiune, măturînd creasta ţărmului abrupt. In aer se încrucişau liniile punctate, multicolore, ale trasoarelor...

Cercetaşii se opriră la adăpostul crestei şi deschiseră focul asupra cuiburilor de mitraliere: două dintre ele amuţiră curînd, descompletînd fîşia de foc.

Liudov era pe punctul de a da semnalul pentru escaladarea crestei, cînd, pe neaşteptate, din stînga se revărsă peste stînci o lumină albă, puternică. După cîteva clipe se aprinse alta ca o stea uriaşă şi începu să scotocească încet ţărmul... Din dreapta ţîşni o lumină albăstruie, ceva mai slabă în intensitate, dar foarte clară...

— Au pus în funcţiune proiectoarele! spuse printre dinţi un cercetaş. Acum să te ţii!...

Într-adevăr, proiectoarele luminau ca ziua toate neregularităţile terenului. Ca nişte tentacule uriaşe alergau peste stînci, apoi, deodată încremeniră, încrucişîndu-se deasupra grupului de oameni în pelerine de foi de cort...

— Retrageţi-vă imediat la adăpostul terasei de sub noi! comandă calm Liudov.

Într-o clipă, toţi se rostogoliră cu vreo doi metri mai jos; buza terasei era uşor arcuită ca un parapet şi oferea un adăpost bun. Rămaseră toţi în genunchi.

lipiți de peretele umed al uriașei trepte săpate de valurile neastîmpărate ale oceanului...

Mitralierele dușmane prinseră să tragă din nou, cu și mai multă furie. Gloanțele măturau marginea de deasupra a terasei sub care erau adăpostiți cercetașii. Deocamdată situația nu era îngrijorătoare; nici un ricoșet nu se abătea sub streașina groasă de granit... Dar peste cîteva clipe intrară în funcțiune și cîteva aruncătoare... Schijele începură să țiuie ialnic pe terasele de jos; exploziile deveneau tot mai dese și urcau din terasă în terasă.

Deodată, proiectoarele se stinseră pe neașteptate, tot așa cum se aprinseseră. Bezna se înstăpîni iarăși.

— La dreapta, schimbați poziția! Pas alergător! comandă încet Liudov.

După clipa de descumpănire provocată de stingerea proiectoarelor, focul se dezlănțui din nou, dar cercetașii lui Liudov erau acum destul de departe de locul unde se spărgeau proiectilele aruncătoarelor și se încrucișau trasoarele mitralierelor...

— La creastă!... Repede! comandă iar Liudov. În cîteva clipe escaladară marginea zimțată a stîncii și pătrunseră în zona uzinei secrete. Ici-colo licăreau fîșii palide de lumină, care se strecurau prin ușile deschise ale barăcilor. Umbre negre, grăbite, alergau în toate părțile. Mitralierele răpăiau, trăgînd acum la întîmplare, măturînd creasta și platoul deschis...

În salturi scurte, cercetașii lui Liudov înaintau trăgînd în toate obiectivele care se descopereau. Lupta se ducea în beznă. Numai sclipirile puștilor mitraliere, ale automatelor și păienjenișul multicolor al trasoarelor străluceau în întuneric.

...Dinspre mare se auzea bubuitul necontenit al tunurilor de pe navele sovietice.

Cam în această vreme, șeful de echipaj Serghei Agheev a scăpat din captivitate și s-a întîlnit cu tovarășii săi de luptă...

CAPITOLUL XV

„Vulturii" căpitanului Liudov

— Am găsit copiii, tovarăşe căpitan! raportă grăbit un glas, în întuneric. Sînt toţi în trei bараci, dincolo de reţeaua cu sîrmă ghimpată. Vai... dar cît de slabi sînt, sărăcuţii de ei! Unii de-abia se mai ţin pe picioare...

— Să fie transportaţi imediat jos, pe malul golfului, ordonă Liudov. Cine v-a arătat unde sînt? Aţi prins „o limbă"?

— Da, tovarăşe căpitan! Iată-l aici, vi-l las la dispoziţie. E un vînător de munte, un flăcău zdravăn, dar cam morocănos...

In întuneric se mişcă o umbră nedesluşită, care mormăi ceva neînţeles.

— Bine, Suslov; lasă-l în seama lui Pankratov! Voi coborîţi cu copiii şi, pînă la sosirea navelor, ocupaţi poziţie de apărare circulară şi asiguraţi retragerea noastră de la creastă, rosti Liudov liniştit, ca întotdeauna; apoi, întorcîndu-se către cei din detaşamentul său, continuă: Iar noi, tovarăşi, să mergem să salvăm şi femeile!

Liudov se apropie de prizonier şi i se adresă într-o germană curgătoare:

— Condu-ne la barăcile unde sînt închise femeile noastre!

Porniră, înaintînd cît puteau de repede prin întunericul care domnea pe platou. Din cînd în cînd, de cîte ori clănțănea cîte o mitralieră răzleață, cercetașii se opreau adăpostindu-se. Pankratov avea grijă să-l ferească cît mai bine pe prizonierul morocănos, care tremura din toate încheieturile...

— Ăstuia, chiar dacă i-aș dezlega mîinile, tot n-ar fugi, rîse Pankratov. Nu știu, dar parcă îi e frică de altceva, nu de noi!

Deodată se înălță în văzduh o rachetă luminoasă. Stîncile din jur se îmbrăcară într-o lumină fantastică, ca într-un coșmar... Era o priveliște care te înfiora, dar cercetașii care înaintau grăbiți nici n-avură timp s-o observe. Mitralierele fasciștilor trăgeau dezorganizat, de la distanță. Oare hitleriștii nu mai erau în stare să refacă sistemul de foc măcar pentru a întîrzia pătrunderea detașamentului de debarcare? De ce se retrăgeau subunitățile de pază ale uzinei? Deodată Liudov înțelese că se petrece ceva neobișnuit.

— Repede, tovarăși, mai repede! Dușmanul pune ceva la cale!

Înaintau acum în fugă, în salturi scurte, spre lanțul de stînci scăldat în lumina aceea ireală... Apoi racheta se stinse și întunericul deveni iar de nepătruns...

— Repede, la creastă! Trebuie să trecem peste stîncile acelea de colo! strigă Liudov.

Căpitanul alerga în fruntea detașamentului. Agheev abia se putea ține în apropierea lui; îi auzea respirația întretăiată de efortul pe care-l făcea. Ajunseră la creastă, dar fură nevoiți să se oprească. Un baraj dublu de sîrmă ghimpată le tăia drumul.

— Rețeaua aceasta înconjoară de jur împrejur groapa în care se află lagărul, îi spuse Agheev lui Liudov; apoi adăugă, cutremurîndu-se: sîrma era

electrizată! Își amintise de povestirea Marusei Reabova.

— Acum e inofensivă, răspunse liniștit Liudov. Curentul a fost întrerupt... Scoateți-vă cleștii de tăiat sîrma la îndemînă, băieți și grăbiți-vă! strigă el către cercetașii care-l înconjurau.

Se răspîndiră în lanț, de-a lungul rețelei. Prin întuneric se auzi scrîșnetul cleștilor și scîrțîitul sîrmei.

Din nou izbucni în văzduh evantaiul strălucitor al unei rachete. La stînga începu să clănțăne cu furie o mitralieră, apoi alta... Un cercetaș scund, care rămăsese în picioare întîrziind să taie sîrma ghimpată, scăpă cleștele din mînă și se prăbuși cu capul pe pietre...

Cercetașii, răspîndiți de-a lungul rețelei, se tîrîră, cu precauție, dincolo de sîrma ghimpată, la adăpostul unor grămezi de lespezi de granit. De acolo deschiseră și ei focul asupra cuiburilor de mitralieră. Cel mai apropiat, din dreapta, amuți...

Liudov și Agheev se tîrîră mai înainte, pînă la marginea povîrnișului și se întinseră peste pietre. Jos, în fața lor, se vedea, la lumina tremurătoare a rachetei, un bazin uriaș, secat, pe fundul căruia se aflau niște barăci de piatră: lagărul femeilor luate în robie... Întreg bazinul era acoperit cu o plasă de mascare cenușie, întunecată.

— Priviți!... Acolo sînt! strigă Agheev.

Printre barăcile de piatră, alergau încolo și încoace o mulțime de umbre în halate albe, care se distingeau clar pe fondul întunecat al stîncii. Liudov privea cu atenție, studiind fiecare amănunt; în minte își făcea planul pentru salvarea prizonierelor.

— Veniți încoace! La noi, aici! răcni Agheev, din toate puterile, stînd în picioare, la marginea povîrnișului. Ridică mîinile și făcu semne desperate: Aici! Vă venim în ajutor! Glasul lui răsuna în toată întinderea lagărului...

Acolo jos, forfota femeilor crescu. Pesemne că-l auziseră. Dar nici una nu pornea în sus pe panta povîrnișului.

Din partea opusă a gropii răpăi o mitralieră și Agheev abia avu timp să se trîntească în spatele unei lespezi de piatră.

— Deschideți foc asupra mitralierelor mai apropiate, ordonă Liudov cercetașilor. Cînd se va stinge racheta, vom coborî spre lagăr. Ele...

Dar căpitanul nu apucă să termine... În depărtare, spre stînga, bubui o explozie... Una din stîncile care înconjurau ca un perete groapa lagărului sări în aer... În locul ei apăru un zid mișcător și năvalnic, acoperit de spumă clocotitoare. În groapă se revărsa, vuind, un șuvoi negru, imens, de apă; oceanul năvălea printr-un canal săpat pe sub stînca dinamitată...

Cercetașii priveau încremeniți, de pe creastă, la valurile care se rostogoleau cu furie peste stînci, dărîmînd barăcile de piatră, prinzînd într-un vîrtej sălbatic bietele umbre îmbrăcate în halate albe... În lumina verzuie, tremurătoare a rachetei, priveliștea devenea și mai sinistră...

Agheev se ridică scrîșnind și dădu să se repeadă la vale, pe povîrniș.

— Încotro? îl întrebă Liudov, apucîndu-l de mînă.

— Vreau să încerc să salvez pe cineva! Poate că reușesc, șopti rugător el, cu glas sugrumat de emoție.

— Nu, Agheev! Nu mai poți salva pe nimeni! răspunse încet, trist, căpitanul. Acolo, jos, mai e încă o rețea de sîrmă! Ei au prevăzut totul!...

Racheta se stinse. De jos se auzea mereu vuietul clocotitor al apei. Mitralierele dușmanilor amuțiseră. Pesemne și fasciștii rămăseseră uluiți în fața acestei priveliști înfiorătoare...

— Sergent Pankratov! strigă Liudov.

— Ordonați, tovarășe căpitan! răspunse sergentul cu glasul înăbușit.

— Vino mai aproape! Mai întîi, dumneata, tovarăşe şef de echipaj, vei lua comanda detaşamentului şi vă veţi retrage în ordine, jos, pe ţărmul golfului. Acolo veţi chema navele şi veţi ambarca copiii! Pankratov, dumneata şi Fomin rămîneţi cu mine. Vom încerca să distrugem din temelie cuibul acesta de diavoli! Agheev, dacă noi nu sosim pînă într-o jumătate de oră, ambarcaţi-vă şi plecaţi fără noi! S-a înţeles?

— Tovarăşe căpitan, poate că numiţi pe altcineva la comanda detaşamentului... Eu... aş vrea să rămîn cu dumneavoastră, spuse rugător Agheev, străduindu-se să-i desluşească prin întuneric faţa.

— Comandantul detaşamentului vei fi dumneata, Serghei Agheev! repetă calm Liudov. Dumneata nu poţi rămîne în nici un caz cu mine. Ai uitat oare că trebuie să mai faci un drum pe „Ciocul pescăruşului" şi să-i aduci şi pe cei de-acolo?... Ambarcă copiii, apoi alege-ţi pe cine vrei, din detaşament, şi du-te repede pe „Ciocul pescăruşului"! S-a înţeles?

— Am înţeles, tovarăşe căpitan!...

Coborîră toţi în tăcere, pînă sub creastă şi trecură prin culoarele largi din barajul de sîrmă ghimpată. Apoi Liudov şi cei doi cercetaşi se pierdură în întuneric. Ceilalţi, sub comanda lui Agheev, se îndreptară către ţărm, ocolind spre dreapta.

— Cine ştie pe unde trebuie s-o luăm acum? întrebă şeful de echipaj la un moment dat. Eu n-am venit împreună cu voi şi nu ştiu pe care drum aţi urcat...

— Tovarăşe şef de echipaj, veniţi cu mine. Vă scot la fix, ca după busolă, zise plutonierul Sokolov.

Ajunseră la malul înalt al golfului. De acolo, vuietul valurilor care se izbeau de stînci se auzea puternic, de aproape.

— Ce naiba, mormăi Sokolov, parcă străluceşte apa, chiar aici, sub mal. Nu era...

— A început mareea înaltă, prietene! răspunse zîmbind Agheev. Cînd ați debarcat voi, se vede treaba că apa era jos de tot...

— Întocmai! M-am zăpăcit, făcu rușinat Sokolov. Dar după ceea ce am văzut, acolo jos, în groapă, nu-i de mirare.

— Da! oftă șeful de echipaj. Le-au ținut pe femei acolo ca să le poată ucide printr-o simplă apăsare pe un buton!

— Polundra! se auzi un glas în întuneric, de pe prima terasă, sub mal.

— Noi sîntem! strigă Agheev. Ne întoarcem.

— Treceți, tovarășe șef de echipaj, răspunse cercetașul lăsat de santinelă. Eu mai rămîn aici?

— Rămîi pînă vine căpitanul cu Pankratov și Fomin, răspunse încet Agheev. Dacă nu... te chem eu! încheie el încurcat.

Jos, pe malul golfului se zăreau siluetele cercetașilor lui Suslov și printre ei niște mogîldețe micuțe care se înghesuiau unele în altele, tremurînd de frig.

Agheev se aplecă și luă în brațe un băiețaș. Mînuțele slabe, osoase ale copilului îl cuprinseră pe după gît; un obrăjor palid se întoarse și se lipi încrezător de pieptul voinic al cercetașului.

— Băiețașul locotenentului major Medvedev este aici? strigă emoționat Agheev. Copiii tăceau speriați. Ești aici, Alioșa Medvedev?

— Da!... Eu sînt Alioșa!... răspunse un glas slab și neîncrezător. Șeful de echipaj îl luă și pe el în brațe. Era tare firav, dar se ținea drept și privea cu curiozitate figura zîmbitoare a cercetașului.

— Vrei să vii la tăticul tău? îl întrebă cu dragoste Agheev.

Băiețelul nu răspunse, dar se lipi mai tare de el și-i cuprinse umărul cu brațele; începu să plîngă încetișor. Agheev veni pînă în mijlocul grupului de copii.

— Ei, dragii mei, să ştiţi că de azi s-a terminat cu suferinţele voastre. Acum, noi o să vă ducem acasă, în patrie! O să vă ducem cu vaporul...

Copiii se strînseră toţi în jurul lui Agheev; fiecare voia să pună măcar mîna pe el. Cercetaşul se lăsă jos şi se uită la ei de aproape; ochii i se umplură de lacrimi. Lăsă copiii din braţe şi se ridică încetişor:

— Grigori, dă tu semnal să vină navele noastre! spuse el cu glasul înecat.

Suslov făcu cîţiva paşi spre mal şi în mîinile lui începu să sclipească lanterna de semnalizare. Toţi aşteptau cu privirile aţintite în întuneric. Dinspre larg se auzeau şi acum bubuiturile tunurilor de pe navele care trăgeau asupra litoralului; reflexele aurii-roşietice ale salvelor se proiectau pe cerul lăptos... Deasupra coastei, dincolo de malurile golfului, juca lumina roşiatică-portocalie a incendiilor de la bateriile nimicite...

În golf, valuri mici, cu sclipiri fosforescente, veneau să se spargă încet de lespezile terasei malului. În întuneric se auzi deodată, abia perceptibil, duduitul unui motor. Apoi se desluşi din ce în ce mai clar; o navă intrase în golf şi se apropia... Răsună telegraful de la comandă şi zgomotul motorului încetă.

— Gata!... Sînt la mal! se auzi mai de departe un glas înfundat, prin megafon.

— Am înţeles! strigă Agheev, cu mîinile pîlnie la gură. Veniţi mai aproape!...

— Nu pot să mă apropii mai mult! Mă pot izbi de stînci, răspunse glasul de la comandă.

Acum se distingeau destul de bine conturul navei vînătoare de submarine, cabina de comandă şi chiar siluetele marinarilor de la tunurile îndreptate ameninţător asupra malului.

— Vă aducem pasageri la bord! Trebuie să ambarcăm nişte copii, strigă Agheev, dînd să intre în apă.

— Stai, Serghei, nu te pripi, şopti Suslov, apucîndu-l de mînă. Tu rămîi aici pe piatră, nu-ţi uda picioarele... Nu uita că mai ai un drum de făcut! Lasă că intru eu în apă. Tu numai să mi-i dai, cîte unul, în braţe, iar eu îi trec la bord...

Suslov intră în apă pînă la genunchi. De la bordul vedetei un marinar sări chiar lîngă bordaj, unde apa îi ajungea pînă la piept. Copiii fură duşi pe braţe pînă pe puntea navei, apoi aceasta se puse în mişcare şi se mistui în beznă.

— Cred că a trecut jumătate de ceas de cînd sîntem aici, spuse Suslov. Ce facem, tovarăşe Agheev? Chemăm şi cealaltă navă ori nu?

— E încă prea devreme, rosti încurcat Agheev. Căpitanul nu s-a întors! Nu e timpul s-o chemăm.

— Ba e chiar cel mai nimerit timp s-o chemăm, se auzi în întuneric, de sus, glasul lui Liudov. Aţi ambarcat toţi copiii?

— Bine că v-aţi întors sănătos, tovarăşe căpitan! strigă Agheev, ieşind în întîmpinarea lui Liudov; bîjbîind prin întuneric, apucă mîna căpitanului şi o strînse cu putere. Uitase cu totul că asemenea manifestări nu sînt conforme cu disciplina militară; îşi reveni repede şi raportă voios: Ordinul dumneavoastră a fost executat întocmai!

— Bine, bine, Agheev, mormăi emoţionat căpitanul. Se vede treaba că numele noastre n-au fost scrise pe gloanţele fasciştilor... Chemaţi nava să ambarcăm şi pe... oaspeţii noştri...

Într-adevăr, nu trei, ci şase oameni se apropiaseră de grupul cercetaşilor. Căpitanul Liudov făcuse şi o captură importantă cu ocazia incursiunii; trei oameni, legaţi burduf şi cu căluşe în gură, priveau cu ochi speriaţi la marinarii din detaşamentul de debarcare...

Cînd vînătorul de submarine ieşi din golf, cu maşinile pe drum, zburînd peste uriaşele valuri de hulă ale oceanului, depărtîndu-se de malul inamic, în

urmă, peste stîncile negre ale țărmului se ridică deodată o vîlvătaie nemaipomenită.

Părea că un ghem imens de flăcări și fum zbura cu repeziciune spre bolta întunecată... Din miezul mare, purpuriu, al acestui ghem uriaș se revărsau flăcări colorate în auriu-violet, în verde și albastru; marginile îi erau tivite de un nimb argintiu... Se auzi o bubuitură ca de tunet, apoi totul se acoperi de o lumină orbitoare, care străluci cîteva clipe peste munții de granit și peste întinsul nesfîrșit al mării. Puntea de lemn a navei fu luminată ca ziua...

După cîteva clipe se iscă un vînt năprasnic și un val uriaș, venit dinspre țărm, ridică într-o clipă nava, ca pe o jucărie, aruncînd-o apoi în prăpastia clocotitoare și spumegîndă...

...Acestea sînt toate amănuntele pe care le-am aflat în legătură cu văpaia aceea neobișnuită, care a strălucit cîteva clipe deasupra munților Musta-Tunturi...

Scrisesem ultima frază a povestirii lui Agheev, chiar în momentul în care nava noastră de transport depășea semaforul de la intrarea în golful Bazei Maritime Principale a Flotei Nordului. Cercetașii se adunaseră pe punte, pregătindu-se pentru debarcare.

— Îmi permiteți să plec, tovarășe căpitan? întrebă Agheev, după ce, în cîteva cuvinte, îmi povestise cum s-a înapoiat pe „Ciocul pescărușului", cu ajutorului prietenilor lui, cercetașii pe care-i cunoscusem seara în careu pentru a-i aduce pe Medvedev și pe Frolov.

Căpitanul Liudov se uită întrebător la mine.

— Nu pot să înțeleg un singur lucru, spusei eu, punîndu-mi creionul în buzunar. Cum a putut să riște atît de mult acest maior Ebers? Să se ducă de unul singur, drept în mîna dușmanului?

— Desigur, Ebers a riscat mult, spuse gînditor Liudov, dar nu trebuie să uitați că el era cel mai experimentat ofițer din serviciul de cercetare al hi-

tleriştilor, aici, pe frontul din nord. Trecea drept un as !... Şi trebuie să mărturisim că el a început acţiunea destul de bine... Mai întîi a găsit chibritul care dovedea că cineva s-a strecurat în direcţia raionului secret. Apoi a interceptat emisiile staţiei de radio de pe „Ciocul pescăruşului" ; acestea dovedeau existenţa unui post organizat, de observare şi cercetare, însărcinat să îndeplinească o misiune bine precizată. El a ghicit, poate, care era misiunea aceasta, dar n-a putut descoperi postul prin nici unul din mijloacele pe care le avea la dispoziţie... Nici măcar poziţia staţiei de radio n-a putut-o stabili, pentru că bietul Kulbin transmitea la ore diferite şi folosea frecvenţe diferite, chiar în cursul aceleiaşi emisii. În orice caz a dat dovadă de multă perspicacitate şi a folosit procedeul cel mai periculos, dar şi cel mai simplu, de a ajunge la postul nostru de observare. Şi totul a pornit de la un chibrit aruncat... ca apoi să se combine cu aterizarea accidentală a englezului...

— Un lanţ de coincidenţe, spusei eu.

— Da parcă noi negăm rolul întîmplării ? ripostă căpitanul privindu-mă. Dialectica ne învaţă că necesitatea îşi deschide drumul printr-o mulţime de fapte întîmplătoare...

— Aveţi dreptate !... Dar, să revenim la Ebers. Mie mi se pare totuşi că îndrăzneala lui a fost de-a dreptul nebunească.

— Nu aveţi în totul dreptate, zîmbi Liudov cu bunăvoinţă. Faptul că a folosit avionul şi hainele pilotului englez a fost într-adevăr o îndrăzneală, dar nu uitaţi că, încercînd să pătrundă sub numele aviatorului O'Grady între oamenii noştri, el risca mult mai puţin decît vă închipuiţi.

— Nu mai înţeleg, răspunsei eu nedumerit.

— Planul acţiunii lui era mult mai simplu decît s-a dovedit pînă la urmă, explică Liudov. Desigur că, pe undeva, nu prea departe de avion aşteptau la pîndă vînătorii de munte, agenţii lui, cu cîinele

dresat care trebuiau să meargă în urma lui Ebers pînă la postul nostru de observare. Maiorul a suferit prima înfrîngere, atunci cînd Agheev, pentru ca să li se piardă urmele, a trecut prin apă şi l-a silit şi pe Ebers să facă la fel. În felul acesta, urmărirea cu cîinele nu mai era posibilă...

— Şi atunci s-a lăsat la voia întîmplării ?

— Deloc ! Vă aduceţi aminte că după acest eşec, maiorul s-a hotărît, pentru prima oară, să facă uz de ţigările sale cu narcotic ? După cum ştiţi însă, şeful de echipaj n-a fumat...

— Ei, şi aici intervine întîmplarea... Agheev se legase printr-un jurămînt să nu fumeze, deci...

— Aici întîmplarea nu joacă nici un rol. Chiar dacă Agheev nu ar fi fost legat prin jurămînt să nu fumeze, el tot n-ar fi primit ţigări de la un om pe care de-abia-l întîlnise... Am toată încrederea în vigilenţa oamenilor mei, care cunosc mult mai multe trucuri decît pe cel cu ţigările otrăvite. Asta de altfel face parte din pregătirea lor... Dar să reluăm : maiorul suferise o a doua înfrîngere, deci trebuia să-şi modifice planul de acţiune, adaptîndu-l la situaţie cu atît mai mult, cu cît rămăsese şi fără armă, datorită vigilenţei cercetaşului, lucru pe care nu l-aţi sesizat la timp...

— Şi aici găsesc că a comis o greşeală. Putea să mai aibă o armă, pe care să o ţină ascunsă... aşa că...

— Nici aici n-aveţi dreptate. Ebers a procedat bine. El putea să se aştepte să fie percheziţionat, cu toate că se prezenta drept aliat, aşa că dacă ascundea ceva ar fi trezit îndată bănuielile lui Agheev.

— Da, dar el nu l-a percheziţionat...

— Nici n-avea nevoie. L-a supravegheat tot timpul. La cea mai mică mişcare suspectă, duşmanul ar fi pierdut partida. Nu, să ştiţi că Ebers şi-a jucat bine rolul şi s-a dovedit destul de abil. Iată, chiar şi în situaţia aceea neprevăzută : apariţia în avion a acelei femei nefericite ; Ebers a ştiut să se poarte în aşa fel, încît această împrejurare să-i servească ca o

confirmare a declarațiilor care trebuiau să demonstreze buna lui credință.

— Mă recunosc învins. Mi-ați infirmat toate argumentele pe care am încercat să le ridic. Sînt convins însă că n-o să mă contraziceți dacă am să afirm că locotenentul major Medvedev n-a fost suficient de vigilent...

— Poate că aveți dreptate, dar în foarte mică măsură. Și apoi, nu uitați că Medvedev nu avea nici o practică în a combate inamici travestiți în prieteni. El știa să se bată admirabil cu dușmanul, pe mare! Acum însă a învățat multe! În orice caz, dacă Medvedev a fost ceva mai încrezător, prietenul meu Agheev nu l-a slăbit pe Ebers nici o clipă din ochi. Ce e drept însă, Ebers a avut o idee strălucită: să narcotizeze cu țigările lui pe doi din cei patru inamici din jurul lui, iar cu ajutorul halatului să îndepărteze măcar pentru cinci minute bănuiala care plana asupra sa, pentru a-și îndeplini planul de acțiune, excelent elaborat. Și trebuie s-o spunem deschis că în acest plan a fost prevăzut totul, afară de un singur lucru...

— Nu înțeleg ce! exclamai eu mirat.

Căpitanul Liudov zîmbi și-și puse mîna subțire și delicată pe umărul lat al lui Agheev.

— El n-a prevăzut, spuse aproape cu dragoste Liudov, că se angaja în duel cu cel mai bun cercetaș din Flota Nordului... Și nu numai cu cel mai bun cercetaș, dar și cu un marinar rus, sovietic, care nu e animat de setea de decorații și de măriri, ci de dragostea nemărginită față de patrie și de o ură neîmpăcată împotriva dușmanului cotropitor...

Nava noastră se apropia de cheu; marinarii se pregăteau pentru manevra de acostare. Agheev își luă rămas bun de la mine și se duse la grupul prietenilor lui cercetași. M-am uitat încă o dată la el. Era lîngă schela pe care o așezau marinarii. Așa mi-a rămas în minte pentru totdeauna: înalt, zvelt, cu ochi căprui, ageri, sclipind pe sub sprîncenele frumos

arcuite; fața rotundă, arsă de vînt zîmbea blînd, copilărește; bonetul de lînă, străpuns de glontele lui Ebers, era dată pe ceafă, iar în colțul gurii fumega pipa de care nu se despărțea niciodată... Se vede că șefului de echipaj nu-i pierise totuși pofta de fumat...

Peste cîteva zile l-am întîlnit pe locotenentul major Medvedev. Mergea pe strada principală, pavată cu pietre de granit, care duce spre podul de lîngă stadion...

Locotenentul major ieșise dintr-o casă de lemn cu două etaje și cu pridvorul înalt. Mergea ca întotdeauna, cu mișcări domoale, dar parcă nu mai era apăsat de aceeași tristețe ca în alte vremuri. Nu era singur... Ducea de mînă un băiețaș subțirel și palid, îmbrăcat într-o uniformă de marinar, cu bonetul pus pe o sprînceană.

Tatăl și fiul mergeau pe stradă, discutînd cu însuflețire. Trecînd pe lîngă mine, locotenentul major își duse la cozoroc mîna sa mare și bronzată. Cu același gest își ridică mîna și micuțul Medvedev, băiețelul cu ochii triști, prea serioși pentru vîrsta lui; acolo, în captivitatea hitleriștilor, în lagărul din Munții Norvegiei, văzuse multe lucruri înfricoșătoare...

Mergeau pe strada liniștitului orășel polar, cumpăniți și serioși, ca și cum nu li s-ar fi întîmplat nimic deosebit... Soarele palid de septembrie strălucea blînd pe cerul senin; flamurile roșii de la catargele navelor din port fîlfîiau vesele în vînt, iar valurile mării veneau să se izbească de stînci... Așa se izbesc și de țărmul pustiu al fiordului norvegian, unde în inima stîncilor pulsase nu demult o viață tainică, o viață încordată și chinuitoare... și unde acum se întind doar grămezi de ruine și valuri de apă înspumată, care se frămîntă într-un golf ciudat, circular, ca un lac artificial, străjuit de niște stînci triunghiulare...

...Și asa cum apele albastre ale oceanului nu se opresc nici o clipă din ritmul mișcării lor, tot așa

munca eroică a ostaşilor sovietici de pe frontul din Nordul îndepărtat nu s-a oprit nici o clipă... Navele plecau mereu în noi misiuni de luptă împotriva duşmanilor patriei; de pe aerodromurile din munţi se înălţau aviatorii pentru a împiedica bombardierele fasciste să distrugă munca şi avutul poporului; marinarii din infanteria marinei sovietice stăvileau cu piepturile lor atacurile vînătorilor de munte inamici, vărsîndu-şi sîngele pentru măreaţa victorie care nu mai era departe...

Iar cercetaşii, eroii povestirii mele, porneau la noi acţiuni îndrăzneţe, intrînd în luptă directă cu cercetarea inamicului, opunînd bărbăţia, perspicacitatea şi entuziasmul lor activităţii dibace, dar sinistre a fasciştilor...

Iar eu, desigur că în viitor nu voi putea să povestesc cititorilor decît unele din aceste lupte...

„Tăcerea e sălaşul înţelepciunii", îi place să spună adesea, prietenului meu, căpitanul Liudov...

Flota Nordului-Moscova 1943—1946

CUPRINS

		Pag.
Capitolul	*I* Văpaia de pe creasta muntelui Musta-Tunturi	3
Capitolul	*II* O vînătoare pe Marea Barents	12
Capitolul	*III* Casa cu pridvorul înalt . .	25
Capitolul	*IV* O misiune deosebită	39
Capitolul	*V* Omul cu pelerina din foaie de cort	57
Capitolul	*VI* Înălțimea „Ciocul pescărușului"	77
Capitolul	*VII* Pipa cercetașului	91
Capitolul	*VIII* Semnalul de salvare	109
Capitolul	*IX* Se întorc trei în loc de doi .	125
Capitolul	*X* Femeia evadată din lagărul tăinuit	138
Capitolul	*XI* Agheev indică coordonatele .	158
Capitolul	*XII* Semnalizatorul de pe „Ciocul pescărușului"	180
Capitolul	*XIII* Ultima crestătură pe răbojul șefului de echipaj	193
Capitolul	*XIV* Mărturisirea Marusei Reabova	209
Capitolul	*XV* Vulturii căpitanului Liudov . .	220

Coperta : N. VLĂDESCU

Redactor responsabil : I. ANDREESCU
Tehnoredactor : GH. CUCOȘ

Dat la cules 16.05.62. Bun de tipar 30.07.62. Apărut 1962. Hîrtie semivelină mată de 65 g/m². Format 32/84×108. Coli de tipar 7 3/8. Coli de editură 11,26. C. Z. pentru bibliotecile mari și mici 8 R–32. B.1072.

Intreprinderea Centrală de Poligrafie M.F.A., Str. Izvor nr. 137, București, R.P.R., c. 1407

Lei 5